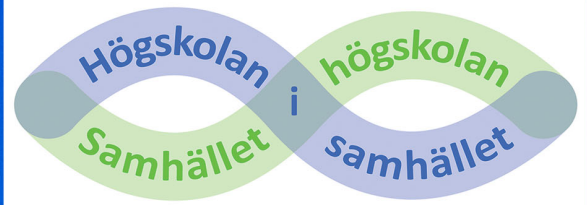

nu2016

Malmö 15-17 juni 2016

Abstrakt

ICECAP – METODER FÖR HÅLLBAR SAMVERKAN MELLAN EXTERNA PARTER OCH YRKESEXAMENSPROGRAM VID FAKULTETEN FÖR LANDSKAPSARKITEKTUR, TRÄDGÅRDS- OCH VÄXTPRODUKTIONSVETENSKAP, SLU ALNARP

Helena Karlén, Bengt Persson

ICECAP är ett nationellt Vinnova-finansierat projekt som omfattar sju lärosäten och pågår till december 2016. ICECAP har som mål att utveckla samverkan mellan grundutbildning på högskolor och universitet, och externa aktörer. Projektet ska bl.a. leverera en övergripande samverkansstrategi för både utbildning och forskning. SLU Alnarp driver ett av delprojekten inom ICECAP. En av utgångspunkterna är att undersöka möjligheter att utnyttja existerande samverkansarenor Partnerskap Alnarp, Tillväxt Trädgård, MOVIUM samt Kompetenscentrum för företagsledning. Dessa fungerar idag som "mötesplatser" för forskare och externa parter, men utbildningarna drar ingen eller liten nytta av dessa. Partnerskap Alnarp har nyligen genomfört en utvärdering som besvarades av de ca 85 partnerskapsföretagen. Denna visar att medlemmarna önskar mer kontakt med studenterna.

Extern samverkan som ICECAP-projektet handlar om, kan vara informell eller formell, finnas i många former och leda till olika effekter. På några av yrkesexamensprogrammen vid fakulteten i Alnarp handlar samverkan först och främst om näringslivet medan offentlig sektor och civilsamhället är viktigare på andra program. Samverkan med externa parter är alltså inte detsamma som näringslivskontakter utan samverkan rör i lika hög grad kommuner, myndigheter och organisationer.

Kursledare för över 100 kurser har i en enkät gett kvantitativ information om samverkansaktiviteter på fakultetens kurser. Respondenterna har också angett bakomliggande syften och beskrivit hur olika aktiviteter genomförs och utvärderas. Enkäten har inte omfattat exjobb- eller praktikkurser. Enkätsvaren visar på ett brett utbud av modeller/metoder för samverkan och involvering av yrkeslivet i utbildningarna. Däremot är det sällan som kursledarna gör någon specifik utvärdering av nyttan med dessa aktiviteter. Det finns grundläggande ämneskurser där det inte är aktuellt med extern samverkan, men för så gott som samtliga övriga kurser finns sådana inslag i en omfattning från några få schemalagda timmar till storleksordningen hundra timmar.

Under våren 2016 genomförs intervjuer. Tre grupper av respondenter är aktuella: studenter på yrkesexamensprogram som är på slutet av sin utbildning, kursledare för praktikkurser och yrkesverksamma personer som praktikvärdar och personer med koppling till samverkansarenorna. Intervjuerna ska bl.a. ge svar på vad olika grupper upplever som nyttan med samverkan. Vi hoppas också få konkreta förslag på hur samverkansarenorna kan involveras i utbildningarna och på hur samverkan bäst ska följas upp.

I augusti 2016 kommer temat för fakultetens utbildningskonferens att vara Samverkan på yrkesexamensprogram. Inbjudan kommer att gå ut till prefekter, programstudierektorer, samverkanslektorer men också till personer med koppling till samverkansarenor på SLU Alnarp och till

branschorganisationer. Konferensen blir ett utmärkt tillfälle att diskutera: hur andra lärosäten arbetar med frågan nationellt och internationellt, resultat som har kommit fram genom projektet och vilka ramar och stöd som behövs för att samverkansaktiviteter som leder till god utbildningskvalitet, ska kunna fortleva på lång sikt. Viktiga frågor vi ställer oss är vad som skapar en professionskultur och hur denna kan överföras, hur en organisation och tjänstestruktur ska se ut för att säkra både akademisk utbildningskvalitet och professionskunskap, vilka drivkrafter och motiv som finns i utbildningsorganisationen som berör extern samverkan och hur synkroniseringen ska se ut för att ge stöd på kurs-, institutions- fakultets- och universitetsnivå.

SAMPRODUKTION INOM UTBILDNING- FÖRUTSÄTTNINGAR OCH KONSEKVENSER

Anette Strömberg, Ulrika Florin

Det tar tid att etablera de relationer och den tillit som krävs för att nå verklig samproduktion. Inom ramen för KK-stiftelsens Avansprogram har vi på Mälardalens Högskola under de senaste två åren utvecklat ett internationellt masterprogram inom det tvärvetenskapliga ämnet Innovation och design. Målet för utvecklingen av masterprogrammet har varit att möta näringslivets framtida kompetensförsörjningsbehov i komplexa globala utvecklingsprojekt.

KK Stiftelsen beskriver att syftet för Avans programmet är att " dels förnya forskningsbaserade utbildningsmiljöer vid nya universitet och högskolor[na], dels stärka näringslivets kompetensförsörjning på avancerad nivå. " (Avans, www.kks.se)

Den vetenskapliga nyttan beskrivs vara att " lärosätena [får] en god inblick i näringslivets kunskapsbehov, som ger underlag till att också förnya övriga utbildningar i grund- eller forskarutbildningen." (Avans, www.kks.se)

KK Stiftelsen inkluderar också i den vetenskapliga nyttan att "Programmet ger ... förutsättningar för lärosäten och företag att utveckla relationer för en fördjupad samverkan inom såväl utbildning som forskning." (Avans, www.kks.se)

Utvecklingen av vårt masterprogram har skett i ett kontinuerligt och nära samarbete med fem större industriföretag i Mälardalsregionen. Detta har möjliggjorts tack vare ett långsiktigt relationsbygge som skett via våra samverkansplattformar, som utvecklats under den senaste tioårsperioden. Det är därför intressant att se att det vi från akademien upplever som en förutsättning för att lyckas med denna typ av samverkans- och samproduktionsprojekt, av KK Stiftelsen beskrivs som en vetenskaplig nytta som nås via genomförandet av Avansprogrammet.

Med detta bidrag syftar vi till att beskriva hur relationsbygget inför och inom detta projekt har gått till och hur vi har kunnat nå det vi menar är samproduktion. Vi kommer också att reflektera över olika dilemman som uppstår i den här typen av samverkans- och samproduktionssituationer där olika professions- och kunskapsområden möts. Exempel på detta är att näringslivets kompetensbehov i dag, så som det identifieras och beskrivs av industrin, inte alltid överensstämmer med akademins bild av framtida kompetensbehov.

Vi vill också lyfta den påverkan extern finansiering, via stiftelser och myndigheter, de facto åstadkommer på de högskolor och universitet som genomför den här typen av projekt. Vi menar att finansieringen påverkar kunskapssyn, kunskapsproduktion och valet av organisationer att samproducera med. Detta blir effekten av att finansiärer som KK Stiftelsen och Vinnova ofta villkorar att just samproduktion skall åstadkommas i de beviljade projekten. KK Stiftelsen beskriver samproduktion så här:

"Samproduktion är en delmängd av samverkan och är betydligt mer specifik då den inte kan bedrivas

utanför kärnverksamheten. Samproduktion innebär att akademi och näringsliv tillsammans i forskningsprojekt eller högre utbildningsverksamhet gemensamt från sina respektive perspektiv arbetar för att tillsammans åstadkomma forskningsresultat. En grundförutsättning för att samproduktion ska vara möjlig är att de samproducerande företagen har förutsättningar att bedriva forsknings- och/eller utvecklingsarbete inom ramen för sin verksamhet.”(Samproduktion, www.kks.se)

Akademins dilemma blir då att väga forskning- och utbildningsfrihet mot nyttiggjord samproducerad kunskap. I vårt projekt blir konsekvensen exempelvis att studenternas möjligheter att utveckla djupare förståelse inom ett eget valt och avgränsat område blir beroende av att det möter industrins behov av kompetensförsörjning.

FÄLTSTUDIEN SOM ARENA FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING - STUDENTER, HANDLEDARE OCH KURSLÄRARE I SAMVERKAN

Hans-Olof Gustavsson, Karin Andersson, Laila Niklasson

Utöver att bedriva utbildning och forskning anger högskolelagen att lärosätena skall samverka med det omgivande samhället och verka för nyttiggörande av forskningsresultat. Den form av samverkan som vanligen förekommer äger rum i form av verksamhetsförlagd utbildning (vfu). Fokus i denna form av samverkan ligger framför allt på studenters lärande. Ett övergripande syfte är att i ett arbetslivsintegrerat lärande i lärandeprocesser utanför skolans väggar ge studenter möjlighet till praktiska erfarenheter i autentiska arbetslivssammanhang. Det arbetslivsintegrerade lärandet utgör även en yrkessocialisation. Då utbildningen ofta är inriktad på en idealiserad yrkespraxis snarare än att förmedla en yrkespraxis som den ser ut i verkligheten är det betydelsefullt att på plats få inblickar i de oskrivna regler om beteende, åsikter och attityder som hör till yrket och den yrkespraxis som tillämpas. I detta är handledaren betydelsefull. Sammantaget framstår arbetslivsintegrerat lärande i dessa sammanhang med en betydelse som syftar på att ta tillvara praktikers erfarenheter och kunskaper i utbildningen. Detta paper tar sin utgångspunkt i en delvis annan, utökad förståelse av samverkan och arbetslivsintegrerat lärande, med betydelsen att bidra till både studenters, kurslärares och handledares lärande.

Vid Mälardalens högskola startade hösten 2014 en försöksverksamhet med övningsskolor. Genom samarbete med ett urval av förskolor och skolor, högre krav på handledares utbildning samt revidering av kursplanerna för den verksamhetsförlagda utbildningen är avsikten att öka kvalitén inom förskolläraryrket och lärarutbildningen. Inom ramen för detta genomförs under 2016 ett projekt där en utveckling av samverkan mellan kurslärare vid högskolan, lärare/ handledare vid övningsskolor och studenter prövas. Detta sker inom ramen för de fältstudier som förskolläraryrket och lärarstudenter genomför under utbildningens teoretiskt inriktade kurser. Vanligtvis har dessa en omfattning på 7,5 hp, vissa kurser 15 hp.

Projektet grundar sig på en idé om att i samverkan utveckla utformningen av de fältstudier som förskolläraryrket och lärarstudenter genomför, så att de medför lärande, kunskaps- och kompetensutveckling både för student, handledare, arbetslag/ ämneskollegium och övningsskola, samtidigt som de bidrar med värdefull input till utvecklingen av kursinnehåll i förskolläraryrket och lärarprogrammen på högskolan. Med en design relaterad till deltagarorienterad aktionsforskning prövas i ett mindre antal fallstudier om utökad samverkan kring fältstudier kan vara ett stöd för (det systematiska) kvalitetsarbetet både när det gäller studenters, handledares och kurslärares lärande, samt på övergripande nivå utvecklingen av deltagande övningsskolor och utvecklingen av (kurser i) förskolläraryrket och lärarprogrammen. Ett centralt utvecklingsområde handlar om att finna riktlinjer för hur kurslärare i samarbete med studenter inom ramen för en kurs kommunicerar med respektive handledare/ övningsskola om utformning och innehåll samt spridning av resultat från kursens fältstudie(-r). Sett ur det perspektivet kan fältstudier bli en värdefull del i kompetensutveckling för

handledare, arbetslag och förskola, i föreläsningen relaterat till systematiskt kvalitetsarbete och verksamhetsutveckling med grund i vad skollagen anger om en verksamhet byggd på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Delresultat från projektet delges och diskuteras. Med utgångspunkt i projektets syfte och genomförande diskuteras även högskolepedagogikens gränser.

ATT HANDSKAS MED DET OBEHAGLIGA - STUDENTERS UPPLEVELSER UNDER VFU

Maria Weurlander, Annalena Lönn, Astrid Seeberger, Eva Broberger, Håkan Hult,
Annika Wernerson

Studenter inom professionsutbildningar har ofta en del av sin utbildning förlagd i yrkesrelevant verksamhet, s.k VFU. Studenterna får under sin VFU delta i yrkespraktiken på olika sätt och möter där situationer som de kanske inte är riktigt redo för. Sjuksköterske- och läkarstudenter möter t.ex. svårt sjuka patienter och detta kan väcka många olika känslor hos studenterna. Syftet med studien var att få en bild av sjuksköterske- och läkarstudenters upplevelser av känslomässigt påfrestande situationer och hur de hanterar dessa. Data samlades in genom en enkät med två öppna frågor till studenter (åk 2 och sista studieåret). Studenterna ombads beskriva en händelse som varit känslomässigt engagerande och som de haft svårt att klara av, samt beskriva vilket stöd de ev. fått. Totalt valde 114 studenter (49 ssk och 65 läk) att besvara enkäten. 63 enkätsvar (26 ssk och 37 läk) var i form av narrativ och dessa inkluderades i analysen. Övriga enkätsvar var mycket kortfattade och tillförde inget djup till analysen. Data analyserades med hjälp av narrativ tematisk innehållsanalys (Riessman, 2008).

Studenternas upplevelser kretsar kring sex teman. Studenter bevittnar oprofessionellt beteende av handledare eller annan vårdpersonal. Det kan handla om brist på medkänsla eller nonchalans. Studenter upplever dilemman angående behandling/hantering, där de kan brottas med etiska funderingar kring nyttan med behandling, eller uppleva olika uppfattningar om behandling/hantering, t.ex. mellan handledare och överläkare. Ett par studenter beskriver upplevelser av att bevittna tvångsvård. Många berättelser handlar om att hantera sjukdom och död. Studenterna möter döden och den döda kroppen, samt svårt sjuka patienter, vilket väcker många känslor hos dem som de behöver hantera. En del studenter berättar om dramatiska, ofta akuta situationer på liv och död. Andra berättelser handlar om hur studenterna relaterar till patienten som människa, att patientens livsöde berör dem djupt, eller att de relaterar till egna personliga erfarenheter. Att använda patienter för eget lärande kan upplevas jobbigt, och i vissa fall kränkande. En del berättelser lyfter studenternas känsla av att känna sig otillräckliga som det centrala temat.

Studenterna vänder sig i första hand till sina studiekamrater för stöd. En del studenter har fått bra stöd av sin VFU-handledare, andra har lämnats helt ensamma att bearbeta det de varit med om. Då studenten fått bra stöd av handledare och/eller annan vårdpersonal så blir upplevelsen inte lika svår. Men när studenten saknar stöd så mår de sämre och det blir svårare att hantera det de varit med om.

Sammantaget visar våra resultat på att studenter inom vård- och medicinutbildningar upplever en rad känslomässigt obehagliga situationer, och att de alltför ofta lämnas ensamma att hantera dessa situationer. Våra resultat väcker frågor om hur vi förbereder våra studenter för vad de kan uppleva under sin VFU och vilket stöd vi från utbildningarnas sida erbjuder. Vi konstaterar att stödet till

studenter kan bli mycket bättre, och att vi behöver samarbeta med verksamheterna (sjukhus, vårdcentraler mm) i högre grad för att kunna erbjuda detta stöd för de studenter som behöver det.

Referenser:

Riessman, C.K. (2008) *Narrative Methods for the Human Sciences*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

HÄLSA, VÅRD OCH VÄLFÄRD 2025 - HUR SKA HÖGSKOLAN UTBILDA FÖR FRAMTIDEN?

Per Andersson, Agneta Brav

Utifrån frågeställningen "Hur ska högskolan utbilda för framtiden" har Akademin för hälsa, vård och välfärd vid Mälardalens högskola genomfört tre heldagsseminarier 22 oktober (2013, 2014 och 2015). Vid seminariet 2013 var fokus framtidens vård och 2014 var frågan: Hur ska högskolan utbilda för framtidens kommuner inom hälsa, vård och välfärd. Syftet 2015 var att konkretisera innehållet i utbildningar utifrån de två tidigare genomförda seminarierna. De aktuella grundutbildningarna är beteendevetenskapliga-, folkhälsovetenskapliga-, fysioterapeut-, sjuksköterske- och socionomprogram.

Inför varje seminarium har planeringsgrupper bildats med representanter från akademien, samverkanspartner och studenter. Gruppernas utformning har styrts utifrån fokus på respektive seminarium där vid första tillfället landstingen i regionen (Stockholm, Sörmland och Västmanland) deltog och 2014 representerades kommunerna i motsvarande region. För att förverkliga de uppmaningar som uttrycktes i tidigare seminarier var studentkår och alumnansvariga tillsammans akademiledning och lärare med i arbetsgrupp 2015. Den väsentligaste målgruppen vid seminarierna var personer som på olika sätt ansvarar för strategiska frågor, planering och utveckling inom hälso- och sjukvård (2013) och den kommunala välfärdssektorn (2014). Inbjudna till seminariet 2013 och 2014 var även lärare och specifikt inbjudna studenter och till viss del andra lärosäten. Målgruppen 2015 var nuvarande studenter, alumner, lärare, forskare och olika samverkanspartners från kommuner och landsting.

Programmet vid seminarierna har utgjorts av föreläsningar från verksamhetsansvariga och andra som jobbar med framtidsfrågor eller involverade i olika utvecklingsprojekt inom vård- och välfärdssektorn. Den största delen av seminarietiden utgjordes av gruppdiskussioner.

Vid summering från gruppdiskussionerna identifierades ett antal områden/kategorier (7 stycken) som utgör ledstjärnor för akademien vid pågående och framtida utveckling av utbildningar. Kort summering av kategorier:

Förberedelse för ett arbetsliv där tekniken spelar en allt större roll.

Utvecklat samarbete mellan professioner redan i utbildningen för att motverka stuprörstänk.

Utbilda för en tydlig ledarskapsroll och ett arbetsliv med ständiga läroprocesser.

Viktiga aktörer i framtidens vård och omsorg är brukarna, vilket tydliggörs tidigt i utbildningen.

Nytänkande om utbildningarnas innehåll. Kanske behövs nya yrkesroller?

Mer flexibla utbildningar, "Låt studenten måla sin egen tavla" och utforma sin egen utbildning.

Fördjupad dialog mellan högskola och verksamheter där arbetsgivarna tar ett större ansvar och erbjuder goda lärandemiljöer.

Seminarierna har påvisat ett produktivt samarbete mellan högskola och samhälle inom vård- och välfärdssektorn. De områden som identifierades vid seminarierna har och har haft betydelse vid revideringar och utveckling av program och kurser. Kommande läsår genomför akademien som en direkt åtgärd en tvärprofessionell temadag för de olika utbildningsprogrammen (beteendevetare, folkhälsovetare, fysioterapeut, sjuksköterska och socionom). Fördjupad samverkan genom till exempel branschråd/samverkansråd bekräftar ytterligare betydelsen av kvalitetsutveckling när det gäller verksamhetsförlagd utbildning och samtidigt ökade möjligheter att vara förberedd för ett framtida arbetsliv inom denna sektor. Vid seminarierna betonades särskilt att utbildningar i högre grad bör vara verksamhets- och verklighetsnära.

MOOCS IN ENGINEERING EDUCATION – INSIGHTS FROM CHALMERS’ FIRST MOOC “INTRODUCTION TO GRAPHENE SCIENCE AND TECHNOLOGY”

Thommy Eriksson, Tom Adawi, Christian Stöhr

The number of universities offering Massive Open Online Courses (MOOCs) continues to grow globally and in many subjects, including engineering disciplines. MOOCs have been praised for their potential to reach large amounts of learners with diverse backgrounds, but are also often criticised for their limited pedagogy. Sweden started late to follow this trend and only a few universities have recently begun to engage in MOOC development. There is a need to discuss the phenomenon and its implications for higher education in Sweden, and to exchange experiences between actors involved and/or interested in MOOCs.

To contribute to this effort, this paper reports from Chalmers first MOOC - “Introduction to Graphene Science and Technology” - which ran over seven weeks on the edX platform during spring 2015. Unlike other MOOCs, the course had a rather specialized topic and set comparatively high expectations on pre-existing knowledge in physics and chemistry. Nevertheless it was not only directed toward those interested in graphene theory and research, but also towards people that wanted to learn about its industrial applications and potentials. At the end the course attracted more than 9000 students from 127 countries of which around 500 earned a course certificate.

Starting from the expectations of instructors and administrators towards the MOOC, we present the course’s final design and implementation. Based on quantitative and qualitative data from interviews, surveys and the edX platform, we summarize our analysis of the learners’ expectations, activities, and performance during the MOOC as well as the course evaluations. We identify strengths and challenges of the course as well as key lessons learned. We finally discuss the implications for engineering education including potential synergies between the MOOC and traditional university courses. Through this the paper helps to accumulate best practices among actors engaging in MOOC development in engineering related subjects.

SUSTAINABLE ENTREPRENEURSHIP UNDERGRADUATE EDUCATION: A CASE STUDY IN SWEDISH BUSINESS SCHOOL

Quang Evansluong, Marcela Ramírez-Pasillas

Problem statement and Aim

Undergraduate education for sustainability calls for new kinds of collective learning that are not so much of a transmissive nature (i.e. learning as reproduction) but rather of a transformative nature (i.e. learning as change) (Chawla and Flanders Cushing, 2007). Embodying an active care for sustainable entrepreneurship at undergraduate education implies having an education that includes socialization for sustainability skills and values, and the development of a personal and a collective sense of competence (e.g. Gundlach, and Zivnuska, 2010). Undergraduate management education for sustainability (Fisher, and Bonn, 2011; Dickson, Eckman, Loker, and Jirousek, 2013) and specifically, sustainable entrepreneurship education needs to allow faculty and students the opportunity to influence a variety of processes in order to prepare them for authentic sustainable citizenship (cf. Amatucci, Pizarro, and Friedlander, 2013; Gericke, Höglund, and Bergman, 2014). There is however, a lack of research focusing on processes addressing how universities develop sustainable entrepreneurship undergraduate courses that promote authentic sustainable citizenship. The aim of this chapter is thereby to explore how a university creates an undergraduate course on sustainable entrepreneurship by engaging its faculty and students in authentic sustainable citizenship. To fulfil this purpose, we rely on theory of situated learning and communities of practices and conduct a case study of the renewal of a course at undergraduate level.

Theoretical framework

Situated learning takes its focus in the relationship between learning and the social situations in which it occurs – in certain forms of co-participation (Lave and Wenger, 1991) like for example communities of practice (Wenger, 2011). Such an approach is not reduced to forms of teaching restricted to classrooms. Within a situated learning approach, the individuals acquire skills by engaging gradually in processes of doing via ‘legitimate peripheral participation’ (Lave and Wenger, 1991:29). This concept denotes the mode of engagement of learners that requires newcomers to move gradually towards full participation in the socio-cultural practices of a community.

Research Method

We conducted a case study of the renewal of the undergraduate course “New Venture Development” at Jonkoping International Business School in Sweden by exploring how faculty utilized situated learning and communities of practice as a pedagogical approach to develop new tools (i.e. sustainable venture tool, Sustainable Entrepreneurship Festival for Societal Change, and a Capstone project) and engage on sustainability. Case study research is useful to investigate processes involved in the development of the course (Yin, 1984). We combined stories, perspectives, and observation of faculty and students with existing literature. We supplemented it with students’ interviews and their own narrations of their learning journeys.

Findings and Contribution

The study revealed the processes for constructing an approach for sustainable entrepreneurship in an undergraduate course. Institutional entrepreneurs/faculty members and students co-created a small community of practice linked to the New Venture Development course. By developing a sustainable venture tool, faculty and students engaged in discussions of ideas anchored in a triple bottom line approach. The Sustainable Entrepreneurship Festival provided a community of practice that enhanced participants learning as well as stimulated their authentic sustainable citizenship.

ATT FRÄMJJA STUDENTERNAS FÖRBEREDELSE INFÖR YRKESLIVET

Jessica Lindblom, Anna-Sofia Alklind Taylor

Det ställs i dagens samhälle en mängd krav på den högre utbildningen utifrån flera olika perspektiv, exempelvis integrering av teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter, bildning samt studenternas anställningsbarhet. Vidare ställer högskoleförordningens examensmål för kandidatexamen bland annat krav på att studenten skall kunna "visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens". Det är en utmaning att hitta en balans mellan de olika examensmålen innehåll och de examensmål som vid en första anblick kan upplevas mer "akademiska" och riskerar att hamna i skymundan.

Syftet med detta bidrag är att inspirera kollegor som arbetar med pedagogiskt utvecklingsarbete hur man på ett relativt enkelt och konkret sätt kan få in dessa aspekter i utbildningen och dessutom få med vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter.

Vi har under den femte terminen på ett kandidatprogram inom IT tagit fram ett examinationsmoment (i en FoU-kurs) där studenterna aktivt kontaktar forskare och utvecklare inom utbildningsområdet. Uppgiften syftar till att förbereda och inspirera studenterna för sin kommande yrkesverksamhet genom att ta del av de yrkesverksamma egna karriärvägar. Studenterna ska även ta reda på respondenternas erfarenheter och lärdomar gällande samhällsliga och etiska utmaningar i sitt yrkesutövande. En viktig aspekt är att studenterna reflekterar över dessa utmaningar utifrån sin framtida yrkesrolls krav och förutsättningar, inklusive deras egna kompetensbehov.

Examinationsmomentet genomfördes i smågrupper där studenterna ansvarade för att kontakta lämpliga respondenter och genomföra intervjuer och/eller studiebesök. Uppgiften examinerades muntlig genom gruppredovisningar i helklass samt skriftligt i populärvetenskaplig form. Studenterna fick bra respons från de yrkesverksamma inom akademien samt näringslivet och studenterna uttryckte att de erhållit ett betydande mervärde utöver att ha blivit godkända på examinationsmomentet. Respondenterna uppskattade studenternas intresse för deras yrkesroller och erhållna erfarenheter. Utöver examinationsmomentets grundläggande syfte stärktes studenternas identitet inför yrkeslivet samt att deras utbildning väl mappar till arbetsmarknadens och forskningens behov. Studenterna uttryckte även att de hade nått nya insikter, dels vad en forskare och utvecklare faktiskt gör samt att de såg de tidigare kurserna i utbildningsprogrammet i ett nytt ljus. Från ett lärarperspektiv fick vi bekräftat externt att de kompetenserna och utmaningarna som vi tagit upp under utbildningens gång faktiskt är aktuella och relevanta, vilket även stärker studenterna. Detta kan tolkas som en form av legitimitet för utbildningens innehåll och vår lärarkompetens.

Det finns dock en del aspekter att beakta vid denna form av examinationsmoment, till exempel att: 1) studenterna har erhållit kompetens och mognad att ta kontakt och genomföra uppgifterna på ett relevant sätt, 2) respondenterna är välvilligt inställda och tar sig tid för att möta studenterna samt 3) vi

lärare är involverade i processen och stöttar när möjliga problem uppstår. Det är centralt att studenterna kan agera professionellt eftersom de kan ses som ambassadörer för utbildningen men även för lärosätet i stort.

Vi anser att kvalitet i högre utbildning även innebär att förbereda studenterna inför ett livslångt lärande samt även inför samhällliga och etiska utmaningar kopplat till ett framtida yrkesliv, vare sig det sker inom akademien eller näringslivet.

FORSKARUTBILDNING PÅ FORSKNINGENS VILLKOR. SPÄNNINGAR, MOTSÄTTNINGAR OCH ANPASSNINGAR

Anders Sonesson, Gudrun Edgren

Den vanligaste formen av forskarutbildning i Sverige innebär att doktorand och handledare forskar och publicerar tillsammans inom ett projekt som utformats av handledaren. Forskningsprojektet och doktorandens studiefinansiering bekostas oftast med handledarens forskningsmedel. Dessa omständigheter förekommer framförallt inom medicin, naturvetenskap och teknik men återfinns allt oftare inom andra områden, som konsekvens av bland annat de krav om full studiefinansiering som infördes i Högskoleförordningen 1998 samt att forskning och forskarutbildning genom svensk forskningspolitik i ökande grad finansieras med externa forskningsmedel vunna i konkurrens. Gränserna mellan utbildning och forskning respektive handledarskap och projektledarskap är i dessa utbildningssammanhang diffusa eller upplösta vilket kan vara både positivt och negativt för utbildningen och doktoranden. Å ena sidan är doktorandens arbete av stor vikt för handledarna och övriga inom forskningsgemenskapen och doktoranden kan gradvis skolas in i forskarrollen inom ett projekt som sannolikt både är av hög kvalitet och har goda utsikter att lyckas. Å andra sidan innebär placeringen inom forskningen att utbildningens och doktorandens behov riskerar att komma i skymundan för andra prioriteringar och mål, vilket kan hämma doktorandens utveckling till självständig forskare.

Vi bedriver sedan en tid ett forskningsprojekt om forskarutbildningen och handledningen vid Medicinska fakulteten vid Lunds universitet. I likhet med andra medicinska fakulteter i landet, har här en mycket stor forskarutbildningsverksamhet (ca 1200 doktorander) byggts upp med hjälp av extern forskningsfinansiering och vi är intresserade av hur denna omständighet påverkar forskarutbildningen. Våra data består av öppet tillgänglig information om fakulteten, dess forskning och forskarutbildningen, regler och riktlinjer, samt intervjuer med handledare, doktorander samt ansvariga för forskarutbildningen. Vi anlägger ett systemperspektiv och använder aktivitetsteori (Engeström, 1987) som ramverk för vår analys, som bland annat sker genom deduktiv kvalitativ innehållsanalys (Elo & Kyngäs, 2008).

I denna presentation kommer vi att redogöra för resultat kopplade till handledarintervjuerna. Handledarnas huvudsakliga fokus (objekt) är doktorandernas forskning men denna tillskrivs olika innebörd och ses som medel antingen för handledarens egen forskningsproduktion och akademiska avancemang, för det lokala forskningsfältets och forskningsgemenskapens utveckling och regenerering, eller för lärande och kvalitetssäkring inom utbildningen. Doktoranden beskrivs som en allt mer självgående arbetare inom forskningsproduktionen, en junior medforskare som bidrar till projektets design och utveckling och som gradvis förväntas överta ansvaret, eller en student som skall lära sig att forska genom att delta i forskningsprocessen med stöd av handledning och utbildningsinslag. Handledarna ger också en varierande bild av vilka inslag i forskningsprocessen (verktyg) doktoranden ges tillträde till och inflytande över. Aktivitetsteorins regelement återfinns dels i form av formella

regler och riktlinjer relaterade till utbildningsregleringen och dels som tvingande omständigheter och villkor inom forskningen. Det finns flera exempel på hur de första reglerna anpassats efter de sistnämnda.

Våra preliminära resultat visar flera exempel på spänningar, motsättningar och anpassningar inom forskarutbildningen vilka kan relateras till forskningens förändrade villkor. Flera av dessa är problematiska och vi menar att de senaste decenniernas forskningspolitik innebär en stor utmaning för forskarutbildningen med potentiella konsekvenser för den framtida akademien och för forskningen själv.

”VERKTYGSLÅDA” FÖR EN INKLUDERANDE FORSKARHANDLEDNING

Ulrike Schnaas, Nina Almgren, Åsa Cajander

FESTA (= Female Empowerment in Science and Technology Academia) är ett jämställdhetsprojekt finansierat av EU där sju europeiska universitet medverkar under ledning av Uppsala universitet, som är projektets huvudkoordinator. Projektet riktar sig till discipliner inom STEM (= Science, Technology, Engineering, Mathematics) med det övergripande syftet att skapa en mer jämställd arbetsmiljö inom vetenskapsområdet och öka andelen kvinnor på lektors- och professorsnivå.

Ett av projektets fokusområden är forskarutbildning, eftersom den ur ett doktorandperspektiv är avgörande för att utveckla en identitet som forskare och lärare och känna tillhörighet och delaktighet inom den akademiska praxisgemenskapen. Nationella och internationella studier visar att kvinnor som är doktorander generellt sett ser mer negativt på forskarutbildningen och forskarhandledningen än män när det gäller t.ex. introduktionen till utbildningen, relationen med handledaren och forskningsmiljön i stort. En följd blir att kvinnor efter sin forskarutbildning väljer bort en universitetskarriär då arbetsmiljön inte upplevs som inkluderande och utvecklande. Så visar en aktuell rapport från Storbritannien att kvinnor inom kemi kritiserar en ”machokultur” inom ämnet och att andelen kvinnor som vill fortsätta inom akademien sjunker ju längre kvinnorna kommer in i forskarutbildningen.

För att skapa en bättre och mer inkluderande arbetsmiljö för doktorander utvecklar FESTA en webbaserad ”Verktygslåda för en genusmedveten forskarhandledning”, som i första hand riktar sig till forskarhandledare, men även adresserar doktorander. Verktygslådan är ett samarbetsprojekt mellan universitet i Sverige, Danmark, Irland, Italien, Tyskland och Bulgarien och innehåller rekommendationer för god praxis för olika relevanta områden såsom den första kontakten mellan handledare och doktorand, återkoppling, betydelsen av vetenskapliga nätverk mm. Efter att verktygslådan är färdigställd i maj 2015 kommer den vid Uppsala universitets teknisk-naturvetenskapliga fakultet vidareutvecklas på institutionsnivå, för att även innefatta verktyg för en inkluderande, lika villkors-medveten forskarhandledning i stort.

Syftet med workshopen är att presentera den av FESTA utvecklade webbaserade verktygslådan och konkret arbeta med ett urval olika verktyg för att tillsammans diskutera verktygens och rekommendationernas relevans och användbarhet. Workshopen riktar sig till både handledare, doktorander och utbildningsansvariga för forskarutbildningen.

Referenser:

Jessica Lober Newsome (2008): The chemistry PhD: The impact on women's retention. The Royal Society of Chemistry and the UK Resource Centre for Women in SET.
http://www.rsc.org/images/womensretention_tcm18-139215.pdf

Ulrike Schnaas (2011): Könnsmedveten forskarhandledning – teoretiska utgångspunkter och praktiska erfarenheter. Uppsala: Uppsala universitet.

INFRASTRUKTUR FÖR LÄRANDE I FORSKARUTBILDNINGEN: MÖTET MELLAN DOKTORANDER, FORSKARHANDLEDARE OCH ANNAT FORSKARSTÖD

Sara Kjellberg, Kristina Ericson, Pablo Tapia, Linda Karlsson, Carina Olsson, Kristin
Persson, Eva Tornbjör, Martina Vall

Syftet med detta rundabordssamtal är att utbyta erfarenheter och diskutera hur olika stöd till doktoranders lärande samverkar under forskarutbildningens gång. Vilka pedagogiska utmaningar finns i att möta doktoranderna som individer i sitt avhandlingsprojekt men också i den större kontexten bestående av forskningsmiljön, disciplinen och doktorandkollektivet? Hur kan forskarhandledare och annat forskarstöd tillsammans samverka och därmed bidra till doktorandernas lärande till att bli forskare?

Vi tar avstamp i resultaten från projektet Doktorandstöd i nya former [1] på Malmö högskola. I projektet arbetar Malmö högskolas bibliotek och IT-avdelning med att utveckla stödet till doktorander. Utgångspunkten för projektet är att utveckla och synliggöra olika typer av stöd som handlar om tillgång till litteratur, infrastruktur i form av IT eller pedagogisk stöd i form av användning av olika digitala redskap. Vi utforskar särskilt hur högskole- och universitetsbiblioteken kan stödja doktorander utifrån forskarutbildningarnas progression, de individuella projekten samt disciplinära förutsättningar. Det ligger i linje med hur Malmö högskola arbetar med informationskompetenser i grundutbildningen med utgångspunkt i studenters lärande. Till exempel kan användning av ett referenshanteringsprogram på ett tidigt stadium underlätta i slutskedet av avhandlingsarbetet, litteratursökning och omvärldsbevakning och strategisk publicering kan se olika ut i olika faser av forskarutbildningen. Användning av olika programvaror för analys eller arbete med empiri kanske sker koncentrerat under en viss period och posterproduktion och bildbehandling är något man behöver stöd med inför den första konferensen. Hur detta erbjuds konkretiseras i projektet genom att utveckla olika typer av stöd och genom att synliggöra eventuell progression och samband mellan olika moment.

Projektets mål är att biblioteket ska erbjuda tematiskt innehåll i olika format utifrån doktorandernas behov. Vi inleder samtalet med en kort presentation av projektets konceptuella bas och arbetet med att utveckla doktorandstödet. Genom ett rundabordssamtal vill vi sammanföra doktorander, forskarhandledare och bibliotekarier i en diskussion där syftet är att skapa ett underlag och förståelse för hur vi tillsammans bidrar till doktorandernas lärande.

[1] <http://mah.se/Om-Malmo-hogskola/Om-Biblioteket/Projektkontor/Pagaende-projekt/BITdoktorandstod/>

SPÄNNINGAR I FORSKARUTBILDNINGEN TILL FÖLJD AV FORMALISERING OCH ÄNDRADE FORSKNINGSVILLKOR

Anders Sonesson, Maja Elmgren

I en rapport med titeln Ledning för kvalitet i forskarutbildningen (Elmgren, Forsberg, Lindberg-Sand & Sonesson, 2014) beskrev vi de förändringar forskarutbildningen genomgått i takt med att allt fler stakeholders uttryckt förväntningar på utbildningens genomförande, innehåll, resultat och roll för forskningen och samhället. Förändringsinstrumenten har bland annat varit lagar, policy, och finansieringsmodeller. Här vill vi diskutera framförallt två skeenden under de senaste decennierna som vi menar skapat spänningar i forskarutbildningen. Det första skeendet är utbildningens formalisering. Med start 1969 påbörjas en formaliseringsprocess som resulterat i att vi idag har krav på full finansiering, allmänna och individuella studieplaner, rätt till handledning i form av minst två handledare, rätt till forskningsresurser och möjligheter att byta handledare, tydligt ansvar för utbildningen hos fakultet eller motsvarande, förväntade läranderesultat uttryckta som mål i Högskoleförordningen, harmonisering med det europeiska utbildningsområdet och dess ramverk, samt planerad utvärdering genom Universitetskanslerämbetets försorg. Det andra skeendet har pågått parallellt till de första och har inneburit förändrade villkor för forskningen och forskarna (handledarna). Genom forsknings- och utbildningspolitik har en allt större andel av den svenska forskningen och forskarutbildningen kommit att finansieras genom externfinansiering, det vill säga medel som forskarna söker i konkurrens från olika statliga och privata forskningsfinansierare. Basanslagen för samma verksamheter har stadigt sjunkit. Idag finansieras mer än 50 procent av all forskning och forskarutbildning med externa medel men siffran är större eftersom en stor andel av basanslagen används för infrastruktur och motfinansieringar, särskilt inom områden där den externa finansieringen är riklig. Till detta kommer både nationella och lokala prioriteringar av så kallade starka forskningsmiljöer, vilket skapar både vinnare men oftare förlorare. En ofta debatterad omständighet är att karriärvägarna för forskare i Sverige är mycket diffusa och starkt beroende av externa anslag, inte sällan även efter att fakultetstjänst uppnåtts. Den svenska akademien liknas ibland vid ett forskarhotell. Avslutningsvis har den svenska forskningen allt mer kommit att präglas av politiska ambitioner för kunskapsekonomins tillväxt och ytterst Europas konkurrenskraft genom innovation. Vid detta rundabordssamtal vill vi diskutera vad dessa två skeenden har inneburit för forskarutbildningen och handledningen vid våra institutioner och fakulteter, samt om det finns exempel på åtgärder för att värna viktiga kvalitéer i forskarutbildningen eller utveckla den.

OPEN NETWORKED LEARNING: INTERNATIONELLT KLASSRUM FÖR GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE

Lotta Åbjörnsson, Maria Hedberg, Alastair Creelman, Anders Gerestrand, Kenneth
Johansson, Lars Uhlin, Maria Kvarnström

Open Networked Learning (ONL) <https://opennetworkedlearning.wordpress.com> är en öppen nätbaserad kurs som ges som ett nationellt och internationellt samarbete mellan flera lärosäten: Karolinska Institutet, Lunds universitet, Linnéuniversitet samt IIEVarsity College i Sydafrika. Kursen vänder sig till lärare, kursutvecklare, pedagogiska utvecklare och IT-pedagoger inom högre utbildning och ger möjlighet att utforska olika aspekter av lärande i digitala miljöer: digital kompetens, kollaborativt och flexibelt lärande, undervisning med och i öppna miljöer samt kursdesign.

I kursen används ett problembaserat arbetssätt med kollaborativt lärande och för såväl kurshemsida som kommunikation i kursen används öppna gratisverktyg. Kursaktiviteterna består av arbete i smågrupper (blandade deltagare från lärosätena och "open learners") för att diskutera, skriva och presentera lösningar på olika scenarier, kursgemensamma webinarier samt att i bloggform reflektera över det egna lärandet. Gruppernas arbete stöds av handledare från lärosätena och bihandledare - deltagare i tidigare kursomgångar.

Flertalet universitet i Sverige lyfter behovet av att utveckla den internationella lärmiljön och stärka de internationella perspektiven i utbildningen, och i strategiska planer framhålls vikten av att arbeta med internationalisering för att främja förståelse och utbyte med lärosäten runt om i världen. De stora utmaningar som världssamfundet står inför - miljö, hälsa, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling - kräver samarbete över gränser. Ett fokus kring internationalisering inom högre utbildning ger förutsättningar för detta. Den definition av internationalisering som oftast citeras är Knights: "The process of integrating an international, intercultural, or global dimension into the purpose, functions or delivery of post-secondary education" (Beelen & Jones, 2015, s. 60). Internationalisation at home (IaH) är ett perspektiv som kan förklaras med att skapa möjlighet till ökad global medvetenhet och ett internationellt engagemang i lärmiljön utan att för den skull lärare och studenter tillbringar tid utomlands (ibid., s. 63; Nilsson, 2003). ONL-kursen skapar en arena för internationalisering och ger möjlighet till kollegialt lärande i en internationell lärmiljö.

Från kursens avslutande webinar har vi via röstning, enkätfrågor och diskussioner fått uppfattningen att deltagarna upplever att kursen fungerat väl som en bas för internationalisering "at home", vilket är väsentligt för högre utbildning. Under våren planerar vi att göra en mindre studie för att undersöka hur deltagarna upplevt att lära tillsammans i en internationell lärmiljö och vilka dimensioner i kursen de ser som särskilt värdefulla.

Vid rundabordssamtalet kommer kursen att kort presenteras, tillsammans med resultat från kursutvärdering, diskussioner och studie. Vi vill också dela med oss av våra egna erfarenheter av gränsöverskridande samarbete kring utveckling, kursgivning och handledning. I samtalet vill vi gärna bjuda in till diskussion kring olika aspekter av internationalisering och utveckling av den framtida lärmiljön.

Referenser

Beelen, J., & Jones, E. (2015). Redefining Internationalization at Home. In *The European Higher Education Area* (s. 59-72). Springer International Publishing.

Nilsson, B. (2003). Internationalisation at home from a Swedish perspective: The case of Malmö. *Journal of Studies in International Education*, 7(1), 27-40.

INTERNATIONALISERING AV HÖGRE UTBILDNING - FRÅN POLICY TILL PRAKTIK?

Hedda Söderlundh

Internationalisering är ett nyckelord i dagens högre utbildning. I såväl högskolelagen som i de årliga uppdragen från regeringen till de svenska lärosätena nämns vikten av internationalisering och många universitet och högskolor har idag egna handlingsplaner och policydokument för internationalisering. Samtidigt är kunskapen låg om hur internationalisering ter sig i själva klassrummet, i mötet mellan studenter och mellan studenter och lärare. Det finns få beskrivningar av internationalisering på delkursnivå och få studier om vilka aktiviteter som skulle kunna leda till det som i policydokumenten beskrivs som just internationalisering. Man har därför talat om en lucka mellan policy och praktik.

Vid konferensen presenterar jag resultat från ett post doktor-projekt, där jag undersökt sådana aspekter av internationalisering av högre utbildning som kan tänkas uppstå i mötet mellan studenter och mellan studenter och lärare i undervisningens samtal. Mitt syfte har varit att bidra till förståelsen av vad internationalisering kan handla om på delkursnivå, i mötet mellan människor, med syftet att utveckla internationalisering i klassrum och undervisningssalar ytterligare. Jag har därtill velat problematisera begreppet internationalisering av högre utbildning och synen på internationalisering som (enbart) processer på institutionsnivå.

Resultaten baseras på inspelningar av kurser vid Malmö högskola, vilka jag analyserat med hjälp av ett språkvetenskapligt och socialkonstruktivistiskt angreppssätt. I fokus för analysen står frågan: När, var och hur i undervisningens samtal visar deltagarna upp erfarenheter och kunskaper som skulle kunna sägas bidra till internationalisering?

I mitt föredrag berättar jag om resultaten av projektet och reflekterar kring internationalisering av högre utbildning som ett fenomen som uppstår och utvecklas i undervisningens samtal.

INTERNATIONALISERING-AT-HOME MED HJÄLP AV SOCIALA MEDIER – EN UTVÄRDERING AV STUDENTERS LÄRANDE

Mariette Bengtsson, Anna Carlsson

Bakgrund

Med Erasmus+ avtalet som är EU:s nya program för högre utbildning, ges inte samma finansiella möjlighet till internationellt utbyte mellan Malmö högskola och Hanze University, School of Nursing i Groningen som tidigare. Därför undersöks nya former för att upprätthålla det internationella samarbetet. Eftersom det finns finansiella samt logistiska och schematekniska begränsningar för internationellt utbyte kan "Internationalisering-at-home" med kommunikation via sociala medier vara ett alternativ för internationellt samarbete. Denna samarbetsform medför att studenter får möjlighet till internationellt och interkulturellt lärande utan att lämna sitt eget lärosäte. Ett deltagande i internationellt utbyte kan inspirera till ökad kunskap om internationella förhållanden inom hälso-och sjukvård och inspirera till internationellt utbyte både som student och professionell sjuksköterska. Ett lämpligt tema att samverka kring är "Säker vård" då den bristande säkerheten i vården är ett globalt problem och varje år skadas och avlider patienter runt om i världen i onödan orsakade av vårdrelaterade incidenter. Genom att lyfta Säker vård i olika forum kan man lära av varandras goda exempel men också av misstag. Att sjuksköterskestudenter får insikt i hur säkerheten för patienter beaktas i annat europeiskt land än sitt hemland är av värde eftersom sjuksköterskor har rätt att arbeta även i andra EU-länder.

Syfte

Detta är ett pedagogiskt projekt med syfte att undersöka studenters lärande om Säker vård i ett europeiskt perspektiv via Internationalisering-at-home.

Aspekter att undersöka:

- sociala medier som arbetsform
- intresse för internationalisering på hemmaplan
- studenternas förståelse för en säkrare vård i ett nationellt och internationellt perspektiv

Studenternas läroprocess

Läraktivitet: Högst 60 studenter som går sin sista termin i sjuksköterskeprogrammet vid Malmö högskola och sjuksköterskestudenter vid Hanzehogeschool i Groningen möts parvis via sociala medier för att utbyta erfarenheter samt analysera och reflektera kring temat Säker vård i ett europeiskt perspektiv. Ett ömsesidigt lärande ingår i mötet mellan studentparen. Delaktighet, ansvar, självständighet och kritiskt tänkande är centrala begrepp vid uppbyggnaden av mötets struktur. Det interaktiva mötet mellan studenterna äger rum vid två tillfälle; i februari 2015 och 2016. Studenterna lämnar in en individuell skriftlig rapport innehållande analys och reflektion kring det som kommunicerats vid mötet. Diskussion och rapport ska utföras enligt angivna riktlinjer. I den bakomliggande teoretiska ramen för projektet ingår teorier om det sociokulturella lärande, med tyngdpunkten på studenten som aktiv deltagare.

Fokus ligger på lärandet, inte på undervisningen (Topping, 1996).

Examination: Den skriftliga rapporten bedöms och betygsätts utifrån fastställda betygsriterier för att uppnå lärandemål i kursplanen.

Genomförande

Datinsamling: För att evaluera lärprocessen får studenterna besvara en enkät med öppna och slutna frågor (Fowler & Floyd, 2002). Enkäten har utarbetas i samverkan med projektansvariga vid Malmö högskola och School of Nursing i Groningen. Även inlämnade rapporter från studenterna vid Malmö högskola kommer att analyseras.

Analys: Resultatet från sammanställningen av enkäterna kommer att presenteras deskriptivt och rapporterna kommer att analyseras med innehållsanalys (Burnard, 1991; Burnard m.fl., 2008) utifrån de didaktiska frågorna vad och hur studenterna har kommunicerat, reflekterat och kritiskt analyserat Säker vård i ett europeiskt perspektiv. Analysen beräknas vara klar i maj 2016.

PREPARING TEACHERS FOR THE INTERNATIONAL CLASSROOM THE CASE OF KAROLINSKA INSTITUTET

Jennifer Valcke

The internationalisation of Higher Education is a rapidly growing phenomenon and one that most non-English speaking institutions are facing at the current moment. Higher education institutions (HEIs) worldwide are in a state of transition, whereby language landscapes are changing. But how are HEIs coping with this phenomenon, and are they managing it responsibly? HEIs are entering a new phase where internationalisation is becoming increasingly relevant to all staff and students, and is seen as a quality instrument in teaching, learning, and research [1].

This paper will present the internationalisation strategy of the Karolinska Institutet (KI), which intends to strengthen the quality and diversity of education and thereby increase its national and international competitiveness. KI envisages the internationalisation of the curriculum as: “[...] the intentional process of integrating an international, intercultural, or global dimension into the purpose, functions and delivery of post-secondary education, in order to enhance the quality of education and research for all students and staff, and to make a meaningful contribution to society” [2]. One of the ways KI proposes to support internationalisation is to develop programmes in English [3], in order to address the “opportunities and challenges posed by the multilingual and multicultural learning space” [4].

So, what are these opportunities and challenges? How has KI supported its teaching staff for this new context? What competences do KI teachers need to deal with the international class? What role does language play in learning? What educational tools do teachers need? What are the recommended good practices? This paper will describe the practical steps KI has taken – namely the pedagogical and linguistic support for the professional development of its teaching staff – in order to initiate its internationalisation process.

Key words: internationalisation, teaching, learning, English, multilingual, multicultural.

[1] Task Force RUG Language Policy (2014). RUG Language Policy. An Inclusive, Dual-Plus Approach. Preparing world class graduates and fostering our staff in a globalising world. Groningen: University of Groningen.

[2] Hans de Wit et al. (2015). “Internationalisation of Higher Education”. Study requested by the European Parliament. Available online: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU\(2015\)540370_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU(2015)540370_EN.pdf). Last consultation 2nd November 2015.

[3] Karolinska Institutet Board of Higher Education (2013). “Action Plan for the Internationalisation of First- and Second-Cycle Education, 2014-2017”. Available online: https://internwebben.ki.se/sites/default/files/action_plan_for_

internationalisation_2014-2017.pdf. Last consultation 2nd November 2015.

[4] Karen Lauridsen and Mette Katsberg Lillemose (eds) (2015). "Opportunities and challenges of the multilingual and multicultural learning space". Final document of the IntlUni Erasmus Academic Network project 2012-15. Available online:

http://intluni.eu/uploads/media/The_opportunities_and_challenges_of_the_MMLS_Final_report_sept_2015.pdf. Last consultation 2nd November 2015.

DELAKTIGHET I LEDNINGSUPPDRAG I EN INTERNATIONALISERAD HÖGSKOLEVÄRLD. EN STUDIE AV HÖGSKOLORS SPRÅKPOLITISKA DOKUMENT.

Susanna Karlsson

Sedan 1970-talet har svenska högskolor arbetat för en ökad internationalisering av den högre utbildningen och av forskningen. Målet har varit ökad förståelse för andra kulturer, och på senare år, ökad anställningsbarhet. Den ökade internationaliseringen har ökat behovet att på våra lärosäten ta beslut om valet av språk i såväl utbildning och forskning som i det administrativa arbetet, dvs. i både kärnverksamheten och i kärnområdet. Därför uppmanade dåvarande Högskoleverket i sin rapport "En högskola i världen – internationalisering för kvalitet" (Högskoleverket 2008) lärosätena att utveckla egna språkpolitiska program.

Av de 48 lärosäten som har examinationsrätt för högre utbildning har 19 tagit fram språkpolitiska dokument och ytterligare en handfull har dokument under arbete. Inom det närmaste året har sannolikt ca hälften av lärosätena antagit en egen språkpolitik. Det är främst förhållandevis små högskolor med ett begränsat antal utbildningar som inte arbetar med språkpolitik. Stora lärosäten med många utbytesstudenter och gästforskare har i högre utsträckning sett behovet av att ha en uttalad språkpolitik.

Det här föredraget kommer att diskutera en språkvalsproblematik som kommer fram i många av de språkvalsdokument som kommer ut från lärosätena i dag, nämligen mötesspråket. Eftersom högskolor är myndigheter lyder de under språklagens 10 §, som säger att organ som fullgör uppgifter i det offentliga ska ha svenska som sitt språk (SFS 2009:600). Förarbetena till språklagen öppnade dock för att den högre utbildningen är en annan typ av verksamhet än de flesta andra myndigheter, och att det därför inte är självklart att språklagen ska gälla fullt ut utanför kärnområdet (Prop. 2008/09:153). Sammanträden på institutions- och fakultetsnivå, samt högre upp i högskolornas organisation tillhör emellertid just kärnområdet, och kan idag inte undantas från lagen. Ledningen av högskolor i Sverige är i hög utsträckning präglad av ett kollegialt styre, där det är undervisande och forskande personal som sitter i beslutsfattande grupper. Hur hanterar lärosätena att myndighetsutövande ska ske på svenska språket, samtidigt som internationaliseringsarbetet medför att man kan ha medarbetare vars svenska kanske inte räcker till för att ta del av underlag eller formulera ett beslut? Riskerar kravet på svenska i myndighetsutövning att bli ett glastak för den som vill göra en ledningskarriär, eller en gräddfil förbi administrativa uppdrag för den som hellre avstår från ledningsuppdrag? Hur möjliggörs delaktighet i alla delar av högskolornas verksamhet genom skrivningarna i de språkpolitiska dokumenten?

Undersökningen ingår i Institutet för språk och folkminnets uppdrag att följa tillämpningen av språklagen och av språksituationen i Sverige.

Referenser

Högskoleverket 2008. En högskola i världen - internationalisering för kvalitet. Högskoleverkets rapportserie. Stockholm.

Prop. 2008/09:153. Språk för alla – förslag till språklag. Stockholm: Regeringen.

SFS 2009:600. Språklag. Stockholm: Kulturdepartementet.

WE FORGET WHEN YOU ARE NOT THERE - AUTHENTIC INCLUSION AND 'THE STUDENT PERSPECTIVE'

Susanna Barrineau, Alexis Engström

During the past two years, we as students and recent students have been employed in a university-wide project for the Continuous Development of Active Student Participation at Uppsala University. In contexts varying from the office in the corridor at the academic development unit, to international pedagogical conferences, to consultations in various faculties around the university, we have represented the student voice and perspective. In this role, we have, through physical manifestation, brought 'the student voice' to circles where it normally is not present. Our experiences made clear to us that our presence in these contexts changed the conversations. What if we had not been present? What do we represent? Would it be possible, and desirable, to ensure students are not primarily viewed as students but as individuals with particular experiences? We agree with Dunne and Zandstra (2011) that, 'There is a subtle, but extremely important, difference between an institution that 'listens' to students and responds accordingly, and an institution that gives students the opportunity to explore areas that they believe to be significant, to recommend solutions and to bring about the required changes'. As such, it is not enough for the students to be represented in various committees and boards. How can faculty find new ways of authentic inclusion where the student represents his/herself and his/her own ideas and not those of 'the typical student' that brings with it all of the assumptions of this character? This is a challenge that we would like to discuss in a roundtable session, bringing with us our individual experiences as student employees in a university context.

References:

Dunne, E. and Zandstra, R. (2011) Students as change agents – new ways of engaging with learning and teaching in higher education [Internet]. Bristol: A joint University of Exeter/ESCalate/Higher Education Academy Publication. Available from: escalate.ac.uk/8064 [Accessed 25 November 2015].

ATT CIRKLA RUNT INKLUDERING - ERFARENHETER FRÅN HÖGSKOLEPEDAGOGISKA FORSKNINGSCIRKLAR

Johan Wickström, Thérèse Hartman

Högskolepedagogiska kurser som innefattar området inkluderande undervisning står inför en rad utmaningar. Utöver frågan om området bör behandlas integrerat i samband med läroprocessens samtliga moment (från rekrytering till examination) eller om det bör utgöra en fördjupning på varje kurs, är balansen mellan teori och praktik ett dilemma. Spänningen mellan områdets förankring i avancerad (och inte sällan motsägande) teori från kritisk pedagogik, normkritik, genus- och queerteori, postkolonialism och postkoloniala studier, och kursdeltagarnas varierande kunskap om denna teori är en utmaning för pedagogiska utvecklare i deras roll som kursledare. Det betyder att området riskerar att behandlas alltför teoretiskt eller ytligt, vilket knappast gynnar syftet att främja inkludering.

Vid Uppsala universitet behandlas inkluderande undervisning som en fördjupning inom högskolepedagogiska kurser och handledarutbildningar. Sedan hösten 2014 erbjuds dock universitetslärarna även en forskningscirkel på temat "Inkluderande undervisning". Forskningscirkel är en demokratisk undersökande metod som tidigare använts främst inom pedagogisk forskning. Den teoretiska inspirationen kommer både från den svenska studiecirkeln och från den humboldtska idén att lärare och studenter tillsammans "vetenskapar", dvs undersöker världen och skapar ny kunskap. Den innebär att cirkelledare och deltagare tillsammans förutsättningslöst undersöker ett givet område, bestämmer frågeställningar/problem, metoder, litteratur och sätt att redovisa sitt lärande och sin nyvunna kunskap (Holmstrand & Härnsten 2003; Persson 2009).

Den aktuella forskningscirkeln leds av två pedagogiska utvecklare med inriktning mot inkluderande undervisning. Till skillnad från högskolepedagogiska kurser med ett fast schema, fast litteratur och fastslagna moment, erbjuder forskningscirkeln ett mer öppet forum för dialoger mellan deltagarna. Inga frågor är uteslutna. Deltagarnas högst olika ingångar, förkunskaper, förhållningssätt till teori och praktik och erfarenheter inom området är inte problematiska – utan utgör förutsättning för diskussioner och bearbetning. Heterogenitet är en förutsättning för samtalen. Cirkeln arbetar med metoder för att låta deltagarna komma till tals på lika villkor. Cirkeln har temat "Inkluderande undervisning" men sedan bestämmer deltagarna i dialog med cirkelledarna alla moment. Vid senaste omgången formulerades frågan "Vad är inkluderande undervisning?" varefter cirkeldeltagarna, utifrån olika perspektiv undersökte frågans teoretiska och praktiska dimensioner genom att läsa såväl klassiska pedagogiska texter som Pablo Freires "Pedagogik för förtryckta" (Freire 1972) som nypublicerade handböcker inom området (Wickström 2011; Kalonaityté 2014). Deltagarna skrev sedan reflekterande texter som enheten kommer att publicera i en antologi.

I det här rundabordssamtalet vill vi problematisera forskningscirkelns möjligheter och utmaningar inom det pedagogiska utvecklingsområdet i allmänhet, och för temat inkluderande undervisning i synnerhet.

Vilka för- och nackdelar finns med detta arbetssätt? Vad händer med kollegialitet och normativitet när samtal ersätter traditionell kursstruktur? Hur skapas demokratiska samtal om högskolepedagogik? Vad händer när pedagogiska utvecklare transformeras från kursledare till cirkelledare? Vi inbjuder att tillsammans med oss diskutera dessa frågor.

Litteratur

Freire, P. (1972) Pedagogik för förtryckta. Stockholm.

Holmstrand, L. & Härnsten, G. (2003) Förutsättningar för forskningscirklar i skolan: En kritisk granskning. Forskning i fokus 10. Myndigheten för skolutveckling. Stockholm.

Kalonaityté, V. (2014) Normkritisk pedagogik – för den högre utbildningen. Studentlitteratur. Lund.

Persson, S. (2009) Forskningscirklar – en vägledning: en metodbok. Resurscentrum för mångfaldens skola. Malmö.

Wickström, J. (2011) Mångfaldsmedveten pedagogik för universitetslärare. Rapport 10. Avd. för universitetspedagogisk

HUR SJÄLVSTÄNDIGA ÄR STUDENTER NÄR DE GENOMFÖR SINA SJÄLVSTÄNDIGA ARBETEN? EN JÄMFÖRELSE MELLAN JOURNALIST- OCH LÄRARUTBILDNING I RYSSLAND OCH SVERIGE

Jan-Olof Gullö, Jenny Magnusson, Greg Goldenzwaig

Syftet med denna konferenspresentation är att redovisa erfarenheter från ett pågående forskningsprojekt som undersöker hur begreppet självständighet förstås och användas på olika nivåer, i olika utbildningsprogram i högre utbildning. Undersökningen är fokuserad till två utbildningsprogram: journalist- och lärarutbildning, i två olika länder: Ryssland och Sverige.

Sedan Bologna-deklarationen 1999 har begreppet självständighet fått stor betydelse inom den högre utbildningen. Detta inte minst när det gäller det självständiga arbete som alla studenter på kandidat- och masterutbildningar måste genomföra för att kunna ta ut in examen. Självständighet är dock ett begrepp som kan tolkas på olika sätt i olika sammanhang. Eftersom självständighet är ett centralt begrepp i många styrdokument på olika nivåer är det rimligt att utbildningens praxis, alltså hur undervisningen genomförs, påverkas av hur självständighet som begrepp förstås och används. Tveksamheter i hur självständighet kan förstås och används i praktiken kan leda till osäkerhet och kan till och med vara ett hinder för studentutbyte och även försvåra internationell jämförbarhet i enlighet med intentionerna i Bologna-deklarationen.

I projektet studeras hur studenters självständighet kommer till uttryck när de genomför sina självständiga arbeten. Projektet genomförs i tre delstudier: för det första genom att studera lokala styrdokument, för det andra genom att undersöka interaktionen mellan lärare och studenter i samband med handledning och för det tredje genom att undersöka tillsynsmyndigheters och studenter åsikter och uppfattningar om självständighet.

Den teoretiska ramen för studien är sociokulturell, där sammanhanget för att skriva ett självständigt arbete är av särskild betydelse. Projektet studerar både makroperspektiv genom analys av styrdokument, och mikroperspektiv genom analys av interaktionen vid faktisk handledning. Dessutom har projektet en jämförande ansats, med fokus på skillnader i ideologiska eller värdebaserade perspektiv mellan de två länderna. En uttalad målsättning är att projektet ska bidra till att fylla kunskapsluckor och utveckla teoretiska ramar om just studenters självständighet i samband med handledning av självständiga arbeten. En annan målsättning är att projektet också ska bidra till att ge verksamma lärare i högre utbildning en teoretisk grund och ett meta-språk för att diskutera och lyfta iakttagelser från sin egen praxis i samband med handledning av självständiga arbeten, vilket i sin tur bör leda till pedagogisk utveckling. Ytterligare en målsättning är att projektet ska bidra med ny kunskap till forskningsområdet högre utbildning och internationalisering. Projektet är beräknat att pågå fram till 2018.

PEDAGOGISKA IDÉ-PROGRAM - NÖDVÄNDING STRATEGI ELLER PAPPERSPRODUKT?

Klara Bolander Laksov, Linda Barman, Sylvia Frisk, Anders Fällström, Åsa Kettis

Universitetets roll i samhället har gått från något som kan beskrivas som en pakt mellan universitetet och samhället (Gornitzka et al. 2007) till en industri (Gumport, 2007). Vid mitten av 1900-talet handlade förväntningarna på universitetets funktion om att formera och sprida det dominerande tänkandet, välja ut eliten, generera kunskap och utbilda byråkratin (Castells, 2001). I takt med massifieringen av den högre utbildningen har dess funktioner till stor del ändrats till att universitetets roll idag utgör en viktig del i nationalekonomin. En del i detta, hävdar Gumport (2007) pekar mot att universitetet har gått från att vara en social institution till en industri där kunskap, teknologi och innovation ses som betydligt mer centrala frågor än tidigare. Det spänningsfält som uppstår mellan gamla och nya ideal (?) sätter frågan om dess legitimitet, organisation, funktion och moraliska grundvalar på spel. Som svar på detta menar Maassen och Stensaker (2011) att de senaste 20 åren har fört med sig nya sätt att leda och distribuera resurser i form av verktyg såsom kvalitetssäkringssystem, kvalitetsutvecklingssystem och introduktionen av standards och policys. Dessa system och dokument ställer i sin tur krav på organisationen på att efterfölja dem och anpassa sig efter dem, kan hanteras på olika sätt. Barman (2014) har visat att lärare när de utövar policy inte bara tolkar den på olika sätt, utan också återskapar policyn i relation till den organisationskultur inom vilken de verkar (Barman, 2015).

Ett flertal lärosäten har under de senaste åren tagit fram pedagogiska idé-program, strategidokument som tydliggör hur lärosätet ska arbeta med pedagogisk utveckling. Dessa idé-program kan ses som policy, men de kan också ses som verktyg. I relation till Barmans (2014) fyra olika tolkningsstrategier eller förhållningssätt till policyimplementering: a) innehållsligt, b) teknokratiskt c) pragmatiskt och d) idealistiskt, kommer panelen att ge olika perspektiv. Panelen består av tre aktörer med erfarenhet av att nyligen ha utvecklat ett pedagogiskt idéprogram eller motsvarande samt Linda Barman, som nyligen presenterat en avhandling på området om utövande av policy i högre utbildning. Panelen kommer att undersöka olika perspektiv på den roll ett pedagogiskt idéprogram kan spela vid ett lärosäte.

Paneldeltagarna är:

Linda Barman, forskare, pedagogisk utvecklare Karolinska Institutet

Åsa Kettis, Kvalitetssamordnare Uppsala Universitet

Anders Fällström, vice rektor, Umeå Universitet

Sylvia Frisk, projektledare för pedagogiskt idéprogram, Göteborgs Universitet

Moderator: Klara Bolander Laksov, Föreståndare Centrum för Universitetslärarutbildning, Stockholms Universitet

Referenser:

Barman, L., Bolander-Laksov, K., & Silén, C. (2014). Policy enacted—teachers' approaches to an outcome-based framework for course design. *Teaching in Higher Education*, 19(7), 735-746.

Castells, M. (2001) Universities as dynamic systems of contradictory functions. In J. Muller, N. Cloete, & S. Badat (Eds), *Challenges of globalisation. South African debates with manuel castells* (pp.206-224). Cape Town: Maskew Miller Longman.

Gornitzka, Å., Maassen, P., Olsen, J. P., & Stensaker, B. (2007). Europe of knowledge: Search for a new pact. In P. Maassen & J. P. Olsen (Eds.), *University dynamics and European integration* (pp. 181–214). Dordrecht: Springer.

Gumport, P. J. (2000). Academic restructuring: Organizational change and institutional imperatives. *Higher Education*, 39(1), 67–91.

Maassen, P., & Stensaker, B. (2011). The knowledge triangle, European higher education policy logics and

ANVÄNDNING AV CASEUNDERVISNING FÖR BEDÖMNING AV PROGRESSION

Ulf Ramberg, Marie Wahlgren

Inom kvalitetsutvärdering av program och utbildningar läggs allt större fokus på om studenterna uppnår målen för utbildningen. I UKÄ's senaste utvärderingscykel lades stort fokus vid examensarbetet. Detta kan dock svårligen inkludera alla de högre integrerade målen i en utbildning. Inte minst gäller detta yrkesutbildningar där flera av målen hanterar frågor som arbete i team, relation till individer utanför professionen, förmåga att fatta välgrundade beslut, etiska överväganden mm. I den repertoar av pedagogiska metoder och idéer som finns för att fånga dessa olika kvalitéer riktar vi i detta paper intresset mot casemetoden.

Casemetoden har sitt ursprung i USA och utbildningsämnen som juridik och ekonomi, men har över tid fått ett starkt fotfäste i många länders högre utbildning, inte minst inom medicin (Pettersen, 2008; Nordquist et al, 2011). I korthet handlar metodiken om att i en gruppdiskussion måla upp en problematisk situation där olika vägar mot någon form av "lösning" kan vara mer eller mindre tydlig. Situationen skall karakterisera något som kan hända, eller de facto har hänt, i den tänkta verklighet som berörda studenter förväntas agera inom givet det ämne de studerar. Tre vanliga dimensioner för att värdera studentens prestation är hur de behandlar casets innehåll, hur studenten kommunicerar och agerar i casediskussionen samt karaktären på de inlägg som studenten bidrar med. Några exempel på kvalitéer och förmågor som värderas i dessa dimensioner är t.ex. studentens förmåga till av problemidentifiering, om studenten kan syntetisera diskussion och data till en mer övergripande analys, om studenten fattar sina beslut baserade på en professionell kunskap eller om besluten blir opåverkade av den tänkta rollen.

Syftet med föreliggande paper är att undersöka i vilken mån case som tillämpas på detta sätt kan vara ett sätt att fånga studenters enskilda progression. Studien har skett inom ramen för tre fakulteters yrkesinriktade program; ekonomi, teknik och medicin. För att fånga detta har ett antal metoder använts. Bland annat har en bedömningsmall utvecklats för att kunna bedöma studenternas utvecklingsnivå inom förmågor såsom problemlösning, teoretisk kunskap, professionellt språk och kommunikation. Sammanlagt sju utbildningsprogram och olika flera stadier inom dessa program studerats. Studien visar att case kan användas för att fånga progression i berörda yrkesutbildningar. Studiens resultat visar också att case används på olika sätt i berörda utbildningar. Skillnaderna påverkar bland annat casens karaktär och hur studenternas lärande utvecklas. Inom ekonomi är det mer överflödigt information i casen varför de också är betydligt mer omfattande i sidantal. Huvudsakligen är det studenters förmåga att sortera och analysera data som prövas och deras överväganden av tänkbara beslutsalternativ. Inom medicin är casen ofta korta och inriktade på att studenterna ska utveckla en förmåga att analysera patientens situation och fatta välgrundade professionella beslut. Inom teknik finns fall som både mer liknar ekonomernas och mer korta fall. I studerade korta fall är ett av huvudsyftena att studenterna skall kunna identifiera från givna ramar i fallet vilken ytterligare information som behövs för att kunna fatta

beslut kring casets frågeställningar. Det kan t.ex. vara beslut om vilka åtgärder som krävs för att åtgärda produktionsproblem.

STUDENTERS SYN PÅ NÄRVARO VID ICKE-OBLIGATORISK UNDERVISNING

Lisa Freyhult

Är studenters närvaro vid undervisning viktig för deras studieresultat? Finns det skillnader i graden av närvaro mellan olika typer av undervisning? Hur ser studenters närvaromönster ut och vad är orsakerna till bristande närvaro? Som ett första steg i att öka förståelsen kring dessa frågor har vi undersökt studenters syn på närvaro vid icke-obligatorisk undervisning.

Tidigare studier visar på ett tydligt samband mellan närvaro och goda studieresultat men endast ett svagt samband mellan närvaro och personliga egenskaper [1], egenskaper så som motivation, studievanor och intelligens som i sin tur är starkt korrelerade med goda resultat. Samtidigt har försök med studentaktiv undervisning visat på ökad närvaro, parallellt med ett ökat engagemang och bättre resultat [2,3,4]. Det finns alltså anledning att studera vad som styr studenters deltagande i undervisning för att förstå vad som kan öka närvaron men också för en ökad förståelse av orsakssambandet mellan närvaro och bättre resultat.

Vi har analyserat svar på frågor om närvaro från strax över 1000 studenter i fysik. Studenterna besvarade frågor om varför de väljer att delta alternativt att inte delta i undervisningen. Studenterna angav även vad som skulle göra att de deltog i högre utsträckning.

Svaren kodades förutsättningslöst och grupperades sedan i olika kategorier. De största kategorierna av svar har att göra med undervisningsformen, läraren eller olika aspekter av tidsbrist. Mycket av det som studenterna själva anger skulle öka deras deltagande sammanfaller i hög grad med kriterier för forskningsbaserad effektiv undervisning [5,6,7]. Resultaten skiljer sig på vissa punkter från tidigare resultat inom andra ämnesområden där yttre faktorer i högre grad har angetts som ett skäl till att utebli.

Vi kommer att diskutera studien som genomförts och vilka slutsatser som kan dras men också förslag på åtgärder som skulle kunna vidtas för ökad närvaro vid undervisning.

[1] Credé, M., Roch, S., och Kieszczyńska U., *Review of Educational Research*, 80:272–295, 2010.

[2] Knight, J. och Wood, W. *Cell Biol. Educ.*, 4:298, 2005.

[3] Deslauriers, L., Schelew, E. och Wieman, C., *Science*, 332:862–864, 2011.

[4] Sharma, M., Mendez, A. och O’Byrne, J., *Int. Journal of Science Education*, 27:1375–1389, 2005.

[5] Chickering, A. W. och Gamson, Z. F.: Seven principles for good practice in undergraduate education. *AAHE Bulletin*, pages 3–7, 1987.

[6] Wieman, C. och Gilbert, S.L. The teaching practices inventory: A new tool for characterizing college and university teaching in mathematics and science. *CBE- Life Sciences Education*, 13:552–569, 2014.

[7] Fraser, J., Timan, A., Miller, K., Dowd, J., Tucker, L. and Mazur, E. Teaching and physics education research: bridging the gap. *Reports on Progress in Physics*, 77:032401, 2014.

KOMMUNIKATION I UTBILDNINGEN: STUDENTERS LÄRANDE OCH LÄRARES UTMANINGAR

Susanne Pelger, Sara Santesson

Ett hundratal akademiska lärare inom naturvetenskap och teknik har fått möjlighet till utbildning och stöd för att utveckla kommunikationsträning i sina kurser. Syftet har varit att skapa förutsättningar för studenter att nå utbildningens kommunikationsmål att kunna tala och skriva om sitt ämne i olika sammanhang och med olika grupper (1) en central förmåga i ett demokratiskt samhälle.

Satsningen på kommunikationsträning bygger på grundtanken att generella färdigheter och ämnesförståelse utvecklas hand i hand (2). Den utgår ifrån en modell där muntliga och skriftliga övningar flätas in i ämnesstudierna, med successivt högre ställda krav under utbildningen (3). Några av lärarna har tränat studenterna i populärvetenskapligt skrivande, andra har tränat dem i att lösa ämnesspecifika problem genom gruppdiskussion, några har tränat dem i att hjälpa varandra genom kamratrespons. Lärarna har diskuterat kommunikationsträningen med sina kollegor, utvärderat och rapporterat den. Samtidigt har studierektorer och programledare tagit ett helhetsgrepp och organiserat kommunikationsövningarna genom hela utbildningsförloppet.

Kommunikationsträningen har integrerats i sammanlagt åtta naturvetenskapliga och tekniska utbildningar vid Lunds universitet (4, 5) och implementeras under 2015/2016 också vid Försvarshögskolan. Denna konferenspresentation summerar erfarenheterna från de båda lärosätena. Vi kommer att redogöra för hur studenter genom kommunikationsträning i olika former, muntlig och skriftlig, vetenskaplig och populärvetenskaplig, har förbättrat sin kommunikationsförmåga och utvecklat sin ämnesförståelse ett resultat som blir tydligt inte minst när mottagaren utgörs av icke-specialister. I flera fall har även andra positiva effekter märkts, som ett större engagemang från studenterna och en förbättrad studiesocial miljö. Här kan vi särskilt se goda resultat av att använda kamratrespons. Att ge respons och se andras arbeten upplevs av studenterna som minst lika utvecklande som att få respons.

Förutom de positiva effekterna kommer vi att belysa vilka svårigheter lärarna har upplevt med den integrerade kommunikationsträningen och hur dessa svårigheter har överbyggats. Framför allt handlar det om att motivera studenter, att få tiden att räcka till och att hjälpa studenter framåt med konstruktiv respons. Vi lyfter också fram några utmaningar som återstår på en mer övergripande, organisatorisk nivå. Hur förmedlar vi till studenterna att kommunikation är en självklar del av yrkesrollen? Hur skapar vi inom utbildningen en samsyn kring kommunikationsträningens syften och metoder? Hur främjar vi det pedagogiska samtalet och gör det möjligt för lärare att utbyta erfarenheter?

Referenser

[1] Svensk Författningssamling (SFS 1993:100). Högskoleförordning.

[2] Barrie, S. (2006). Understanding what we mean by the generic attributes of graduates. Higher

Education, 51, 215241.

[3] Pelger, S. & Santesson, S. (2012). Retorik för naturvetare skrivande som fördjupar lärandet. Lund, Studentlitteratur.

[4] Pelger, S. & Santesson, S. (2015). Kommunikation i naturvetenskaplig utbildning. Lund, Naturvetenskapliga fakulteten, Lunds universitet.

[5] Pelger, S. & Santesson, S. (2015). Så utvecklas teknologers kommunikativa kompetens LTH-lärares erfarenheter av kommunikationsundervisning. Lund, Lunds Tekniska Högskola.

E-LÄRANDE OCH HÅLLBAR ERFARENHETSSPRIDNING

Lena Tembe, Mats Cullhed

I vår presentation vill vi diskutera möjliga svar på tre frågor:

1. Hur utvecklar man en organisation som stödjer pedagogisk utveckling?
2. Hur institutionaliserar man det kollegiala samtalet kring undervisningen?
3. Hur utvecklas blended learning i olika ämnesmiljöer?

I samband med samgåendet mellan Uppsala universitet och Högskolan på Gotland 2013 startade ett e-lärandeprojekt på det nya Campus Gotland. Projektet växte fram ur behovet av att ta tillvara och sprida de breda kunskaperna om nätbaserat lärande vid den tidigare Högskolan, vilket också ställde krav på strukturer för att sprida dessa kunskaper bland nya och gamla kollegor och över institutionsgränserna.

Syftet var alltså dubbelt: projektet skulle dels stimulera till utveckling av e-lärande, dels utveckla långsiktigt hållbara metoder för spridning av kunskaper om e-lärande. Projektet inleddes med en utlysning för kursutveckling med e-lärande bland lärare på Uppsala universitet Campus Gotland. Detta resulterade i att 10 lärare formulerade egna delprojekt utifrån egen undervisningspraktik och pedagogiskt intresseområde.

Samtliga delprojekt har nu slutförts, men lärarna fortsätter att utveckla sin undervisning för att gynna studenters lärande i olika former. Med andra ord har projektet inneburit en startmotor för fortsatt utvecklingsarbete. Tvärs över ämnes- och institutionsgränser har även delprojekten inspirerat en rad andra lärare i både Uppsala och Visby till pedagogiskt utvecklingsarbete.

I vår presentation vill vi diskutera tre saker:

Från utvecklingsfasen vill vi lyfta fram erfarenheten att framgångsrik implementering av e-lärandeprojekt kräver ett helhetligt angreppssätt. Samtliga delprojekt har stött på problem i form av avsaknad av administrativa rutiner och ansvarsfördelning och statiska digitala system som inte gått att modifiera på önskat sätt. Hindren har komplicerat genomförandet av de åtgärder som var planerade för att uppnå de avsedda pedagogiska målen. En slutsats är att både organisatoriska strukturer och digitala stödsystem behöver anpassas på lämpligt sätt och att implementeringen behöver förankras hos olika grupper, t.ex. kursansvariga, studenter, supporttekniker, kursadministratörer och gästföreläsare.

Den just påbörjade spridningsfasen fokuserar på att etablera långsiktigt hållbara strukturer för kollegialt erfarenhetsutbyte, som inte längre är beroende av enskilda eldsjälers engagemang. Två förutsättningar för att detta ska lyckas är att processen tar sin utgångspunkt i ämnesdidaktik samt ett aktivt pedagogiskt ledarskap. Vi presenterar och diskuterar vägar för att introducera projektens pedagogiska resultat i olika ämnes- och institutionsmiljöer.

För det tredje vill vi följa den förändringsprocess i vilken undervisningskulturen på campus Gotland befinner sig. Med sina 200 anställda kännetecknas campus Gotland av närhet mellan olika ämnen och personer, och samtidigt av en avsevärd bredd, med 23 av Uppsala universitets institutioner representerade. Utifrån en position där så gott som alla lärare främst arbetat med e-lärande för distansutbildning, sker nu en snabb vidgning mot blended learning. Campus Gotlands överblickbara miljö låter oss analysera förloppet av denna process och följa e-lärandets utveckling från komplext främmande fenomen till ett naturligt pedagogiskt inslag jämsides andra pedagogiska verktyg och metoder inom olika ämnesmiljöer.

HÖGSKOLEPEDAGOGISK UTBILDNING FÖR LÄRARE PÅ HÖGSKOLAN - LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH NATIONELLA MÖJLIGHETER

Mona Fjellström, Johan Alvfors

Diskussionen om högskolelärares pedagogiska skolning har pågått i drygt 55 år. Från det att Universitetspedagogiska utredningen (UPU 1970) förde fram krav på att högskolans lärare skulle få utbildning för att kunna möta den nya undervisningssituationen på lärosätena har diskussionen kommit att utvecklas och preciseras i flera steg (se t ex SOU 1990:90 och SOU 1992:1 (Grundbulten), SFS 1998:1003 och SOU 2001:13).

Under 2002 fick Högskoleförordningen en skrivning om att adjunkter och lektorer för att vara behöriga att undervisa inom högskolan skulle ha genomgått högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper samt visat pedagogisk skicklighet (SFS 2002:761). Lunds universitet fick i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt för att utveckla högskolepedagogiska utbildningar som skulle kunna fungera som modell för alla lärosäten. Pilotprojektet tog fasta på förslaget att utbildningen skulle omfatta 10 v/hp (SOU 2001:13) och utmynnade bland annat i en målbeskrivning för den högskolepedagogiska utbildningen (Lörstad m fl, 2005). På basis av förslaget i pilotprojektet utfärdade SUHF 2005 en rekommendation som omfattade både omfång och innehåll (SUHF, 2005).

Kravet på högskolepedagogisk utbildning togs bort ur Högskoleförordningen 2011 och sedan dess har SUHF:s rekommendation varit vägledande för lärosätena. Ett antal studier under de senaste åren har visat att frågan om pedagogisk skicklighet (inkl högskolepedagogisk utbildning) för lärare hanterats olika av lärosätena (se t ex Sveriges Förenade Studenter, 2014; Silander m fl, 2014). Det sammanlagda intrycket är att SUHF:s rekommendation håller på att förlora sin förankring i den högre utbildningen. I början av 2014 tillsatte SUHF därför en arbetsgrupp för att kartlägga situationen vid landets lärosäten och vid behov föreslå förändringar av rekommendationen.

Under workshopen kommer SUHF:s tankar att presenteras och diskuteras av deltagarna. Målet är att deltagarna ska skapa en grund för fortsatt arbete med högskolepedagogisk utbildning vid det egna lärosätet.

Referenser

Haake, U. m fl (2014) Styrningen av forskningens profilering och finansiering. En studie av svenska högskolor och nya universitet. Rapport, Dnr. 20130283 KKS. Stockholm: KK-stiftelsen.

Lörstad, B. m fl (2005) Pedagogisk utbildning för högskolans lärare. Slutrapport från Pilotprojektet vid Lunds universitet. Lund universitet; Rapport vid UCLU: <http://www.uclu.lu.se/pilotprojektet/> Hämtad 2015-10-16.

Sveriges Förenade Studenter (2015) Agenda pedagogik. Hur skapar vi förutsättningar för bra undervisning? Stockholm: Sveriges Förenade Studentkårer.

SFS 1998:1003. Förordning om ändring i Högskoleförordningen (1993:100).

SFS 2002:761. Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100).

SOU 1990:90. Pedagogiska meriter i högskolan. Förslag till riktlinjer och rekommendationer. Stockholm: Allmänna förlaget.

SOU 1992:1. Frihet, Ansvar, Kompetens. Grundutbildningens villkor i högskolan. Betänkande av högskoleutredningen. Stockholm: Allmänna förlaget.

SOU 2001:13. Nya villkor för lärandet i den högre utbildningen. Stockholm: Allmänna förlaget.

SUHF (2005) Rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning samt ömsesidigt erkännande. Stockholm: Sveriges Universitets- och Högskoleförbund.

UPU (1970). Den akademiska undervisningen. Principbetänkande avgivet av universitetspedagogiska utredningen (UPU VII) 1970. Stockholm: Liber AB. Universitetskanslersämbetets skriftserie 10.

"NU ÄR VI MER MEDVETNA OM HANDEDARROLLEN" - ATT STÖDJA STUDENTERS UPPSATSSKRIVANDE GENOM PEDAGOGISKA SAMTAL OM VETENSKAPLIG INFORMATIONSSÖKNING

Therese Lind

I samband med det självständiga examensarbetet ställs många studenter inom högre utbildning för första gången inför uppgiften att självständigt söka och kritiskt värdera vetenskaplig litteratur i en större omfattning. Detta innebär ofta många nya utmaningar, såsom att omvandla frågeställningens nyckelbegrepp till sökbara ord, navigera i en djungel av sökverktyg och vetenskapliga databaser samt att överhuvudtaget kunna identifiera vad som kännetecknar en vetenskaplig text. För att möta detta behov erbjuder många högskole- och universitetsbibliotek bland annat individuell handledning i informationssökning. Här har biblioteket en viktig roll att fylla under studenternas uppsatsskrivande som ett kompletterande stöd jämte uppsatshandledare och lärare från studie- och språkverkstäder.

Handledningen i informationssökning är ett pedagogiskt tillfälle med fokus på lärande snarare än att få fram ett visst antal texter. Det innebär att studenterna förväntas komma väl förberedda och vara aktiva inför och under mötet – det är deras specifika uppgift, problem och erfarenheter som är utgångspunkten för tillfället. Studenter har dock ofta svårigheter att uttrycka vad de behöver hjälp med och deras frågor tangerar i många fall det stöd som ges av uppsatshandledare och studie- och språkverkstäder. Detta blir extra svårt i kombination med att vi på biblioteket oftast bara träffar dem vid ett tillfälle samt generellt saknar förkunskaper om just deras uppsatsämnen.

Utöver specialiserade kunskaper om sökstrategier och vetenskaplig publicering, krävs alltså även en stor flexibilitet och lyhördhet i själva handledningsmötet. Som handledande bibliotekarier behöver vi en god kännedom om den akademiska kontext som studenterna befinner sig i, samt en bred pedagogisk repertoar för att genom samtal ta reda på och kunna möta studenternas skiftande behov.

Hur kan handledande bibliotekarier bli ännu bättre på pedagogiska samtal med studenter om vetenskaplig informationssökning i samband med akademiskt skrivande – och hur upprätthåller vi denna kompetens?

Under 2014 arbetade Södertörns högskolebibliotek med ett högskolepedagogiskt utvecklingsprojekt. Syftet var att utveckla våra handledande bibliotekariers pedagogiska repertoar och därmed öka kvaliteten i handledningsmötena med studenter när det gäller informationssökning i samband med akademiskt skrivande. Projektet hade två mål: dels att öka vår medvetenhet om vad det innebär att handleda och utveckla fler pedagogiska verktyg vid handledningssamtal, dels att hitta nya former för kompetensutveckling när det gäller handledning.

Projektet genomfördes i form av en poänggivande handledningskurs i samarbete med en

högskolepedagogisk konsult. Kursen bestod av två workshoppar där vi fick möjlighet att fördjupa oss i litteratur om handledning samt samtala och reflektera kring vår egen handledningspraktik genom praktiska övningar. Projektet resulterade bland annat i att vi fått med oss "metakommunikation" (se Handal & Lauvås 2008) som ett användbart pedagogiskt verktyg i handledningssituationen samt "reflektion genom skrivande" (se Hjertröm Lappalainen m.fl. 2014) som en givande metod för kompetensutveckling.

Handal, Gunnar & Lauvås, Per (2008). Forskarhandledaren. Lund: Studentlitteratur.

Hjertröm Lappalainen, Jonna m.fl. (2014). Att lära en företagsekonom att tänka. Huddinge: Södertörns högskola.

ATT GENOMFÖRA ETT SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE. EN KVANTITATIV STUDIE OM STUDENTERS ERFARENHETER.

Ola Holmström

Det självständiga arbetet är ett obligatoriskt utbildningsmoment för alla studenter som studerar mot en universitetsexamen och det spelar en central roll i universitetsutbildningen utifrån flera perspektiv. Utifrån ett statligt utvärderingsperspektiv har alltmer betonats att det självständiga arbetet ger viktig information om relationen mellan universitetsutbildningens mål och resultat och mot denna bakgrund tillskrevs de självständiga arbetena en central betydelse när Universitetskanslerämbetet utformade ett resultatbaserat utvärderingssystem för perioden 2011-2014. Sett utifrån de enskilda utbildningarnas perspektiv ska studiemomentet förberedas, planeras och genomföras och lärare som engageras ställs inför utmaningen att skapa en gemensam förståelse för de krav som ska ställas och det stöd som kan ges. Utifrån studenternas perspektiv innebär det självständiga arbetet såväl utökad frihet som utökat ansvar och studieprocessen pågår under en längre tidsperiod än man vant sig vid. På så vis kan utbildningsmomentet möjliggöra fördjupning inom ett intressant kunskapsområde och det kan öppna möjligheter till både arbete och forskarstudier. Samtidigt visar en rad studier att det självständiga arbetet också kan vara en källa till både besvikelse och frustration.

Föreliggande presentation redogör för en enkätstudie som fokuserar på studenters erfarenheter av att genomföra ett självständigt arbete vid Lunds universitet. Studiens syfte är att belysa hur olika utbildningar lyckas förbereda studenterna för det självständiga arbetet, hur studiemomentet organiseras och hur olika upplägg kan tänkas påverka studenternas upplevelser och studieframgångar. Några av de som besvarat enkäten har genomfört sitt självständiga arbete inom utbildningar som tilldelades omdömet bristande kvalitet respektive mycket hög kvalitet i Universitetskanslersämbetets kvalitetsgranskning och studien undersöker också om de här två olika studentgrupperna på något sätt har gjort olika erfarenheter av studiemomentet. Enkäten skickades till 1672 studenter som genomfört ett självständigt arbete vid Lunds universitet och 714 valde att svara (43%).

I presentationen sammanfattas studiens viktigaste resultat. Häribland kan nämnas att de flesta som genomför ett självständigt arbete vid Lunds universitet upplever sig vara väl förberedda. Men det gäller långt ifrån alla och kvinnor upplever sig vara sämre förberedda än män. Därtill uttrycker studenterna ett stort intresse för att ta del av tidigare studenters självständiga arbeten samtidigt som utbildningarna sällan organiserar sådan läsning som ett pedagogiskt inslag i undervisningen.Handledningen framstår inte överraskande som helt central för hur studenterna upplever kursmomentet i sin helhet. Samtidigt innefattar handledningen en rad utmaningar. Exempelvis framkommer tydligt hur olika studenter kan ha olika förkunskaper och vara olika motiverade, vilket skapar väldigt olika förutsättningar för handledningssituationen och samspelet mellan handledare och student. Studien har avrapporterats i rapporten "Att genomföra ett självständigt arbete vid Lunds universitet - studenters perspektiv". Rapporten är publicerad i Lunds universitets rapportserie Utvärdering (nr 2015:275).

NÅGRA FRAMGÅNGSFAKTORER FÖR EXAMENSARBETETS GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT FÖR CAMPUS- OCH NÄTBASERAD UNDERVISNING

Jessica Lindblom, Henrik Svensson

Inom vårt lärarkollegium har det sedan ett par decennier tillbaka arbetats både med examensarbetsprocessen och slutprodukten, i form av den skriftliga rapporten. Under åren har en modell utvecklats som består av en relativt uppstyrd process som stödjer studenterna, men där studenterna har huvudansvaret att driva arbetet, och att de själva ska identifiera och formulera sin frågeställning. Förutom handledning består stödet från lärarkollegiet av tre examinationstillfällen fördelade under processen enligt följande: 1) formulering av frågeställning med tillhörande litteraturgenomgång, 2) metod, genomförande, analys och initiala resultat, 3) inlämning av komplett utkast av slutrapport och muntlig presentation med tillhörande opponering och 4) inlämning av slutversionen av rapporten som lämnas in några dagar efter det sista presentationstillfället.

De tidigare stegen fungerar som avstämningspunkter inför slutexaminationen, och studenten får också tid att efter slutpresentationen kunna hinna ändra mindre detaljer inför slutexaminationen av rapporten som enbart innebär summativ skriftlig återkoppling som slutexamination. Varje tidigare tillfälle innebär att studenten erhåller formativ och summativ feedback från både handledare och examinator, där relationen mellan lärandemål, läraaktiviteter och examinationer är tydliggjorda via konstruktiv länkning.

Denna process är inte unik för oss, dock verkar inte det andra examinationstillfället vara vanligt förekommande, men vi anser att det medför en central framgångsfaktor genom att bidra med tydlighet och avstämning för studenten inför slutförandet av examensarbetet genom dess tidsmässiga placering i processen.

Ytterligare framgångsfaktorer är hur lärarkollegiet organiserar sig under examinationstillfällena. Varje examinationstillfälle innebär alltid skriftlig inlämning och muntlig presentation för samtliga studenter där handledare och examinator är på plats och ger direkt återkoppling till respektive student (muntligt och skriftligt). Direkt efter studentens muntliga redovisning ställs inledande frågor från examinator och övriga i salen, vilket även medför ett lärandetillfälle för samtliga studenter. Därefter genomförs ett kort avskilt möte där examinatorn ger konkret återkoppling tillsammans med handledaren och studenten. På så vis kan student-handledarparen snabbt arbeta vidare utifrån examinatorns synpunkter.

Arbetsprocessen förutsätter att de olika handledare-examinator-paren löpande stämmer av med varandra gällande studentens arbete, att samtliga involverade lärare är tillgängliga för de gemensamma seminarierna för studenterna, vilket kräver vilja, planering och engagemang från lärarkollegiet. Dessutom behövs en kalibreringsprocess ske inom lärarkollegiet så att bedömningen är transparent och tydlig samtidigt som konstruktiv kritik framförs på saklig grund för vidareutveckling av examensarbetet.

Vi har också applicerat samma process i nätbaserad undervisning, där vi genomförde obligatoriska campusträffar vid de tre examinationstillfällena och resterande undervisning skedde nätbaserat. Vår förhållning var att studenterna skulle uppleva campusträffarna som besvärliga men reaktionerna var den motsatta. De uppskattade möjligheten träffa de andra studenterna och följa deras processer samt de direkta mötena med sina handledare och examinatorer.

Denna process är resurskrävande, men utifrån våra erfarenheter betalar sig den extra tiden genom god genomströmning och merparten av examensarbetena blir färdiga och godkända i tid redan vid ordinarie slutexamination. Likaså att studenterna har genomgått en progression och mognad i sin egen läroprocess som förberett dem att arbeta självständigt med att identifiera, formulera och lösa problem samt rapportera dessa både muntligt och skriftligt, vilka är generiska färdigheter och förmågor som behövs inför ett kommande yrkesliv.

SOCIAL WORK EDUCATION AND ACADEMIC WRITING – A QUALITY ASSESSMENT

Jonas Christensen, Maria Hjortsjö, Anna Wärnsby

Hur kan akademiskt skrivande stödja studenters lärande i det internationella klassrummet? Hur kan examinationsformer knyta samman studenternas ämneskunskap med deras förmåga till akademiskt skrivande? Vad slags stöd behöver lärare och vad slags stöd ger lärare studenter i akademiskt skrivande? Hur kan lärares och studenters reflektioner förstås?

Detta paper belyser sambandet mellan arbetet med att förstärka studenternas akademiska literacy, och särskilt deras förmåga att kommunicera skriftligt inom akademien som framgångsfaktor. Studenterna i denna kurs representerar 8 olika lärosäten från lika många länder som under en termin läser kursen, vars syfte är att utveckla deltagarnas kunskaper om och förståelse av socialpolitik, sociala utmaningar och livssituation utifrån ett mångkulturellt perspektiv i relation till socialt arbete, lokalt och globalt. En pedagogisk modell har utvecklats i denna kurs där akademiskt skrivande ger interaktivt stöd för examination i gränsöverskridande möten, där studenter från olika kulturer och utbildningstraditioner möts. Individuella veckovisa reflektioner som input för efterkommande seminarieinnehåll och paper i färdigställande av en vetenskaplig artikel utgör bärande delar i denna pedagogiska modell, där både lärarstöd i att som lärare arbeta med akademiskt skrivande och stöd för studenter ingår. Tre kategorier av lärandemål uppnås i denna pedagogiska modell; det a) den professionellt - komparativa b) den professionellt - individuella c) den professionellt – kulturella, innefattande att akademiskt skrivande utgör ett centralt stöd i att stimulera studenter att våga vilja skriva och reflektera i förhållande till sin egen samhällsliga bakgrund gentemot andras, sin yrkesroll och sin egen kulturkunskap i mötet med andra.

Data för detta paper har samlats in från följande källor: lärares egna reflektioner under och efter kursens genomförande och intervjuer med studenter. Den teoretiska förståelseramen utgår ifrån lärandeteorier med fokus i utmaningsbaserat och kollaborativt lärande.

En av slutsatserna är att det tycks råda ett samband mellan utveckling av lärarnas medvetande om hur man kan stärka studenternas förmåga att skriva i ett akademiskt sammanhang och kvaliteten i högre utbildning.

Nyckelord: högre utbildning, internationalisering, socialt arbete, akademiskt skrivande

OLIKA SÄTT ATT ARBETA MED ATT FRÄMJJA AKADEMISK INTEGRITET OCH FÖRHINDRA PLAGIERING

Sonja Bjelobaba

Universitetskanslerämbetets rapport "Disciplinärenden 2014 vid universitet och högskolor" visar att antalet ärenden i landets disciplinnämnder ökar igen: "Antalet studenter som blivit föremål för en disciplinåtgärd har under åren ökat med cirka 509 procent från 2001 till 2014, eller i antal från 127 till 773." Den vanligaste orsaken till disciplinåtgärder är, och har hela tiden varit, plagiering.

Plagiering är ett problem i den akademiska världen som många lärare upplever är svårt att hantera. Förebyggande arbete mot plagiering är en viktig pedagogisk fråga. I rundabordsamtalet vill jag diskutera olika sätt att främja akademisk integritet och förebygga plagieringen. En fråga som jag vill diskutera är huruvida man skulle kunna arbeta med dessa frågor nationellt.

Samtidigt vill jag presentera de åtgärder som vi vid Göteborgs universitet gjort det senaste året: förutom en ny policy och handlingsplan har vi utarbetad en ny nätbaserad interaktiv kurs i akademisk integritet. Målgruppen för vår kurs i akademisk integritet är studenter vid Göteborgs universitet – i första hand nyantagna studenter (campus-, distans- och programstudenter samt studenter som läser fristående kurser) – samt lärare som kan använda kursen som stöd i sin undervisning och som en resurs för kompetensutveckling inom ramen för t.ex. högskolepedagogiska utbildningar. Kursen kan användas självständigt eller som ett kursmoment på andra kurser (t.ex. introduktioner för nya studenter, introduktioner för utländska studenter, uppsatsskrivande, de högskolepedagogiska kurserna). Materialet från kursen ligger öppet på nätet på Göteborgs universitets lärplattformens öppna sidor (GUL) och kan användas av andra lärosäten.

Under samtalet diskuteras på vilka sätt denna kurs kan användas för självstudier, som hjälp till att belysa frågor kring akademisk integritet i olika undervisningssammanhang och hur kursmaterialet kan integreras med andra kurser.

Att arbeta centralt löser dock inte alla problem med plagiering, därför vill jag diskutera olika sätt att aktivt integrera främjandet av akademisk integritet på andra kurser medels konstruktiv länkning samt genom aktivt arbete med examinationsformer och – frågor, användning av textmatchningssystem m.m.

1. <http://xn--uk-wia.se/download/18.27b94bbc14c9e215aaa2a2d/1429190962555/rapport-2015-6-Disciplinärenden-2014.pdf>

2. Ibid., s. 5.

HÖGSKOLEPEDAGOGISK GRUNDKURS – PEDAGOGISK FÖRNYELSE PÅ LÄNGRE SIKT?

Lill Langelotz, Sigrid Dentler

Visad pedagogisk skicklighet krävs för att anställas som lärare inom högre utbildning (Högskoleförordningen 4:e kapitlet). Som ett led erbjuds olika högskolepedagogiska kurser på lärosäten runt om i Sverige. Många gånger är en grundläggande kurs obligatorisk för en tillsvidareanställning, både individ och organisation satsar därmed tid och resurser på utbildningen. Men till vilken nytta på längre sikt? Vad främjar och hindrar utveckling av pedagogisk skicklighet och 'goda' pedagogiska praktiker?

I detta paper presenterar vi en pågående studie som beskriver och analyserar vilken betydelse en högskolepedagogisk grundkurs (15 hp) får i praktiken. Inom kursens ram genomför kursdeltagarna bland annat ett utvecklingsarbete som ska bidra till, alternativt föreslå förbättringar av, pedagogiska praktiker (som t ex undervisningspraktiken). Dessa arbeten har en stark praxisfokus och belyser olika undervisningsfrågor. Vilka undervisningsfrågor fokuserar då lärare i högre utbildning? Och vilken roll spelar dessa arbeten som inspiration till fortsatt pedagogisk utveckling för individen och organisationen?

I studien tas en praktikteoretisk ansats där en praktik förstås som socialt och diskursivt konstituerad i ett historiskt, politiskt och ekonomiskt sammanhang (Kemmis, 2010). Pedagogisk skicklighet formas och (möjlig)görs alltid i en praktik i relation till externa strukturer som konstituerar den aktuella praktiken (Langelotz, 2014).

Data består av en enkätstudie och intervjuer med kursdeltagare, sju kursvärderingar från 85 kursdeltagare mellan läsåren 2008 och 2014 från samtliga institutioner (sektioner) vid Högskolan i Borås samt intervjuer med kursdeltagarnas kollegor och studierektorer eller motsvarande. Hur upplever respektive grupp de avtryck som den högskolepedagogiska kursen ger?

Tidigare forskning menar att lärares deltagande i kompetensutvecklingsinsatser främst får avtryck på det personlig-pedagagiska planet (Grundfeld, van Tartwijk, Jongen & Wubbels, 2015). Det finns också studier som därutöver belyser kompetensutvecklingens transformativa inverkan i undervisningspraktiken (Kennedy, 2014). Förutom dessa två aspekter belyser vi här också inverkan från omgivande praktikarkitekturer, det vill säga de social-politiska, kulturellt-diskursiva och materiellt-ekonomiska arrangemang, som konstituerar en praktik (Kemmis, Wilkinson, Bristol & Grootenboer, 2014). Hur arkitekturen samspelar med individens möjlighet att förändra och förbättra undervisningspraktiken är en av de frågeställningar som vi studerar.

På ett övergripande plan syftar vår studie till att frilägga ett antal centrala faktorer som bidrar till en hållbar pedagogisk utveckling av lärande miljöer i högre utbildning. En central aspekt är här analysen av praktikernas betydelse för individens (kursdeltagarnas) möjlighet att bidra till pedagogisk utveckling. Vi kommer att presentera en första analys av resultaten i maj 2016.

SUHF:S NYA REKOMMENDATIONER FÖR HÖGSKOLEPEDAGOGISK UTBILDNING FÖR LÄRARE PÅ UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Max Scheja, Sigbritt Karlsson

För drygt tio år sedan utfärdade Sveriges Universitets- och Högskoleförbund (SUHF) en rekommendation avseende inriktning och omfattning på den högskolepedagogiska utbildning som olika lärosäten runt om i landet erbjuder sina lärare. I samband med att kravet på att lärare i högskolan i samband med anställning ska få högskolepedagogisk utbildning 2011 togs bort ur Högskoleförordningen blev det upp till varje lärosäte att själv styra över form och innehåll i den högskolepedagogiska kompetensutvecklingen. SUHF:s rekommendation har haft en vägledande funktion när det gäller sådana utbildningar. Förutsättningar för lärares undervisning och pedagogiska meritering har dock förändrats. I början av 2014 tillsatte SUHF en arbetsgrupp som fick i uppgift att göra en översyn över högskolepedagogiska utbildningar vid landets lärosäten och eventuellt ge förslag på revidering av nuvarande rekommendationer. Gruppen har tagit fram olika underlag både från SFS och från landets lärosäten. Vi konstaterar att det råder stora skillnader mellan lärosäten och att detta sammantaget innebär att det finns behov att vidareutveckla SUHF:s rekommendationer. I den här sessionen presenterar arbetsgruppen sitt arbete och förslag på reviderade riktlinjer.

UTFORMNING OCH KONSTRUKTIV LÄNKNING AV EVIDENS-BASERAD MEDICIN INOM LÄKARPROGRAMMETS PBL-UNDERVISNING

Jens Ceder

Läkarutbildningen spelar en avgörande roll för dagens och framtidens hälso- och sjukvård, och ett vetenskapligt förhållningssätt främjar såväl professionen som utbildningens utveckling. Grundutbildningen skall kontinuerligt bygga på en koppling mellan forskning och rollen som blivande kliniker, och kursen Patobiologi 1 (LÄMA42, 28.5 hp) utgör här en vidare del av den grundvetenskapliga kompetensen för hela läkarprogrammet, och som kursmål ingår b.l.a. att studenten skall kunna ta åt sig, analysera och redogöra för vetenskapliga artiklar. Jag har analyserat kursen LÄMA42 i ljuset av att hela utbildningen bör betraktas och utformas som ett sammanhängande program, från grundutbildning till legitimation, men framförallt att kursen i sig uppfyller kursens lärandemål, och att läraaktiviteterna är konstruktivt länkade till dessa. Analysen har identifierat brister i de vetenskapliga lärandemålen. Genom att länka kursens PBL-fall till begrepp som evidens-baserad medicin och låta studenterna reflektera över Socialstyrelsens nationella riktlinjer för de specifika fallen, har studenternas djupinlärande ökat och förståelsen och vikten av ett vetenskapligt förhållningssätt har metvetandegjorts hos studenterna. Genom konstruktiv länkning av nyckelbegrepp, studentaktiverande läraaktiviteter, och examination, kan ett vetenskapligt förhållningssätt inom kursen och utbildningen realiseras på ett mer effektivt sätt redan tidigt inom läkarprogrammet.

REFSA – EN REFLEKTERANDE SAMMANHÅLLANDE SEMINARIESERIE

Emma Lundkvist, Jörgen Bengtsson, Ann-Marie Falk

Bakgrund

Under de senaste åren har Farmaceutiska fakulteten vid Uppsala universitet diskuterat frågor kring studenternas inställning till sina studier och hur vi på bästa sätt kan hjälpa studenterna att insocialiseras i den akademiska kulturen. Sedan hösten 2013 genomförs s.k. studentsamtal där lärare och studenter, som läser första terminen på apotekar- och receptarieprogrammen, under informella samtal diskuterar vad det innebär att läsa vid universitetet. Syftet har varit att stödja studenterna i introduktionen till högre utbildning och att klargöra skillnaden mellan gymnasie- och universitetsstudier samt studenternas eget ansvar för sitt lärande. Fakulteten har nu tilldelats pedagogiska projektmedel för att vidareutveckla dessa samtal till en programövergripande modell.

Syfte

Syftet med projektet är att utveckla och implementera en modell med terminsvis återkommande seminarier med studenter från flera terminer samt ett ökat inslag av reflektion hos deltagarna.

Metod

Den nya modellen, inspirerad av en modell framtagen på KTH, går under benämningen "RefSa" – Reflekterande sammanhållande seminarier. Vi kommer att samla studenter från flera terminer på apotekar- och receptarieprogrammen i grupper om cirka 12 studenter, för återkommande diskussioner kring ett på förhand bestämt tema. Tema som kommer att diskuteras är t.ex. yrkesrollen, livslångt lärande eller prokrastinering. Studenterna reflekterar och skriver en text över temat, vilket blir diskussionsunderlag inför RefSa-seminariet. En mentor följer sin grupp varje termin genom utbildningen. Med detta upplägg integrerar vi studenter från våra två utbildningar och de studenter som kommit längre i sin utbildning har möjlighet att bidra med exempelvis kunskap om hur programmets tidiga kurser kommer till användning i ett senare skede. Projektet utarbetas i nära samarbete med Farmaceutiska studentkåren och två representanter deltar kontinuerligt och aktivt i planeringsarbetet. Modellen kommer att implementeras under våren 2016, med det första RefSa-seminariet den 13 april. För att utvärdera effekterna kommer vi med hjälp av mentometrar att låta studenterna svara på ett antal attitydfrågor i januari/februari, dvs innan projektet genomförs, samt återkommande efter att modellen har implementerats.

Resultat och diskussion

Förväntade resultat är att studenterna får en bättre helhetsbild av våra utbildningsprogram och sitt kommande yrke samt en ökad sammanhållning. Vi tror även att mentorerna kommer att få värdefulla kontakter med sina (kommande, nuvarande eller tidigare) studenter, med goda möjligheter att få ökad förståelse hur man som student tänker kring sina studier.

På NU2016 kommer vi att presentera resultat från mentometerundersökningen av attitydfrågor samt den första seminarieomgången.

LÅT STUDENTERNA BLI MER DELAKTIGA I DIN UNDERVISNING!

Hanna Wilhelmsson, Helen Rasmussen, Jenny Magnusson, Jessica Zaar,
Martina Vall

Hur tar vi vara på studenternas förkunskaper och erfarenheter i undervisningen? Hur kan vi lära oss mer om studenternas förutsättningar och behov? Hur kan lärare och studenter samarbeta i frågor kring och planering av undervisningen?

Detta är några av de frågor vi kommer att arbeta med i den här workshopen, som tar avstamp i ett projekt på Malmö högskolas bibliotek kring studentdelaktighet i undervisningen (Erlandsson et al 2015). Projektet, som pågick under 2014, syftade till att låta studenterna bli mer delaktiga i bibliotekets undervisning. Vi ville undersöka hur vi skulle kunna utveckla vår undervisning så att studenterna kunde ta en större roll, och vi ville också testa metoder och hitta nya former för att göra detta. Vår utgångspunkt var att ökad delaktighet leder till en djupare förståelse hos studenterna för sitt lärande men också en ökad insikt hos lärarna för studenternas kontext. Genom att söka inspiration från områden som använder sig av brukardelaktighet, till exempel designutveckling och samhällsplanering, ville vi hitta inspiration och nya vägar att utveckla vår undervisning.

Delaktighet och brukarinvolvering kan ske på olika nivåer. Ofta illustreras de olika nivåerna av brukarinvolvering i en så kallad delaktighetstrappa (Arnstein 1969). Ju högre upp på trappan desto mer involverade är brukarna. Nivåerna kan beskrivas på olika sätt men i vårt projekt har vi tänkt oss en trappa som går från information, via konsultation, dialog och samarbete till partnerskap. På workshopen kommer vi tillsammans att arbeta för att utveckla våra kurser och/eller lektioner med sikte att öka studentdelaktigheten, oavsett om det handlar om att lyssna in studenternas behov eller att samarbeta med studenterna i ett mer uttalat partnerskap. I samtalet/workshopen finns inga experter, utan tillsammans diskuterar vi och hjälps åt. Vi hoppas att både du som har stor erfarenhet av att involvera studenterna i undervisningen deltar, liksom du som kanske inte kommit så långt men som är nyfiken och vill undersöka hur det skulle kunna påverka din undervisning. Studenter är naturligtvis också välkomna! I workshopen får vi möjlighet att utbyta erfarenheter, idéer och kunskaper med varandra.

Upplägg:

Vi ger en kort introduktion till brukardelaktighet och några exempel på metoder för att arbeta med detta samt presenterar våra erfarenheter från projektet.

I mindre grupper arbetar vi med varandras undervisning (till exempel en kurs eller en lektion) och tar fram en plan för hur studenterna kan bli mer delaktiga i denna.

Avslutning – kort redovisning i storgrupp.

Referenser:

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.

Erlandsson, T., Magnusson, J., Rasmussen, H., Wilhelmsson, H., Vall, M., & Zaar, J. (2015). Studenter som medskapare av undervisning i att söka, samla och värdera information. Malmö högskola.

DECODING THE DISCIPLINES: A MODEL FOR HELPING STUDENTS LEARN
DISCIPLINARY WAYS OF THINKING

Lotta Jons

Efter en presentation av modellen "Decoding the Disciplines" (Middendorf & Pace 2004) får deltagarna möjlighet att 1) identifiera svåra passager i studenters lärande i det egna ämnet, 2) identifiera sin egen (implicita) expertkunskap på området samt 3) hjälpas åt att utforma studentuppgifter som adresserar svårigheten och stöttar lärandet av ämnesexpertens sätt att tänka och gå tillväga. Under workshopen kommer också exempel från olika DtD-projekt att presenteras, exempelvis biologerna Zolan, Strome & Innes projekt Sharing the Movies in Our Heads.

DEN OPLANERADE KURSEN ELLER DET REELLA STUDENTINFLYTANDET

Susanne Gustavsson

Den högre utbildningens tradition är att en kurs är färdigplanerad avseende innehåll, typ av undervisning, examination och betygskriterier när den startar. Kursintroduktion utgör ofta en presentation av kursens schema, föreläsningar, seminarier, övningar, uppgifter, kursmaterial och eventuellt information om tidigare kursutvärderingar. Detta innebär att studentens inflytande i kursen är i princip obefintligt. I samband med kursvärderingen vid kursens slut finns det möjlighet att ha synpunkter på kursen ofta i via ett utvärderingssystem där frågorna ofta är generella för att kunna passa alla kurser.

Undervisning i högre utbildning ska grundas i lärandemål som ska vara examinerbara. Undervisningen ska sedan skapa förutsättningar att nå målen och examinationen ska pröva måluppfyllelsen. Studenterna ska ges möjlighet till inflytande (Högskolelag, 1992: 1434) vilket förutom kursvärderingen sker formaliserat via studentrepresentanter i olika sammanhang. Det mer informella inflytandet i undervisningen förekommer dock i mindre grad.

I ett pedagogiskt projekt har jag valt att byta fokus från den välstrukturerade och färdigplanerade kursen till en kurs där studenterna tillsammans planerar för undervisningens innehåll och former, examination och kriterier för betygsättning. Kursens ramar är kursplanen och examensmålen. I kursplanen finns lärandemål, beskrivning av övergripande kursinnehåll, undervisningsformer, examinationsmoment samt kursmaterial. Ett reellt studentinflytande möjliggörs genom kontinuerlig dialog, tydliga strukturer och system för beslut. Kursintroduktionen ägnas åt att tolka och konkretisera målen samt att värdera den egna kunskapen i relation till målen. Därefter färdigställer studenter och lärare constructive alignment för kursen med kolumnerna: mål, undervisningens innehåll och former, undervisningsmaterial, examinationsmoment, betygskriterier. I denna inledande fas medverkar kursansvarig samt examinator. Under kursen förs uppföljande dialog om processen. Här finns utrymme för eventuella ändringar för att påverka måluppfyllelse i positiv riktning.

Syftet med utvecklingsarbetet är att undersöka karaktären av ett mer reellt studentinflytande i högre utbildning samt att identifiera inflytandets möjligheter och utmaningar.

Kursprocessen följs upp genom skriftliga enskilda avstämningar vid fyra tillfällen. Dessa avstämningar avser att undersöka hur studenterna uppfattar kursen, utmaningar och fördelar. Vidare sker en mer fördjupad kollektiv dialog om måluppfyllelse i samband med kursens slut. Insamlad data analyseras med hjälp av kvalitativ innehållsanalys, för att därigenom identifiera karaktären av inflytande. I studien medverkar cirka fyrtio studenter i mitten av sin programutbildning. Utbildningen ges på distans med campusförlagda träffar. Studenterna är väl bekanta med varandra och vana att samarbeta. De är terminen före den aktuella kursen informerade om och tillfrågade om medverkan i studien av kursens genomförande.

Presentation handlar om erfarenheter av den oplanerade kursen och det reella studentinflytandet samt möjliga områden att utveckla vidare.

ÄLSKADE FÖRELÄSNING. EN DOMINERANDE UNDERVISNINGSTRADITION I UTVECKLING?

Sylva Frisk, Ninni Carlsson

Projektet som presenteras är en pågående kvalitativ studie av föreställningar om kunskap, lärande och undervisning som genomsyrar föreläsningen som didaktisk form inom det samhällsvetenskapliga utbildningsområdet, och syftar till att belysa svårigheter och möjligheter för högskolepedagogisk utveckling.

Bakgrunden till projektet är att föreläsning som undervisande lärarmonolog i allt högre grad ifrågasatts till förmån för undervisning som stimulerar till studenters deltagande aktivitet och interaktion. Ett sådant ifrågasättande har funnits länge men på senare år drivits av högskolepedagogisk forskning och konstruktivistisk teori som menar att lärande är en subjektivt meningsskapande process i sociala och praktiska sammanhang där vi aktivt omkonstruerar våra förståelser och färdigheter. Tillsammans med allt växande och heterogena studentgrupper i ett förändrat universitet har det påkallat ett behov av att möta studenters lärandestrategier genom ett studentcentrerat förhållningsätt i undervisning och blandade läraktiviteter. Samtidigt har föreläsningen en fortsatt stark och självklar ställning i de undervisningstraditioner som dominerar samhällsvetenskaperna. Den är också en av de vanligaste formerna för undervisning som universitetsstudenter möter. Hur kan vi förstå disciplinernas och lärares förkärlek för en didaktisk form som inte självklart tränar studenter i centrala samhällsvetenskapliga färdigheter såsom problematisering, analys och kritisk granskning av sociala fenomen och frågor? Projektet ställer frågor kring hur föreläsningens formen relaterar till nutida pedagogiska perspektiv och villkor. Vilken implicit och explicit mening tillskriver lärare i olika samhällsvetenskapliga ämnen denna dominerande undervisningsform när de utvecklar kurser? Hur konstruerar de sin förståelse av kunskap, lärande och undervisning i arbetet med utformning av, och argumentation för- och emot sina val?

Det empiriska materialet utgörs av examinationsarbeten 2012-2015 i en behörighetsgivande kurs i högskolepedagogik, HPE102. Den ges i områdesspecifika varianter vid Göteborgs universitet och utbildar anställda i kursutveckling. Den samhällsvetenskapliga varianten är starkt influerad av nutida perspektiv på lärande. Deltagarna arbetar därför själva aktivt med att utveckla sina kompetenser i att problematisera, analysera, planera, kritisk granska och kommunicera överväganden kring utveckling av kursplaner, undervisning och examination. De utvecklar samtidigt en generell kompetens att förhålla sig friare, mera kreativt och ändamålsenligt till sitt eget lärar- och kursansvarsuppdrag. Föreläsningens formen har däremot visat vara särskilt svår att problematisera och utveckla. Trots att kursstruktur och innehåll i HPE102 exemplifierar hur kollaborativa arbetsformer kan användas i olika stora undervisningssalar, skriver deltagarna själva implicit och explicit in sig i ett lärarcentrerat förhållningsätt när de planerar föreläsningar, där läraren i en roll som auktoritet och expert förväntas överföra kunskap i form av information till studenter. Hur går detta att förstå? Universitetslärares pedagogiska val ser ut att, på ett

mera komplext sätt, vara formade av diskursiva praktiker, professionella positioner och implicit förståelse av kunskap och lärande. I föredraget presenteras preliminära resultat.

ATT SKAPA EN KURS MED UTGÅNGSPUNKT I EXAMINATIONEN

Thomas Hellmark, Christina Gummesson, Magnus Hillman

Hur kan man förbättra de styrande dokumentens meningsfullhet och upplevd användbarhet bland lärare och studenter? Att varje kurs har en kursplan är självklart men kan ibland ses som ett dokument som inte är användbart i det dagliga kursarbetet eller examinationen. Ofta finns det andra kursbeskrivande dokument och bedömningskriterier som är mera levande och som kommer att styra både kursens genomförande och examination. Varför blir kompetensers nivåbeskrivningar från de formella dokumenten ibland osynliga i det dagliga arbetet? Examineras vi just så som innehålls- och nivåbeskrivningen är i kursplanen?

Studenterna är delaktiga i utvärdering av genomförda kurser och därmed indirekt i planeringen av nästa kurstillfälle. Att studenterna medverkar vid utveckling av nya kursplaner är mindre vanligt men inte desto mindre önskvärt.

Vi upplever att det inte finns någon tydlig modell för hur kursplaner bör utvecklas utan att de ofta skrivs med utgångspunkt från tänkt kursupplägg. Detta kan leda till svag koppling mellan kursmål och examination. Andra kursbeskrivande dokument är ofta mera levande men har en tendens att driva. Efterhand ökar risken för diskrepans mellan vad kursledaren egentligen vill att studenterna ska kunna, vad som står i kursplanen och de bedömningar som görs.

Syftet med projektet var att utveckla och utvärdera en modell för kursplaneutveckling med systematisk samverkan med studenter, lärare och programledning. En sådan modell kan bygga på teoretiska grunder. Den vanligast förekommande modellen är att ta stöd av SOLO-taxonomin som tydliggör nivå i formuleringar. SOLO som modell tar sin utgångspunkt i examensresultat. För att underlätta processen att utveckla tydliga och valida kursplaner utvecklade programledningen vid medicinska utbildningsprogrammen vid Lunds universitet en arbetsmodell. Modellen formulerade nivå enligt SOLO men tog också stöd i lärandeteori där kursutvecklingen sågs som en lärandeprocess som involverade både studenter och lärare. Vi utgick från principer som beskrivs i upplevelsebaserat lärande och Kolb's cirkel som beskriver fyra faser och olika angreppssätt för att lära och förstå.

Denna modell utgår från faserna: konkret upplevande, reflekterande observation, abstraherande med begreppsbildning, tillämpning av begrepp. För att stärka delaktighet och förståelse för kursmålen innebär och krav vid kursernas genomförande och examination planerades alltså en arbetsprocess utifrån dessa faser där både lärare och studenter var delaktiga. Processen kännetecknades av en växling mellan konkreta exempel att diskutera utifrån, analys och abstraktion av dessa för att formulera bedömningskriterier och därefter kursmålsformuleringar. Viktiga principer för modellen var studentdelaktighet, att utgå från konkreta exempel, tydlighet mellan uppnådda resultat, kursmål och bedömningskriterier. Som stöd till modellen användes varierande dokumentation såsom tidigare

examensarbete, formulering av bedömningskriterier, formulering av kursmål, analys med hjälp av blueprint.

Modellens olika steg kommer att presenteras. Presentationen kommer också att omfatta erfarenheter utifrån de olika aktörernas perspektiv och resultat av denna arbetsprocess.

Referenser:

Biggs, J and Tang, C. (2011): Teaching for Quality Learning at University, (McGraw-Hill and Open University Press, Maidenhead)

Edwards S et. al. Students co-creating curriculum: navigating complexity and uncertainty. 38 ed. HERDSA; 2015. p.141–50.

Kolb, D. (1984). Experiential Learning: experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

KURSUTVECKLING FÖR ATT STÖTTA LÄRARSTUDENTERS KOMMUNIKATIVA FÖRMÅGA

Anette Wahlandt, Viktoria Bengtsdotter-Katz, Björn Haglund

Utgångspunkten i detta abstract är att beskriva processen och resultatet i ett pågående utvecklingsarbete riktat mot att utveckla studenters kommunikativa förmågor inom Grundläroprogrammet vid Göteborgs universitet.

Studenters kommunikativa förmågor är en levande fråga i Grundläroprogrammets tre inriktningar vilket också betonas i examensmålet studenten ska visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten. De blivande lärarna behöver därför utveckla språkliga repertoarer för att möta elever, föräldrar och kollegor. De ska också förberedas för att skriva vetenskaplig text. Många av programmets studenter har emellertid liten eller ingen erfarenhet av akademiska studier och akademiskt språk och en del av dessa har även svårigheter med att genomföra sin utbildning. Studenterna behöver därför stödjas i syfte att utveckla såväl sina språkliga repertoarer som att författa vetenskapliga texter. En arbetsgrupp bestående av kursledare, språkhandledare och en studeranderepresentant fick i uppdrag att, utifrån examensmålet ovan, skapa en progression som kan bidra till utveckling av studenternas kommunikativa kompetenser mellan de olika kurserna under de två första två terminerna i läroutbildningen.

I syfte att studera hur den befintliga progressionen såg ut analyserades inledningsvis länkningen mellan lärandemål och examinationer samt progressionen inom och mellan de två första kurserna på utbildningen. I detta arbete, där framförallt Blooms taxonomi men i viss mån även SOLO-taxonomin (Biggs & Tang, 2011) användes, analyserades först kursplanernas lärandemål genom att lärandemålens aktiva verb identifierades. Därefter analyserades de muntliga och skriftliga uppgifter samt de examinationer som studenterna enligt kursguiderna skulle arbeta med under kurserna. Språkhandlingarna i uppgiftsformuleringarna identifierades, men även olika typer av stöttande strukturer och modaliteter undersöktes. Med modaliteter avses de olika förhållningssätt till en text som studenten förväntas visa såsom skriftligt, muntligt och/eller gestaltande. Analysen visade att länkningen mellan lärandemålens aktiva verb, språkhandlingarna, och det som studenterna får öva på och utföra i olika typer av aktiviteter inte alltid stämmer överens. Utifrån analysen blev det viktigt att uppmärksamma de olika kursernas kursledare på hur uppgifternas anvisningar, i form av språkhandlingar, skulle kunna tydliggöras för att studenterna lättare ska förstå innehållet i de muntliga och skriftliga uppgifter de förväntas utföra.

Inför samtalen med kursledarna för första årets kurser sammanställdes matriser där olika språkhandlingar i kursuppgifter och kursmål synliggjordes. Matriserna visade vilka olika texttyper, såsom rapporter, argumenterande texter och beskrivande texter som studenterna förväntades skriva i kursen. Matriserna visade också vilka modaliteter som efterfrågades i examinationerna. Utifrån matriserna blev

det sedan möjligt att tillsammans med kursledarna studera, diskutera och förändra progressionen mellan kurserna med avseende på de språkhandlingar som ingår. Slutligen diskuterades även progressionen beträffande studenternas kompetens i referenshantering med målet att de ska kunna bemästra detta efter första årets kurser inom lärutbildningen.

Referens:

Biggs, J. & Tang, C. (2011). *Teaching for Quality Learning at University: What the Student Does*. New York: Open University Press.

KURSVÄRDERINGARS BETYDELSE FÖR KVALITATIV KURSUTVECKLING OCH FRÄMJANDET AV EN GOD UTBILDNINGSMILJÖ

Åse Nygren, Eva Pettersson, Christina Hansson, Vicky Johnson Gatzouras

Blekinge Tekniska Högskola (BTH) antog 2008 ett gemensamt digital system för kursvärdering. Syftet med digitaliseringen var att göra systemet mer lätthanterligt och transparent. Ytterligare en förhoppning var att digitaliseringen skulle öka studenternas svarsfrekvens och erbjuda en bättre möjlighet för ansvariga att analysera resultaten och återkoppla till studenterna. Sedan 2011 är processen i stort sett automatiserad, vilket innebär att samtliga lärosätets kurser kan värderas och därmed jämföras. Kursutvärderingens frågor reviderades 2015 i syfte att öka kopplingen till påverkansfaktorer för lärande i enlighet med aktuell forskning (däribland Hattie's studie som presenterad i Visible Learning).

Alla kursvärderingar är sedan 2011 samlade och publikt sökbara på BTH:s webbplats, vilket gett ökad transparens och tillgänglighet. Vi har ett väl fungerande analysverktyg där behöriga kan göra omfattande analyser och jämförelser av olika parametrar. Det som värderas och jämförs är ett antal standardfrågor. Utöver detta kan kursansvarig lägga till egna frågor, som dock inte tas med i värderingen eller jämförelsen.

Vid avslutad kursvärdering återkopplas en sammanställning av resultatet till studenterna tillsammans med en tolkning av kursansvarig. Kursansvarig beskriver även eventuella ändringar i kommande kurs baserat på resultatet. Här har vi haft en utmaning då endast ca 36 % av kursansvariga har gett feedback till studenterna. I samtal med institutionerna har det också visat sig att resultaten från kursvärderingarna inte följts upp systematiskt. En process för systematisk uppföljning av kursvärderingar infördes därför under våren 2014. Processen fokuserar på en tydlig ansvarsstruktur för analys, återkoppling och åtgärder. Samtidigt infördes ett premieringssystem baserat på indexvärdet på sex av standardfrågorna samt att det finns feedback från kursansvarig. Under hösten 2015 (sept-nov) har 90% av kurserna återkopplats av kursansvariga och studenternas svarsfrekvens ligger på ca 51% ; det tidigare en ökning från 36 % och det senare en ökning från 35%.

I denna presentation vill vi dela med oss av våra erfarenheter samt diskutera och problematisera huruvida premieringssystem har önskvärda effekter vad gäller kvalitetsförbättringar och främjandet av en god utbildningsmiljö.

FRÅN ERFARENHETSBASERAD PRAXIS TILL VETENSKAPLIGT TÄNKANDE

Helen Rasmussen, Lotta Anderson, Barbro Bruce, Helen Rasmussen, Jessica Zaar

I syfte att främja pedagogiskt utvecklingsarbete vid Malmö högskola utlyser Utbildningsberedningen varje år projektmedel. 2012 samarbetade de specialpedagogiska programmen på Malmö högskola med biblioteket i ett sådant pedagogiskt utvecklingsprojekt. Projektet som gick under namnet "Från erfarenhetsbaserad praxis till vetenskapligt tänkande" syftade till att utveckla lärandemål, arbetsformer, examinationsformer och samverkansformer för att stärka den vetenskapliga progressionen i programmen. Ett av de bakomliggande motiven till projektet var studenternas upplevda motstånd till kurserna i vetenskapsteori och forskningsmetodik. Dessa kurser uppfattades som alltför lösryckta från de mer praktiska "know-how" momenten i utbildningen så som exempelvis samtalsmetodik och värdegrundsarbete. En central fråga för projektet var hur studenternas pedagogiska erfarenhetskapt kunde tillvaratas och förädlas genom kritisk granskning och vetenskaplig belysning.

Eftersom studenterna upplevde att kurserna i vetenskapsteori och forskningsmetodik kom in alltför sent var ytterligare ett syfte med projektet att omarbete strukturen och upplägget. Genom att tidigarelägga introduktionen av vetenskapsteori och forskningsmetodik skulle dessa moment kunna tjäna som tankeredskap under hela den specialpedagogiska utbildningen.

Några nya metoder och aktiviteter som införlivats i utbildningen för att stärka den vetenskapliga progressionen vill vi ge exempel på här. Metoden Spanarverkstad ger studenterna en modell för att läsa, kritiskt granska och ställa frågor till olika typer av källor och därigenom lära sig skilja mellan olika typer av artiklar, från debattartiklar till vetenskapliga artiklar och genrer däremellan. Metoden återkommer vid flera tillfällen under utbildningen men innehållet och formerna förändras. En annan aktivitet är workshops där samtliga lärare med egen forskningserfarenhet berättar om, visar och låter studenterna prova den aktuella forskningsmetoden. Dessa workshops innehåller även en gemensam vetenskapsteoretisk paneldebatt ledd av en moderator där studenterna ges möjlighet att ställa frågor till lärarna. Ytterligare ett inslag är posterpresentationer, där studenterna presenterar sina examensarbeten i en form som kan liknas vid en förberedelse för att delta i en konferens.

De här metoderna syftade till att levandegöra kunskap kring forskningsmetod och teori samt att låta teori och praktik befrukta varandra. Vetenskapligt tänkande har kommit att bli en strimma som måste vara representerad i samtliga sex kurser, och på så sätt involvera samtliga lärare.

Samarbetet mellan bibliotek och utbildning har varit en röd tråd genom hela projektet. Lärare och bibliotekarier har haft gemensam brainstorming kring metoder för att läsa, söka och värdera vetenskapliga texter. Informationsökning har integrerats i olika moment under utbildningen och studenterna har vid flera tillfällen sökt och värderat information på vetenskaplig nivå.

Syftet med rundabordssamtalet:

Med utgångspunkt och erfarenheter i projektet vill vi i ett rundabordssamtal dela erfarenheter och involvera deltagarna i följande frågor:

Hur kan lärare och bibliotekarier tillsammans verka för att studenters yrkeserfarenheter välkomnas och inkluderas i den akademiska kulturen?

Hur kan studenters pedagogiska kapital skapa ett värde i utvecklingen av det vetenskapliga tänkandet?

Vilka lärandeaktiviteter kan bidra till att ytterligare stärka den vetenskapliga strimman genom hela utbildningen?

Hur kan vi få studenterna att inse "nyttan" av vetenskapsteori och forskningsmetodik i sin kommande profession?

VILKA OLIKA TYPER AV RUM FÖR LÄRANDE SKAPAS NÄR VI KOPPLAR SAMMAN FYSISKA OCH NÄTBASERADE LÄRANDEMILJÖER I HÖGRE UTBILDNING?

Marie Leijon, Björn Lundgren

Vilka olika typer av rum för lärande skapas när vi kopplar samman fysiska och nätbaserade lärandemiljöer i högre utbildning? Vilka möjligheter till interaktion finns? Detta paper presenterar resultat från en fallstudie som undersöker interaktion och rum i en så kallad HyFlexmodell, där det fysiska mötet på campus kombineras med nätbaserade former. Hy står för hybrid — i den mening att flera former för interaktion blandas; Flex står för flexibel — här i betydelsen att studenterna kan välja tid och plats för sitt deltagande (se ex Kyei-Blankson & Godwyll, 2010; Abdelmalak, 2014). I fallstudien, som har genomförts i en lärarutbildningskontext, filmas föreläsningar och direktsänds. Filmerna sparas och finns tillgängliga på en kursplattform. Studenterna kan välja plats för sitt deltagande, antingen i det fysiska rummet eller online. Ungefär en tredjedel av studenterna väljer att komma till campus, en tredjedel följer direktsändningen och den sista tredjedelen väljer att titta på filmerna i efterhand. Två lärare är aktiva i rummet — en föreläser och den andre agerar facilitator och sköter kameror, sändning och kontakt med studenter på nätet via en chattfunktion. Facilitatorn vidarebefordrar kommentarer från nätet till gruppen i den fysiska miljön.

Följande forskningsfrågor ställs i fallstudien: Vilka typer av lärandemiljöer kopplas samman i en HyFlexmodell? Vilka rum skapas? Och hur kan deltagarna, med särskilt fokus på de föreläsande lärarna, forma och designa sin interaktion i de olika rummen?

I fallstudiens kombineras videobservationer och de filmade föreläsningarna med intervjuer med tre lärare i en högre utbildningsmiljö. Vid intervjuerna har lärarna tittat på klipp från filmerna och samtalat med oss om rummen och den interaktion som skapas. Klippen och de inspelade intervjuerna har transkriberats och analyserats multimodalt, det vill säga med fokus på olika aspekter som till exempel tal, gester, position i rummet och så vidare.

Teoretiskt ramas studien in av ett designteoretiskt perspektiv — Design för lärande (Selander & Kress, 2010). Perspektivet bidrar till att belysa hur olika fysiska och virtuella rum utgör viktiga aspekter i kommunikation och interaktion. Den teoretiska ramen ger också stöd för en utökad förståelse av rummets betydelse för lärares pedagogiska och didaktiska val.

Resultatet visar hur ett flertal olika typer av rum förs samman i modellen, exempelvis "physical space", "representational space", "online space", "interactional space" och "hybrid space". Samtliga rum både formas av och formar deltagarnas interaktion. Resultatet visar även hur tre lärare använder olika strategier för att designa sin interaktion i HyFlexmodellen. Frågor om agens, makt och hur hybrid lärandemiljöer ställer krav på samarbete blir relevanta att diskutera.

FLEXIBLA STUDIEFORMER, FLEXIBEL KVALITET? OM NÄTBASERADE LITTERATURSTUDIERS VETENSKAPLIGA GRUND

Katherina Dodou

Flexibla studiealternativ har varit på agendan inom svensk högre utbildning åtminstone sedan propositionen Den öppna högskolan (2001/02:15) formulerade en politisk vilja att främja livslångt lärande och vidgat tillträde till högskolan genom utvecklingen av nätbaserade undervisningsformer. Flexibilitet har betraktats som en lösning på massutbildningens, kunskapssamhällets och globaliseringens utmaningar, i Sverige och globalt, men den har också utsatts för stark kritik. Somliga menar att nätburen undervisning är en arbetsmiljömässigt och pedagogiskt problematisk utbildningsform (Best, 2009; Bush, 2009). Andra kritiserar den marknadifiering av högre utbildning som kännetecknar utbildningspolitisk styrning i riktning flexibilitet (Naidoo, 2005; Brabazon, 2007). Kritiker betonar att geografisk och/eller tidsmässig flexibilitet privilegieras på bekostnad av vetenskaplig stringens (se Brabazons, 2007, juxtaposition mellan "flexibility of mind" och "flexibility in time"). För lärare vars tjänst inbegriper nätbaserad undervisning utgörs utmaningar ofta också av utomstående förväntningar kopplade till studieformen. Förväntningarna rör i viss mån flexibla studieformers vetenskapliga karaktär och prestationskrav, men det förekommer också förväntningar av en annan sort, vilka inbegriper en omdefiniering av lärarrollen. Samtidigt som högskolepedagogisk litteratur betonar att lärarens arbete i större grad inriktar sig på aktiviteter innan och utanför klassrummet i denna undervisningsform (Stigmar & Lundberg, 2009) har lärarens uppgift avgränsats som medierande eller rentav terapeutisk (t ex i Gustafsson et al, 2010).

På fråga är den nätbaserade undervisningens relation till klassiska akademiska diskussioner av den högre utbildningens syften och mål (Björklund, 1991; Ramsden, 2003; Hayes, 2005; Rider, 2013) i en kultur där högre utbildning nedvärderas genom etableringen av marknadsmodeller vilka betonar klientförhållanden mellan student och lärosäte. Samtidigt kännetecknas nätbaserad undervisning av en angränsande pedagogisk problematik som berör förhållandet mellan å ena sidan samhällets digitalisering, vilken omvandlat vår sociala tillvaro och påverkar såväl tillgången till information som inställningen till kunskaper (Säljö, 2004), å andra sidan studiemiljöns digitalisering. På fråga är således också överföringen av digitala beteenden i klassrummet och därmed informationskompetenser, förståelse av kunskapers kännetecken och processer, samt inställningar till vetenskapsprocessers innebörd och relativa hastighet.

I relation till problemkomplexet fokuserar presentationen nätbaserade undervisningens forskningsanknytning (SFS 1992:1434, 1 kap. 2§). Resonemanget förs i förhållande till vad som kallas femte generationens nätbaserade undervisning, vilken kännetecknas av hög grad av interaktion bland annat genom en kombination av asynkron diskussion och seminarier i realtid via videokonferensverktyg (Moore & Kearsely, 2012). Utmaningar kopplade till skapandet av en nätbaserad akademisk miljö illustreras genom högskoleämnet engelska och en litteraturhistorisk översikt kurs i angloamerikansk

litteraturvetenskap på grundnivå ett. Ämnesidentitetsbetingade förutsättningarna för engelskämnets litteraturstudier – bland annat vetenskapsområdets organisatoriska tillhörighet och språkämnets flervetenskapliga och språkfärdighetsbetingade utmaningar (Benson, 2009) – medför en för andra ämnen relevant forskningsanknytningsproblematik till vilken nätbaserade undervisningsformers utmaningar tillkommer. Exemplet ger tillfälle att diskutera pedagogiska strategier som utvecklar studenters vetenskapliga förhållningssätt, såsom en omvärdering av traditionell litteraturhistorisk undervisning, vilken fokuserar idé- och litteraturhistoriskt innehåll, till förmån för att tydligare uppmärksamma och träna studenter i vetenskapsområdets kunskapsbildande processer: inte minst textanalys, forskningsetik och källkritik.

LOKALER FÖR LÄRANDE 2.016

Guðrun Edgren, Christina Gummesson

Syftet med denna workshop är att reflektera över vad vi tror om framtidens lärande och hur detta påverkar och påverkas av miljön. Är det lärande eller undervisning som står i fokus? Är våra lokaler optimalt utformade för att stimulera lärande eller behöver vi tänka annorlunda kring utformning av miljön? Vart är vi på väg när det gäller e-lärande och hybrid-lärande? Hur kan vi på ett meningsfullt sätt integrera de virtuella resurserna i lokalerna?

Bakgrund

Lokalers och byggnaders inflytande på lärande förefaller vara ett område i behov av forskning. I en studie om utbildningsklimat som vi genomfört (Edgren et al 2012) framkom det av studenternas fria kommentarer att de saknade frågor om hur deras lärande påverkades av lokalerna. De byggnader där utbildning bedrivs innehåller ofta salar med rader av stolar där studenterna förväntas lyssna på en expert som delger dem sina kunskaper. Det är ett uttryck för en lärarcentrerad syn på utbildning, som inte har mycket stöd i forskning om lärande. Centralt för studenternas lärande är att de kommunicerar med varandra (Hattie 2009). I en nätbaserad omgivning kan denna kommunikation äga rum utan att studenterna träffas, men fysiska möten har betydelse. Även i miljöer som är designade för modern kommunikation kan det behövas ett stöd för att kontakter ska tas (Bilandzic et al 2013). Det tycks inte finnas mycket forskning om lokalers samband med lärande, med vissa undantag (t ex flera artiklar om lokaler för professionsöverskridande lärande i ett temanummer av tidskriften J Interprofessional Care; Leijon 2014).

Integrering av digitala resurser i en fysisk lärandemiljö sker redan, men hur kan det ske för att aktivt förstärka lärandemiljön? Hur kan den digitala miljön i samverkan med den fysiska miljön utvecklas strategiskt för ett gott lärandeklimat som är bättre än delarna separat? Vad betyder begreppet "augmented learning" för hur lärandemiljön utvecklas?

Upplägg

Workshopen inleds med att vi gemensamt reflekterar över de lokaler deltagarna själva har erfarenhet av med hjälp av två matriser (Nordquist et al 2013; Fisher & Newton, 2014). Deltagarna engageras därefter i en diskussion som tar sin utgångspunkt i frågor hämtade från Bennett, 2006. Frågorna behandlar varför byggnader behövs; hur lokaler kan stimulera till mer lärande; om lärande är enskilt eller kollaborativt; kunskapsauktoriteten; student-lära interaktioner; berikande erfarenheter.

KAPELLET- ATT ISCENSÄTTA RUM FÖR LÄRANDE

Rebecka Johansson

Vi har under en tid arbetat med ett projekt som syftar till att utforma ett lärandrum som innebär ett konkret stöd för studenternas lärande och utveckling. Utgångspunkten för vårt arbete bygger på våra egna erfarenheter av rumslighet som en central aspekt för hur lärande kan stimuleras. Utifrån dessa erfarenheter har vi valt att arbeta med det senmedeltida kapellet som förebild. Vår hypotes är att kapellets intima format och rumsliga disposition med symboliskt bildmaterial och illustrerade berättelser längs väggarna underlättar för studenten att möta empiriskt material och belysa det ur ett eller flera teoretiskt perspektiv och därmed få känna en förstärkt och påtaglig förståelse och grepp om ämnet.

Det centrala i vårt arbete har varit att ta fram kapellets fokuserande och omslutande funktion, som förstärker relationerna mellan besökaren/betraktaren och dennes möte med kapellets väggmålningar och altartavlan. På samma sätt har vi försökt utforma ett lärandrum som riktar tanken och skapar relationer till teori och empiri. Empirin, som representerar kapellets väggmålningar, består av ett omfattande bildsatt pressmaterial och som altartavla har en komprimerad version av teorin fungerat. Vårt arbete har tagit inspiration och teoretiska utgångspunkter i Vygotskijs pedagogiska tänkande (Vygotskij, 1995), i kombination med Berensons konstkritiska diskussion om taktila värden (Berenson, 1956) och Stoltermans designteoretiska resonemang om betydelsen av handens konkreta undersökande för förståelse (Stolterman, 2007).

Projektet, som har fått arbetsnamnet Kapellet, inleddes för två år sedan och vi har provat detta rumsliga undervisningskoncept vid fyra tillfällen i två olika kurser. I Kapellet får studenter under en vecka i sin egen takt stifta bekantskap med den abstraktionsförmåga som mötet mellan teori och empiri innebär. Kapellet främjar också diskussioner mellan studenter om alternativa analyser och tolkningar av det empiriska material. Vi har upplevt att den rumsliga dimensionen i kapellet gör att studenterna blir mer fokuserade i sitt arbete och får en påtaglig möjlighet att förstå relationer mellan teori och empiri, i alla fall i samhälls- och beteendevetenskapliga ämnen.

De ämnen vi undervisar i är ofta tvär- och flervetenskapliga till sin karaktär och innehåller flera olika perspektiv samt ett antal analysnivåer som studenten ska lära sig både att förstå och tillämpa. En stor del av undervisningen handlar därför om att utveckla studentens abstraktions- och analysförmåga i förhållande till ämnet. Vår tanke är också att Kapellet som koncept kan utvecklas vidare och erbjuda många möjligheter för läraren att arbeta med att iscensätta och konkretisera såväl innebörder i samhällsvetenskapens många abstrakta begrepp och analysmodeller som olika perspektiv och analysnivåer. Vi vill nu därför, under ett rundabordssamtal presentera våra tankar och våra erfarenheter och, med hjälp av en bildsatt powerpoint, illustrera vårt arbete med Kapellet för att genom kollegors synpunkter och kritiska reflektioner ges möjlighet att vidareutveckla vårt arbete med detta rumsliga undervisningskoncept.

Berenson Bernard (1956) Italienska renässansmålare. Rabén & Sjögren, Stockholm

Stolterman Erik (2007) Designtänkandet. I Sara Listedt Hjelm (red). Under ytan – en antologi om designforskning. Rastér förlag, Stockholm

Vygotskij Lev (1995) Fantasi och kreativitet i barndomen. Daidalos, Uddevalla: Media Print

HAR FLEXIBLA LÄRANDEMILJÖER FÖRÄNDRAT VÅR UNDERVISNING?

Åse Tieva, Bengt Malmros, Roger Ahlgren, Anna Sjödin

Syfte

Projektets mål är att utveckla förståelseinriktade och studerandeaktiva undervisningsformer som bygger på delaktighet och engagemang. Tanken är att det ska gynna studenternas lärande och väcka deras nyfikenhet och engagemang inför nya kunskapsområden. Projektet sträcker sig över 4 terminer med start ht14 och avslutas vt16 och inkluderar två grupper kostvetar- och två grupper dietiststudenter.

Förändring av undervisning

Den teoretiska ramen utgår från Teaching for Understanding så som det utformats inom Project Zero vid Harvard Graduate School of Education (<http://www.pz.harvard.edu/>). Vi har valt att utgå från det som benämns "performances of understanding" som vi kallar för förståelseframställning. Tanken är att studenterna ska utmanas att tänka med vad de tror sig veta om ämnesinnehållet. Läraren ska ställa studenterna inför uppgifter där de aktivt gör något med sin kunskap exempelvis förklarar, konstruerar, gestaltar eller visualiserar. I denna process blir missuppfattningar synliggjorda och studenters kvalitativt skilda förståelse skapar underlag för ett aktivt kunskapsutbyte mellan studenterna. Lärarna får härigenom också kunskap om studenternas förståelse.

Fyra varianter av studerandeaktiva förståelseframställning har utvecklats:

Morgonfrågor: Idén med frågorna är att studenterna ska bearbeta kurslitteraturen, innan föreläsningen, för att orientera sig i det teoriavsnitt som behandlas vid föreläsningen. På morgonen inleds undervisningen med att studenterna diskuterar sina svar i grupp och utifrån deras förståelse formuleras gruppvis svar på whiteboard. Därefter granskar grupperna varandras beskrivningar. Vid föreläsningen har läraren möjlighet att förtydliga, korrigera och fördjupa studenternas svar.

Studentledd repetition: Idén är att låta undervisningen ta sin utgångspunkt i studenternas förståelse. Varje undervisningstillfälle avslutas med att studenterna får reflektera över sitt eget lärande och anonymt besvara frågor (med smartphones etc) vad de uppfattat som svårt. Studenternas samlade svar utgör underlag för fortsatt undervisning där de själva får diskutera, repetera och visualisera dessa på whiteboard. Grupperna tar del av varandras repetitioner och adderar frågor eller detaljer. Därefter kommenterar och förtydligar läraren innehållet.

Gestaltningar: Studenterna visar hur de översätter abstrakta förklaringar av komplicerade förlopp i människokroppen till fysiska representationer.

Studenterna arbetar gruppvis, tar sig an innehållet och redovisar gestaltningarna för varandra. Därigenom uppenbaras olikheter i förståelsen och utredande diskussioner initieras. Vid uppförandet av gestaltningarna skapas en sinnlig erfarenhet och minnesbild som kan vara ett stöd vid examinationen.

Examinerande gruppuppdrag: Att kunna förklara och åskådliggöra komplicerade förhållanden kräver en förståelse av ämnesinnehållet samt en förmåga att förenkla och förtydliga utan att förvanska. Med utgångspunkt från tröskelkoncept, förståelsemässiga trösklar, skapar studenterna gruppvisa visualiseringar. Arbetet med presentationerna sker gruppvis och löper under hela momentet. Samtliga gruppmedlemmar ska vara förberedda att kunna redovisa gruppens visualiseringar vid examinationstillfället. Detta innebär att studenterna övar sin generiska kompetens samtidigt som examinationen blir ett lärtillfälle.

Empiri

I studien genomförs en rad olika datainsamlingar: intervjuer i fokusgrupper och individuellt samt enkäter. Som ett uttryck för i vilken grad den förändrade undervisningen leder till ett förändrat resultat vid tentamen analyserar vi studenternas prestation vid examination. Vi analyserar även kvalitativa skillnader i svar på enskilda tentamensfrågor.

Resultaten tyder på en bättre genomströmning vid examination. Eftersom datainsamlingen fortfarande pågår avstår vi i skrivandets stund från att göra några ytterligare tolkningar av data.

HUR BLIR LÄRARES ARBETSMILJÖ EN EXCELLENT LÄRMILJÖ FÖR STUDENTER OCH LÄRARE?

Anita Kjellström

Ett omfattande projekt med syfte att utveckla en högskolas lärmiljö genomförs sedan 2014 vid ett svenskt lärosäte. Lärosätets ledning har initierat ett arbete kring behovet av att uppnå excellens i forskning och utbildning. Utmaningen består i att skapa en lärmiljö som är konkurrenskraftig i det svenska högskolelandskapet och kan utvecklas under de villkor med minskande anslag och utbildningsuppdrag som varit rådande de senaste åren. Sveriges Förenade Studentkårer hävdar med den aktuella kampanjen "Alla fattar utom jag" att god pedagogik i högskolan är avgörande för hög utbildningskvalitet. Kravet på obligatorisk högskolepedagogisk kompetens är centralt.

Lärosätets intention är att skapandet av en excellent lärmiljö ska få medarbetare att samlas kring en gemensamt uttryckt strategi som bidrar till vägledning i arbetet mot excellens. Ett lärosätes lärmiljö är synonymt med den arbetsmiljö som anställda och studenter dagligen verkar i. Det är studenter som slutligen ska bedöma om lärosätet lever upp till syftet att anställda och studenter tillsammans utvecklar en lärmiljö som alla kan beskriva som excellent.

En serie workshops genomfördes där alla anställda vid lärosätet erbjöds möjlighet att uttrycka sina tankar kring begreppet excellent lärmiljö. För denna studie har dokumentation från workshops med enbart lärare valts ut. Dokumentationen består av gruppernas egen dokumentation. En fenomenografisk ansats har använts för att finna uppfattningar bland lärare om vad de anser kännetecknar en excellent lärmiljö. Den analytiska frågan är: Hur uppfattar lärarna vad som kännetecknar en excellent lärmiljö?

I studien framkom att uppfattningar om värdegrund, studenters måluppfyllelse, att samverkan ökar kvalitén och om lärares pedagogiska kompetens är mer förekommande än uppfattningar om lokalers utformning, teknikstöd och övrig infrastruktur.

Lärarna uppfattar en excellent lärmiljö som den kultur som genomsyrar all verksamhet och där kollegial samverkan leder till högre kvalitet i utbildning. Kvaliteten i utbildningen beror på hur väl lärare är överens om innehåll, arbetsformer och examination i kurser. Det finns en medvetenhet om fördelen med att dela med sig av kunskap, erfarenhet och material i kollegiet. Att studenterna når examensmålen, är väl förberedda för arbetslivet, ger lärarna återkoppling och det uppfattas som excellens. Lärarna beskriver en miljö där den sociala aspekten på lärande lyfts fram som interaktion mellan lärare och student, en miljö där lärare agerar handledande och gärna vill pröva nya pedagogiska arbetsmetoder. För att våga pröva krävs både tid, pedagogiskt och ekonomiskt stöd då lärare gärna vill känna sig trygga i sin lärarroll.

De uppfattningar som framkommit i analysen diskuteras i relation till rådande förutsättningar såsom högskolans minskande anslag och studentkårens förväntningar. Det fortsatta arbetet inkluderar även studentperspektivet vilket integreras med ovanstående resultat. Därutöver diskuteras, med resultatet som bakgrund, hur en högskolepedagogisk strategi kan utformas mot målet att tillsammans skapa en excellent lärmiljö genom gemensam handling.

LÄRARES PERSPEKTIV PÅ NYA LÄRANDEMILJÖER: UPPLEVELSER AV ATT UTVECKLA EN MOOC

Marita Ljungqvist, Maria Hedberg

MOOCs, Massive Open Online Courses, är ett fenomen inom högre utbildning som har fått stor uppmärksamhet de senaste tre åren. Lunds universitet startade ett MOOC-projekt 2014 och utvecklar under 2015-2016 en andra omgång öppna nätbaserade kurser. Centre for Educational Development (CED) ansvarar för ledning och stöd till de lärarteam som utvecklar kurserna. MOOCs är en ny utbildningsform i Sverige och det finns ännu mycket liten erfarenhet av hur lärare, i synnerhet i en svensk kontext, upplever processen att utveckla och undervisa öppna nätkurser. Att undersöka komplexiteten i MOOC-läraryrollen, hur läraridentiteten förändras och påverkas genom erfarenheten av att utveckla och undervisa en öppen nätkurs kan ge oss viktig kunskap om vilken roll MOOCs kan spela i utbildningssystemet och vad de kan åstadkomma (Ross, Sinclair, Knox, Bayne, & Macleod 2014). Denna kunskap kan också vara värdefull för att bygga upp den typ av stöd, utbildning och kompetensutveckling som lärarna behöver, i takt med att MOOCs eller MOOC-liknande utbildningar blir vanligare.

MOOC-kursernas upplägg har stött på viss kritik, bland annat riktad mot att stora delar av kurserna bygger på passiv informationsöverföring i form av videoföreläsningar och det finns få möjligheter för läraren att ge individuell respons till den enskilde deltagaren. Att som lärare utveckla en MOOC kan därför innebära en konflikt mellan den syn man har på god undervisning och de begränsningar som MOOC-miljön för med sig. Samtidigt erbjuder utbildningsformen nya pedagogiska möjligheter som man kanske upptäcker under arbetets gång och som gör att man i viss mån omprövar sina föreställningar om MOOCs och nätbaserat lärande. Under våren 2016 planerar vi en mindre studie där vi vill undersöka MOOC-lärarnas erfarenheter av att planera, designa och producera en MOOC och på vilka sätt denna process skiljer sig från respektive påminner om hur de vanligtvis utvecklar universitetskurser. Hur disponerade de sin tid? Hur fördelade de arbetet sinsemellan? Hur planerade de föreläsningarna, och på vilket sätt skiljde detta sig från hur det normalt sett går till att förbereda en föreläsning? Hur upplevde de frånvaron av möjligheter att kontrollera kursdeltagarnas progression eller påverka deras föreståelse av innehållet under kursens gång? Fanns det delar av processen som de såg som svårare eller lättare att foga in i sin syn på god undervisning?

I vår presentation vill vi försöka ge en bild av hur lärare kan uppleva processen att utveckla en MOOC, hur den påverkas av lärarnas syn på lärande och undervisning och den kontext som de befinner sig i, men också hur denna syn under arbetets gång utvecklas och vilka kunskaper de tar med sig ut ur erfarenheten. Utifrån detta underlag hoppas vi också kunna starta en diskussion kring vilka stödinsatser som kan behövas från de högskolepedagogiska enheterna i detta arbete.

Referenser:

Ross, J., Sinclair, C., Knox, J., Bayne, S. & Macleod, H. 2014, 'Teacher Experiences and Academic Identity: The Missing Components of MOOC Pedagogy'. *Journal of Online Learning and Teaching*, vol 10, no. 1, ss. 57-69.

http://www.research.ed.ac.uk/portal/files/17513228/JOLT_published.pdf

KOLLEGIAL UTVECKLING AV DET AKADEMISKA LÄRARSKAPET

Jeanna Wennerberg, Vendela Blomström

Hur kan man utveckla det egna akademiska lärarskapet genom kollegialt samarbete? Inom ett kollegium brottas man med ungefär samma svårigheter och utmaningar och det är värdefullt att ta del av den samlade erfarenheten för att hitta egna lösningar. Ett systematiskt sätt att dra nytta av sina kollegers kompetenser och erfarenheter är genom så kallad tandemundervisning. Denna interaktiva föreläsning/workshop syftar till att inspirera till kollegial utveckling av det egna akademiska lärarskapet. Inom forskningen är kollegial granskning, samarbete och utbyte av erfarenheter vanligt och det finns många arenor för detta. Men när det gäller universitetslärares undervisning och möjligheter till kollegial granskning, stöttning och utveckling av den egna pedagogiska verksamheten är tillfällena och arenorna inte lika självklara. En enkel och givande metod för att utvecklas i sin lärarroll är samarbete och utveckling av undervisningen genom tandemundervisning för universitetslärare, dvs. att vid något eller några tillfällen helt eller delvis undervisa tillsammans med en kollega samt utbyta erfarenheter och ge varandra respons. Här presenteras först några konkreta exempel på vad tandemundervisning för universitetslärare innebär. Därefter presenteras en arbetsmodell för tandemundervisning i tre steg som syftar till att stödja den kollegiala pedagogiska utvecklingen i båda riktningar mellan två kolleger. Avslutningsvis förs en diskussion om tandemundervisningens utmaningar och möjligheter.

FRAMTIDENS LÄRANDEMILJÖER I SVENSK HÖGRE UTBILDNING

Åsa Lindberg-Sand, Anders Fällström

Under lång tid kunde universitet och högskolor behandla utvecklingen av lärandemiljön som en relativt okomplicerad fråga. Det handlade om stabila traditioner för byggnader baserade på föreläsningen som undervisningens grundform, boken som den arkiverade kunskapskällan och den konstnärligt utsmyckade aulan som central symbol och viktig samlingsplats. Tydliga funktioner konkretiserades i byggnader och på campus med separata undervisningslokaler, läsplatser, övriga utrymmen och bibliotek. Sedan några decennier råder större turbulens: Den elektroniska revolutionen skapar nya förutsättningar för lärande i hela samhället. Studenterna finns överallt. I spåren av den digitala utvecklingen växer olika gränsöverskridande lärandemiljöer fram och integreras med de lärandemiljöer högskolan ansvarar för. Både digitaliseringen och globaliseringen skapar nya förutsättningar för hur campus utvecklas.

För att skapa överblick och underlag för att diskutera utvecklingen av högskolans lärandemiljöer tillsatte SUHF en arbetsgrupp: Ordförande är Anders Fällström, prorektor Umeå. Övriga är: Johan Alvfors, SFS, Klara Bolander Laksov, Stockholms universitet, Peter Liljenstolpe, Kgl. Musikhögskolan, Åsa Lindberg-Sand, Lunds universitet, Stefan Rodheim, Högskolan Dalarna, Jenny Samuelsson, Luleå universitet, Mikael Söderström, Umeå universitet samt Marianne Granfelt, SUHF. I uppdraget ingick samverkan med landets lärosäten och en konferens på temat vilken genomfördes 20 maj 2015. Slutrapporten publiceras våren 2016 och följs upp med en ny konferens. Resultatet bygger på insamling av ett brett material inom olika områden: Utveckling av den fysiska miljön, den digitala utvecklingen och dess konsekvenser både för lärandemiljöernas utveckling och infrastrukturer, bibliotekens roll samt förutsättningen för utveckling av aktiva klassrum och pedagogisk digital kompetens.

På NU2016 vill vi presentera arbetsgruppens slutsatser och diskutera de olika tendenser och utmaningar som vi identifierat: Den digitala utvecklingen ger möjligheter att förbättra lärandet för alla studenter, både i nätutbildning och genom *blended learning*. Fysiska och virtuella lärandemiljöer samordnas alltmer. När skillnaderna mellan utbildning på campus och distansutbildning kraftigt minskar eller upphör uppstår en gemensam lärandemiljö som kommer att utvidgas långt utöver campus gränser. Det blir också tydligt att universitet och högskolor över hela världen börjar konkurrera genom att utvidga sina lärandemiljöer t.ex. genom Mooc-kurser eller annan nätutbildning. Nya krav ställs på svenska lärosäten att utveckla och berika sina lärandemiljöer både genom ett fokus på aktiva klassrum samt utveckling av och stöd för användning av digitala resurser i alla lärandemiljöer. Både lärare och studenter blir mer rörliga. Vad kommer denna utveckling att betyda för hur campus med byggnader och lokaler används och planeras? Står de märkligt tomma eller fylls av liv från hela världen? Idag krävs samverkan över tidigare gränser mellan pedagogik, teknik, arkitektur när nya lokaler utformas och campus får en ny roll. Den pedagogiska utvecklingen måste få styra på ett helt annat sätt än tidigare och informella/formella, fysiska/virtuella miljöer måste planeras i en gemensam process. De stora förändringarna i förutsättningarna för att skapa kvalificerade lärandemiljöer i det digitaliserade och globala samhället äger rum samtidigt som svensk högre utbildning är underfinansierad. Idag saknas övergripande samverkan på nationell nivå, även om SUHF utgör en arena. Därutöver saknas i stort sett forskning inom området. Vi rekommenderar inte mer styrning uppifrån – utvecklingen måste komma underifrån – men med ökad kunskapsutveckling och samverkan.

PEKPLATTAN OCH LÄRARUTBILDNINGEN - OM STUDENTERS OCH PEKPLATTORS INTRA-AGERANDE

Niclas Ekberg, Susanne Westman, Monica Grape, Per Högström, Kattis Edström,
Elisabeth Lundmark

Syftet med detta paper är att presentera och diskutera erfarenheterna av att introducera och använda pekplattan som pedagogisk resurs för studenter och lärare i en förskollärarytbildning. Fokus fästs på att utifrån ett posthumanistiskt perspektiv och en rhizomatisk syn på lärandet förstå och diskutera tekniksatsningarna i utbildningen som samtillblivelser av lärarstudenter och pekplattor. Projektet "Pekplattan som resurs – ett pedagogiskt verktyg för lärare och lärande", har bedrivits mellan VT2014 och HT2015 och inbegripit 42 studenter, i slutet av sin utbildning, samt nio lärare. Satsningen har ingått som del av Luleå tekniska universitets pedagogiska utvecklingsarbete, med medel från universitets utvecklingsfond. Projektet, syftande till att utforska pekplattans pedagogiska möjligheter och utveckla metoder som berikar undervisningen och lärandet, initierades under VT2014 bland lärarna för att under läsåret 2014/2015 också inbegripa studenterna. Det har innefattat inköp och utdelning av pekplattor och applikationer till lärare och studenter, fortbildningsinsatser för lärarna, egenproduktion av utbildnings- och instruktionsmaterial för projektdeltagarna, teknikinvesteringar i lektionssalar samt organiserade kollegiala erfarenhetsutbyten. Under projektets gång har data insamlats från deltagarna genom återkommande enkäter, bestående av både öppna och slutna svarsalternativ, samt genom dokumenterade kollegiala samtal. Den första resultatanalysen utmynnade i tre teman, vilka karaktäriserar vilka betydelser teknikanvändningen har kommit att få för projektdeltagarna. Dessa tre teman är Personal Learning Environment (PLE), undervisningens och lärandets gestaltning samt professionalisering. Studenterna framhåller hur den mobila tekniken bidragit till en mer personifierad studiemiljö och studiesituation. Den ständiga tillgången till och möjligheten att själv arrangera läromaterialet visade sig inte bara betydelsefull för studenternas upplevelse av tekniken som ett organisatoriskt stöd för studierna. Teknikanvändningen har även kommit att främja studenternas självständighet vad gäller produktion och presentation i utbildningen och har vidare bidragit till deras upplevelser av ett ökat engagemang och en ökad självkänsla. Projektets fokus på lärandets multimodala aspekter har inneburit nya vägar till kunskapsrepresentation och reflektion. Genom att nyttja flera olika uttrycksformer och själva figurera i olika produktioner och representationer har studenterna upplevt ett rikare lärande och en större glädje och kreativitet i studierna. Projektet har därtill visat sig ha betydelse för studenternas professionalisering då det bidragit till en högre beredskap att använda de tekniska resurserna samt givit ett större mod att både möta och ta en egen plats i förskoleverksamheten. Den inledande resultatuppföljningen gav oss som forskarlag, tillika projektdeltagande lärare, en del svar på våra frågor om pekplattteanvändningens betydelse för såväl undervisningens villkor som studenternas lärande och professionalisering, men väckte i sin tur även nya: Vad innebär lärarstudentens möte med den mobila tekniken för lärandets villkor, vägar och uttryck? Till vem blir studenten och till vad blir pekplattan i det inom utbildningen arrangerade mötet mellan människa-teknik? Hur kan lärarstudenters

och pekplattans intra-agerande förstås? Med utgångspunkt frågorna genomfördes en fördjupad studie bland de projektdeltagande studenterna. Vårt datamaterial består i sju videodokumenterade gruppamtalsessioner under vilka studenterna behandlar och diskuterar fyra givna frågeställningar av öppen karaktär. Vi avser att under presentationen både redogöra för resultaten av vår studie och diskutera det posthumanistiska perspektivets möjligheter till förståelse av studenters möte med och relationer till den mobila informations- och kommunikationstekniken.

STUDENTERS DIGITALA PRAKTIKER - I VARDAGEN OCH INOM HÖGRE UTBILDNING

Jeanette Sjöberg, Eva Hansson

Digitala verktyg (datorer, mobiler, läsplattor, etc.) är numera en del av vår vardag, både inom och utanför utbildningsväsendet. Frågor om hur och på vilket sätt digital användning bidrar till kunskapande och lärande är en del av en ständigt pågående diskussion. Vi lärare inom högre utbildning tillhör vanligtvis en äldre generation än de studenter vi möter, där studenterna till synes verkar kunnas både på konventionella, traditionella sätt och på sätt som vi inte riktigt förstår. Ibland verkar de ingå i en slags praktikgemenskap (Wenger, 1998) över nätet. Vi känner oss dock inte säkra på att de faktiskt alltid kunnas; de kanske bara hanterar information? Kunskap bärs av människor som tolkar och förstår det de tagit till sig (Gustavsson, 2002; Lantz-Andersson & Säljö, 2014). Hur kan jag som lärare inom högre utbildning förhålla mig till det digitala lärandet och det digitala mediets potential? Teknologiers påverkan på lärande är ett argument för forskning där det digitala lärandet står i fokus.

Teknikdelegationen (2010) menar att det behöver genomföras mer omfattande studier av hur användning av nya teknologier påverkar lärandet. Tidigare forskning visar att studenters egna erfarenheter av digitala praktiker inte tas tillvara inom högre utbildning (Buzzard et. al, 2011; Kelm, 2011; Lichy, 2012). Begränsad andel av forskning tar utgångspunkt i studenters vardagsliv inom digital teknik.

I forskningsprojektet Studenters aktörskap i möten med digitala medier inom högre utbildning, som ingår i forskningsplattformen "Framtidens lärande – Samhällsförändringar och lärande" vid Högskolan i Halmstad, riktas kunskapsintresset mot studenters digitala praktiker i vardagslivet och i utbildningssituationer. Med digitala praktiker menas de olika sammanhang där studenter deltar i digitala medier (t.ex. forum, communities) och använder interaktiva on- och offline spel. I forskningsprojektet finns ett intresse för både studenters aktörskap i förhållande till sina egna studier i möten med digitala medier (som till exempel användande av LMS) och kunskap om hur studenters digitala praktiker i vardagslivet och utbildningssituationer tas tillvara och utvecklas under utbildningstiden.

Inom detta projekt har en första delstudie genomförts 2015 för att ringa in och få en större förståelse för kunskapsområdet. Syftet med delstudien var tvåfaldigt: dels att bidra till kunskap om studenters vardagliga erfarenheter av digitala praktiker och på vilka sätt dessa tas tillvara i högre utbildning. Dels att bidra till insikt om på vilka sätt högre utbildning bidrar till att utmana och utveckla studenters digitala kompetenser. De övergripande forskningsfrågorna var: Hur kan studenters digitala vanor vara en tillgång i högre utbildning? Hur kan högre utbildning som innefattar digital praktik utveckla studenters digitala kompetenser? 29 stycken lärarstudenter deltog i studien genom att svara på ett frågeformulär. Resultatet visar att studenternas digitala vanor tas tillvara i deras praktik på grundskolorna (VFU) - dels i form av den digitala vana de har med sig från sin fritid och dels i form av den undervisning om/i datorprogram de får via campus. Däremot upplever studenterna inte att deras digitala vanor tas tillvara i utbildningen på campus, vilket alltså bekräftas av tidigare forskning.

SOM MAN FRÅGAR FÅR MAN SVAR - SPRÅKFUNKTIONER OCH SKRIBENTROLLER I HEMTENTOR

Patricia Staaf

Vid all skriftlig examination ingår bedömning av akademiskt språkbruk. Kriterier för bedömning av språkanvändning är dock sällan tydliga. Både lärare och studenter är ofta utlämnade till generella lärandemål och en otydlig progression mot det akademiska målspråket.

I ljuset av en breddad rekrytering och en heterogen studentgrupp där en allt större andel av studenter har svenska som andraspråk, är det särskilt angeläget att diskutera hur akademiskt språkbruk bedöms, men också hur examinationsuppgifter är formulerade.

Utifrån min licentiatavhandling *Som man frågar får man svar* (Staaf 2015) presenteras och diskuteras skribentroller och språkfunktioner i hemtentors uppgiftsinstruktioner och studenters provsvar i hemtentor under första årets högskoleutbildning. Språkfunktioner syftar på de aktiva verb (relaterade till de kognitiva nivåerna av Blooms taxonomi) som efterfrågas i uppgiftsinstruktioner och frågeformuleringar. Analysen av vilka skribentroller examinator efterfrågar, respektive vilka studenten använder sina svar, bygger på Hood's (2004) beskrivning av voice roles. De språkfunktioner och skribentroller som identifierats diskuteras mot bakgrund av Ivanič's (1998) uttryck för identitet. Den teoretiska ramen för studien är baserad på sociokulturell teori, systemisk funktionell lingvistik, akademisk literacies och kritisk diskursanalys.

Min analys visar att andraspråksstudenternas språkanvändning är funktionell i den bemärkelsen att studenterna oftast möter kraven för betyget godkänd. Där emot når de inte de högre betygen i samma utsträckning som förstaspråksstudenterna. Skillnaden kan förklaras med graden av genrealpassning och att andraspråksstudenterna, trots uppnådd behörighet för högskolestudier, saknar strategier för att språkligt demonstrera förmågan att inta de roller och tillämpa de språkfunktioner som är förknippad med de högre nivåerna i Blooms taxonomi. Skillnaden mellan nybörjarstudenter och studenter med tidigare erfarenhet av högskolestudier är dock större än skillnaden mellan förstaspråksstudenter respektive andraspråksstudenter. Ett ytterligare resultat är att studenter, som ännu inte erövat den akademiska diskursens innebörd av språkfunktioner som att resonera och diskutera, leds fel av frågeformuleringarna och tolkar dem alltför bokstavligt.

Syftet med denna presentation är att diskutera om de två begreppen språkfunktioner och skribentroller kan bidra till den pågående diskussionen om studenters skrivande och hur studenters språkbruk ska bedömas, något som är angeläget för både lärare som studenter.

Kan skribentroller och språkfunktioner användas som pedagogiska verktyg för att tydliggöra vad som förväntas? Kan begreppen användas för att underlätta för lärare som inte är språklärare att ge återkoppling som går under textens ytnivå? Kan en medveten användning av de två begreppen

underlätta för nybörjarstudenter och i synnerhet andraspråkstudenter att erövra den akademiska diskursen? Nyckelord: akademisk diskurs, språkfunktioner, skribentroller, bedömning, skriftlig examination, hemtentor, andraspråk, textanalys

Referenser:

Bloom, B.S. (red) (1956), *Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goal, Handbook 1, Cognitive domain*. New York: David McKay.

Hood, Susan (2004). *Appraising Research: Taking a stance in academic writing*. Sydney: Faculty of Education. University of Technology.

Ivanič, Roz (1998). *Writing and identity: the discursual construction of identity in academic writing*. Philadelphia, Pa.: John Benjamins.

StAAF, Patricia (2015) *Som man frågar får man svar* Växjö, Linnéuniversitetet

ATT ANVÄNDA CASE VID EXAMINATION

Ulf Ramberg, Marie Wahlgren

Examination inom högre utbildning har ofta ett fokus på kunskap och förståelse, medan färdigheter och förhållningssätt kan vara svårare att examinera. Detta är en utmaning i professionsutbildningar där målen kan omfatta frågor som arbete i team, professionellt beslutsfattande, relation till individer utanför professionen, etiska överväganden mm. Konventionella examinationsformer ger inte tillräckliga underlag för bedömning av sådana kompetenser. Syftet med denna studie var att undersöka alternativa examinationsformer som casemetodik och projektpedagogik och hur dessa uppfattas av studenter och examinerande lärare.

I studien ingår tre utbildningsprogram vid tre olika fakulteter. Vi har använt auskultationer, enkäter med studenter och intervjuer med lärare för att studera praxis vid dessa tre program. I ett program vid LTH används projektpedagogik och studenterna genomför gruppvis ett projekt som är relevant för det framtida arbetslivet. Studenterna examineras på skriftlig projektplan, muntlig och skriftlig slutrapport och opposition. På en kurs i företagsekonomi får studenterna förbereda flera omfattande case som belyser olika problematiska situationer givet ett teoretiskt tema. De förbereder en sida skriftligt och presenterar sina analyser muntligt vid flera veckovisa caseseminarier. En bedömning av kvalitén av studenternas inlägg och deras aktivitetsgrad sker vid varje tillfälle.

I barnmorskeutbildningen skriver studenterna själv case under sin kliniska praktik och dessa diskuteras i med andra studenter i seminarier.

Studiens resultat visar att studenterna uppfattade dessa examinationer som mycket relevanta för den framtida verksamheten. Vissa skillnader i studentupplevelsen kunde också identifieras. Huvudsakligen förklaras dessa av de olika former och lärandemål som casediskussionerna genomfördes inom. Stressnivån upplevdes som högre hos ekonomistudenterna som diskuterade flera case som alla ägde tillgång till under en begränsad tid, medan t.ex. barnmorskorna diskuterade sina egna case under en mer öppen tidsram. Detta påverkade också hur de förberedde sina case, där en majoritet av ekonomistudenterna också förberedde sig i grupp. LTH studenterna som genomförde hela projekt i grupp upplevde den skriftliga examinationen som mindre stressande än den muntliga.

Lärarna såg i varierande grad utmaningar kopplade till bedömning av den muntliga delen, medan de skriftliga komponenterna var lättare att bedöma. Lärarna delade studenternas uppfattning om relevansen för yrkesverksamheten. Den kan vidare konstateras att den roll som läraren tar för att leda casediskussionerna är central för bedömningen av studenternas prestationer. I studerade fall är diskussionen i företagsekonomi mer driven av studenternas initiativ och därmed mer öppen till sitt innehåll, vilket återspeglas i de noteringar som läraren gör på tavlan. Barnmorskornas diskussion är mer sluten och följer en tydlig mall på tavlan. Volymen studenter och hur lärarens agerar i sal kan vidare medföra att vissa studenter, beroende på var de sitter i sal, missgynnas under ett casetillfälle. Delvis

uppvägs detta om antalet case är fler.

I diskussionen lyfts fram vilken typ av lärande (kunskaper och förmågor) som skapas och examineras vid casediskussioner. Det betonas bland annat att graden av autenticitet som studenter upplever är central i detta hänseende. Som examination förefaller case fungera väl givet att läraren vet vilka kvalitéer som eftersöks. Det är emellertid viktigt att tillämpningen av caseexamination anpassas till både övrig kursstruktur som till antalet studenter.

ATT FORMULERA SKRIFTLIGA BETYGSKRITERIER: BEDÖMARKOMPETENS OCH PRAXIS PÅ PRÄNT

Johanna Bergqvist, Katarina Mårtensson, Sara Santesson

Betygsättande lärare utvecklar ofta med tiden en stor kunskap om betygskriterier, i så motto att de får en god känsla för vad i en studentprestation som värderas, bedöms och betygsätts – den så viktiga bedömarkompetensen. Ibland formuleras denna kunskap medvetet och explicit, inför läraren själv, liksom inför berörda studenter och kollegor. Andra gånger stannar den som mer eller mindre tyst kunskap hos läraren, och kan då vara mindre explicit även för läraren själv (Ecclestone 2001).

Ett sätt att komma ur denna tystnad är att formulera skriftliga betygskriterier. Att ta fram skriftliga betygskriterier för en kurs är i hög grad en fråga om att sätta befintlig praxis på pränt; om att i ord fånga det som redan bedöms, värderas och betygsätts (Bergqvist 2015). Så enkelt – men också just så svårt.

Internationellt och historiskt sett har praktiken att skriftligen formulera betygskriterier i någon form funnits länge inom olika utbildningar. Vid det här laget finns det därför flera utvärderande vetenskapliga studier, publicerade särskilt under det senaste decenniet, som visar på de pedagogiska konsekvenserna av olika former av kriterieformuleringar och användandet av dessa; vad som fungerar mer eller mindre bra i olika sammanhang.

Vid Humanistiska och teologiska fakulteterna i Lund har implementeringsfasen av en stor satsning på att införa skriftliga betygskriterier nu inletts. Den har föregåtts av en omsorgsfull förstudie som resulterat i en handbok i ämnet (Bergqvist 2015). Genom att utgå dels från publicerade erfarenheter av skriftliga betygskriterier, dels från erfarenheter inom de undervisningskulturer som finns inom fakultetsmiljöerna vid HT, har handbokens författare landat i att förespråka betygskriterier som är ämnes- och delkursspecifika, analytiska och kvalitativa (jfr Jonsson & Svingby 2007; Jonsson 2013).

I detta paper argumenterar vi för dessa kvaliteter, men vi uppmärksammar och bemöter även en del av de utmaningar som vi har erfart att lärare som ska formulera kriterier för sina kurser upplever. Vi problematiserar utifrån det balansgången mellan ideal och pragmatism i själva kriterieformulerandet.

Referenser

Bergqvist, J. 2015. Att sätta praxis på pränt. En handbok i att skriva betygskriterier. Lund: Lunds universitet. ISBN 978-91-87833-38-0, ISBN 978-91-87833-39-7.

Ecclestone, K. 2001. 'I know a 2:1 when I see it': Understanding criteria for degree classification in franchised university programmes. *Journal of Further and Higher Education*, 25:3, 301-313. DOI: 10.1080/03098770126527.

Jonsson, A. 2013. Rubrics as a way of providing transparency in assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, DOI: 10.1080/02602938.2013.875117.

Jonsson, A. & Svingby, G. 2007. The use of scoring rubrics: Reliability, validity and educational consequences. *Educational Research Review* 2 (2007), 130-144. DOI: 10.1016/j.edurev.2007.05.002.

BETYGSSYSTEM I HÖGSKOLAN

Fredrik Oldsjö, Karin Kjellgren

SUHF:s arbetsgrupp för betygsfrågor har i december 2015 lämnat sin slutrapport Betygssystem i högskolan. I denna presentation beskriver arbetsgruppen sina slutsatser och rekommendationer.

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) tillsatte 2014 en arbetsgrupp för att utreda betygens betydelse för internationalisering av den svenska högskolan och för att få arbetsmarknadens synpunkter på betydelsen av betyg. Arbetsgruppen fick också i uppdrag att föreslå rekommendationer om betygssystem.

Arbetsgruppen har inhämtat underlag genom intervjuer, en enkät till lärosätena och genom att begära in Ladok-statistik över betygssättningen de senaste tre läsåren.

Underlagen visar att fem olika betygssystem används i svensk högskola och att heterogeniteten är stor, såväl mellan lärosäten som inom ett lärosäte. Huvudsakligen används fågradiga betygsskalor i Sverige. Ändå sätts 43 % av alla betyg i betygsskalor med minst tre godkända betygssteg. A–F-skalan är den enda betygsskala som ökar i användning.

Betygsstatistiken visar på stora skillnader i betygsfördelningen inom respektive betygsskala. En bättre uppföljning av betygsstatistik skulle kunna stimulera till utveckling av examination och bedömning inom högskolan.

Det går inte att säga att det finns en tydlig samsyn vid lärosätena mellan val av betygsskala och dess betydelse för internationalisering. Enkäten, som besvarades av 35 av SUHF:s 37 medlemslärosäten bekräftar att det finns flera problem med de svenska betygssystemen ur ett internationaliseringsperspektiv. Det är dock svårt att entydigt koppla olika problem med studentutbyte till just valet av betygsskala. Det finns flera faktorer bakom valet av betygsskala som väger minst lika tungt som internationalisering.

Arbetsmarknadens representanter anser generellt att betyg inte är så viktigt vid rekrytering. Individuell kompetens och individuella egenskaper är av stor betydelse. Avlagd examen och ett lärosätes renommé framhålls som viktiga delar. För att betyg alls ska kunna användas som urvalsinstrument för arbetsmarknaden behövs en flergradig betygsskala.

Arbetsgruppens rekommendationer är att:

- Det bör utredas vidare om svensk högskola bör införa en modell för att få fram ett examensbetyg genom ett meritvärde för hel utbildning
- SUHF bör verka för att betygsstatistik årligen följs upp på nationell nivå

- En pilotstudie bör genomföras för att jämföra betygssättningen inom vissa ämnen/ämnesområden vid olika lärosäten
- SUHF bör anordna forum för diskussion om betygssystem och betygssättning i svensk högskola i samverkan med SFS
- Eventuella hinder som vissa svenska betygssystem innebär för inresande och utresande studenter på alla tre utbildningsnivåer bör fortsatt utredas
- Lärosäten med mycket internationellt studentutbyte eller som planerar att införa utbildningsprogram med en tydlig internationell profil bör överväga att använda A–F-skalan
- SUHF ska verka för att Sverige nationellt ska tillhandahålla en transparent och kort beskrivning av lärosätenas betygssystem som information till arbetsgivare.

I arbetsgruppen har följande personer medverkat:

Hans Adolfsson, prorektor, Stockholms universitet (ordförande)

Ulf Dalnäs, prefekt, Högskolan för design och konsthantverk Göteborgs universitet

Martin Hellström, prorektor, Högskolan i Borås

Karin Kjellgren, prodekanus, medicinska fakulteten, Linköpings universitet

Maria Knutsson Wedel, vicerektor, Chalmers tekniska högskola

Kave Noori, Sveriges förenade studentkårer

Fredrik Oldsjö, områdeskanslichef för humaniora, juridik och samhällsvetenskap, Stockholms universitet

Linda Gerén, SUHF:s kansli (sekreterare)

EXAMINATION SOM DIDAKTISK DESIGN

Margareta Melin, Dennis Augustsson, Kajsa Lindskog

I vårt vardagliga arbete som pedagoger och som utbildningsforskare, har vi upplevat att det är oftast studenternas färdiga resultat som examineras. Utifrån detta problemområde tog vi avstamp när vi genomförde ett pedagogiskt utvecklingsprojekt. Mer precis hade vi två utgångspunkter:

1. Vi menar att kunskapande och måluppfyllelse sker under studenternas arbetsprocess, vilket inte självklart syns i det färdiga resultatet.
2. Vi menar att en examination, som sker vid fler tillfällen under arbetsprocessen, blir en effektivare plattform för lärande än en slutlig granskning av ett färdigt resultat.

I detta paper vill vi problematisera och diskutera dessa frågor, som utforskades i ett pedagogiskt utvecklingsprojekt, vars syfte vart att genom en didaktisk design, utforma bedömningsformer och examinationer inom Examensarbetskursen i Visuell kommunikation (VK) på Malmö Högskola

Utvecklingsprojektet och papret bygger på den forskning om teori-och-gestaltning och på nyare idéer om konstnärlig forskning som bedrivits på institutionen för konst, kultur och kommunikation (K3) (Ehn, 1998; Reimer, 2005; Melin, 2012; 2013) samt på pedagogisk forskning om visuella lärandeformer (Augustsson, 2012; Borgdorff, 2011; Göthlund m fl, 2011; Rose, 2011; Schön, 2011; Selander & Kress, 2011). Utvecklingsprojektet kan också ses som en didaktisk konkretisering av postdocprojektet och forskningscirkeln Kunskapens mellanrum (Melin, 2013, Augustsson, 2014) och VR-forskningsprojektet Kunskapens framträdandeformer (Göthlund m fl, Göthlund & Lind, 2010; 2011, Melin, 2012).

Metodologiskt arbetade vi med att ta fram en didaktisk design under hösten 2013. Begreppet dubbelt perspektiv (Göthlund & Lind, 2010) var fokus för denna, och innebär att teoretiska och gestaltande arbetsformer bör integreras för att fördjupa och bredda studenters lärandeprocesser. Utifrån detta har vi tillsammans med studenterna i Examensarbetskursen i Visuell kommunikation 2014 genom en serie workshops, konstruerat en metod där formativa bedömningar som examination är tänkta att integreras i handledning och arbetsprocess. Det pedagogiska målet med detta var att stärka studenternas möjligheter till måluppfyllelse genom att göra så att hela läroprocessen omfattas av examinationen. Den konkreta didaktiska modellen förtydligade hur arbete med dubbla perspektiv kan synliggöras och bli ett verktyg för både lärare och studenter.

Ett resultat var att problematisering av begreppen bedömning och kritik har gett betydelsefulla ingångar till att diskutera hur vi bedömer och kritiserar och hur hela lärandeprocessen kan vara med i examinationen. Vi menar att handledaren inte bara bör handleda, utan också ge kritik och bedöma. En examination är inte bara en mätning av ett resultat utan en viktig del i läroprocessen. Vi tenderar till att glömma den viktiga aspekten i vår iver att göra rättssäkra korrekta bedömningar. I den här processen är

det därför viktigt att handledaren också är en del av examinationsprocessen. Vårt förslag är att ha en examinator på arbetets helhet (alltså både traditionell uppsats och gestaltande medieproduktion), som tillsammans med handledare gör den slutgiltiga bedömningen.

Papret avslutas med en diskussion om vikten av att utvecklingsarbetet inte slutar i och med utvecklingsprojektets slut. Vi har fortfarande arbete kvar med att genomföra det vi och studenterna arbetade fram under våren 2014. Att implementera didaktiskt förändringsarbete är emellertid inte alltid lätt. Byråkratiska kvarnar mal långsamt och det är svårt att snabbt genomföra pedagogiskt utvecklingsarbete.

FORMLER, FIGURER ELLER EXEMPEL?

Jan-Eric Englund

Statistikundervisning för studenter som har statistiken som ett stödämne och inte som ett huvudämne kan ibland vara en svår uppgift. Det är lätt att det blir för mycket formler eller för hög matematisk nivå. Eftersom det i traditionella statistikkurser trots allt är ganska mycket formler får man vid examinationen ofta ha med sig en formelsamling som läraren delar ut.

För att reda ut hur studenterna själva skulle vilja ta till sig informationen och för att få studenterna mer aktiva så har kurserna i statistik vid SLU i Alnarp låtit studenterna själva göra en formelsamling som de får ha med sig på tentamen. Eftersom formelsamlingen bara får vara en handskrivna A4 så får det studenterna att tänka efter hur de för sig själv på ett kortfattat sätt skulle beskriva innehållet i kursen.

När man i efterhand tittar på hur formelsamlingarna ser ut och jämför detta med resultatet på tentamen så är det intressant att se om man som lärare kan avgöra vem som har uppnått målen för kursen. Kanske det hade räckt att lämna in formelsamlingen utan att tentera?

Efter en kurs för lantmästare i Alnarp hösten 2015 gjordes en ganska ordentlig genomgång av formelsamlingarna för att se om dessa hade fokuserat på formler, exempel eller figurer och också för att se om det gick att avgöra hur en formelsamling skulle se ut för att studenten skulle ha ett bra resultat på tentamen. Detta är tankeväckande för kursledaren, har studenterna med bra resultat verkligen förstått kursen eller har de bara lärt sig en massa formler som de skriver av vid tentamen? Eller har de bara utgått från ett par typexempel och därför klarat av tentamen?

En utveckling av metoden under senare år har varit att mer kontinuerligt under kursen påminna studenterna om att de får ha med en formelsamling och att det kan vara bra att tänka till vad man skall prioritera innan de börjar skriva. De som fyller sin formelsamling kontinuerligt under kursen blir ganska snart medvetna om att de skriver alldeles för mycket utan att sortera och har fyllt formelbladet innan kursen har hunnit halvvägs.

Presentationen kommer att visa på olika sätt att skriva formelsamlingar och hur de är korrelerade till tentamensresultatet.

STUDENTERS PROGRESSION I TRE YRKESUTBILDNINGAR BEDÖMD MED CASEMETODIK

Kristina Orban, Gudrun Edgren, Maria Ekelin, Pia Hovbrandt, Eva Persson, Olof
Sandgren

Den senaste omgången av den nationella utvärderingen av kvaliteten i högre utbildning fokuserade på resultatet av genomgången utbildning. Avsikten var att visa hur väl studenterna uppnått målen för utbildningen och det huvudsakliga underlaget för bedömningen var examensarbetena. Process och progression kom i bakgrunden i denna utvärdering. I en programutbildning, i synnerhet om den är yrkesförberedande, ska studenterna tillägna sig teori och praktiska färdigheter, kunna tillämpa dessa i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) samt iaktta för verksamheten anpassat förhållningssätt. Hur studenterna utvecklas och integrerar teori och kliniskt resonemang är en viktig aspekt av utbildningens kvalitet. Studenternas progression mot det framtida yrket kan vara svår att följa i en utbildning där all examination är kursbaserad. Casemetodik har tidigare använts för att studera progression inom en teknisk utbildning (Wahlgren & Ahlberg 2013). I ett samarbete mellan tre fakulteter vid Lunds universitet har denna metod utvecklats vidare och i det övergripande projektet ingick tre yrkesförberedande program från medicinska fakulteten. Det är resultaten från dessa program vi rapporterar här.

Metod. Studenter från samtliga årskullar i arbetsterapi-, barnmorske- och logopedutbildningarna inbjöds att delta. Inom medicinska fakulteten används en strukturerad modell av casemetodik (Nordquist et al 2011) och alla studenter var bekanta med den. Vi utvecklade professionsspecifika cases och inom det övergripande projektet utvecklades en bedömningsmall med kriterier för olika aspekter av progression (t ex kunskaper, kommunikation, språk, problemidentifiering, analys, syntes). Vi observerade studenter under diskussioner av respektive professions case (samma för alla studenter inom samma program). Observatörer var lärare inom programmen.

Resultat. Gemensamt för de tre programmen var att vi såg kvalitativa skillnader i både resonemang och problemlösningsfärdigheter. Studenter tidigt i sin yrkesutbildning förde ett mer teoretiskt resonemang medan studenter senare i sin utbildning förde ett mer erfarenhetsbaserat resonemang där samband och helhetsperspektiv lyftes.

Vi såg tecken på progression i det sätt som studenterna använde för att identifiera huvudproblemet i caset, hur de använde den tillgängliga informationen, hur de analyserade problemet och hur de fattade beslut. Studenter tidigt i sin utbildning var mer beroende av läraren. Språkbruket var mer vardagligt och yrkesbegrepp användes sällan. Diskussionerna hade ett mer medicinskt fokus och baserades på relevant teoretisk kunskap. Studenter mitt i sin utbildning förde ett djupare resonemang med den framtida yrkesrollen identifierad. Studenter senare i sin utbildning baserade diskussionerna på erfarenheter från VFU, använde yrkesbegrepp och analysen utfördes på ett djupare sätt. De drog slutsatser och tog beslut

kring åtgärd samt fångade komplexiteten i caset på ett helt annat sätt. Tidigare relaterad kunskap användes för att fånga omgivningsfaktorer av vikt och samhällsperspektivet blev tydligt. Respekt för klientens/patientens integritet visades och rättigheter diskuterades. Kommunikationen i grupperna var genomgående god med öppna diskussioner inom gruppen där samtliga studenter deltog. I tidigare år var studenterna lyhörda och inriktade på konsensus medan studenter senare i programmen argumenterade för avvikande uppfattningar.

Vi menar att studentdrivna diskussioner av cases är ett utmärkt sätt att få en uppfattning om hur studenterna utvecklas i sin yrkesroll under utbildningen. För bedömning av de individuella studenterna behövs andra metoder, men för att studera hur gruppen som helhet utvecklas fungerar casemetodik utmärkt.

ATT ISCENSÄTTA DET AKADEMISKA SAMTALET – MUNTIG EXAMINATION I KURSEN ETIK OCH IT

Kristina Von Hausswolff, Johan Gustavsson

I examensmålen för kandidatexamen krävs att studenterna ska uppnå målet "visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper". Under utbildningar övar och examineras studenter i sin skriftliga förmåga vid flera tillfällen. Däremot är det svårt att hitta goda exempel med progression på hur den muntliga motsvarigheten till den skriftliga förmågan examineras och övas.

Vår frågeställning är hur en muntlig examination kan genomföras med fokus på studenternas lärande under examinationen samt hur arenor (muntliga) kan skapas där olikhet och mångfald fördjupar lärandet?

Projektresultatet som presenteras är ett resultat av en iterativ process under tre omgångar (2013, 2014, 2015) av kursen "Etik och IT": en valbar kurs för studenter inom området datavetenskap som ges precis innan den avslutande terminen. Inspiration till upplägget hämtar vi från Cecilia Olsson-Jers undersökningar om muntliga arenor och lärande i ungdomsskolan och högskolan samt den erfarenhet som finns av att använda forumspel för lärande inom högre utbildning från Umeåuniversitet.

Resultatet är ett kursupplägg med fyra examinationstillfällen, och vi fokuserar i denna presentation på formen för de två första examinationerna; paneldebatt. Den bakomliggande tanken är att studenten kan visa kunskap genom att korrekt använda den i argumentation för eller emot en ståndpunkt. Före debatten förbereder studenterna sig genom en skriftlig argumentationsanalys. Vid själva examinationstillfället iscensätts en debatt i strukturerad form: Studenten deltar i en panel och argumenterar för sin position. Två lärare finns på plats: En som har rollen som moderator, som fördelar ordet och ser till att alla studenter får delta; En som är examinator och som kontinuerligt lyssnar och bedömer under debattens gång. Efter examinationstillfället får varje student feedback från den examinerande lärare på såväl ämneskunskaper som argumentationsteknik och presentation.

Progression genom de två examinationerna ger förutsättningar för lärande: Från starkt styrda positioner till en mer samtalsmässig form mellan två studenter när kursen avancerat. Feedbacken från ett tillfälle blir då strategier för nästa, och progressionen leder naturligt vidare till nästa termins examensarbete.

Studenten får öva på att först inta en position, en roll, i paneldebatten. De kritiska, problematiserande rösterna mot studentens argumentationslinje rollbesätts av hens medstudenter. Eftersom ett specifikt problemområde belyses från flera olika teoretiska aspekter och argumentationslinjer så blir själva paneldebatten en "bild", en iscensättning av det akademiska samtalet med dess fokus på problematisering. Studenten får sedan möjlighet att införliva denna bild i en egen fördjupande text i slutet av kursen.

Resultatet av vårt projekt är positivt. Kursen har hög genomströmning, och utvärderingarna är genomgående positiva. I de utvärderingsfrågor som särskilt behandlar den muntliga examinationen har studenterna svarat att själva examinationsformen lärt dem mycket. En del menar att de lär sig bara genom att lyssna som publik, några uppger att de valt kursen just på grund av att den övar muntliga färdigheter. En student uttrycket att hens argumentationsträd "liksom växte och utökades med nya grenar under examinationens gång".

Vi menar att denna framtagna examinationsform är tillräckligt generell för att kunna appliceras inom andra ämnen.

HUR SÄTTER VI Egentligen BETYG I Högskolan?

Fredrik Oldsjö, Karin Kjellgren

SUHF:s arbetsgrupp för betygsfrågor har i december 2015 lämnat sin slutrapport Betygssystem i högskolan. Rapporten visar på stora skillnader i betygsfördelningen inom alla betygsskalor både mellan lärosäten och inom ett lärosäte. Är vi överens om hur vi ska använda våra betygsskalor och kan vi garantera att studenterna får rättssäkra betyg?

Arbetsgruppen har begärt in Ladok-statistik från de tre senaste läsåren. Underlaget omfattar mer än 3 miljoner betygssättningar vid 30 lärosäten i Sverige.

Följande fem betygsskalor används:

G/U

VG/G/U

5/4/3/U

AB/BA/B/U

A/B/C/D/E/Fx/F

Alla lärosäten använder minst två olika betygssystem. 25 av 30 lärosäten använder tre eller fler betygsskalor. A–F-skalan är det enda betygssystem som ökat i användning de senaste tre åren.

Statistiken visar att medelbetygen sjunker något under denna treårsperiod. Kvinnor har något högre medelbetyg än män i alla betygsskalor utom en. Skillnaderna mellan könen är liten.

Statistiken visar att C är det vanligaste betyget i A–F-skalan. I 5–U-skalan är det lägsta betyget, 3, det vanligaste betyget medan det högsta betyget, AB, är vanligast i den andra fyrgradiga skalan (AB-U).

I användningen av VG–U-skalan varierar andelen studenter som får VG mellan 12 % och 50 % i en jämförelse mellan olika lärosäten. Ungefär samma variation kan vi se inom ett och samma lärosäte när likartade kurser i olika ämnen betygsätts.

I användningen av A–F-skalan får knappt 8 % betyget A på ett lärosäte och drygt 21 % på ett annat lärosäte. Vi kan se ännu större variation inom ett och samma lärosäte i användningen av A–F-skalan på likartade kurser.

Trots att statistiken är på aggregerad nivå och redovisar resultat i stora kohorter över tre läsår syns stora variationer i betygssättningen. Vad motiverar dessa variationer inom samtliga betygssystem? Och hur ser vi på skillnader i betygsfördelningen i ett målrelaterat betygssystem?

Arbetsgruppen vill i denna paneldebatt diskutera följande frågor:

- Är det problematiskt med stora variationer i betygssättningen i ett målrelaterat betygssystem?
- Hur tillgodoser vi en rättssäker betygssättning?
- Hur säkerställer lärosätena att lärarna är överens om hur betygsskalan ska användas?

I paneldebatten deltar representant från SUHF:s arbetsgrupp, lärare med erfarenhet av olika betygssystem och studentrepresentanter.

Underlag med rapportens betygsstatistik kommer att delas ut inför paneldebatten.

I SUHF:s Arbetsgrupp för betygsfrågor har följande personer medverkat:

Hans Adolfsson, prorektor, Stockholms universitet (ordförande)

Ulf Dalnäs, prefekt, Högskolan för design och konsthantverk Göteborgs universitet

Martin Hellström, prorektor, Högskolan i Borås

Karin Kjellgren, prodekanus, medicinska fakulteten, Linköpings universitet

Maria Knutsson Wedel, vicerektor, Chalmers tekniska högskola

Kave Noori, Sveriges förenade studentkårer

Fredrik Oldsjö, områdeskanslichef för humaniora, juridik och samhällsvetenskap, Stockholms universitet

Linda Gerén, SUHF:s kansli (sekreterare)

AKTIVT ARBETE MED BEDÖMNINGSKRITERIER – STUDENTERS BEDÖMNING AV TENTAMENSSVAR FRÅN ETT TIDIGARE KURSTILLFÄLLE

Jörgen Bengtsson

Jörgen Bengtsson, avdelningen för Farmakokinetik och Läkemedelsterapi, Farmaceutiska fakulteten, Uppsala universitet

Bakgrund; Vår kurs i farmakokinetik använder bedömningskriterier för olika betygsnivåer sedan våren 2012. Tydlig information om dessa ges vid kursstart. Den konstruktiva läkningen anses god och kursens moment hänvisar till kursmålen, bland annat genom färgkodade uppgifter. De seminarier och obligatoriska redovisningarna som ingår, syftar alla till att öka den djupare förståelsen för ämnet vilket i sin tur underlättar vid examination.

Kursledningen upplever dock att många studenter, i slutet av kursen, inte arbetat med och/eller fått förståelse för bedömningskriterierna. En del studenter är mest intresserade av att få ett svar till en specifik uppgift istället för att lära sig hur de skall arbeta med liknande frågeställningar. Det framkommer även synpunkter om att de obligatoriska momenten ligger för nära tentamen, utan insikten att dessa är en god hjälp i inläsningen.

Syfte; Syftet är att implementera ett seminarium där studenterna arbetar aktivt med de bedömningskriterier som används vid examinationen, för att få en större förståelse för och användning av dessa.

Genomförande; Seminariet, som är planerat till januari 2016, kommer att vara ca en vecka före den skriftliga tentamen och studenterna måste anmäla sig via kursens hemsida. Vid seminariet delas studenter in i grupper om ca fyra. Varje grupp får sedan ta del av en tentamen från ett tidigare kurstillfälle och två studenters lösningar. Dessa är anonymiserade med avseende på kod och examinatorns noteringar. Varje grupp har ansvar för att bedöma ett av fyra examinerade kursmål. De skall således 1) identifiera vilka deluppgifter i tentan som hör till detta kursmål, 2) sätta U/G/VG på studenternas svar på dessa deluppgifter och slutligen 3) göra en samlad bedömning för om studenterna får U, G eller VG på detta kursmål. Efter 60 min gör seminarieledaren en matris på tavlan, och låter grupperna berätta hur de har värderat studenternas svar. Gruppen kan belysa om studenterna varit slarviga, om det varit svårt att följa deras beräkningar, om det finns tomma/irrelevanta svar samt om studenterna visat förståelse för det problem som skall lösas. Tillsammans görs sedan en samlad bedömning för om studenternas tentamen får betyget U, G eller VG.

Utvärdering; Studenter som deltagit i seminariet kommer att få en enkät via e-post med frågor om hur de upplevt momentet, vad de har lärt sig, om något behöver utvecklas och reflektera över hur denna typ av undervisningsmoment kan bidra till en djupare förståelse.

De som inte deltog i seminariet, kommer via kursens utvärderingen, få möjlighet att svara på varför de

valde att inte delta samt vilken förändring av textupplägg eller information som är nödvändig för att de skulle delta.

Efter avslutad rättning av tentorna kommer en statistisk analys att göras och koppla andel U, G och VG till om man deltagit i seminariet eller inte.

Referens: Rust, C., Price, M. & O'Donovan, B. (2003). Improving Students' Learning by Developing their Understanding of Assessment Criteria and Processes. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28(2): 147-164.

FLEXIBLA OCH VARIERANDE EXAMINATIONSUPPGIFTER MED KOPPLING TILL KURSMÅL

Monica Norberg, Mia Ljungblom

Bakgrund: Presentationen handlar om hur Mia Ljungblom och Monica Norberg, lärare i kvalitetsteknik, arbetar med utveckling av flexibla och varierande examinationsformer med tydlig logisk koppling till kursmål.

Mia Ljungblom och Monica Norberg är lärare på Uppsala universitet Campus Gotland och undervisar i ett kandidatprogram, Ledarskap – Kvalitet – Förbättring, som ges både på campus och distans och som på campus samundervisas med en högskoleingenjörsutbildning.

Vad har ni för syfte med presentationen?

Sammanfattning/beskrivning av utgångsläge

Presentationen handlar om arbetet med flexibla examinationsformer på kurser både på distans och campus inom avdelningen kvalitetsteknik vid institutionen för teknikvetenskaper Uppsala universitet. Studentgrupperna i kurserna på distans är heterogen, de skiljer sig i ålder, utbildningsnivå och livssituation medan studenterna på campus är mer homogen i form av yngre och mindre erfarna.

Vad menar vi med flexibla examinationsformer?

Under flera år har vi gradvis lagt till olika typer av examinationsformer i kurserna. Idag har vi ett upplägg i kurserna där vi dels examinerar varje kurs med olika examinerande uppgifter, dels utgörs tillfällena av flera olika former av examination, så att det finns både individuella och gruppvisa arbeten till exempel, både skriftliga, muntliga eller andra former av redovisningar. Vidare innehåller upplägget en hög grad av val för studenten. Det kan handla om att välja bland flera alternativa tidspunkter, eller vid vissa sorters uppgifter att få välja medium för redovisning, dvs om studenten redovisar muntligt, skriftligt, genom filmad inspelning etc. Vi har även inslag där studenten får välja var man vill lägga ribban för sitt resultat, där det finns frivilliga uppgifter att göra för att få ett högre betyg.

Syfte med arbetet med flexibla examinationsformer?

Vilka tankar och idéer ligger bakom ert arbete med flexibla examinationsformer?

Att kunna tillgodose olika studenters olika lärstilar, att leva som vi lär och leva upp till teorier om kommunikation och lärande i hur kurserna är upplagda praktiskt men även att fokusera på hur de aktuella målen i kursplanen bäst examineras.

Beskrivning av arbetet med flexibla examinationsformer

Examinationer och kursinnehåll är nära sammanvävt i det att de examinerande uppgifterna tydligt länkas till kursmål. Dessutom använder vi Blooms taxonomi som hjälpmedel för att förtydliga för studenterna vad det innebär för aktivitet att genomföra uppgifterna, och för att ytterligare kunna

kommunicera tydligt vad för sorts insats som förväntas av dem. Det finns en tråd i kursinstruktionen mellan kursmål – uppgifter – betygskriterier.

Vilka är de pedagogiska vinsterna med flexibla examinationsformer?

De flexibla examinationsformerna underlättar så att var och en kan anpassa utifrån förkunskaper och livssituation men också att kursmålen faktiskt examineras på ett lämpligt sätt.

Tydligheten i vad som krävs för olika betygsnivåer har fått till följd att mängden klagomål på betyg är mycket lågt - studenten förstår lätt vad examinationstillfället går ut på; vad som krävs både kvalitativt och kvantitativt.

Vad säger studenterna? Har ni exempel på studenters synpunkter?

Kursutvärderingarna visar på att examinationsformerna i kurserna är anpassade till kursmål.

Studenterna har också lyft just variationen som positiv.

Har ni något råd till åhörarna avseende examinationer?

Variera!

(RE-)EXAMINING THE ESSAY: ALTERNATIVE APPROACHES TO WRITING ASSESSMENT

Maria Freij, Lena Ahlin

As teachers of English, we guide our students through various courses in which the essay is often a privileged form of examination. Building on previous work in which we have argued for the importance of indirect feedback as key to encouraging critical thinking about and engagement with the text, as well as an important aspect of the enculturation into academia (see Freij and Ahlin 2014, 2015), we explore here non-traditional ways of examining skills pertaining to critical writing and -thinking. We have previously, inspired by the work of Diane Pecorari on the sequencing of micro-objectives ("Reverse engineering an essay," 2014), argued that lecturers may find it increasingly important to structure tasks and assessment items in a manner that takes into account the multiple skills needed to complete them successfully, in order to avoid becoming what Hairston, already in 1986, called "composition slaves". We see the teaching of transferable skills as crucial for the creation of autonomous students. In addition, central to the process of essay writing and the acquisition of transferable skills are clear identification and sequencing of the micro-objectives involved. Thus, students may practice the skills that they need, while building on gradually acquired/previous knowledge.

This paper continues our previous work, and takes the first steps toward creating a bank of exercises that train the subskills of critical writing and -thinking. By moving away from the essay as the be all and end all of assessment, we are taking further steps towards identifying common ground: the hope is that our suggestions are not limited to the humanities, but can be used across the curriculum to strengthen the base on which students' knowledge is built.

Notably, as we are not merely concerned with students' completion of individual tasks, but in their meta-cognition, which includes "reflection, self-knowledge of strengths and weaknesses, learning strategies, and monitoring learning" (Billing 2007, p. 486), the exercises presented here are not to be seen as a 'remedy' or a 'quick fix'; rather, they are to be used as stepping stones and preferably integrated into a context that allows for progression over a substantial period of time.

In other words, we argue that student autonomy and metacognition should be developed from the very beginning of our study programs. To reach this goal, our approach includes teaching students the "third language" from the bottom up (Freij and Ahlin 2015), which means viewing the tertiary experience as manifold. Returning to our adaptation of Wenger's theory, we will discuss academic language not just from a point of view of producing the end result, but academic language as the key to 1) belonging in the academic community; 2) becoming a writer with a scholarly identity; 3) understanding writing as a meaning-making practice; and 4) performing scholarly practice and -identity (adapted from Wenger 1998).

SAMVERKAN MED FÖRETAG: UTVECKLING AV LÄRARIDENTITET OCH FÖRBEREDELSE FÖR STUDENTERNAS YRKESLIV

Henrik Svensson, Jessica Lindblom

Det finns flera goda skäl för den högre utbildningen att samarbeta med det omgivande samhället eftersom att det kan stärka både undervisningen och lärarna. Vi har utvecklat ett nytt kandidatprogram inom CDIO-initiativet (<http://www.cdio.org/>). Några av syftena med det nya utbildningsprogrammet, som baserades på ett tidigare program som funnits vid lärosätet i nästan 20 år, var dels att få en tydligare koppling till näringslivet, dels en bättre integrering med institutionens IT-inriktning. En stor förändring var ett ökat fokus på mer konkreta läraktiviteter som förmedlade praktiska färdigheter samtidigt som teoretiska kunskaper integrerades i en realistisk kontext. Som en konsekvens av dessa förändringar behövde även lärarna revidera sin läraridentitet som varit starkt kopplad till det tidigare programmet. För att underlätta omställningen tog vi hjälp av erfarna praktiker vid ett större teknikonsultföretag inom användbarhetsfrågor för att erhålla en större förståelse och inblick i hur de arbetar med, och tänker kring, de färdigheter och kompetenser som våra studenter förväntas uppvisa i yrkeslivet.

Bidraget syftar till att inspirera andra lärare att våga ta steget och att försöka identifiera hur väl utbildningen och den egna lärarkompetensen står sig i jämförelse näringslivets krav. Att samarbeta med företag kan ge möjlighet att identifiera delar av erfarenheter och "tysta kunskap" som rutinerade praktiker besitter och inkludera dessa i undervisningen så att den också kommer till nytta för studenterna.

Den initiala idén var att lärarna skulle "praoa" på företaget men det visade sig medföra praktiska och logistiska hinder. Istället genomförde praktikerna två heldags-workshops som delvis motsvarade det kunskapsutbyte och erfarenheter som "lärarprao" skulle bidra till. Sex programlärare deltog i den första workshopen och fem stycken i den andra. Aktiviteterna bestod främst av föredragningar av praktikerna med efterföljande diskussion och frågestund. Delområden som togs upp var företagets arbetssätt, metoder, verktyg, typer av uppdrag, etc. En session fokuserade särskilt på interaktion och hantering av kunder i projekt. Dessutom hade praktikerna konstruerat ett rollspel som skulle efterlikna ett typiskt uppdrag och de olika situationer man kan hamna i.

Förväntningarna var att lärarna skulle få ökad insikt i hur användbarhetsarbete bedrivs i praktiken och få tillgång till faktiska fall där lärarna kunde diskutera dessa exempel direkt med erfarna yrkesverksamma. En annan förväntning var att utbytet skulle leda till ökad motivation hos lärarna genom att få en större insikt i avnämarnas krav, vilket även skulle resultera i en ökad studiemotivation hos studenterna genom tillgång till mer realistiska fall i undervisningen och en tydligare läraridentitet kopplad till det nya programmet. Vi har tyvärr inga mätbara resultat att visa upp gällande studentmotivation och läraridentitet, men konkreta resultat är att flera undervisningsmoment är en direkt följd av information

om projekthantering och kundrelationer som kom fram under workshoparna.

Läroidentiteten stärktes genom tydliggörandet över att det nya programmet innehållsmässigt passar väl med de arbetsuppgifter som studenterna förväntas uppvisa i yrkeslivet. Likaså att lärarnas egna kunskaper och färdigheter är relevanta och tillräckliga. Avslutningsvis vill vi poängtera är den snabba kunskapsutvecklingen i samhället kräver ett kontinuerligt utbyte mellan akademi och näringsliv för att vara aktuell.

EXPLORING THE GAP BETWEEN DIGITAL TOOLS IN HIGHER EDUCATION AND STUDENT USE OF SOCIAL MEDIA AND EMERGING TECHNOLOGIES IN EVERYDAY LIFE: A LITERATURE REVIEW.

Vaika Fors, Jeanette Sjöberg

This article reports on a literature review of scientific empirical studies that include; student experiences, digital technologies and higher education. The aim was to analyse the material with two research questions in mind: (1) What do we know about students engagement in higher education in relation to their everyday digitally mediated learning cultures? (2) And what can we learn from studying these mundane learning strategies when organising higher education? The overarching purpose is to address the question of how HEI's can cater for the new constellation of student groups that emerge through contemporary societal changes, and re-organise the pedagogical practices accordingly? The analysis shows that there are four main characteristics of students life-based digital learning resources; they are personalized, mobile, collaborative and shared and contextual. Through our review we have seen that many of these social relationships has been addressed as crucial when understanding the implications of students every day use of digital media for higher education. By all means, Conole et. al reminds us of that it exists an "underworld of non-institutional technology use" (pp. 519) among the students and teachers with under-estimated powers when it comes to enhancing the educational practices. How can this "underworld" be characterized? Through our review we conclude that there are four qualitatively different features of these social learning practices that is worth mentioning in relation to the question of what can be learnt from studying students use of digital tools in higher education:

- Student-centred learning /student-centric tools - The tools come to use in personalized ways to the extent that they are used according to the set of practices that students already are involved in when studying.
- Mobile learning - since many of the digital tools are being used through mobile computing devices, the learning environment shifts in unanticipated ways. Therefore, it could be argued that learning in higher education have potentials to become situated in students everyday practices outside of the physical school context in new ways.
- Collaborative and shared learning - According to built-in ideas of connectedness in social media and other digital applications and devices, and in connection how these technologies become embedded in contemporary social practices, learning with digital tools afford possibilities to apply social learning theory to understandings of student experiences of higher education to a greater extent than was applicable before the advent of mobile computing devices and social media.
- Contextual digital skills/digital resources - The students digital skills develops not only in relation to the tool, the cultural context in which the tool is used is crucial to understand when studying the impact

and use. The tools become in this sense culture-bound; the digital tools are re-created in relation to culture and social relations and these relations are not easily changed when introducing a new digital tool.

The implications for higher education is that while classroom practices should be re-conceptualised accordingly, social media should not. However, digital and social media can add value to higher education that bridges old divides.

Keywords: student experiences, digital technologies, social media, higher education, ethnography, everyday

DIGITALA LÄRMILJÖER

Hans Öberg

För att förstå den digitala miljö som studenter och lärare möter bör man titta på "how interpretations, social interests, and disciplinary conflicts shape the production of a technology through shaping its cultural meanings and the social interactions among relevant social groups" (Orlikowski 2000, p. 405).

De som utformar dessa digitala miljöer har vissa avsikter om hur de vill att tekniken ska användas. Men de människor som använder tekniken kan både begränsa och utöka sin användning eller helt enkelt missförstå hur man använder den digitala miljön. Den digitala miljön är samtidigt befriad från de som designat miljön och vad de hade för avsikter med miljön. På sätt och vis ges den ett eget liv, där det är upp till de människor som använder miljön avgör hur de tänker använda den. I sociala situationer är människor en del av det sociala sammanhanget där användning av teknik finns till hands för att utföra vissa uppgifter. Detta innebär att människor engagerar sig med sin omgivning genom att använda sina kunskaper, vad de vet och vad de förväntar sig kommer att hända om de använder viss teknologi (Orlikowski och Gash 1994). Detta betyder att lärarna i högre utbildning utnyttjar sina kunskaper om det institutionella sammanhanget de är en del av. Användning av den digitala miljön blir därmed: structured by these experiences, knowledge, meanings, habits, power relations, norms, and the technological artifacts at hand. Such structuring enacts a specific set of rules and resources in practice that then serves to structure future use as people continue to interact with the technology in their recurrent practices. (Orlikowski and Gash 1994, P. 410)

Teknologier har ännu inte har åstadkommit en verklig inverkan på högre utbildning. Det finns få tecken på att det har skett en revolution som går genom utbildningssektorn. (Al Dale et 2004.. Cornford, 2000, Laurillard 2008, Selwyn 2010, Goddard och Conford, 1999). Laurillard (2008, s. 1) konstaterar att "education is on the brink of being transformed through learning technologies; however, it has been on that brink for some decades now". Det finns "övertygande bevis för utbildningspotential" (Selwyn 2010, s. 66) i olika forskningsartiklar, men inte mycket om hur teknologin används i högre utbildning.

Bryson och de Castell (1998) och Robertson (2003) beskriver att det finns en positiv klang kring användningen av teknologi i undervisningen. Robertsson (. 2003 s 284-285) påpekar att de människor som är positiva till användningen av olika teknologier i undervisningen hävdar att dess fördelar är: to deliver more (and more important) learning for every student accomplished in less time; to ensure 'individualization' no matter how large and diverse the class; to obliterate the differences and disadvantages associated with race, gender, and class; to vary and yet standardize the curriculum; to remove subjectivity from student evaluation; to make reporting and record keeping a snap; to keep discipline problems to a minimum; to enhance professional learning and discourse; and to transform the discredited teacher-centered classroom into that paean of pedagogy: the constructivist, student-centered classroom.

Hur skapar vi således en hållbar digital miljö inom den högre utbildningen?

PERFORMING RESEARCH AT UNIVERSITY CENTERS FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT

Martin Stigmar, Gudrun Edgren

In a previous report regarding centers for educational development in Swedish universities we studied the mission and organization of such centers (Stigmar & Edgren 2011). Courses for teachers and support for educational development were common in missions. However, research in higher education was not part of the mission. This is problematic since the link between teaching and research is considered a hallmark of university education. There are different strategies to establish this link (Healey 2005), and some of those require research competent teachers whereas others require research active teachers. Research at the centers is also important for the development of Scholarship of teaching and learning (Boyer 1997, Kreber 2002) a growing trend internationally.

The aim of this study was to further explore the absence or presence of and motives for research at Centers for Educational Development in Swedish universities.

Method

We developed a questionnaire that was distributed to 49 directors of centers for educational development. There were 20 questions with space for free text comments.

Result

We received 25 responses. At half of the centers research in higher education was performed; it was included in the mission of about a third of them and in the tasks of the staff of about half of them. Comments explained that recent reorganizations of the centers had highlighted the importance of research. Most of the teaching at the centers was based on research performed by others, but more than half of the respondents claimed that the teaching was also based on research at the center. Staff was usually academic teachers, but often with other disciplinary backgrounds than education. According to the respondents, research activity at the centers increases the quality of the teaching and the status of the staff as well as the opportunity to recruit qualified staff. All but one of the respondents supported the idea that there is an increase in legitimacy if the employees perform research. Reasons for not performing research at the centers were lack of money and employment as administrative staff not allowing research in the ordinary tasks.

Discussion

A surprising finding was that research was actually performed at many of the centers for educational development and actually included in the mission of several of them. This was in contrast to our previous study where a lack of research was identified. Reasons for this could be reorganizations with research in the mission and recruitment of academically qualified staff. Staff at centers use research by others in their teaching which is reasonable in view of the compass of the discipline of higher education. This satisfies two of the four strategies for the link between teaching and learning (Healey 2005). For the

remaining two strategies there is a need for teachers who are research active, and this possibility exists at several of the centers. It seems to be common that teachers at the centers have other disciplinary backgrounds than higher education, and this may be an indication of a trend towards a Scholarship of teaching and learning also in Sweden.

WEBBASERAD PEDAGOGISK PORTFÖLJ - FÖR- OCH NACKDELAR?

Per Andersson, Lena Dafgård

Webbaserad pedagogisk portfölj - för- och nackdelar?

Bakgrund: Arbetet med införandet av modeller av pedagogisk portfölj för dokumentation av pedagogisk skicklighet pågår vid flera lärosäten i Sverige. Vid bl.a Umeå och Göteborgs universitet finns idag möjlighet att lämna in en webbaserad pedagogisk portfölj.

Fördelarna med webbaserad portfölj kan vara; att skapa mer överskådlig portfölj, att enkelt tillgängliggöra portföljen, att göra portföljen estetiskt tilltalande och möjliggöra andra medier än text (Winka & Ryegård, 2013).

Vid universiteten i Umeå, UPL (Universitetspedagogik och lärandestöd) och Göteborg, PIL (Pedagogisk utveckling och interaktivt lärande) har ett samarbete påbörjats för att studera för- och nackdelar med införandet av nätbaserad portfölj med syfte att underlätta för lärare att skapa sin portfölj och för sakkunniga att bedöma portföljerna. Vid respektive lärosäte skapades pilotprojekt där verktyg för webbaserad pedagogisk portfölj valdes och ett pedagogiskt upplägg utformades för att introducera lärare i att skapa sin pedagogiska portfölj i webbformat. Samarbetet var inriktat mot både tekniska och pedagogiska aspekter; såsom val av verktyg, modeller hur lärare kunde skapa struktur i verktyget och hur lärares meriter kan tydliggöras genom olika medier. Vid båda lärosätena valdes verktyget Mahara, som fått goda utvärderingar i ett antal studier (Himpsl & Baumgartner, 2009; Balaban & Bubas, 2010). Vid Umeå och Göteborgs universitet har en studie genomförts med syfte att undersöka för- och nackdelar med webbaserad portfölj.

Problemställning: Vilka för- och nackdelar ser lärare och sakkunnigbedömare med webbaserad pedagogisk portfölj?

Resultat: De första preliminära resultaten från en enkätutvärdering från hösten 2015 visar ett antal lärare intresse för att använda Mahara. Mahara motsvarar deras förväntningar och är ett system de kan tänka sig att använda. Men tidsbrist hindrade många lärare från att komma igång med skapandet av sina pedagogiska portföljer. Totalt fyra webbaserade pedagogiska portföljer vid Umeå och Göteborgs universitet lämnades in för bedömning. Dessa fyra webbportföljer kommer utvärderas under våren 2016 ur lärar- och bedömarperspektiv.

Under pilotprojektet är känslan att en webbaserad pedagogisk portfölj ligger rätt i tiden. Många lärare arbetar idag mer eller mindre nätbaserat och är vana vid s.k. molntjänster. I projektet tycker vi oss se att införandet av webbaserad pedagogisk portfölj är fullt möjligt att genomföra inom ramarna för lärosätens befintliga upplägg för pedagogisk portfölj med smärre modifieringar. De problem som

uppstått tycks mer bero på tidsbrist hos lärarna och är inte kopplade till tekniken och den webbaserade portföljen. Vi räknar också med att utvärderingarna av de inlämnade webbaserade portföljerna som kommer analyseras under våren kommer bidra med mer underlag.

Ett tydligt resultat av pilotprojekten är att samarbetet mellan UPL och PIL har varit givande och bidragit till att nya perspektiv och lösningar har synliggjorts.

Per Andersson, UPL
Lena Dafgård, PIL

Referenser

Balaban, I., & Bubas, G. (2010). Educational potentials of ePortfolio systems: Student evaluations of Mahara and Elgg. In *Information Technology Interfaces (ITI), 2010 32nd International Conference on* (pp. 329-336). IEEE.

Himpsl, K., & Baumgartner, P. (2009). Evaluation of e-portfolio software. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 4(1).

Winka, K., & Ryegård, Å. (2013). *Pedagogisk portfölj: för karriär och utveckling*. Lund: Studentlitteratur.

CREATING SUSTAINABLE EDUCATIONAL CHANGE

Klara Bolander Laksov, Cormac McGrath

Universities tend to adopt distributed or shared leadership as a natural point of departure for academic leadership. Distributed leadership has emerged as an answer to the leader-centric or models of leadership (R. Bolden et al., 2009). Distributed leadership, whilst being a largely undefined concept (ibid) evokes an idea of concertive action (Gronn, 2000) whereby leadership is spread across the institution. This approach to leadership leads to a number of challenges, one such challenge relates to how local leaders/faculty members engage with change initiatives and quality enhancement (Bamber et al., 2009). While quality improvement involves change, it is not always the case that change leads to quality improvement. In fact it may be reasonable to assume that much change takes place for the sake of change itself. In its most portentous moments the research on change implementation appreciates that as much as 70% of all corporate changes do not lead to desired outcomes (Higgs & Rowland, 2000). While this figure should perhaps be taken with a pinch of salt, it still provides an interesting narrative in change implementation research. Change is omnipresent; a constant part of organisational life and university life (Tsoukas & Chia, 2002) (Jackson & Parry, 2008). At the same time we know that higher education institutions consist of a number of micro-cultures unto themselves (Roxå & Mårtinson, 2014) characterised by being highly tribal in nature (Trowler & Cooper, 2002), and so for any change implementation to be successful it is thought that the change agents who are responsible for initiating and implementing change need knowledge about how to do this. In higher education change is characterised as being

- Small-scale bottom-up initiatives or projects led and driven by a small number of enthusiastic and committed individuals: Digitalising lectures
- Larger-scale organizational (top-down) initiatives involving wider institutional support, staffing and/or resources: Global Master
- Integrated whole-institutional (top-down) initiatives with significant institutional support linking multiple sustainability activities, often with an added dimension involving wider cultural change: Bologna (Paul Trowler, Hopkinson, & Comerford Boyes, 2013).

Meyer and Stensaker (2006), argue that organisations need to develop a capacity for change in order to facilitate sustainable change and quality improvement. These factors will form the basis of this workshop. The workshop is intended for those who want to work with, or are in the process of change at their institution. It may involve the development of teaching methods, the development of common approaches or collegial collaboration on eg research supervision. The purpose of the workshop is to enable participants to make a plan or reason about Frameworks of change. After a short introduction of the Meyer and Stensaker framework, participants will first individually and then in small groups analyze their own projects for change in relation to the framework. The workshop concludes with an opportunity to raise issues in the larger group.

Full reference list will be provided at session

BLENDDED SYNCHRONOUS LEARNING I HÖGRE UTBILDNING - "JAG HÖR ER - HÖR NI MEJ?"

Lena Tembe, Emilie Karlsmo, Anna Clareborn, Daniel Olsson

Blended synchronous learning är en undervisningsform där flera olika studentgrupper på olika platser är uppkopplade samtidigt vid gemensamma undervisningstillfällen. Till hjälp används multimodal kommunikation med hjälp av tex. videokonferensteknik, e-mötesverktyg eller virtuella världar.

Sedan samgåendet mellan Uppsala universitet och tidigare Högskolan på Gotland, numera Campus Gotland, bedrivs fler och fler utbildningar med två parallella studentgrupper, en i Visby och en i Uppsala.

Undervisningsformen har visat sig vara komplex, både pedagogiskt, organisatoriskt och tekniskt. Föreläsningar och seminarier kan vara intensiva och krävande för läraren. Denne kan behöva upprätthålla kontakt med två olika studentgrupper på två olika platser, och samtidigt hålla fokus på sitt ämne och dessutom hantera teknisk utrustning. Undersökningar visar att studenter på den plats där läraren inte befinner sig ofta upplever svårigheter att känna sig delaktiga och kommunicera med lärare och övriga kurskamrater. Det kan inverka negativt på engagemang och ge negativa konsekvenser på lärande. Eftersom undervisningen går ut på att studenter och lärare är närvarande i nuet under synkrona "live"-tillfällen krävs att tekniken verkligen är stabil under undervisningstillfällena, jämfört med asynkron undervisning där ett kort avbrott inte får samma följder.

Det finns dock erfarenheter och undersökningar som visar att genom extra resurser, utbildning och lämpliga pedagogiska strategier och upplägg kan nackdelarna motverkas eller helt elimineras. Det finns även erfarenheter som talar för att nya former av lärande med unika pedagogiska kvaliteter kan uppnås.

På Uppsala universitet har man nu samlat på sig ett par års erfarenheter av undervisningsformen. Erfarenheterna varierar, men vid vissa fall har man uppnått mycket goda resultat där undervisningsformen medfört pedagogiska mervärden som inte varit möjliga med andra undervisningsformer.

Är vi alltså uppe i en inkörsperiod av lärande och utveckling? Hur hanterar vi den processen? Hur riktar vi in oss på bästa möjliga pedagogiska utveckling för blended synchronous learning?

Målet med workshopen är att upprätta kontakter, utbyta erfarenheter och idéer mellan lärosäten i Sverige.

Syftet är att diskutera vad som krävs på pedagogisk, organisatorisk och teknisk nivå för att nå hög undervisningskvalitet, samt om det finns unika pedagogiska mervärden.

Frågor som kommer tas upp under workshopen är:

Hur utformar man passande pedagogisk metod och upplägg för blended synchronous learning?

Hur kan man i större skala och långsiktigt uppnå samarbete, kommunikation och kunskapsförmedling mellan pedagoger och tekniskt ansvariga, mellan institutioner samt mellan institutioner och intendenturer/teknikansvariga?

Vad finns det för olika motiv till att använda blended synchronous learning, dvs när är det befogat att använda undervisningsformen? Finns det unika vinster som inte är möjliga genom andra undervisningsformer?

NÄTBASERAD UNDERVISNING OCH DIGITALA LÄRRESURSER – RÄTT EKVATION FÖR FORTBILDNING FÖR YRKESVERKSAMMA?

Gunnar Karlsson, Malin Rosqvist, Hans Hansson, Sverker Jansson

PROMPT, Professionell masterutbildning i programvaruteknik är ett projekt med verksamhet som siktar in sig på en ny målgrupp i det svenska akademiska landskapet; yrkesverksamma med behov av kompetensutveckling på avancerad nivå. För att lösa ekvationen arbete och studier provar vi olika metoder och kombinerar nätbaserad undervisning och flipped classroom med företagsförlagda aktiviteter. Att göra det möjligt för yrkesverksamma personer att lyckas med studier på avancerad akademisk nivå är en utmaning för alla inblandade; för studenten, för företaget och för lärosätena. För att säkra relevansen i kurserna som tas fram och för att lyckas med sina föresatser arbetar lärosätena i de båda projekten tillsammans med de företag som behöver kompetensen. Företagen fungerar i ett första steg som kravställare, och i förlängningen som "kunder" när det gäller att fylla platserna på kurserna med rätt kategori av studenter. Företagen har möjlighet att påverka både kursernas innehåll och det pedagogiska formatet. Kurserna som tas fram är avgiftsfria för studenterna och hanteras av lärosätena som vanliga fristående kurser.

Fördelarna för företagen som medverkar är att de aktivt deltar i kursutvecklingen och kan sätta sina egna utmaningar i fokus. Dessutom innebär arbetet en möjlighet att nätverka med andra företag och diskutera gemensamma utvecklingsområden. För lärosätena innebär kurs-utvecklingen en möjlighet att attrahera nya studentgrupper - och framför allt en chans att utveckla nya pedagogiska format.

Presentationen kommer att fokusera på utmaningar vi mött i arbetet med att utveckla kurser i flexibelt format för en yrkesverksam målgrupp – i samarbete med svensk industri. Vi hoppas kunna dela med oss av lärdomar om vad som behövs för att lyckas med satsningar inom Expertkompetens för Innovation eller liknande initiativ.

Expertkompetens för innovation

Projektet PROMPT finansieras av KKstiftelsens program "Expertkompetens för innovation". Programmet går ut på att utveckla näringslivsrelevanta utbildningar på avancerad nivå; en viktig förutsättning för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Gemensamt utvecklade utbildningar baserade på företagets behov och kompetensen hos forskningsmiljöer vid nya lärosäten kan lämna väsentliga bidrag till både näringslivets och högskolans utveckling. Ambitionen med Expertkompetens för innovation är att skapa en uthållig verksamhet av näringslivsinriktade flexibla utbildningar på avancerad nivå genom att utveckla samarbetet mellan industri och akademi.

KK-stiftelsen är högskolornas forskningsfinansiär med uppdrag att stärka Sveriges konkurrenskraft. KKS finansierar forskning och kompetensutveckling vid Sveriges 17 nya universitetet och högskolor, när den sker i samverkan med näringslivet.

Om projektet

PROMPT, Professionell masterutbildning i programvaruteknik, syftar till att i samarbete mellan akademi

och industri etablera ett nationellt utbildnings-initiativ med mål att säkerställa tillförsel av mjukvarurelaterad avancerad kompetens och innovationskraft till svenskt näringsliv. Kurserna ges i samarbete mellan Blekinge Tekniska högskola, Chalmers, Göteborgs Universitet, Mälardalens högskola och forskningsinstitutet SICS. Kurserna utvecklas i samarbete med de företag som behöver kompetensen, och pedagogiken anpassas för yrkesverksamma. Mer information om kurserna i PROMPT finns på: www.promptedu.se

DIGITAL HUMANISTISK KOMPETENS: NYA OCH GAMLA UTMANINGAR I UNDERVISNINGEN

Thomas Nygren

Information inhämtas, bearbetas och skapas idag allt mer i digitala miljöer. Forskare och studenter använder i allt större utsträckning digitala verktyg och material i kunskapsprocessen. Att den digitala miljön påverkar kunskapsprocessen är tydligt inte minst inom det forskningsfält som idag kallas digitala humaniora. Möjligheter och problem inom digitala humaniora synliggör kompetenser av vikt för att navigera i digitala världar med bibehållen humanistisk och vetenskaplig eftertanke (Nygren 2013; Nygren, Foka & Buckland 2014). I denna presentation framhålls utifrån aktuell forskning hur dagens unga ofta saknar sofistikerad digital kompetens av värde i vetenskapliga sammanhang och vilka kompetenser som forskare inom digitala humaniora besitter för att på ett konstruktivt sätt använda digitala medier i kunskapsproduktionen och i samhället (Nygren & Vikström 2013; Nygren 2014; Nygren, Frank, Bauch & Steiner kommande). I mötet mellan klassiska ämnestraditioner och ny teknik uppstår problem, men också möjligheter att finna nya vägar framåt. Dagens hastiga utveckling kräver, kanske mer än någonsin, en humanistisk utbildning som stimulerar kritisk eftertanke, empati och skapande.

Referenser:

Thomas Nygren, Zephyr Frank, Nicholas Bauch & Erik Steiner, "Connecting with the Past: Opportunities and Challenges in Digital History", in *Research Methods for Digital Humanities 2: Digitising and Curating*, eds. Matt Hayler & Gabriele Griffin, Edinburgh University Press, forthcoming.

Thomas Nygren, Anna Foka & Philip I. Buckland, *The Status Quo of Digital Humanities in Sweden: Past, Present and Future of Digital History*, *H-Soz-Kult*, 2014 10 23, .

Thomas Nygren, "Students Writing History Using Traditional and Digital Archives" *Human IT*, 12.3, 2014, 78–116.

Thomas Nygren, "Digitala material och verktyg: Möjligheter och problem utifrån exemplet spatial history" *Historisk Tidskrift*, 133: 2, 2013, 174-182.

NOMADISK UNDERVISNING I ONLINEKURS

Jeanette Eriksson, Kristina von Hauswolff, Olle Lindeberg, Sebastian Bengtegård,
Jonas Petersson

Teoretiskt och forskningsmässigt finns det stöd för både linjär och icke-linjär undervisning. Laurillard et al. fastställer att det är fördelaktigt för lärande att ha en röd tråd i digitalt undervisningsmaterial och Semetsky förordnar "nomadisk undervisning" där man kan börja lärprocessen på olika ställen beroende på behov och tidigare erfarenhet. Den linjära, styrda kunskapsprocessen utmanades tidigt av tänkare som Guattari och Deleuze, vilka kritiserade det dualistiska tänkandet och introducerade den "rhizomatiska tanken". Semetsky överförde idén med den rhizomatiska tanken till undervisning och "nomadisk undervisning" där lärprocessen kan ta sin utgångspunkt på olika ställen inom ett kunskapsområde.

Laurillard et al. hävdar att icke-linjär media inbjuder till oengagerad surfing genom materialet. En linjär berättelse genom materialet däremot förbättrar inläringen.

Resonemanget ovan agerade utgångspunkt när vi stod i begrepp att skapa en kurs i C++ för personer som redan kan objektorienterad programmering. Målgruppen är yrkesverksamma programmerare som både har olika bakgrund och olika syfte med kursen. Det var därför intressant att se nomadisk undervisning som en möjlighet för studenter att hitta sin individuella röda tråd.

Forskningsfrågan vi har utforskat är hur olika kursstrukturer kan synliggöras för att möjliggöra för studenterna att börja var som helt i materialet och skapa sin individuella väg till förståelse. I kursen C++ för programmerare är det därför möjligt att börja var som helst i materialet och följa olika vägar. Kursen är uppbyggt kring kärnkoncept i C++ där varje koncept består av en till fem lektioner och en quiz. Kursen visualiseras genom en graf där de olika kärnkoncepten representeras som noder. Noderna är sammanlänkade för att illustrera hur olika koncept relaterar till varandra som en vägledning för studenterna.

Kursstrukturen utvärderades på två campuskurser med studenter med olika bakgrund i objektorienterad programmering. Utvärderingen utfördes med hjälp av enkäter och gruppintervjuer. Utvärderingen avslöjade att en del studenter uppfattade materialet som något förvirrande eftersom de inte kunde vara säkra på att de valt "den rätta vägen". En del studenter uttryckte att de tyckte att ansatsen var en god idé men i gengäld utforskade de inte relationerna mellan kärnkoncepten i någon högre grad.

En tolkning är att studenterna föredrar att ha en given väg att relatera till. Mackness et al. betonar dock att studenter som är ovana vid online-utbildning ofta gillar att ha en mer linjär struktur, men att de med hjälp av lärare och mer erfarna online-studenter blir mer säkra i situationen. En intressant aspekt att ta hänsyn till är om studenternas tidigare erfarenhet av och förväntningar på utbildningsväsendet gör dem

osäkra när kontrollen över materialet läggs i deras egna händer. Det är också möjligt att programmerare med industrierfarenhet, vilken är en betydande målgrupp för kursen, är mer benägna att lita på sin egen förmåga att välja sin egen väg till kunskap.

En annan intressant fråga är om kursmaterialet kan visualiseras på ett annat sätt för att få studenterna att känna tillit till att de valt "rätt väg". Dessa frågor ligger till grund för den andra och pågående iterationen av vår forskning kring nomadisk undervisning.

UTBILDNINGSSINSATS FÖR ATT HÖJA DEN PEDAGOGISKA DIGITALA KOMPETENSEN

Johanna Olsson, Per Andersson, Jörgen From

Under 2015 genomförde Medicinska fakulteten vid Umeå universitet en satsning för att höja den Pedagogiska Digitala Kompetensen (PDK) bland sina medarbetare i syfte att öka de digitala inslagen i undervisningen. En del i satsningen var att genomföra en utbildningsinsats. Uppdraget gavs till Pedagogiska institutionen som i samarbete med Universitetspedagogik och lärandestöd (UPL) genomförde ett antal seminarier under 2015. Deltagarna hade möjlighet att delta på plats i Umeå eller via nätet. Målsättningen var att varje seminarium skulle innehålla både teoretiska och praktiska inslag och en progression från inledande förmedlande information till allt fler deltagaraktiva inslag. Under hösten 2015 genomfördes även en workshop, som utgjorde en fördjupning där deltagarna med utgångspunkt i en fiktiv kursplan samt metoden flipped classroom utarbetade egna förslag till kursdesign och undervisningsaktiviteter med stöd av digital teknik. Exempel på digital teknik som deltagarna har fått ta del av eller själva arbeta med under utbildningsinsatsen är Moodle, Googleapps, Adobe connect, Socrative, Screen cast-o-matic och Prezi.

En webblesurs har funnits tillgänglig som komplement till seminarieserien. Där har deltagarna haft tillgång till instruktioner, frågeställningar, föreläsningsfilmer samt de digitala presentationerna som hållits under seminarierna. Utöver detta har även ett s.k. bonusmaterial i form av länkar och frivilliga uppgifter tillhandahållits för de som varit intresserade att fördjupa sig inom exempelvis e-lärande i relation till pedagogisk meritering.

Totalt medverkade ca 100 deltagare, som representerade 20 utbildningsprogram på fakulteten, i utbildningsinsatsen. Utvärderingen av insatsen visar att majoriteten av deltagare upplever att de höjt sin pedagogiska digitala kompetens i hög eller mycket hög utsträckning. De uttrycker även att de tillägnat sig generella kunskaper, vilket ses som en viktig grund för det egna arbetet med att öka de digitala inslagen i undervisningen. En annan framträdande synpunkt är att de praktiska och exemplifierande inslagen har uppfattats som betydligt mer värdefulla från ett lärandeperspektiv än de inledande teoretiskt inriktade inslagen. Resultatet visar också att majoriteten anser att de ökat sina kunskaper om digitala resurser och verktyg som kan användas i undervisningen.

Även webblesursen har använts flitigt. Utvärderingen visar att majoriteten anser att webblesursen varit ett bra komplement till seminarieserien. Detta återspeglas också i de loggdata som visar på relativt omfattande besöksfrekvenser. Att seminariematerialet fanns samlat på ett ställe och tillgängligt för deltagarna före och efter seminarierna har haft stor betydelse för deltagarna. Därmed underlättades deras förberedelser inför seminarierna och möjligheten gavs att i efterhand repetera och ytterligare fördjupa sina kunskaper.

Sammanfattningsvis visar resultaten från utvärderingen att målen med utbildningsinsatsen uppnåtts på

ett tillfredsställande sätt, och att satsningen sålunda fallit väl ut. En aspekt som inte framkommit ovan men som är värd att lyftas fram är det faktum att ett flertal kommentarer i utvärderingarna handlar om ett ökande intresse för, och en ökande nyfikenhet på, att integrera digitala inslag i sin egen undervisningspraktik i större utsträckning än tidigare. Den samlade bedömningen är att Medicinsk fakultet vid Umeå universitet i och med denna satsning lagt en mycket god grund för fortsatta utvecklingsarbeten avseende PDK.

AUTENTISKA, DIGITALA EVIDENS I PEDAGOGISKA MERITPORTFÖLJER

Annika Käck, Ulf Olsson

I vårt informationssamhälle får digitala artefakter en allt större betydelse, vilket medför att vårt förhållningssätt till bedömning förändras. Detta har bäring på pedagogiska meritportföljer och bedömningen av dessa. Vid svenska universitet och högskolor skapas en mångfald av pedagogiska meritportföljer. Vad som ofta saknas är den digitala varianten trots att digital kompetens lyfts fram som en generell och viktig kompetens som våra universitetslärare bör besitta. Då infinner sig frågan varför detta inte synliggörs på ett mer framträdande sätt vid befordran eller tillsättning av tjänst. Vid en bedömning är det universitetslärarens skicklighet i att bedriva pedagogisk verksamhet i praktiken som är i centrum, vilket även gäller för innehållet i en digital meritportfölj. Frågan är vilken bild en textbaserad meritportfölj ger av universitetslärarens pedagogiska skicklighet och om autentiska, digitala evidens kan tillföra något? Kompletterar texten och den digitala delen varandra? En digital meritportfölj är lättare att få interaktiv, överskådlig och möjliggör för universitetsläraren att visa upp sin kompetens på ett annat sätt än i en textbaserad variant. Kommer universitetslärarens nästa pedagogiska meritportfölj att innehålla videoklipp från genomgångar och föreläsningar, bilder från dennes digitala lärmiljö och visualiserade data från olika stödsystem? En stor del av denna information finns redan idag i olika system och genom att utnyttja t.ex. learning analytics kan slutsatser dras om olika metoder och lärprocesser lärare organiserat. Universitetsläraren kan konkret påvisa att hen påverkat studenternas lärande genom att inkludera digitala evidens i portföljen. Hur ställer sig bedömare vid universitet och högskolor till dessa evidens? Går det överhuvudtaget att få med dessa evidens vid ett ansökningsförfarande? Är man vid universitet och högskolor beredda på att arbeta för en mer digital variant av pedagogiska meritportföljer och vilka för- och nackdelar medför detta? Detta diskuteras i vårt rundabordssamtal.

EN HÅLLBAR ORGANISATION FÖR EN DIGITAL LÄRANDEMILJÖ -- UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Marie Leijon, Mikael Björk, Björn Lundgren

I rundabordssamtalet bjuder vi in deltagarna till en diskussion om hur vi i högre utbildning organiserar lärandemiljöer för lärande med digitala medier. Som utgångspunkt för diskussionen finns en presentation av ett utvecklingsprojekt vid Malmö Högskola som går under namnet "Medieverkstaden". Malmö Högskolas ska enligt sin strategi ligga i framkant genom att utnyttja informationsteknik och de nya mediernas möjligheter till ett effektivare lärande och för gemensamt kunskapsutbyte. Syftet med Medieverkstaden är att bygga en forskningsbaserad, hållbar och fakultetsövergripande organisation för en digital lärandemiljö. Verkstaden utgör en fysisk och virtuell mötesplats för lärarnas utvecklingsarbete kring digitala medier och lärande. En del av verkstaden — ett så kallat team — bedriver mer strategiskt och forskningsinriktat arbete. Idén grundar sig i tanken om att bygga medvetna praktikgemenskaper (Wenger, 1998) i en kreativ miljö. Lärare i högre utbildning behöver stöd, resurser och en infrastruktur för att skapa nya digitala lärandemiljöer (se ex Allen et. al 2012 a,b; Bebell & O'Dwyer, 2010) och genom verksamheten i Medieverkstaden försöker vi möta dessa behov. I presentationen delar vi med oss av erfarenheter samt diskuterar utmaningar och möjligheter som har identifierats under Medieverkstadens första år. I rundabordssamtalet inviterar vi till ett fördjupat erfarenhetsutbyte kring organisation av stöd för digitala lärandemiljöer.

ATT TÄVLA I INKLUDERING - ETT NYTT ATT INVOLVERA STUDENTER I PEDAGOGISKA SAMTAL?

Alexis Engström, Susanna Barrineau

Vilka studenter utvecklar ett djupare engagemang för sin utbildning och hur kan denna grupp utvidgas? Projektet för vidareutveckling av aktiv studentmedverkan vid Uppsala Universitet (2014-2015) har under snart två år på olika sätt arbetat för att öka möjligheter och utrymme för studenter från hela universitet att vara en mer aktiv del av sin utbildning. En av de mer okonventionella metoder vi har testat var en tävling för studenter där de uppmanades att svara på frågor som "Kan du göra din utbildning bättre?", "Hur kan utbildning bättre ta tillvara på dina erfarenheter, kunskaper och förmågor?" samt "Om du blev ansvarig för att utveckla ett helt nytt moment för din utbildning, vad skulle du göra?"

När vi bestämde oss för att skapa en tävlingen i pedagogisk utveckling utgick vi från ett antal vanligt förekommande utmaningar i samtal med studenter såväl som lärare. Dessa utmaningar var:

Hur kan vi skapa ett konkret exempel som stöd i våra försök att prata med studenter om aktiv studentmedverkan?

Hur kan vi nå studenter som är verksamma på Uppsala universitet, men som inte aktivt letar efter oss eller arbetar med pedagogiska frågor?

Hur kan lärare som är engagerade och vill arbeta med studenter veta vilka studenter som är engagerade och vill arbeta med dom?

Hur kan vi starta ett samtal med studenter utan att de direkt ska tacka nej utifrån rädslan att fastna i ett långvarigt engagemang?

Hur kan studenters tankar och idéer om utbildning gå från att vara reaktiva till att bli konstruktiva?

Hur kan studenter göras delaktiga i mer visionära samtal om den riktning i vilken högre utbildning utvecklas?

Tävlingen genomfördes under perioden januari - mars 2015. I våra försök att nå ut till studenterna tryckte vi upp affischer, annonserade i studenttidningen ERGO samt genomförde en sex dagars campusturné där vi bjöd på kaffe. Totalt fick vi in 37 bidrag vilket vi var nöjda med - inte så mycket pga antalet men för den genomgående höga kvalitén. Bidragen publicerades i en mindre analogi samt presenterades under två temadagar om aktiv studentmedverkan vid Uppsala universitet. Studenterna bjöds även in att presentera på Uppsala universitet konferens i universitetspedagogisk utveckling där studenter och lärare diskuterade och utvecklade ideer tillsammans.

Inför NU2016 är vårt mål att ha genomfört en andra omgång av studenttävlingen, och under presentationen kommer vi att dela med oss av våra erfarenheter kring vad som har fungerat väl, vilka utmaningar som finns kvar att arbeta med samt kommentera de nackdelar och begränsningar som medföljer tävlingar som koncept. Vi kommer även visa ett par av studenternas bidrag, ge en överblick av

de teman som var vanligast förekommande i studenternas förslag samt sia om framtiden för studentdrivet arbete med pedagogisk utveckling inom högre utbildning.

UNIVERSAL DESIGN FÖR LÄRANDE – ETT KONCEPT FÖR TILLGÄNGLIG UNDERVISNING, BREDDAT DELTAGANDE OCH ÖKAD GENOMSTRÖMNING

Pia Häggblom

Inkluderande akademisk kultur – ett kvalitetshöjande projekt

Våra lärosätens har ett tydligt uppdrag att inte bara arbeta med bredda rekrytering utan även med breddat deltagande. Att systematiskt arbeta för att skapa en ökad tillgänglighet i kurser, ett breddat deltagande och en ökad genomströmning är del av målen med Universell Design för Lärande. Universell Design för Lärande är en översättning som jag använder här för att beskriva koncepten Universal Design for Instruction och Universal Design for Learning.

Begreppet Universal Design och dess 7 principer för ökad tillgänglighet skapades av Ronald Mace vid North Carolina State University. Istället för att först bygga hus och sedan i efterhand anpassa dem till besökare med olika behov, t.ex. personer med barnvagnar, varutransporter eller rullstolar, så förutsatte man en mångfald av behov bland besökarna. I slutet på 90-talet såg man i USA en ökning av studenter med behov av särskilt pedagogiskt stöd. Det var då fler lärosätens tittade på om principerna för Universal Design kunde användas i högre utbildning för att öka tillgängligheten, minska på särlösningarna när kurserna redan var igång och då spara tid och resurser för lärarna. Universal Design for Instruction var ett svar där man byggde vidare på de 7 principerna från Universal Design. Varianten Universal Design for Learning börjat vinna terräng vid högre utbildning i USA.

Våren 2014 och våren 2015 hade jag förmånen att vid Högskolan Kristianstad undervisa i Högskolepedagogisk grundkurs under det moment som skulle handla om likvärdig behandling i teori och praktik. Jag valde att introducera koncepten Universal Design för Lärande. Kursdeltagarna fick prova att på den korta tid de hade till sitt förfogande revidera delar av sina kurser med hjälp av principerna för UDI och UDL. Responsen var positiv då merparten använde UDL i sin slutuppgift på högskolepedagogisk grundkurs.

Under våren 2016 kommer nu projektet Universell Design för Lärande (UDL) att starta och avslutas vid Högskolan Kristianstad. Det är ett projekt för utveckling av pedagogiken i grundutbildningen, ett projekt som tar sikte på en flexibilitet i undervisningen både vad gäller campusförlagda och nätbaserade kurser. Åtta kursansvariga adjunkter/lektorer utformar sina kurser utifrån de forskningsbaserade koncepten Universal Design for Learning och Universal Design for Instruction.

Syftet med projektet är att implementera konceptet Universell Design för Lärande som verktyg för att proaktivt och systematiskt öka tillgängligheten och flexibiliteten i undervisningen och därmed utveckla pedagogiken och kvalitén på undervisningen i grundutbildningen. Genom att arbeta systematiskt med breddat deltagande är syftet även att nå en ökad genomströmning och en grund för ökad

anställningsbarhet. UDL är särskilt intressant med tanke på det senaste tillägget till diskrimineringslagen om bristande tillgänglighet.

Vid en presentation av projektet och ett runda bordssamtal diskuteras deltagarnas erfarenheter vad gäller att skapa ökad tillgänglighet i undervisningen och härigenom ett breddat deltagande och ökad genomströmning. Kort sagt ett sätt att höja kvalitén i utbildningen och främja hållbar utveckling.

INTRODUKTION TILL HÖGSKOLESTUDIER

Lisa Bjernhager

För att studenter ska lyckas med sina studier och känna sig välkomna och delaktiga på högskolan måste de introduceras i den akademiska kulturen och få förståelse för vilket sammanhang de befinner sig i. De måste också få nödvändiga och explicita verktyg för att läsa, tänka och skriva i högre studier.

För den som inte förstår den akademiska kulturen tar det mycket tid och energi att på egen hand försöka lista ut vad det är som förväntas. Mer effektivt är då att ta del av en introducerande högskoleutbildning som på ett bra sätt förbereder för fortsatta studier. På Malmö högskola finns sedan vårterminen 2010 en sådan utbildning: Akademisk introduktionstermin (tidigare Collegetermin, tidigare Collegeåret), som består av tre delkurser, Introduktion till högskolan, Idéhistoria och kunskapssyn samt Svenska för studier på högskola och universitet. Samtliga delkurser ska bidra till att introducera studenterna i den akademiska kulturen samt ge strategier och verktyg för fortsatta studier. Ett kursmoment är att undersöka en vald utbildning. Syftet är att studenterna ska kunna göra ett välunderbyggt val av fortsatt utbildning och undvika felval.

Antalet sökande till Akademisk introduktionstermin ökar kontinuerligt, vilket visar på en efterfrågan på denna typ av utbildning. Det finns varierande orsaker till varför studenterna väljer kursen. En del är osäkra inför övergången till högre studier, en del har påbörjat någon utbildning men upplevt att steget till högre utbildning har varit för stort, en del är osäkra på studieinriktning, en del har tidigare erfarenhet av högre utbildning men har valt fel utbildning och vill börja om för att kunna göra ett bättre val. Några gör avbrott i sina ordinarie studier för att de inte klarat sig så bra och vill få en bättre grund att stå på.

En introduktionskurs kan innebära att studietiden förlängs, men också leda till ett bättre slutresultat. Förutsättningarna för att studenterna ska klara sina fortsatta studier på ett bra sätt och nå hela vägen till examen ökar. Genom undersökningen av vald utbildning ökar också förutsättningen för att de väljer rätt utbildning för fortsatta studier. Felval kan annars bidra till längre studietid.

En högskoleintroducerande utbildning ökar också möjligheterna för högskolans utbildningar att få studenter som är mer förberedda för högre studier. Studenterna måste fortfarande initieras i de specifika ämnesdisciplinerna, men de har genom den introducerande utbildningen redan en bra grund att bygga på. Genom en introducerande utbildning minskas alltså risken för att högskolor och universitet kanske tvingas göra en kvalitetssänkning för att möta studenter som inte är tillräckligt förberedda.

I presentationen utvecklar jag och diskuterar på vilket sätt Akademisk introduktionstermin förbereder studenterna för fortsatt utbildning. Detta sätts också i relation till tidigare studenters erfarenheter av kursens betydelse för deras fortsatta studier.

BILD, TEXT OCH TAL I SAMVERKAN

Anneli Martin, Margaretha Häggström

Introduktion

Breddad rekrytering gör att vi får studenter med en mångfald av styrkor och bakgrunder. Högskolan har de senaste decennierna främst premierat textbaserad kommunikation både som studieobjekt och som examinationsform (Elmgren & Henriksson, 2013). I motsats till en sådan kommunikation förespråkar vi en högskolepedagogik som utmanar detta traditionella utbildningsförfarande och istället bejakar studenters olika styrkor och förmågor. Vår tanke utgår från en studentaktiv, inkluderande pedagogik där studentens individuella lärande står i centrum. Vårt exempel på inkluderande pedagogik bygger på tre modaliteter, bild, text och tal, vilka kan presenteras genom posterprojekt. Ett posterarbete är ofta ett resultat av eller del av en process av olika projektarbeten, examensarbeten eller forskningsstudier. I vårt paper presenteras hur bild genom tre olika posterarbeten kan bidra till kunskapsutveckling inom olika ämnen för universitetsstuderande.

Studien

Vår studie bygger på studenters arbete och examinerande redovisningar i form av posters. Vår undersökning baseras dels på individuella intervjuer med sju studenter, dels ett femtiotal poster från kursernas övriga studenter. Vi har följt lärarstudenter som läser svenska och studenter som genomgått ett masterprogram i pedagogik, samt lärarstudenter som läser valbar kurs i bild vid universitet respektive högskola.

Syfte och frågeställning

Vi har undersökt huruvida arbete genom posterpresentation kan utveckla och gynna lärande oavsett studentens lärandepreferenser.

Hur uppfattas posterarbetet och posterpresentationen som redovisningsform?

Hur upplever studenten detta arbete i förhållande till sitt eget lärande?

Resultat

Studenterna som ingått i studien anser att posterarbetet bidragit till ett vidgat seende och ökat deras visuella kommunikationsförmåga. De menar också att de fått verktyg från workshops, föreläsningar och professionell handledning, för att använda och vidareutveckla i aktuella såväl som framtida arbeten och multimodala presentationer.

Diskussion

För att studenten ska utveckla förståelse om hur bild, text och tal samverkar är det nödvändigt att de undervisande lärarna har formell ämnesutbildning. Vi vill poängtera att den kunskap som bildlärare har är väsentlig i samband med undervisning och handledning av studentens posterarbete på samma sätt som språklärarens formella utbildning är central för handledning av posterns text. Vi diskuterar

ämnesintegrering ur ett kritiskt perspektiv och framhäver att bild inte kan bytas mot text eller någon annan modalitet och vice versa., båda kompetenserna är nödvändiga i ett samarbetsprojekt rörande posters, som i exempelvis vetenskapliga, konstnärliga och dokumentära arbeten. Vår farhåga är att den specifika kunskapen negligeras.

Referenser

Elmgren, M & Henriksson, A-S (2013). Universitetspedagogik. Lund: Studentlitteratur.

STUDENTERS ERFARENHETER AV LÄRANDE I "OMVÄND ORDNING"

Anna Hofsten

Hur kan vår undervisning på avancerad nivå öka studenternas tilltro till att själva söka kunskap, värdera den och dra egna slutsatser? I vården är sjuksköterskans roll fortfarande mycket att invänta läkarens bedömning och följa ordinationer mer än att analysera situationen och ta egna beslut. Men efter en akademisk utbildning på avancerad nivå och i distriktssköterskans nya roll som receptförskrivare av läkemedel har ansvaret förändrats. Hur skulle vi bättre kunna inkludera yrkeserfarna studenter i den akademiska miljön och uppmuntra eget kunskapssökande? Skulle inte studenterna uppleva det som lärorikt att skriva egna texter och diskutera i seminarier istället för att alltid först styras av föreläsningar?

Som läkare och lärare på avancerad nivå för distriktssköterskor kunde jag förändra undervisningen och vända på den traditionella, förväntade ordningen. Studenterna fick nu istället först självständigt sammanställa texter om hur man känner igen och behandlar vanliga hudsjukdomar. Därefter diskuterade vi deras olika texter i ett seminarium, de gjorde förändringar och tillägg i sina sammanställningar för att först avslutningsvis möta en expert på hudsjukdomar. Det vi prövade var en "omvänd ordning" som mer fokuserar på studentaktivitet, mycket inspirerat av Kolbs tankar om aktiva läroprocesser (Kolb 1984).

Mitt bidrag till konferensen är att beskriva det här undervisningsprojektet och att redovisa en empirisk studie där dessa erfarna sjuksköterskor i vidareutbildning hösten 2014 beskriver sitt lärande i "omvänd ordning". Vår innehållsanalys (Graneheim & Lundman 2004) av texterna genomförd av två forskare i samarbete beskriver hur studenterna lärde sig av att

- söka kunskap och skriva egna sammanfattande texter
- träna tilltron till egna slutsatser och att argumentera för och emot
- vara aktiva i diskussionerna vid seminariet där det är tillåtande atmosfär
- revidera eller komplettera en tidigare uppfattning

Hösten 2015 behöll vi samma upplägg av kursen och lät även nu studenterna svara på öppna frågor om på vilket sätt de lärt sig genom att göra egna kompendier och diskutera i seminarier. En förnyad analys bekräftar våra tidigare resultat och kan sammanfattas i att studenterna beskriver sitt lärande som att fånga, pröva, förändra och förnya sin kunskap.

Kolb, D.A., 1984. *Experiential learning: experiences as the source of learning and development*. New Jersey: Englewood Cliffs.

Graneheim, U.H, Lundman, B. 2004 Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* 24, 105-112.

HUR KAN STUDENTER MED LÄS- OCH SKRIVSVÅRIGHETER INKLUDERAS I EN SKRIV- OCH LÄSINTENSIV KURS DÄR EXAMINATIONEN BESTÅR AV SKRIFTLIGA INLÄMNINGAR?

Johanna Nygren Spanne

Miljövetarprogrammets (MMS), på Malmö högskola, grundtanke är att länka samman samhällsvetenskap med naturvetenskap för att skapa en tvärvetenskaplig helhet med hållbar utveckling som fokus. Examensmålet för MMS är att studenten ska kunna verka dels som utredare d.v.s. med sammanställning och förmedling av kunskap, och dels som "brygga" mellan olika grupperingar t.ex. mellan politiker och olika typer av miljöexperter.

För att studenten ska uppnå målet krävs färdigheter i att läsa olika texttyper, bearbeta informationen och skriva en avrapporteringstext, vilken oftast ska följa en specifik textgenre. Vi har därför byggt upp MMS kursstruktur kring en progressionstanke för läs- och skrivfärdigheterna, vilket bl.a. innebär att första och andra terminen fokuserar på enskilda delar av en akademisk text medan tredje terminen tränar studenterna i att utföra "små" undersökningar med olika metoder och att rapportera resultaten i artikelform.

Tredje terminens kursupplägg innebär att 19 av 30 högskolepoäng examineras med flera paper i artikelformat, vilket innebär att kursen är läs- och skrivintensiv. Kursens fokus på det egna skrivandet innebär att upplägget har upplevts som exkluderande och betygsmässigt orättvist av studenterna med läs- och skrivsvårigheter. Det finns forskning som visar att personer med inlärningssvårigheter, i jämförelse med normalskrivande personer, skriver kortare texter, texter som är mindre språkligt sofistikerade, texter som är mer oorganiserade, innehåller fler mekaniska fel och som har en lägre helhetskvalitet (Troia, 2002). Det finns dock många studier som visar på att personer med inlärningssvårigheter kan skriva längre om man ber dem om det eller om man förser dem med en textmall som grund för lämplig längd och strukturering av texten. Hallenbeck (2002) har konstruerat en strategi, Cognitive Strategy Instruction in Writing (CSIW), för att åstadkomma detta.

En tolkning av CSIW testades på MMS termin 3 med målet att studenterna med läs- och skrivsvårigheter skulle uppnå samma färdighetsnivå som de normalskrivande studenterna vid kursslutet. Syftet med detta var att skapa ett inkluderande klimat där studenterna med läs- och skrivsvårigheter kände sig välkomna. CSIW-strategin, modifierad för att passa ett högskole-sammanhang, innebar att skrivprocessen involverades i varje metodmoment på kursen. På så sätt kunde planering, organisering, skrivande, korrektur och ändringar arbetas in som en del av undersökningsprocessen. Läraren använde sig av snabba muntliga möten kring hur "man" tänker kring strukturering av textens delar och språkbruket för att skapa en tankemall för studenten. Den extra tid som mötena tog kunde planeras in utanför kursbudget då samtliga studenter hade fått beslut om extra handlednings- och/eller examinationsresurser från Studentcentrum.

Fallstudien visar att den modifierade CSIW-strategin fungerar för att få studenter med läs- och skrivsvårigheter att känna sig inkluderade och välkomna på kursen samt att deras färdighetsnivå i slutet av kursen motsvarar de normalskrivandes nivå och spridning i skrivfärdighet.

Referenser

Hallenbeck, M. J. (2002). Taking charge: adolescents with learning disabilities assume responsibility for their own writing. *Learning Disability Quarterly*, 25(4), 227-246.

Troia, A. G. (2002). Teaching Writing Strategies to Children With Disabilities: Setting Generalization as the Goal. *Exceptionality*, 10(4), 249-269.

KVALITETSSÄKRING AV UNDERVISNING – TIMBERÄKNINGSMALL

Annica Nylander

I rollen som studierektor är planering av kursbemannning ett viktigt uppdrag, som i möjligaste mån bör ske med lång framförhållning och i dialog med lärarna. Vid institutionen för Kostvetenskap används ett policydokument som innehåller riktlinjer för olika kursers timtilldelning baserat på antal studenter och kursens nivå, hur olika delar av undervisning (inklusive stödjande verksamhet) och examination ska synliggöras, omräkningsfaktorer för olika typer av undervisning, antalet timmar som viks för pedagogisk utveckling av varje kurs m.m. Samtliga kurser har ett protokollförd lärarlagsmöten terminen innan kursen ska genomföras. Sedan i början av 2000-talet har institutionen lärarlag om minst två personer på så gott som samtliga kurser. Det finns många fördelar för lärarna med att ha lärarlag; möjlighet att fördela det administrativa arbetet, leda kursutveckling tillsammans, jämnare arbetsbelastning, "back-up" vid sjukdom/vård av barn m.m. Som studierektor ser jag också fördelar för våra vikarier som snabbt skolas in i arbetet med hjälp av lärarlagen.

När det gäller hur klocktimmarna som tilldelats en kurs förvaltas av lärarlagen har institutionen utvecklat ett kvalitetssäkringssystem; en sk "Timber" (Timberräkningsmall). Det är ett verktyg som används på samtliga kurser sedan omkring 16 år för att planera undervisningen utifrån befintliga lärarresurser och ett antal kriterier såsom kontakttid med studenter, fördelning mellan olika undervisningsformer, kursadministration, pedagogisk utveckling. För mig som studierektor är det ett ovärderligt verktyg att använda vid planering, uppföljning samt utveckling av kurser utifrån pedagogiska och ekonomiska aspekter.

Även våra lärare ser många fördelar med användningen av Timbern. Den ger ett underlag för lärarlagens pedagogiska diskussioner, då de på ett enkelt och övergripligt sätt kan se hur många timmar och vilken undervisningsform som stödjer ett lärande till att studenten ska uppnå förväntade studieresultat. Timbern kan också användas i diskussionen med lärarna när det gäller att hitta lösningar på hur tilldelad resurs ska användas på bästa sätt för att ge en god arbetsbelastning utan att nagga på kvaliteten i undervisningen. Som ett exempel kan för många individuella inlämningsuppgifter vid distanskurser med många studenter skapa en övermäktig arbetsbelastning för lärarna. Detta är något som lärarlaget måste göra beräkning på innan kursen startar och då kan Timbern vara ett stöd. Det blir inte fler timmar om man pratar med studierektorn utan "problemet" förs tillbaka i form av diskussioner hur man kan förvalta timmarna som man har till sitt förfogande.

STUDIEREKTORSKAP- ATT ARBETA STRUKTURELLT FÖR ATT FRÄMJA LÄRANDE

Jenny Ståhl

För att kunna skapa goda förutsättningar för studenters lärande är det av vikt att konkretisera syftet med utbildningen. Stensmo (2008) menar att vårt uppdrag är tudelat då vi för det första ska utbilda inom ämnet och för det andra ska fostra akademiker. Det enkla svaret är att studenter ska bli ämneskunniga och det svåra svaret är att vi utbildar akademiker. Vad gäller fostring av akademiker är det av vikt att först konkretisera en akademiker och därefter hur lärosätet kan verka för att skapa goda förutsättningar för att studenterna ska bli akademiker.

Som studierektor finns ett stort ansvar att genom systematik säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet och skapa förutsättningar för att studenternas lärprocess är optimal. Jag håller med Ramsden (1998) som menar att intellektuell stimulans och inspiration leder studenterna till eget ansvar. Jag menar att grundfilosofin inom akademien bör vara att studenter har ansvar för sitt eget lärande och att respektive lärosäte har ansvar för att skapa goda förutsättningar för att studenters lärande ska bli optimalt.

Under min tid som studierektor för civilekonomprogrammet arbetade jag med akademisk coachning som är en icke-poäng givande strimma under de två första programåren. På civilekonomprogrammet har högskolan i Halmstad främst studenter som kommer direkt från gymnasiestudierna och det är viktigt att vi förhåller oss till detta. Att vara student vid en högskola skiljer sig från att vara elev vid ett gymnasium, det kan tyckas självklart men det är inte säkert att det är självklart för studenterna. Kolb (1994) diskuterar vikten av att se lärandet som en process, det vill säga att vi börjar vår lärprocess i ett startläge som är baserat på tidigare kunskap och våra erfarenheter, dvs erfarenhetsbaserat lärande. Det innebär i praktiken att allteftersom vi får nya erfarenheter skapas förutsättningar till nytt lärande. Detta genom reflekterande och konkretisering av erfarenheter. Jag menar att i vår roll som studierektorer måste vi förhålla oss till detta och skapa förutsättningar för studenternas lärande på deras nivå.

Det primära syftet med akademisk coachning var att skapa en trygghet för studenterna så att de kan fokusera på att utveckla sin kritiska och analytiska förmåga. Studenterna blev erbjudna ett stort antal föreläsningar och workshops vars innehåll var t ex referenshantering, internationella studier, presentationsteknik, biblioteksstöd, entreprenörskap, kreativitet, forskning osv. Det sekundära syftet var att öka genomströmningen och att öka antalet som studerade utomlands.

Högskolan i Halmstad startade Civilekonomprogrammet hösten 2010 och vi tog in 32 studenter, efter fyra år tog 26 studenter examen dvs en genomströmning på drygt 80 %. Hösten 2011 tog vi in 44 studenter och 35 av dessa tog examen fyra år senare, dvs en genomströmning på knappt 80 %. Under år tre finns det möjlighet att under en valfri termin studera utomlands. Under de två första omgångarna

civilekonomer var det drygt 50 % av studenterna som tog möjligheten att studera vid ett lärosäte utomlands.

Syftet med detta konferensbidrag är att presentera erfarenheter och resultat från strukturellt arbete som studierektor och hur detta kan skapa trygghet för studenterna vilket ger förutsättningar för livslångt lärande.

NY PÅ LÄROSÄTET? INTRODUKTION AV NYA LÄRARE INOM HÖGSKOLOR OCH UNIVERSITET

Louise Ekström

Det övergripande syftet med detta projektarbete är att bidra till utveckling av hur lärosätet introducerar nya lärare i verksamheten. Projektet omfattar två delar där den första avser en belysning av forskningsläget gällande nya lärare inom akademien, upplevda utmaningar och behov av stöd. Denna del genomförs i form av en litteraturöversikt. Den andra delen omfattar en kartläggning av hur den arbetsplatsanknutna introduktionen vid Malmö högskola (MAH) sker idag. Denna del genomförs i form av en enkätundersökning till nyanställda medarbetare med undervisande funktion. Enkätfrågorna distribueras via högskolans lärplattform och be-svaras digitalt. Exempel på frågeområde är: vilka moment som gåtts igenom/vad som presenterats, om mentor erbjudits, har introduktionen följts upp etc.

MAH erbjuder alla nyanställda lärare gemensamma introduktionsdagar, under höstterminen 2015 var det sammanlagt 3 st. ½-dagar. Prefekt eller närmsta chef vid respektive fakultet har ett övergripande ansvar för att introducera medarbetaren till den specifika arbetsplatsen och att lägga upp den arbetsplatsanknutna introduktionen efter behovet på den egna enheten. Det finns f.n. ingen gemensam checklista för vad som ska ingå i denna introduktion, det finns inte heller något högskolegemensamt mentorsprogram. Vid möte med kolleger från olika fakulteter framkommer skillnader i hur man som nyanställd lärare tas emot och introduceras. Inom min egen institution (Vårdvetenskap, fakulteten för Hälsa och samhälle) rekryteras nya lärare främst från olika sektorer inom hälso- och sjukvård. Många är sjuksköterskor med har lång yrkeserfarenhet och expertkunskaper inom sitt område. Att gå från att vara expert (som sjuk-sköterska) till att bli novis (som lärare inom sjuksköterskeprogram) är ett fält som det verkar finnas en del forskat kring. Denna transitionsperiod kan vara problematisk och fylld av utmaningar för den enskilde (Neese, 2003; Kenny et al, 2004; McArthur Rose, 2008).

Också inom andra MAH-fakulteter rekryteras medarbetare från "fältet"; de lämnar sitt in-vanda expertisområde för att utbilda andra inom detta område. Det finns stora skillnader i vilka behov de nya lärarna har; saknar den nyanställde tidigare vana vid undervisning och examination ställs helt andra krav på introduktionen än om hen har gedigen pedagogisk erfarenhet. Gällande administrativa frågor skiljer sig behoven åt beroende på om den nya -kollegan ska ha kurslednings/examinationsansvar eller inte.

KASAM, känslan av sammanhang, (Antonovsky, 1991) är en faktor som minskar sannolikheten för att spänning ska omvandlas till stress. Begreppet inbegriper tre centrala komponenter: begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet och dessa står i relation till varandra. Man har i nutida forskning visat att KASAM går att påverka under hela livet och att det därför är viktigt att stärka medarbetarnas KASAM genom att skapa arbetsplatser som är begripliga (hur fungerar saker/hur hänger mitt arbete ihop med andras), hanterbara (rimliga krav) och meningsfulla (delaktighet i beslut). Detta har således betydelse

även för nya lärares introduktion i högskolevärldens arbetsliv och deras upplevelse av känsla av sammanhang i yrkeslivet.

Presentationen kommer att beskriva resultatet av litteraturöversikten samt enkätundersökningen. Beroende på resultat kommer förslag till vidareutveckling av introduktionen av nyanställda MAH-lärare att diskuteras.

Nyckelord: introduktion av nyanställd, pedagogisk utveckling, högre utbildning, transition

ATT ANVÄNDA TRÖSKELBEGREPP SOM DEL I HÅLLBAR UNDERVISNING

Annika Göran Rodell

Inom högre utbildning har man under de senaste åren intresserat sig för det som kallas tröskelbegrepp – de trösklar av kunskap som behöver passeras för att gå från att vara novis till att bli mästare. Idén om tröskelbegrepp har växt fram ur ett engelskt forskningsprojekt (Enhancing Teaching-Learning Environments in Undergraduate Courses) med syfte att utveckla starka lärande- och undervisningsmiljöer inom högre utbildning. Det som startat som ett mindre forskningsprojekt i Storbritannien har nu spridit sig även internationellt. Tröskelbegrepp beskrivs som en möjlig faktor att designa en god lärandemiljö inom ett ämne samt att tydliggöra de sammanhang som finns mellan tankesätt och praktisk tillämpning inom en enskild disciplin. Därför menar man att tröskelbegrepp kan användas för att definiera potentiellt viktiga och transformativa vändpunkter i en students utveckling och kallas därför ibland för läroplanens juveler.

Inom en profession finns olika sätt att tänka och handla som är specifika och i en professionsinriktad utbildning uppstår naturligt frågor som: När börjar en student tänka som en professionell i yrket? Vilka trösklar behöver passeras innan detta sker. Vad kan stå i vägen för studenten? Hur kan vi som utbildare skapa möjligheter för studenterna att växa med uppgiften? I detta paper har jag undersökt om man kan använda tröskelbegreppet i praktisk professionsinriktad utbildning på Restaurang och hotellhögskolan (RHS), Campus Grythyttan, Örebro Universitet. Jag ville undersöka om en reell professionshändelse, som deltagande i en bankett för 500 gäster, kunde ses som en tröskelerfarenhet.

För att undersöka detta användes en reflektionsmetod kallad Groupe sense making som används på programmet för entreprenöriellt lärande vid Australian Innovation Center i Brisbane. Metoden handlar om att studenterna utvecklar en förhöjd medvetenhet av sig själva på ett sätt som gör att de upplever sig närvarande i nuet i själva reflektionsögonblicket. Att på detta sätt uppmärksamma sin egen insats och reflektera över den synliggör förändringar i både tanke- och beteendemönster, vilket ses som essentiellt inom teorin om tröskelbegrepp.

Studenterna har genom att delta och reflektera över sitt deltagande fått ny kunskap om yrkesprofessionen som är både transformativ, bestående och/eller integrativ. För de studenter som aldrig deltagit i arbetet med en större måltid gav banketterfarenheten en möjlighet att, för sitt inre, se en potentiell version av sig själva som fungerande praktiker och nära hälften av studenterna beskrev självinsikter som på olika sätt bekräftade detta. Hela 2/3 svarade att de förändrats i olika grad och av de som svarat att de inte förändrats i processen var det ändå 40 stycken av 65 som använde transformativa verb i sin reflektion. Så många som en fjärdedel beskrev att de helt hade förändrat sitt tankemönster gällande sitt deltagande i banketten. Att på detta sätt delta i ett reellt praktiskt och yrkesrelaterat case och genom reflektion belysa sin lärresa har studenterna identifierat viktiga steg i sin utveckling från novis till mästare.

HUR VI KAN TRANSFORMERA HÖGRE UTBILDNING TILL ATT SYSTEMATISKT INFÖRLIVA HÅLLBAR UTVECKLING?

Sofia Kjellström, Marcela Ramirez-Pasillas

Att systematiskt integrera undervisning för hållbar utveckling i högre utbildning innebär stora utmaningar, och många anser att processerna går för långsamt. Detta rundabordsamtal tar sin utgångspunkt i en studie om transformativa förändringsprocesser vid Jönköping University. Denna visar att förhållandevis stora resultat kan åstadkommas med små medel, när lärare träffas över disciplinära gränser i nätverk för att i dialog diskutera aktiviteter inom olika delar av högskolan. Vår erfarenhet är att detta leder till en kreativ metarefleksion över den egna verksamheten.

En central aspekt av undervisning för hållbar utveckling kan vara kritisk reflektion om de grundläggande antaganden och värden som styr våra handlingar, så kallat dubbel loop eller transformativt lärande. Vår utgångspunkt är teorier om lärande som visar att transformativa processer kan trigga förändringar i system genom att organisationer anlägger ett metaperspektiv på sin egen verksamhet. Vi har använt teorierna för att både förstå vad vi gör i undervisning och de åtgärder och aktiviteter som vi vidtagit för att hållbar utvecklings ska bli en integrerad del i verksamheten.

Vi har identifierat en rad transformativa processer som har bidragit till såväl organisatoriska som individuella förändringar. Exempel på transformerande processer är: initiativ av eldsjälar för att sätta igång utbildning för hållbar utveckling respektive ett hållbart universitet, hållbarhetsstrategier, programutvecklingsarbete, medvetandegörande och kompetenshöjande åtgärder för personal, samt utnyttjande av befintlig infrastruktur. Dessa processer fungerar iterativt och verkar både "bottom up" och "top down". De transformativa processerna har lett till såväl organisatoriska systemförändringar av Jönköpings Universitys arbetsorganisation, utbildningsutbud och syn på hållbarhetsfrågors status och relevans. Det har även inneburit individuella förändringar.

Mot denna bakgrund vill vi i detta rundabordsamtal (meta)reflektera och dela erfarenheter:

Vilka förändringsinitiativ är centrala för att initiera och vidmakthålla undervisning för hållbar utveckling?
Vilka ansatser har varit mest verkningsfulla på din högskola/universitet? Hur kan transformativa processer skapas såväl vid högskola/universitet såsom i undervisningssituationer?

PROGRESSION I FÄRDIGHETER OCH FÖRMÅGOR

Eva Söderström

I lärandemålen för en examen inom informationsteknologi inkluderas förmågor som att muntligt och skriftligt presentera och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper. Betydelsen av detta visas exempelvis genom examinationsuppgifter där skriftlig och/eller framställan ofta är medlet att använda. Det är dock sällan som muntlig och skriftlig framställan diskuteras i termer av progression genom en utbildning. Många studenter bär också på en stor osäkerhet när de börjar sina studier gällande vad det egentligen innebär att t.ex. skriva akademiskt, eller hur de ska klara av att presentera något muntligt inför andra. De behöver träning och hjälp för att utveckla sig. Det finns många frågor att diskutera och klargöra för att kunna uppnå ökad kunskap, ökad grad av självsäkerhet och högre självständighet hos studenterna. Vad innebär exempelvis progression i skriftlig framställan? Vad är basala kunskaper som studenten väntas ha med sig in i utbildningen och vilken är målbilden vid examen? Hur ska skillnaden mellan start- och slutpunkt kunna uttryckas och medvetandegöras för att främja studenternas lärande och utveckling? Genom att medvetet arbeta med dessa frågor på lång sikt främjas studenternas utveckling inom utbildningsprogrammet, men det förbereder dem också i högre grad för arbetslivet där kraven på att kunna kommunicera såväl skriftligt som muntligt är höga. Om studenterna kan beredas möjlighet i högre grad att utveckla sina färdigheter och förmågor kan även deras självsäkerhet och hälsa påverkas i en positiv riktning.

Vårt arbete baseras på att vi vill bygga in progressionen och träningen i muntlig och skriftlig färdighet och förmåga i kursplanerna så att de genomsyrar samtliga utbildningsår och resulterar i genomtänkta utbildningsprogram. Det gör också att arbetet i lärarteamet runt ett utbildningsprogram blir fokuserat på att gemensamt arbeta mot högre kvalitet kring dessa frågor, eftersom inbyggnaden i kursplanerna också ställer krav på att lärarteamet arbetar med undervisnings- och examinationsformer för att kunna följa upp progressionen.

Diskussionsupplägg:

En introduktion (5 minuter) presenterar bakgrunden och fokus för diskussionen. Under resterande 40 minuter kommer följande frågor att diskuteras: 1) Vad innebär progression och vilka progressionssteg finns? (c:a 20 min); 2) Hur kan/bör undervisningen struktureras och utformas för att förmedla dessa kunskaper till studenterna (lärandemål och undervisningsformer)? (c:a 10 min); 3) Hur kan färdigheterna på bästa sätt examineras i de olika progressionsstegen? (c:a 10 min). Utgångspunkten är att åstadkomma ett erfarenhetsutbyte mellan deltagarna i samtalet som kan mynna ut i konkreta idéer för hur progression i muntlig och skriftlig färdighet kan uttryckas och hanteras på ett sätt som främjar studenternas lärande genom hela utbildningen, samt hur detta kan återspeglas i kurs- och programplaner.

ECOCRITICISM AND SUSTAINABILITY EDUCATION: A REFLECTION ON TEACHING ENGLISH LITERATURE TO TEACHER STUDENTS IN SWEDEN

David Gray

Ecocriticism, “the study of the relationship between literature and the physical environment”, and sustainable pedagogy (or sustainable education) approach complex cultural and ecological issues from literary and cultural studies, and education respectively (Glotfelty. 1996, p. xviii). Current research in both areas is now relatively thriving, and primary, secondary and postsecondary educational institutions around the world are increasingly focused on the promotion of sustainability, particularly since the UN Decade of Education for Sustainability Education 2005-2014. However, despite the growing connections being made between sustainability and transformative learning, there are still new possibilities for ecologically-minded, creative, relational and place-based approaches to education.

Teacher education in Sweden now provides a unique opportunity to foster synergy in the relationships between subject knowledge, pedagogical practice; higher-, secondary-, and primary- educational milieus; which can positively affect society and the environment. This paper will therefore focus on the experience of teaching English literature in teacher programs from pre-school to upper secondary, in order to stimulate discussion on the potential to connect ecocritical approaches to literature and the promotion of sustainability education. This paper will use a specific example of teaching experience, in English literature for teacher students in primary education, 4-6. To identify the Swedish rules and guidelines for sustainable development and sustainable pedagogy, and their bearing on the literature component in the subject of English; this paper will begin by examining the national and local framework documents such as högskoleförordningen (1993:100), Dalarna University’s utbildningsplan grundlärarprogrammet grundskolans årskurs 4-6 and the English for Primary School Teachers 1B, 4-6 syllabus; as well as the Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. The latter provides a clear mission statement on the role of education in fostering citizenship with an environmental awareness towards sustainable development:

Skolan ska i samarbete med hemmen främja eleverns allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvars-kännande individer och medborgare [...] Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. (Skolverket, 2011).

Arguably this places responsibility on the school and school teacher, as well as the whole apparatus for teacher education in higher education.

Consequently this paper will present a reflection on the current dearth of ecocritical approaches to literature and sustainable education (both within higher education and by connection within the English primary classroom in Sweden), and the potential for interconnected thinking on sustainability: literary

analysis, the educational milieu, and social and ecological issues. Finally this paper will offer some opportunities for “course design that is rooted in ecological principles”, citing a current pedagogical model such as the Burns Model of Sustainability Pedagogy, and examples from teaching ecocriticism and green cultural studies, which recognizes the “the study of the relationship between literature, education and the physical environment” (Burns, 2015, p. 265).

HÅLLBARHETSDILEMMAN OCH PLATSBASERAT ARBETE I FÖRSKOLELÄRARUTBILDNINGEN

Helen Avery, Birgitta Nordén

Hållbar utveckling i högre utbildning är ett brett fält som inbegriper såväl formuleringar i övergripande måldokument som konkreta handlingsplaner på institutionsnivå, gällande allt från miljöanpassning av universitetet som fysisk verksamhet, till frågan om hållbarhetsperspektiv i utbildningarnas eller forskningens innehåll (ue4sd outcomes).

Bland de utbildningar som ges har lärarutbildningarna (Rauch & Steiner 2013; UNESCO 2005; Wals 2014) ett särskilt intresse avseende att utveckla kompetenser för samhällets övergång till hållbarhet. Skolan når de flesta medborgare och bildar grund för ungas fortsatta utveckling, men påverkar även deras syn på kunskapsparadigm, värderingar och expertis. Medan utbildning och yrkesutövning efter grundskolan delas upp i olika specialiseringar, kan elever i skola och förskola bilda grund för en integrerad transdisciplinär syn på samhället och den värld vi lever i.

Avseende förskola och yngre barns introduktion till hållbarhetsfrågor har det argumenterats att de tidiga åren har stor betydelse för barnets syn på sig själv och på sin plats i världen. De tidiga åren är också viktiga för barnets relation till andra livsformer (Askerlund, Almers, Hyltse-Eckert & Avery, 2014). Samtidigt är det inte helt oproblematiskt att introducera högkomplexa hållbarhetsfrågor i förskolan, eftersom denna syftar att stärka barnets utveckling och socialisering genom lek-baserad pedagogik (Thulin, 2011; Edwards & Cutter-MacKenzie, 2013). Ytterligare problem är att naturvetenskaplig kunskap förmedlas genom lärare som inte själva har en stark utbildning inom naturvetenskaper (Nilsson, 2012). En möjlig ansats för att undvika några av dessa risker är att arbeta praktiskt med lokala frågeställningar, och därigenom koppla reflektioner till lärarstudenternas erfarenheter. Relaterade till plats har identifierats som väsentlig i engagemang för hållbarhet (Beery & Wolf-Watz, 2014), samtidigt som det är viktigt att knyta till förståelse av globala samband (McInerney, Smyth & Down, 2011). Avgörande för utsträckningen i vilken lärarutbildningar skapar utrymme för lärarstudenter att utveckla kompetens i utbildning mot hållbarhet är även: kopplingar till forskningsmiljöer som fokuserar hållbarhetsfrågor; möjligheter att arbeta på tvärs över samhälls- och naturvetenskaper; handlingsorienterad kunskap (Avery & Nordén, 2015).

Som exempel presenteras här en uppgift som gavs till studenter på förskolelärarprogrammet inom kursen Naturvetenskap och teknik i förskolan. Uppgiften handlade om hållbar utveckling och intressekonflikter (Öhman & Öhman, 2012). Studenterna skulle utifrån en plats i närområdet med hjälp av omgivningen gestalta och problematisera en intressekonflikt kring hållbarhet. Uppgiften syftade att utmana studenternas och andras tänkande kring hållbarhetsperspektiv, eftersom värderingar av vad som ses som hållbart kan bero på vilket perspektiv som antas, och för vem det skall vara hållbart. Studenterna skulle också fråga sig vilka prioriteringar och bortprioriteringar vi kan bli tvungna att göra

för att fatta beslut som på sikt kan ge ett mer hållbart sätt att leva för människa och miljö. Diskussion och problematisering var i fokus i uppgiften.

Genom att studenterna kunde välja vilken intressekonflikt de ville arbeta med, hade de möjlighet att relatera till frågeställningar som de själva hade kunskap om. Övningen var placerad i en utomhusmiljö, vilket gjorde att syftningar och de naturvetenskapliga implikationerna blev konkreta och mer entydiga än om de hade enbart representerats verbalt. Flera element i uppgiftsupplägget skulle kunna användas för andra kurser för hållbarhet.

DESIGN AV UTBILDNING FÖR HÅLLBAR UTVECKLING I HÖGRE UTBILDNING

Madelaine Johansson, Teresia Svensson

Utbildning för hållbar utveckling har under senare decennier rönt ökad uppmärksamhet i takt med att vårt samhälle ställs inför alltmer komplexa utmaningar. Klimatfrågan är ett exempel där ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv är sammanvävda och inte kan analyseras och hanteras separat.

En central fråga är hur utbildning för hållbar utveckling kan utformas för att ge studenterna förutsättningar att handskas med komplexa, idag möjligen okända, hållbarhetsfrågor såväl i en kommande yrkesverksamhet som i det vardagliga livet i övrigt. Förutom traditionell disciplinär kunskap behöver studenterna utveckla generiska färdigheter, det kan gälla exempelvis kommunikation, kritiskt förhållningssätt och informationskompetens. Studenterna behöver stöd för att utveckla sin förståelse av de ofta komplexa sambanden mellan vetenskaplig kunskap och samhällsbehov och i de allra flest fall behövs en tvärvetenskaplig ingång.

I vårt bidrag kommer vi att ge exempel på undervisning om och för hållbar utveckling relaterat till frågorna vad, hur och varför med utgångspunkt i såväl litteratur som en mångårig erfarenhet av utbildning kring hållbar utveckling vid Miljövetarprogrammet, Linköpings universitet. Vi kommer att belysa och analysera utmaningar och möjligheter gällande dagens och morgondagens utbildningar för hållbar utveckling. Vi presenterar exempel på undervisning som syftar till att underlätta och stödja studenternas att lärande om och för hållbar utveckling, vilket också innefattar förutsättningar för ett livslångt lärande. Problembaserat lärande, case-metodik, rollspel, workshops och projekt som alla har olika syften, både när det gäller behandling av innehåll och färdighetsträning har på olika sätt visat potential att utveckla både djuplärande och livslångvariga färdigheter och kunskaper. Vi kommer även att ge förslag till hur utbildning för hållbar utveckling kan integreras även i ämnen där det kan upplevas mindre självklart och därmed svårare att se kopplingarna.

HÅLLBAR UTVECKLING SOM PROJEKT I MJUKVARUUTVECKLING

Håkan Burden

Electricity Innovation Challenge anordnades hösten 2015 med målet "att skapa innovationer som kan bidra till att göra morgondagens bussresor mer attraktiva." [1] Tre elbussprototyper och sju hybridbussar trafikerar linje 55 som går mellan Campus Lindholmen och Campus Johanneberg i Göteborg. Bussarna genererar realtidsdata till en plattform som testas och utvärderas genom utmaningen. Som en del av kursen DAT255 Software Engineering Project [2] deltog 150 studenter från D- och IT-programmen på Chalmers Tekniska Högskola. Kursen har som läromål att studenterna ska kunna identifiera komplexiteten i mjukvaruutveckling, planera och genomföra ett mindre utvecklingsprojekt samt reflektera över processval. Medverkan i utmaningen skedde i lag om fem studenter och studenterna använde realtidsdata ifrån bussarna för att utveckla appar som gjorde bussresan eller busshållplatsen attraktivare eller möjliggjorde för fler att välja kollektivtrafiken.

Under utmaningens gång anordnades en konceptstuga där morgondagens utmaningar i form av stadsutveckling och trafiklösningar presenterades. Det genomfördes fyra workshops där elbussarna demonstrerades, nya hållplatslösningar med laddstationer och klimatpåverkan diskuterades samt cirkulära affärsmodeller och entreprenörens roll i samhällsutvecklingen berördes. Genom de fem mötena har sålunda hållbar utveckling presenterats utifrån den klassiska vida definitionen där den ekologiska dimensionen kompletteras av en social samt ekonomisk aspekt. Utmaningen avslutades med att studentlagen presenterade sina appar inför en jury som representerade konsortiet bakom Electricity. Efter slutpresentationen hade studenterna 10 dagar på sig att reflektera över sina metodval och deltagandet i utmaningen.

Studenternas medverkan i utmaningen var motiverad av att mjukvaruutveckling bör förstås genom externa beroenden. Hållbar utveckling nämndes aldrig explicit som kursstema då fokus var på läromålen.

Studenternas medverkan i utmaningen kan utvärderas utifrån apparnas funktionalitet, kursutvärderingarna (både Chalmers centrala och lärarens egna), jurybedömningarna och reflektionsrapporterna. Bland de trettio lagen var det fyra lag som valde att göra appar där bussresandets klimatpåverkan jämfördes med bilåkande. Vidare utvecklade lagen appar för att möjliggöra för barn att resa utan vuxens sällskap samtidigt som den vuxne får information om hur barnets faktiska resa genomförs, nya betalsystem baserade på GPS-positioner togs fram samt spel där bussens rörelser påverkade banans komplexitet. Juryn bedömde att 25 av 30 grupper motsvarade utmaningens bedömningskriterier på en acceptabel till utmärkt nivå. Studenterna är överlag positiva till att ha deltagit i utmaningen och uppskattar att få arbeta med ett projekt där problemen och intressenterna kommer utanför akademien. Endast en av 30 grupper blev underkänd på kursen då de inte kunnat visa hur de förhållit sig till läromålen. Dessutom har 10 studenter underkänts då deras personliga insats inte varit tillräcklig.

Som helhet har studenterna klarat av att anpassa sin mjukvaruutveckling till de hållbarhetsmål som utmaningen presenterat. På så sätt har hållbar utveckling varit tema för kursen utan att läromålen behövt anpassas. Samtidigt är det intressant nog ingen av studenterna som sett kopplingen mellan sitt deltagande i utmaningen och hållbar utveckling. Hållbar utveckling har därmed lärts ut "under radarn". Hur studenternas uppfattning och förståelse av hållbar utveckling indirekt påverkats är en aspekt som kommer följas upp när studenterna senare i sina respektive program tar kurser där hållbar utveckling står i fokus.

[1] <http://challenge.goteborgelectricity.se/> (26 nov. 2015).

[2] <https://github.com/hburden/DAT255> (26 nov. 2015).

PEDAGOGISKT UTVECKLINGSARBETE I GLOBALA LÄRANDEKONTEXTER GENOM
SAMVERKAN LOKALT MELLAN HÖGSKOLENIVÅN OCH SKOLOR MED UNGDOMAR I
ÖVERGÅNGSSITUATIONER (TONÅRINGAR). / CONSTITUTION OF MEANING IN
GLOBAL – LOCAL SETTINGS THROUGH GLOBAL LEARNING AS EDUCATIONAL
DEVELOPMENT TOWARDS SUSTAINABILITY

Birgitta Nordén

“Through international and intercultural friendship, young people should benefit from cultural diversity, through their actions today, help to preserve it for generations to come. Thus, while youth are the key to the future, it is essential that they shape the present too” (UNESCO, 2004).

“Young Masters Programme on Sustainable Development”, provided by the university as an outreach activity. The aim of the analysis for this paper was to find qualitative differences in the experiences of learning about sustainability issues. A phenomenographic approach (Marton & Booth, 1997) ways in which learning was experienced by teenagers from many different countries and cultures is captured during the course, taking a second-order perspective on the object of study. The focus is on the phenomenon Preventive Environmental Management Strategies as a tool offered to high school students for developing their learning processes and critical knowledge capability to act. The course is characterized as an extended global learning space in which the common content takes on a local meaning. A starting point is that a global network is developed within which the students work across national and cultural boundaries, boundaries that have to be met and crossed across cultural differences. Different conceptions and different meanings of what are apparently similar concepts have to become the object of reflection, and this gives rise to knowledge formation (Pierce, 1934; Bateson, 1972). The different meetings encourage the teenagers to reflect more on attitudes, to realize how their own actions and the actions of other people affect the environment. The high school students work in interactions across the globe to learn about sustainable development through exploring a learning environment with new ICT-mediated ways of communication including global interaction with ideas and descriptions, and a transdisciplinary approach focusing on social, economic and ecological dimensions of the teenagers’ daily live changes (Gough, 1987). Young people from different countries and cultures were working with a common content in the extended classroom. These global meetings seem to catalyze the teenagers’ commitment and learning towards sustainability.

References

- Bateson, G. (1972). Steps to an ecology of mind. St Albans: Paladin Fromore.
- Gough, N. (1987). Learning with environments: Towards an ecological paradigm for education. In Robottom, I. (ed) Environmental Education: Practice and possibility. Deakin: Deakin University.
- Hansson, B. & Nordén, B. (2005) Building an extended community for sustainable development. Paper at 3rd World Environmental Education Congress, Torino, Italy. October 2-6.

- Marton, F. & Booth, S. (1997). Learning and awareness. Mahwah, NJ: LEA.
- Moore, J. (2005). Barriers and pathways to creating sustainability education programs: policy, rhetoric and reality. *Environmental Education Research*. 11(5), 537-555.
- Nordén, B. (2005) Youth learning for sustainable development: analysis of experiences of online learning. Master thesis. Lund: Department of Education, University of Lund.
- Peirce, C. S. (1934) *Collected Papers V of Charles Sanders Peirce . Vol 5 Pragmatism and Pragmaticism*, edited by Charles Hartshorne and Paul Weiss. Cambridge: Harvard University Press.
- UNESCO (2004) *All Different, All Unique – Young people and UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity*. Division of Cultural Policies and Intercultural Dialogue. Paris: UNESCO.

SAMVERKAN MELLAN HÖGSKOLAN OCH SAMHÄLLET: TVÄRPROFESSIONELL TEAMSAMVERKAN I KONTAKT MED VÅRDVERKSAMHETEN

Angelika Fex, Anne Sundén, Christina Gummesson

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är centrala, återkommande moment i utbildningen till sjuksköterska och fysioterapeut. I VFU integrerar och tillämpar studenten kunskaper och färdigheter i kliniska situationer, men får också kliniska bilder som kan underlätta förståelsen för kommande moment på campus. Studenter värderar oftast VFU mycket positivt, som "verkligheten" där man lär sig. Vid Lunds universitet finns utbildningarna till sjuksköterska och fysioterapeut i samma hus, och vi ville tillvarata möjligheten till tvärprofessionell samverkan också under teorimoment. God vård till en allt äldre befolkning med ofta komplex ohälsa ställer ökade krav om att flera professioners kompetens kommer patienten till del.

Syftet med detta projekt var att finna en kostnadseffektiv modell för att också under campusförlagd utbildning ge studenter i sjuksköterskeprogrammet och fysioterapeutprogrammet möjlighet att 1) samverka med vårdverksamheten och 2) i tvärprofessionell samverkan skaffa kunskap om och förståelse för varandras kompetens.

Studenter i termin 3 (av 6) i sjuksköterske- respektive fysioterapeututbildningen samverkade tillsammans under tre timmar i en läraaktivitet som fokuserade tvärprofessionell teamsamverkan ur ett hälsofrämjande perspektiv. Förmåga att främja hälsa är liksom teamsamverkan gemensamma examensmål för båda professionerna (SFS 1993:100), och det hälsofrämjande perspektivet betonas i Region Skåne. Ett 50-tal studenter deltog vid varje tillfälle, hittills 6. Studenterna var under hela läraaktiviteten placerade i tvärprofessionella mindre grupper. Genom en inledande aktivitet designad utifrån team-based learning, TBL (McMahon 2010; Michaelsen & Sweet 2011) ville vi få studenterna att fokusera kunskaper om hälsa och förbereda dem inför en senare tillämpning i case. Varje student tog först individuellt ställning till snarlika svarsalternativ om hälsa, med uppgift att välja och argumentera för det mest rätta svaret. Studenterna argumenterade sedan för sina svar i gruppen, som enades om respektive rätta svar. En gruppvis omröstning genomfördes digitalt åskådligt för alla, och varje grupp motiverade under gemensam diskussion sina ställnings-taganden. Nästa aktivitet innebar samverkan utifrån casemetodik (Egidius 1999, Tärnvik 2002). Tre case baserade på autentiska oidentifierade patientsituationer från yrkesverksamma sjuksköterskor/fysioterapeuters kliniska verksamhet problematiserades. Studenterna diskuterade casen utifrån sina respektive professioners perspektiv samt frågeställningar i en taveluppställning där problem, åtgärder och frågor dokumenterades. Diskussionerna avslutades med att studenterna via Adobe Connect talade med de yrkesverksamma som mött patienterna och sammanställt casen. Studenterna fick de yrkesverksammas synpunkter på sina frågor.

En avslutande enkät visade att studenterna fann det lärorikt att genom gruppdiskussioner få insikt i en annan professions kompetens, höra deras synpunkter och få flera aspekter av samma problem att värdera. Möjligheten att träna samverkan redan under utbildningen lyftes som positiv, liksom kontakten med vårdverksamheten inklusive autentiska case.

Vår konklusion är att studenterna genom designen TBL i kombination med autentiska case och återkoppling från vårdverksamheten gavs möjlighet att diskutera utifrån teori och professionsspecifika erfarenheter.

Referenser

Egidius, H. (1999). PBL och casemetodik. Hur man gör och varför. Lund: Studentlitteratur.

McMahon K.K. (2010). Team-Based Learning. An Introduction to Medical Teaching, 55-64.

Michaelsen, L.K. & Sweet, M. (2011). Team-based learning. New Directions for teaching and learning, 128.

SFS 1993:100. Höskoleförordningen, Examensförordning. Stockholm:

Universitetskansler-ämbetet.

Tärnvik A. (2002). The multiple-case method. Journal of College Science Teaching, (32)94-97.

TEORI MÖTER PRAKTIK: VERKLIGHETSANKNUTNA LÄRANDEFORMER INOM HÖGRE UTBILDNING

Joakim Kembro

Det finns många styrkor i högre utbildning för civilingenjörer. Den blivande civilingenjören fyller sin kunskapsportfölj med metoder, avancerade matematiska formler och konceptuella modeller för att utforska och beskriva olika fenomen och, i enlighet med lärandemålen (Utbildningsplan, 2014), utveckla konkurrenskraftiga industriella verksamheter. Studenten tränas även i kritiskt tänkande och förses med en verktygslåda av medvetandegörande pedagogiska frågor (vad, hur, varför) för att skapa förståelse för olika ämnesfakta och fenomen. Därutöver övar civilingenjören upp sin analytiska förmåga och lär sig strukturera och analysera stora mängder information för att, genom logisk slutledning, ge normativa rekommendationer.

Givet dess styrkor finns det också ett antal förbättringsområden. Ett sådant är den begränsade möjligheten för civilingenjören att komma utanför universitetets väggar under utbildningen. Istället för att arbeta med verkliga och ofta komplexa problem får studenten i många fall en förenklad bild av verkligheten. Övningsuppgifter och problemställningar är ofta tillrättalagda och det finns endast ett rätt svar till framställda problem. Vidare förser de flesta kurser studenten med kompendier med så kallade typtal, extentor och facit (Andersson, 2002). Som de flesta nyutexaminerade civilingenjörer upptäcker, så finns varken extentor eller facit att tillgå ute i arbetslivet. Dessutom så finns det sällan en given lösning på ett problem utan snarare alternativa lösningar som var för sig kan innebära olika fördelar och nackdelar.

Det kan finnas ett pedagogiskt värde i att reducera komplexitet i undervisning. Samtidigt uppstår en risk att civilingenjören får en naiv bild av komplexitet och problemlösning i industrin vilket kan skapa ett gap mellan teori och praktik. Mot denna bakgrund betonar Nordquist och Johansson (2009, s. 29) vikten av att kunskapsmassan kontextualiseras och sätts in i ett autentiskt sammanhang där kunskapen i sig kan mötas och integreras med den tolkningsram och de glasögon studenterna bör tränas i att använda. Genom att bättre verklighetsförankra den högre utbildningen stärks kopplingen mellan teori och praktik och studenten utvecklar ytterligare kompetenser för att nå utbildningens lärandemål och för att, efter avlagd examen, stå redo att möta arbetslivet.

Syftet med min presentation är att, med utgångspunkt i den traditionella case-metoden (se t.ex. Simkins, 2001; Nordquist & Johansson, 2009), belysa två alternativa lärandeformer som kan stärka kopplingen mellan teori och praktik: i) samverkansprojekt (se t.ex. Kennedy et al., 2001; Simkins, 2001; Regnell, 2005; Augustinsson, 2010); och ii) händelsebaserade undervisningscase. I presentation ger jag en inblick i relevant litteratur och beskriver, baserat på mina egna erfarenheter, fördelar respektive nackdelar för de båda metoderna.

GLOBALA UTFORDRINGER I EN NORDISK KONTEKST – UTVIKLING AV STUDENTSENTRERT PEDAGOGISK I SPICA-NETTVERKET.

Åsmund Aamaas, Kerstin Sonesson

En bærebjelke i SPICA-nettverket er utviklingen og gjennomføringen av et fellesnordisk kurs (5 ECTS) med studenter og forelesere fra Grønland, Island, Færøyene, Norge, Sverige, Danmark og Finland. Kurset bruker innovative metoder basert på flipped classroom, place-based learning og challenge-based learning. Kurset består av en virtuell del med bruk av flipped classroom og nettkonferanser, et intensivkurs på en uke og etterarbeid i form av en individuell reflekterende tekst. I mars 2016 er intensivkurset i Island. Under nu-konferansen ønsker vi å presentere og diskutere det pedagogiske utviklingsarbeidet i SPICA nettverket.

Hovedmålsettingen med intensivkurset er å styrke lærerstudentenes kompetanse i det profesjonsrettede arbeidet med dialog, toleranse, handlingskompetanse og aktivt medborgerskap i skolen for slik å legge til rette for et bærekraftig og fredelig samfunn i tråd med skolens samfunnsmandat. Nettverket fokuserer på felles nordiske løsninger på lokale, regionale og globale interessekonflikter og utfordringer, og nyanser mellom ulike problemløsningsstrategier. Nettverkets pedagogikk skal bygge et stilas for studentenes læring, og samtidig gi kompetanse i bruk av pedagogiske metoder.

I forkant av intensivkurset spiller lærerne i nettverket inn korte filmer tilpasset kurset som studentene ser asynkront før synkrone nettdiskusjoner i grupper på 4-5 studenter gjennomføres. Dette er i tråd med metoden flipped classroom. Filmene er knyttet opp mot utfordringer og muligheter i en islandsk kontekst sett i sammenheng med overordnede tematiske og teoretiske perspektiver for kurset. Dette er i tråd med metoden place-based learning. Arbeidet er samtidig relevante både i en lokal, regional og global kontekst. I nettdiskusjoner med bakgrunn i filmene og egen forkunnskap arbeider studentgrupper, med deltakere fra ulike land og institusjoner, seg fram mot en utfordring de vil jobbe med under intensivkurset. Det vil være en islandsk student i hver gruppe. Utfordringen gruppen velger skal være knyttet opp mot målsetninger for kurset og sees i sammenheng med undervisning i skolen. Dette er slik i tråd med challenge-based learning. Studenten blir også bevisstgjort egne meninger og holdninger i møte med aktuelle utfordringer. Studentene lærer å anvende vitenskapelig teori, terminologi og forklaringstyper i en nordisk arbeidsgruppe.

SPICA-nettverket finansieres av Nordisk ministerråd og involverer følgende institusjoner: Grønlands Universitet (Ilinniartissuaq), Háskóli Íslands, Fróðskaparsetur Føroya, Malmö högskola, Oulun yliopisto, University College Lillebælt og Høgskolen i Telemark (fra 1.1.2016 Høgskolen i Sørøst-Norge).

THE MISSION - GAMIFICATION FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Daniel Olsson

The Mission är en online kurs om hållbar utveckling. Ursprungsidéen till kursen växte fram hos Wolfgang Brunner, baserat på hans trettio års erfarenheter av att undervisa högstadiel elever om hållbar utveckling och miljöfrågor. Han kom fram till att traditionell undervisning genom att redogöra för fakta genom envägskommunikation inte verkade ge någon verklig kunskap hos eleverna, bara ytligare kunskaper de använde för att klara proven. Därför bytte han undervisningsstrategi, till att måla upp ett verklighetsliknande scenario där eleverna gruppvis fick i uppgift att lösa miljöproblem utifrån givna villkor. Med den metoden lärde sig eleverna genom interaktion med varandra, de började på ett helt nytt sätt och nådde djupare förståelse.

I onlinekursen The Mission har syftet varit att överföra den idén till en interaktiv miljö där samma sorts lärande uppnås genom grupparbeten och problembaserade uppgifter. Utformningen av kursen har skett enligt principerna för gamification, dvs att bygga moment och funktionalitet på mekanismer som liknar hur dataspel är uppbyggda.

Projektet är ett samarbete mellan flera parter på Uppsala universitet Campus Gotland där deltagarna bidragit med sin unika kompetens: Daniel Olsson, IKT-producent vid E-lärande-gruppen på Campus Gotland, Shepherd Urenje och Wolfgang Brunner från SWEDES - en centrumbildning som verkar för utbildning om för hållbar utveckling, Raine Isaksson och Ulrika Persson-Fischier, lärare vid Institutionen för teknikvetenskaper och Fia Andersson vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsvetenskaper.

Automatisering

Ett mål med utformningen av kursen var att ersätta interaktion och feedback från lärare med studenters feedback till varandra genom att bygga in uppgifter som kräver interaktion och kommunikation med andra studenter. Det har krävt välstrukturerad information och tydliga instruktioner med hjälp av olika pedagogiska grepp, till exempel peer review samt grupp- och problembaserat lärande.

Nya roller för studenterna

Upplägget gjorde också att studenterna behövde ta en aktiv roll i läroprocessen och ta större eget ansvar för sina studier. Det blev mycket tydligt när studenterna förväntades att ge återkoppling till andra gruppmedlemmar och kursdeltagare.

Användning

Kursmodulen har använts framgångsrikt vid ett tillfälle i kursen "Industrial Engineering & Management" inom ämnet kvalitetsteknik vid institutionen för teknikvetenskaper. På samma institution har den även framgångsrikt använts i entreprenörsskolan.

Därutöver är den planerad att användas i ytterligare kurser på olika institutioner och lärosäten, lärarutbildningen vid Uppsala universitet och lärarutbildningen vid högskolan i Jönköping är intresserade. Intresse har även uttryckts från sjuksköterskeprogrammet och läkarprogrammet vid Uppsala universitet.

Intressenter för en kommande version på engelska är SADC REEP, en organisation för främjande av utbildning om hållbar utveckling i södra Afrika, The Baltic University Network för utbildningsinsatser i östersjöregionen. Ytterligare intressenter för en engelska version är BSRESND och The Youth-led Societal Innovation for Resilience (ySI4R) H2020-Young-Society-2015.

Framtida planer

I framtiden avser vi utveckla kursmodulen ytterligare genom ytterligare automatisering enligt principerna för gamification. För att göra det möjligt är vi intresserade av kontakt med engagerade samarbetspartners ...

HUR KAN VI SOM UTBILDNINGSGRUPPER VARA FORMELLA OCH SAMTIDIGT FLEXIBLA FÖR ATT STÖDJA VERKSAMHETENS BEHOV AV KOMPETENSUTVECKLING NÄR BEHOVET UPPSTÅR?

Anna Hermansson, Urban Nordmarker, Malin Ekholm

Det sägs att 10% av lärandet sker via formella kurser/utbildningar, 20% via interaktion med andra och 70% sker i arbetet baserat på de erfarenheter vi gör. Med den snabba utvecklingstakten och förändrade arbets sätt vi lever i innebär det att vi ibland inte har tid eller möjlighet att gå på en kurs. Vi ser att fokus flyttas mer till det informella lärande och lärandet i vardagen.

Vi inom en utbildningsorganisation behöver därmed fokusera på hela lärandet i organisationen och inte bara vara en funktion för att leverera kurser.

- Hur ser lärandet ut idag i era organisationer idag angående formellt – informellt lärande?
- Jobbar ni som utbildningsorganisation med lärandet i hela organisationen?
- Hur gör ni det? Hur skulle ni vilja göra det?
- Hur vet ni vad verksamheten behöver av er som utbildningsorganisation för att fokusera på hela lärandet i organisationen?

6 SPRÅK FÖR KUNSKAP OCH LÄRANDE OM HÅLLBAR UTVECKLING

Kristian Stålné, Sofia Kjellström, Catarina Thormark, Ellen Almers

Undervisning om hållbar utveckling utgör en utmaning för högre utbildning och viktigt är att få studenter att införliva kunskaperna i sina liv (Sterling, Maxey, & Luna, 2013). Hållbarhetsfrågor kan förstås från olika nivåer av komplexitet (Kjellström & Stålné, 2011). Brundtlandkommissionens definition förutsätter ett tänkande där ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv koordineras och dagens behov vägs mot kommande generationers. En pluralistisk miljöundervisning har som mål att studenten själv ska kunna forma värderingar och ifrågasätta antaganden i hållbarhetsfrågor (Sandell, Öhman och Östman, 2005). Detta ställer höga krav på pedagogik såväl som på studenter.

Vuxenutvecklingspsykologin beskriver hur människor genom hela det vuxna livet utvecklas att hantera allt komplexare frågeställningar, ta fler och vidare perspektiv, förhålla sig till kunskap samt att ta större ansvar. Vi har i tidigare studier visat hur praktiska modeller inom vuxenutvecklingspsykologin är för att utvärdera komplexiteten i studentens förståelse och det stöd som behövs i kunskapsutveckling (Stålné, Kjellström och Utriainen, 2015; Kjellström och Stålné, 2011).

En sådan modell som fokuserar på hur man förhåller sig till kunskap kallas "6 språk för kunskap och lärande" (van Rossum och Hamer, 2010). Modellen beskriver en progression i komplexitet genom sex olika perspektiv på vad det innebär att förstå något och vad bra lärande är. Perspektiven är:

1. Ökning av kunskap och
2. Memorering, de minst komplexa och utvecklade perspektiven som utgår från en absolut och konkret syn på kunskap.
3. Tillämpning som utgår från en instrumentell syn på kunskap och att lösa väl strukturerade problem med entydiga lösningar.
4. Självständigt tänkande betonar kunskapande som en process, på att hantera osäkerhet och på illa strukturerade problem som saknar slutgiltiga lösningar.
5. Relativism eller multiperspektiv beskriver förmågan att hantera flera motstridiga perspektiv, som etiska, sociala och ekonomiska perspektiv.
6. Definierad identitet beskriver ett skifte i fokus från kunskapande, färdigheter och perspektiv till identitet och livsval.

Preliminära undersökningar visar att studenter som påbörjar högre utbildning typiskt utgår från perspektiv 2 eller 3, och undervisningen fyller en mycket viktig roll i att förflytta studenter mot senare faser. Modellen har tidigare använts som stöd för studenter att hantera illa strukturerade frågeställningar i ingenjörsutbildningar (Stålné och Bard, 2014), en uppgift som kräver en kunskapsyn enligt perspektiv 4.

Vi argumenterar för att en hållbarhetsundervisning som svarar mot Brundtlandkommissionens definition bör utgå från perspektiv 5 och kommer att presentera praktiska exempel på hur vi använt modellen som stöd i kurser med hållbarhetsinriktning.

Referenser:

Kjellström, S. och Stålné, K. (2011) Komplexitet för kvalitet i lärande och undervisning: bedömning av komplexa problem och studenters resonemang. *Högre utbildning*, 1(1), 15-26.

van Rossum och Hamer (2010) *The meaning of learning and knowing*. Sense publishers. Rotterdam.

Sandell, Öhman och Östman (2005) *Education for Sustainable Development. Nature, School and Democracy*. Studentlitteratur.

Sterling, S., Maxey, L., och Luna, H. (2013). *The sustainable university: Progress and prospects*: Routledge.

Stålné, K., Kjellström, S. och Utriainen, J. (2015) *Assessing Complexity in Learning Outcomes – A Comparison between the SOLO Taxonomy and the Model of Hierarchical Complexity*. *Assessment and Evaluation in Higher Education*.

Stålné, K. och Bard, D. (2014) *Learning for Ill-Structured Problems in Engineering Education*. LTH:s pedagogiska inspirationskonferens 2014.

MOOCIFYING A FLIPPED CLASSROOM COURSE – USING PODCASTING AND QUIZZES IN CONJUNCTION WITH RECORDED LECTURES

Thommy Eriksson, Christian Stöhr, Tom Adawi

Massive Open Online Courses (MOOC's) and flipped classroom are two increasingly popular educational concepts that share their attempt to utilize information technology but nevertheless have highly different approaches. The large scale of MOOC's generally makes individual student-teacher interaction too resource consuming, resulting in a course design, that is often dominated by a one-way video communication, from lecturers to learners. The flipped classroom model also uses recorded lectures that students watch in advance with the goal to free in-class time that is filled with more active forms of learning, such as group discussions or collaborative problem solving. We use the experiences from building MOOC's and flipped classroom courses to reflect on these differences. In particular, we look at how the combination of video lectures and multiple choice quizzes, so often used in xMOOC course design, can be brought into the flipped classroom context. The smartphone apps with video download features that both edX and Coursera use for their MOOC platform also inspired the test of using iTunes podcasts in a flipped classroom course. Podcasting is a service where audio or video content can be subscribed to and semi-automatically downloaded for offline consumption on mobile devices such as smartphones.

The presented results are based on different sources of data that included (1) ethnographic classroom observations (online and on campus), (2) learning analytics data, (3) student surveys and (4) interviews with faculty and students. The empirical basis is provided through two MOOCs developed by Chalmers University of Technology and a flipped classroom course – “Digital Movie Making” given at the University of Gothenburg – that was re-designed from being a conventional campus course to the current flipped classroom design in 2011. One particularity of the course is that students choose themselves if they follow the course learning activities (seminars) on campus or online. About 12 hours of recorded lectures are used, and these are discussed in five seminars using desktop video conference via Adobe Connect Pro. In 2015 multiple choice quizzes were added after each lecture and the lectures were also published as podcasts on iTunes.

The results show that in both MOOCs, the quizzes fulfilled the important function of creating feedback about the learners' progress both for the instructors and the learners themselves. However, in the flipped campus course, the quizzes and podcast features had quite small effect on the Digital Movie Making. The comments on quizzes were few but positive, suggesting they worked as fun incitements. Only one student used the podcast feature, everyone else watched them from their laptop at a study desk. This corresponds well with the results from the MOOC learner's descriptions of how they did not watch lectures on mobile devices; instead they engaged the lectures in an active way on a laptop at their study desk. Thus, one of the common arguments for recording lectures – that they can be watched

anywhere – seems to be irrelevant. Other arguments – they can be watched at any time, at a chosen pace and repeatedly a – seems valid though,

ONLINE TEACHING IN COMPUTER SCIENCE FROM A PRACTICAL PERSPECTIVE – A CASE STUDY

Farid Naisan

This article examines theories and practices of online teaching as a modern form of distance education in an effort to outline some essential strategies for an effective and successful online teaching. Since the emergence of the modern information system and technology, online learning has created enormous opportunities in not only extending classrooms to the students who do not have the privilege of attending campus courses but also hybridizing the campus education for the campus students. The paper addresses particularly the questions of who the prospective students and what their expectations are, and which basic instructional measures can assist educators involved in design, layout and teaching of distance courses

The study is partly based on an assessment of the author's long-term accumulated experience as well as experiences of some other instructors in other higher educational institutions, partly on exploring existing theories and practices. A great amount of data and facts is collected by carrying out a case-study of online courses conducted at the Department of Computer Science at Malmö University over the past decade. Additional data is gathered through interviews and meetings with instructors possessing experience in online courses.

Many researchers emphasize the essence of understanding of current theories that support effective e-learning (Hirumi, 2012). Most of the current theories provide similar instructional strategies for providing meaningful distance education. A basic component in design of an effective online education is the art of creating an online environment where students feel more connected to their peers and instructors (Snyder, 2009). Many of the theories underlines the critical role of the available technologies in all forms of online education. In this research a blend of the many theories are combined and utilized in the analyses and discussions.

The article summarizes the outcomes of the study partly based on a quantitative and partly on a qualitative analysis. The results are presented as an outline of some good practices, based on the analysed of the processed data and observations.

The results reveal that online education requires certain pedagogical skills and the instructors need to consider different measures and methods compared to campus courses to succeed in this popular, yet tough, form of teaching within higher education. The article also presents a number of experienced-based suggestions and recommendations for instructors to take into account when conducting online courses.

Keywords: online learning, distance education, e-learning.

GLOBAL STUDENTSAMVERKAN TILLSAMMANS MED FÖRETAG

Christian Johansson, Tobias Larsson

Sedan flera år genomför vi studentprojekt med globalt innovationsperspektiv tillsammans med Stanford University och företag. Upplägget är att ett studentteam bestående av studenter från mechanical engineering vid BTH/SU genomför ett produktinnovationsprojekt med problemområde givet från ett företag. Under 9 månader samverkar man, och möts vid ett par tillfällen. Det hela avslutas med release i juni varje år.

Presentationen innehåller diskussion om samverkansmetod, studenternas arbetsmetod, stödverktyg, samt reflektioner och exempel på projekt.

INTERNATIONALISATION IN ACTION: MASTER PROGRAM EUROFORESTER

Vilis Brukas

Euroforester is a truly international master education whose story began in 1999. A handful of enthusiastic forestry scholars at the Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) in Alnarp decided to launch courses at master level with clear international profile, in collaboration with dozen universities around the Baltic Sea. This was a novel idea in forest education that is normally deeply entrenched in conservative national traditions. First tested as small pilot course, it was expanded to 1-year course package in 2001 and become a full-scale two-year master programme in 2006. This was not a case of simply putting an international label to attract foreign students to conventional courses. The curriculum was designed from scratch for international students classes, with accordingly tailored contents and approaches to learning. Over the years Euroforester was attended by 550 students from more than 40 countries, including over a 100 Swedish students. Euroforester employs a number of features forming an effective blend:

- Much attention is given to maintaining a strong network of partner universities, including annual visits by Euroforester coordinators to most of the partners
- The programme has been supported by sizeable industrial scholarships for students from selected target countries
- We conduct a careful student selection, interviewing the scholarship candidates in person
- Teachers from partner universities are tangibly contributing to the programmes delivery.
- Innovative curriculum spurs innovative approaches to teaching and learning, already marked by three pedagogic awards at SLU
- The Euroforester concept has been highly attractive for external donors, drawing sizeable funds for a variety of activities from variety of sources
- Euroforester boasts an active alumni network, whose triennial meetings rotate between partner countries
- the programme generates numerous spin-offs, such as participation in two Erasmus Mundus programmes and developing a new master curriculum in Russia.

The presentation aims to shed light on the main ingredients of Euroforester that can be rightfully considered the flagship of internationalization at SLU. To the degree possible, the ingredients will be illustrated with tangible facts, such the graduates perceptions of Euroforester compared with the domestic programmes. To end with, the presentation will problematize the prospects of internationalisation in the current Swedish context of higher education.

ATT FÖRSTÅ KOMPETENSER UTANFÖR EXAMENSMÅLEN

Sara Gottschalk

Projektet har syftat till att utveckla de utvecklingssamtal som erbjuds studenterna på produktdesignprogrammet på Malmö högskola. Förhoppningen är att, utanför bedömningar och examinationer reglerade i högskoleförordningen (SFS 1998:1003 - SFS 2015:38), hitta ett sätt att samtala kring de kompetenser som en produktdesigner förväntas ha. Samtalet är också tänkt att skapa förståelse för de, ibland mycket outtalade, normer kring design, som studenten behöver socialiseras in i under utbildningen. Projektet har haft sin utgångspunkt i Lars Lindströms process- och produktkriterier (2002) för bedömning av bildarbeten inom grundskolan. Kriterierna har omarbetats för att användas vid utvärderingar av studenters designprojekt i en högskolekontext. Slutmålet har varit att skapa ett lättanvänt underlag att använda vid dessa samtal.

Upplägget för utvecklingssamtalet är tänkt att ta sin utgångspunkt i ett av studentens individuellt genomförda designprojekt. I nuläget har tre huvudkategorier med totalt tretton underkategorier identifierats och som man samtalar kring. Kategorierna berör projektets resultat, studentens arbetsprocess samt studentens förmåga att kommunicera. Syftet med samtalet är dubbelt: att skapa insikt hos studenten kring sina förmågor, utvecklingsbehov och sitt arbetssätt men också skapa medvetenhet kring det som studenten eventuellt ännu inte har skapat en medvetenhet för. I projektet har vi hunnit prova underlaget på en grupp studenter och fått feedback från lärare. I presentationen önskar jag berätta om projektet och diskutera funderingar kring underlagets utformning och hur det var att använda det.

Projektets upprinnelse kommer från funderingar kring de förändringar designutbildningar har genomgått sedan Bologna-processen genomfördes i Sverige. Förut var de flesta designutbildningar på högskolenivå femåriga, idag är de uppdelade mellan treåriga kandidatprogram och tvååriga vidareutbildningar på mastersnivå. Malmö högskolas produktdesignprogram är en treårig kandidatutbildning. Utbildningstiden är knapp. Studenten ska hinna lära och träna, för denne, ofta helt nya sorters färdigheter. Utbildningen är också en tid att socialiseras in i en rad outtalade normer kring vad design är och hur design görs. I utbildningen möter studenten motstridiga signaler kring normer som berör bland annat kreativitet, initiativtagande, risktagande och praktik i förhållande till teori. Egenskaper som visserligen är eftersträvsvärda inom högskolevärlden men svåra att hantera inom ramen för examinering. Här kan det mer kortsiktiga målet (att klara examination), blir styrande över det mer långsiktiga (att bli en kompetent designer). De gamla, femåriga utbildningarna gav studenterna mer tid att förstå sig på, och ikläda sig designerrollen. Studenterna på produktdesignutbildningen har i flera år erbjudits ett individuellt utvecklingssamtal mitt i deras utbildning. Detta projekt har syftat till att utveckla dessa samtal till att bli ett bättre komplement till studentens förståelse för dessa normer, deras syfte och sin framtida yrkesroll.

DET GRÄNSÖVERSKRIDANDE MÖTETS ROLL I KUNSKAPSBILDNING

Jonas Christensen, Balli Lelinge

Hur kan kunskapsbildning förstås inom området utmaningsbaserat- och entreprenöriellt lärande i högre utbildning? Åtta forskare från Malmö högskolas fem fakulteter fick under fyra intensiva halvdagar mötas i en forskningscirkel för att problematisera och konkretisera dessa båda begrepp. Vad kan det gränsöverskridande mötet mellan forskare från skilda ämnesdiscipliner innebära för kunskapsbildningen kring i synnerhet det utmaningsbaserade lärandet?

Syftet med denna studie är att belysa utmaningsbaserat lärande i högre utbildning. Studiens teoretiska förståelseram tar sin utgångspunkt i individens samspel med den omgivande miljön. Datasamling har skett genom intervjuer, fokusgrupper och deltagande observationer. Studien visar att de gränsöverskridande mötena som sker i en forskningscirkel tycks bidra till en handlingskompetens och en försiktig nyfikenhet till förändring av den egna praktiken. Studien åskådliggör även betydelsen av att nya kunskaper som konstrueras i ett tillåtande kollektivt rum, dock inte utan nyttigt motstånd, är främjande för läroprocessen. Genom mötena under forskningscirkeln utvecklar deltagarna ett lösningsfokuserat förhållningssätt och förståelse för processens roll i idéskapandet. Det som även synliggörs i studien är betydelsen av att utveckla lärmiljöer och kompetenser i att se möjligheter, ta initiativ och kunna hantera motstånd såväl individuellt som kollektivt. Studien visar även hur resultatet speglar ett lärande som handlar om deltagarorienterade möten i samspel på olika nivåer, där organisationens förmåga att hantera förändringar spelar stor roll för dess läroprocesser. En annan drivkraft förefaller vara de personliga mötena där dialogen och olika kunskapsnyer möjliggör läroprocessen och kunskapsbildningen. I vår studie blir summan av de personliga mötena en kunskapsallians som har sin grund i synen på den andre, dvs. respekten för den andres idéer, tankar och erfarenheter.

En bärande slutsats i studien är att visa på betydelsen av samverkan och konkurrens som ett grundläggande element för kunskapsbildning. Detta lärande bejakar inte begränsningar, istället ser det mångfald och motstånd mot förändring som en möjlighet till lärande. Det utmaningsbaserade- och entreprenöriella lärandet handlar i hög grad om möten i samspel på olika nivåer; individuell, organisatorisk och samhällelig. En central slutsats i studie är att när gränsöverskridande samverkan sker kan motstånd rätt hanterat utgöra en mycket viktig drivkraft i att motivera till nya möjligheter. Ett nej gentemot förändringar behöver därför ges samma legitimitet som ett ja till förändringar. Att låta individer mötas i nya konstellationer och därigenom reflektera och diskutera egna etablerade föreställningar blir värdeskapande på flera sätt i det utmaningsbaserade lärandet. Det tycks som att identifiering av vad som är gemensamt genom att finna skärningspunkter bidrar till bestående kunskapsutveckling. Att finna och se nyttan i att människor med olika erfarenheter, referensramar möts i nya konstellationer blir här ett viktigt bidrag i kunskapsbildning. Det räcker dock inte med att enbart uppleva mötet, det krävs även ett förhållningssätt hos den enskilde individen att vilja våga bryta vanans makt och att inte se primärt problem utan möjligheter.

Nyckelord: högre utbildning, utmaningsbaserat lärande, deltagarorientering, lärmiljö, motivation.

PEDAGOGERS UPPLEVELSER AV MÖTET MED PEDAGOGIKEN PÅ HÖGSKOLAN

Pia Thimgren

Syfte: Syftet med min undersökning är att studera begreppet vuxenpedagogik så som det framträder i en grupp studenters möte med utbildningen på högskolan med utgångspunkt från deras pedagogiska arbetslivserfarenhet.

Bakgrund: Det finns skilda uppfattningar om vuxna bör undervisas på ett särskilt sätt och hur de i så fall vill bli eller bör undervisas (Larsson, Vetenskapsrådet 12:2006). Som lärare på Malmö högskola möter jag olika studenter där flera är medelålders och redan har en högskoleutbildning. Studenterna kommer till Malmö högskola för att "bygga på" den egna kompetensen med en utbildning på avancerad nivå. Jag tänker att det kan vara en intressant studentgrupp att fråga eftersom de själva är pedagoger, arbetar med pedagogik och har ett pedagogiskt kapital och erfarenhet med sig in i utbildningen.

Metod: Som forskningsmetod tänker jag använda semistrukturerad gruppintervju i form av fokusgrupper där studenterna talar om den pedagogik de möter på högskolan.

Jag utgår från följande fyra huvudfrågor:

- Hur beskriver studenterna vad pedagogiskt arbete och pedagogik generellt står för?
- Hur beskriver studenterna sitt eget pedagogiska arbete med barn och elever?
- Hur beskriver studenterna begreppet vuxenpedagogik?
- Hur beskriver studenterna mötet med de pedagogiska insatserna på högskolan?

Utifrån dessa frågor kan deltagarna själva sedan ha stort inflytande att ta upp det de anser vara relevant och viktigt.

Analysens fokus ska inrikta sig på att urskilja, dels hur studenterna själv tänker kring pedagogik och det arbete de utför och dels hur de beskriver vuxenpedagogik och det arbetet de möter på högskolan.

Teorianknytning:

Andragogiken

Andragogiken är en teori om hur vuxenstudier bör läggas upp och genomföras. Metoder som används vid undervisningen av vuxna bör vara anpassade efter vuxnas erfarenheter och sätt att lära.

Sociokulturellt perspektiv på lärande

Språket som verktyg. När människor talar med varandra konstrueras världen. Tron att människan är en social varelse. Vi skapar våra identiteter i samspel med andra och språket har en avgörande betydelse för hur vi konstruerar oss själv och vår verklighet. Genom att formulera och ställa frågor kan vi få andra att utvecklas

Litteraturöversikt: I litteraturöversikten väljer jag att bl.a. titta på tidigare forskning om pedagogik, vuxenpedagogik samt vuxendidaktik.

Ingångsfundering: Min fundering som jag vill undersöka närmare är att det är skillnad på vuxenpedagogik och pedagogik men skillnaden kanske ligger i vårt sätt att bemöta. Jag hoppas att skillnaden framträder i studenternas berättelser och att jag kan få studenternas bild av vad vuxenpedagogik är.

Nyckelord: vuxenpedagogik, pedagogik, högskolepedagogik, andragogik, fokusgrupp, pedagogiskt kapital, förhållningssätt, möten.

MUNTlig EXAMINATION, OSCE, I EGENVÅRDSUTBILDNING

Emma Lundkvist, Agneta Freijs, Camilla Eriksson, Anne-Marie Falk

Bakgrund

Under de senaste åren har Farmaceutiska fakulteten vid Uppsala universitet diskuterat inslagen av muntlig färdighetsträning inom yrkesprogrammen. I Receptarieprogrammet ingår en kurs om 9 hp i Farmakoterapi i egenvård. Kursen omfattar teoretiska kunskaper om de vanligaste egenvårdsindikationerna samt behandlingen av dessa med receptfria läkemedel med tillhörande kundkommunikation. Det ingår sedan tidigare praktiska obligatoriska rollspelsövningar som inte examinerats. En skriftlig tentamen har avslutat kursen där det varit svårt att bedöma kommunikationsförmågan. Idéer har framförts om att i stället införa Objective Structural Clinical Examination (OSCE) dvs muntlig tentamen med rollspel.

Syfte

Syftet med projektet är att förbättra studenternas färdighet i kundkommunikation och att bättre kunna applicera sina teoretiska kunskaper i mötet med en egenvårdspatient på apotek genom att införa muntlig tentamen, OSCE. Examinationen kommer förmodligen då att bättre motsvara det som krävs i yrkeslivet.

Metod

Under våren 2015 togs nya bedömningskriterier för OSCE fram och testades under kursens ordinarie rollspelsövningar.

Under hösten 2015 har kriterierna modifierats utifrån vårens erfarenheter och till kursstart ersatt de betygskriterier, som tidigare använts på den skriftliga tentamen. De befintliga rollspelsövningarna finns kvar som övningstillfälle under kursen. Utöver dessa kommer studenterna att bli examinerade under tre individuella OSCEs, med "skådespelare" som kunder. Rollspelen kommer att äga rum under tre på varandra följande dagar där studenten träffar tre olika examinatoreer och skådespelare under 15 minuter per dag. Därefter sammanställs studenternas bedömningsmallar och ett slutbetyg sätts utifrån prestation på alla tre ingående rollspel. Såväl teoretiska kunskaper i gränsdragning och egenvårdsråd som kommunikativa färdigheter examineras på så vis.

Resultat och diskussion

Eftersom förändring av examinationsformen effektivt förändrar studenters inläring och studievanor borde projektet leda till att studenternas kommunikativa förmåga förbättras. Med både övningstillfälle och tre examinerande tillfällen tror vi att de kommer vara bättre rustade för arbetslivet med avseende på att genomföra kundsamtal med rådgivning på apotek. Detta kommer även att vara till nytta under studenternas apotekspraktik, där vi hoppas kunna förbättra genomströmningen.

På NU 2016 kommer vi att presentera metoden med bedömningskriterier samt resultatet från första kursens examinationstillfällen.

ERFARENHETER MED MUNTliga TENTAMEN

Jana Rambusch, Henrik Svensson

Examinationsmoment kan användas i flera olika syften och valet av examinationsmoment har stor påverkan på studenternas lärande i en kurs. Vi har använt en variant av muntlig tentamen på två kurser som har delvis överlappande innehåll men som riktar sig till två olika program.

I den ena kursen hade studenterna först fått förbereda en 20 minuters presentation, med visuella hjälpmedel om de så önskade, med tre av kursens lärandemål som utgångspunkt och som introducerats i början på kursen. Studenternas uppgift var att arbeta fram en presentation under kursens gång som visar att de uppfyller de tre lärandemålen. Det var en ganska fri uppgift och syftet var att få studenterna att verkligen sätta sig in i kursmaterialet och identifiera de mest centrala delarna. Vid den muntliga examinationen ställde vi lärare följdfrågor baserat på studenternas individuella presentation.

Vår erfarenhet har visat att den nervositet som det muntliga formatet ofta innebär är hanterbar, att det tydligt framgick vilka studenter som låg på U, G och VG-nivå och att majoriteten av studenterna ansåg att bedömningen var korrekt. Att efteråt informera studenterna om betyget hade vid ett underkänt resultat kunnat bli en ganska obekväm situation för alla inblandade men i praktiken blev det en konstruktiv upplevelse. Studenterna fick först själva berätta hur de upplevt tentamenssituationen och de var mycket hårdare mot sig själva än vad vi förväntat oss. Det avslutande samtalet handlade då mer om att lyfta fram de positiva aspekterna samt ge återkoppling på aspekter som inte blev så bra och, vid ett underkänt betyg, på aspekter som studenten skulle behöva jobba mer med inför omexaminationen.

Den muntliga tentamen på den andra kursen var upplagd på likartat sätt, men med tydliga skillnader. Studenterna förväntades förbereda svar på tio tentamensfrågor under kursens gång och de fick veta i början på kursen att de ska kunna svara på tre av dessa tio frågor vid examinationen. En fråga var gemensam för alla, en fråga var valfri och en fråga slumpades ut av oss lärare.

Fördelen som vi sett är att tentamensfrågorna är mer specifika än lärandemål från kursplanen vilket underlättar att förbereda sig då frågorna kopplar till specifika delar i kursen. Upplägget tvingar också studenterna att förbereda svar för alla frågor då de inte vet vilken av frågorna som slumpas fram. Till vår förvåning innebar det här upplägget att en majoritet av studenterna vaggades in i en falsk trygghet och trodde att det går att prata allmänt och ge svar som inte är grundat i kursmaterialet. En möjlig förklaring är att en muntlig tentamen kan upplevas som mindre formell, och därmed mindre krävande än en skriftlig tentamen. Denna förklaring tycks dock inte vara tillräcklig, med tanke på de goda erfarenheterna på den första kursen. Studenterna i den första kursen hade dock mer erfarenheter med att sätta sig in i en större mängd kurslitteratur, till skillnad från de andra studenterna som varit vana vid mer praktiska examinationsmoment.

MOT EN NY SYN PÅ NÄTFÖRELÄSNINGEN

Dan Wirdefalk, Åsa kronkvist

Traditionen med föreläsningar är lika lång som akademien själv. I begynnelsen handlade det till stor del om att berätta det studenterna behövde veta, eftersom det inte fanns något annat sätt för dem att ta reda på det.

Idag, när studenter har tillgång till källor i överflöd, handlar föreläsningen mer om att ge studenter redskap att bearbeta information och integrera den till egen kunskap och förståelse. Erfarna föreläsare i det fysiska rummet har en hel arsenal av pedagogiska verktyg för att jobba med studenternas engagemang och interaktion. Erfarna föreläsare berättar inte "allt studenter behöver veta".

Av schematekniska skäl är en föreläsning normalt 90 eller 180 minuter lång. Men vad händer när föreläsningen ges via nätet och vi därmed blir helt oberoende av tid och rum? Det är lätt hänt att överföra den äldre traditionella synen på föreläsning och producera långa inspelningar där en lärare berättar för en grupp passiva åhörare.

Föreläsningar på nätet är en helt annan lärandesituation än föreläsningar i aulan. Vi behöver anpassa sättet att föreläsa efter detta. Vi behöver utforma nätundervisning som främjar studenters reflektion, engagemang och interaktion. För att kunna göra det är det viktigt att fundera över syftet och målsättningen för varje föreläsning och alltid ställa sig frågan "vilken aktivitet förväntar jag mig att detta ska leda till hos studenterna".

Vårt särskilda mantra är "Håll det kort". Med korta inspelningar kan studenter uppmanas till aktivitet och reflektion mellan klippen. Det blir också möjligt att bygga upp lärmaterial i form av moduler, vilket gör det enklare att anpassa för olika studentgrupper och kurser. En tredje vinst är att i en kort inspelning är det lättare att vara fokuserad hela tiden och att använda röst och kroppsspråk för en dynamik i föreläsningen.

Under vårt blixttal kommer vi att prata om vad föreläsningar på nätet kan innebära i praktiken och hur lärare kan planera sin föreläsning som en del i en lärmiljö. Vi kommer också att ge exempel på en del verktyg för interaktion och samarbete.

Vi arbetar på LärandeResursCentrum, Högskolan Kristianstad som mediaproducent respektive IT-pedagog. Vi har lång erfarenhet både av att själva spela in lärresurser samt av att handleda och stödja lärare som undervisar på nätet.

SJÄLVREGLERAT LÄRANDE MIN START MOT KONCEPTET FLIPPED CLASSROOM

Eva Strandell

Eva Strandell, ETN eva.strandell@hh.se

Blixttal Digital kompetens och E-lärande

Högskolan i Halmstad har under de senaste åren börjat använda sig av en webbplattform, Blackboard, vilket har öppnat nya möjligheter för studenters lärande. Efter att ha undervisat på ett traditionellt sätt under nästan 20 år kände jag att det var dags att förnya metoderna och tänka nytt. Sedan starten på min lärarkarriär har jag också haft en önskan att fungera mer som en mentor än som en föreläsare och nu med IKT som hjälp kunde det bli verklighet. Utan att få extra resurser eller tid bestämde jag mig för att sätta igång, min mentala energi kom ifrån lusten, det var kul och lätt att göra inspelningarna.

I två kurser, mikrobiologi och fysiologi, under vårterminen 2015 filmade jag så mina föreläsningar och la ut dem på kursens Blackboard sida. Konceptet Flipped classroom ligger till grund för hur jag vill arbeta med min undervisning och studenternas lärande. Jag valde att följa upp filmerna, eller klippen som studenterna kallar dem, med icke obligatoriska seminarier där vi i smågrupper diskuterade olika frågeställningar. Några studenter var skeptiska vid kursstarten men utvärderingarna sa en helt annan sak. Studenterna uppskattade möjligheten att kunna repetera föreläsningen, läsa i boken och titta på filmen. Seminarierna visade sig vara välbesökta, 90 % av studenterna närvarade. Studenterna var också nöjda att få arbeta med frågeställningar och möjligheten att kunna fråga mig i lugn och ro. Nästan alla studenter hade frågor, vilket jag inte upplevt på mina live föreläsningar. Jag använde Kaltura vid mina inspelningar, filmerna är mellan 12-18 minuter långa och jag gjorde inga redigeringar. Under våren 2016 ska jag fortsätta utveckla en av dessa kurser (mikrobiologi). Jag ska lägga upp frågor på blackboard, s.k. Quiz, spela in laborationsinstruktionsfilmer för att spara tid till det roliga d.v.s. själva laborerandet, göra en digital självvärdande begreppstentamen vilken jag kommer kombinera med en muntlig, förståelse tentamen. Om tid och resurser finns kommer jag att undersöka mer vetenskapligt, eventuellt med hjälp av ett Tänka högt protokoll, om hur studenterna upplever E-lärande och specifikt vad de tänker kring tentamensformen, t.ex. om de lärt sig något vid själva examinationen

ERFARENHETER FRÅN PROJEKTET DIGITAL SALSTENTAMEN – GÖTEBORGS UNIVERSITET

Maria Nilsson, Maria Sunnerstam, Johan Telléus

Hösten 2015 genomfördes en upphandling av systemstöd för digital salstentamen vid Göteborgs universitet. Att införa ett nytt system medför även ett införande av ny förvaltningsorganisation, ny kompetens och förändrade arbetsrutiner.

Erfarenheten från andra digitaliseringsprojekt har påvisat svårigheter att förankra ett nytt systemstöd i alla delar av en stor organisation. En utmaning är att få med såväl teknisk, som administrativ personal samt slutanvändare redan i planeringsstadiet vid ett införandeprojekt (Keen, 1981).

På initiativ från Handelshögskolan vid Göteborgs universitet genomfördes ett pilotprojekt 2014. Handelshögskolan har 25-30 000 studenter per år som skriver tentamen och flera grundkurser med över 200 studenter (Intern statistik från Tentamensservice vid Göteborgs universitet). Tankar på om salstentamina skulle kunna gå att digitalisera fanns sedan länge. På uppdrag av Utbildningsnämnden och i samarbete med enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL-enheten) genomfördes flera pilotförsök med digital salstentamen. Rapporter från pilotförsöken går att ta del av på PIL-enhetens webbsida (Nilsson, Sunnerstam och Petersson, 2014a, 2014b).

Pilotprojektet ledde vidare till en satsning på projektet Digital salstentamen (DEX) finansierat av universitetsledningen. Projektet DEX fick i uppdrag att genomföra en upphandling och implementera ett universitetsgemensamt systemstöd för digital tentamen vid Göteborgs universitet.

Tentamensprocessen idag kräver många timmars arbete, framför allt för administratörer samt vid stora tentamina. Administratörer sammanställer och distribuerar tentamensfrågorna till tentamenssalen. Efter tentamen anonymiseras och delas studenternas tentamenstester upp i olika högar till respektive rättande lärare. Efter rättningsproceduren sorteras och anonymiseras tentamenstesterna återigen (Ferrell, 2014). Lärare, som ibland har svårt att tyda studenternas handstil, bedömer då oftast till studentens fördel. Många noterar att rättssäkerheten i olika faser av denna manuella process riskerar att äventyras (Barnett och Phelps, 2010).

Det finns många fördelar med en digitalisering av tentamensprocessen. Den administrativa processen förenklas och pappershanteringen upphör i stort sett helt. Risken minskar att tentamenstester försvinner i hanteringen och lärare får tillgång till tentamenstesterna även när de befinner sig på annan ort. Studenterna uppskattar att få använda datorn som arbetsredskap även i samband med examination (ibid).

I en digitalisering av en av universitetets mest grundläggande och viktiga funktioner – examinationen – uppstår många frågor att ta ställning till. I vår presentation kommer vi att dela med oss av våra

erfarenheter från förarbete, upphandling och införande av digital salstentamen vid Göteborgs universitet. Vi lyfter frågeställningar kring olika områden från kravställning på system, tentamenslokaler, datorer, personalfrågor till policybeslut, juridiska aspekter och genomförande. Vi presenterar även hur införandet våren 2016 fungerat samt utmaningar vi löst och utmaningar som kvarstår.

Litteraturlista:

Barnett,L, Phelps,D. (2010). Supporting digital exams: riding class V rapids through exam policy, tech policy, and exam support. Proceedings SIGUCCS, 205-208. ACM, (2010). Hämtad 2015-11-30 från: <http://dl.acm.org/citation.cfm?doid=1878335.1878387>

Ferrell,G. (2014). Electronic Management of Assessment (EMA): a landscape review. JISC. Hämtad 2015-11-30 från: http://repository.jisc.ac.uk/5599/1/EMA_REPORT.pdf

Keen,P. (1981). Information systems and organizational change. Communications of the ACM, 24(1), 24-33.

Nilsson,M., Sunnerstam,M., Petersson,B. (2014a). Digital salsskrivning – en pilotstudie på Handelshögskolan, Göteborgs universitet våren 2014. PIL-enheten, Göteborgs universitet. Hämtad 2015-08-14 från: http://pil.gu.se/digitalAssets/1488/1488824_pil_arbetsrapport_dex_del-1_140627.pdf

Nilsson,M., Sunnerstam,M., Petersson,B. (2014b). Digital"

GLOBAL HÄLSA OCH E-LÄRANDE FÖR INTERNATIONALISERING AV UTBILDNINGAR INOM HÄLSA OCH SJUKVÅRD

Karin Båge, Helena Nordenstedt

Vad spelar internationalisering av medicinska studieämnen för roll för att skapa relevanta utbildningar som både bidrar till, och kritiskt granskar samhällsutvecklingen?

Karolinska institutet har tagit fram en Handlingsplan för internationalisering för utbildning på grund och avancerad nivå. Dess övergripande mål är att alla studenter ska 'ha god beredskap för arbete på en global arbetsmarknad med varierande ekonomiska och sociala förutsättningar samt ha god beredskap för att arbeta i mångkulturella miljöer.'

Handlingsplanen har fyra delmål, varav delmål ett fastslår att globala hälsofrågor ska vara integrerade i den obligatoriska undervisningen i KIs samtliga utbildningsprogram. Uppföljning sker genom att redovisa hur globala hälsofrågor är integrerade i kurser, framförallt genom att rapportera hur kursinnehåll och lärandemål inkluderar globala hälsofrågor.

Global hälsa är ett tvärvetenskapligt ämne, varav två centrala byggstenar är medicin och folkhälsa, där ekonomins roll är grundläggande. Grundprinciper är bland annat att hälsoproblem sträcker sig över nationsgränser, varierar såväl inom som mellan nationer, och inbegriper framförallt vikten av att skapa jämlikhet inom hälsa och sjukvård i världen.

Forskningsgruppen Global Health, HIV/AIDS and SRHR på institutionen för folkhälsovetenskap har ansvar för att leda arbetet med att implementera delmål ett på KI. Detta görs främst genom att öka lärares kunskap om globala hälsofrågor, stödja arbetet med att integrera globala hälsofrågor i kursplaner och att tydliggöra dessa genom till exempel lärandemål.

I kunskapsutvecklingen kommer digitala verktyg så som datavisualiserings-verktyget Vizabi från Gapminderstiftelsen och Global burden of disease från Health Metrics and Evaluation användas, samt delar av en MOOC (Massive Open Online Course) i global hälsa, framtagen av samma team. Dessutom kommer även en webbaserad plattform att användas, där alla handlingsplanens fyra delmål kommer att integreras. Denna plattform ska bli ett verktyg för lärare från olika program att dela med sig av goda exempel, litteratur samt inresande lärare på lärarutbyte genom till exempel Linneaus Palme-programmet. Plattformen har som mål att främja ett icke-hierarkiskt erfarenhets- och kunskapsutbyte, som leder till nya kunskaper, färdigheter och eventuella samarbetspartners bland KI:s lärare.

Detta arbete har som mål att morgondagens hälso-och sjukvårdspersonal ska ha en insikt i hur hälsotillståndet ser ut för världens befolkning. De ska ha en god förståelse för hur och varför hälsotillstånd skiftar mellan och inom länder, och hur dessa förändringar har sett ut över tid. De kommer

också ha god kännedom kring hur olika sjukdomar och ohälsa kan behandlas på olika inkomstnivåer. Till sist kommer framtidens hälso- och sjukvårdspersonal ha en god förståelse för hur ett samhälles resursnivå påverkar hälsosystemets mål och funktion till att främja hälsa och behandla sjukdom.

Detta arbete är angeläget dels för att våra utbildningar ska svara mot samhällets förändring, där nationsgränser blir mer porösa, och kommunikationsteknologin underlättar mobilitet och kunskapsutbyte. Därutöver är det också viktigt att studenter har en kritisk förståelse för hur dessa förändringar påverkar hälsa och sjukvård. Allt detta för att våra utbildningar ska bidra till att främja hälsa och vård på ett sådant sätt som i sin tur bidrar till att driva samhällsutvecklingen framåt.

Referenser:

Handlingsplan för internationalisering 2014-2017 för utbildning på grundnivå och

KUDAG SOM MÖJLIGHET TILL ERFARENHETSUTBYTE

Jessica Fahlén, Marie Wiberg

Många lärare på högskolor och universitet har kompetensutveckling (KU) i sin tjänst vilket är reglerade i lokala avtal. Enligt Umeå universitets avtal innebär det att alla universitetslektorer ska under en treårs period ges utrymme om minst 20 procent. Vidare framgår att avrapporteringen av genomförda uppgifter ska ske på lämpligt sätt. Avstämning och revidering av lärarens kompetensutvecklingsplan sker vanligtvis på de flesta institutionerna/enheterna vid återkommande utvecklingssamtal. På vår Enhet har det vanliga varit att lärarna har genomfört sin KU utifrån sin plan och rapporterat en gång per år vid utvecklingssamtalet. Vid detta tillfälle har även planen reviderats. Tyvärr sker då inte ett erfarenhetsutbyte mellan kollegor utan enbart en avrapportering mot närmaste chef. För att förändra det här införde vi för tre år sedan på försök en KU-dag. Inspirationen till en KU-dag kom från Enhetens doktoranddag som ges en gång per år och där alla doktorander presenterar vad de har gjort det gångna året samt blickar framåt vad de ska göra det kommande året. Idén med en KU-dag är att alla som har KU-tid i sin bemanning presenterar vad de har gjort på sin tid samt en kort framåtblick på 10-15 minuter. För att engagera fler personer att delta så uppmanade vi även alla projektledare med externa medel att presentera vad de gör på sin forskningstid. Vårt huvudsakliga syfte med KU-dagen var att synliggöra vad alla gör samt att öppna upp för att lära oss av varandra men också för att öka medvetenheten om vad alla gör på Enheten. Erfarenheterna efter tre år med en årlig KU-dag har varit många. Första året så upplevde vi en viss osäkerhet bland deltagarna. Vad leder egentligen införandet av en KU-dag till? Är den till för att kontrollera ens arbete eller kan man lära sig något? Redan andra året så uttryckte flera av deltagarna att de ville delta och det pratades om det i positiva termer både inför och efter genomförandet. Detta beror troligtvis på att vi arbetat aktivt med att det inte ska kännas som en kontroll utan mer till för att dela erfarenheter. Nu efter att ha genomfört det ett tredje år så ses det som ett självklart inslag i vår verksamhet. Lärdomar vi har dragit under de här åren inkluderar betydelsen av hur man lanserar KU-dagen, när på terminen den ges för att säkerställa att så många som möjligt kan delta, samt hur värdefullt det är att vara medveten om vad andra gör för att skapa nya projekt och ett inkluderande arbetsklimat på Enheten.

PEDAGOGISK MERITERING – INDIVIDENS KARRIÄR ELLER ORGANISATIONENS UTVECKLING?

Ingrid Svensson, Katarina Winka

Modeller för högskolepedagogisk meritering har vuxit fram och implementeras vid flera av Sveriges universitet och högskolor. Umeå universitet har ett meriteringssystem sedan 2013. Syftet med systemet är att bidra till att kontinuerligt höja kvaliteten i utbildningen inom universitetet genom att uppmärksamma lärare med hög pedagogisk kompetens och stort engagemang samt de pedagogiska miljöer de är verksamma i.

Det finns två nivåer i det pedagogiska meriteringssystemet vid Umeå universitet; meriterad respektive excellent lärare. För bägge nivåerna finns ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att en lärare ska bli inplacerad i systemet. Det handlar om pedagogisk erfarenhet, skicklighet och praxis. Universitetslärares tankar om lärande och reflektioner över sin egen undervisning anses vara en nyckelfaktor för professionell utveckling och reflektion är därför en viktig del i flera av kriterierna.

Lärare som inplaceras i meriteringssystemet ska fungera som förebilder och aktivt bidra till den pedagogiska utvecklingen vid Umeå universitet. Liknande ambitioner återfinns i andra lärosätens modeller.

Men, nås de organisatoriska målsättningarna eller hamnar fokus på personliga prestationer och individuell karriär? I denna studie presenterar vi hur ett pedagogiskt ledarskap kan bidra till att den högskolepedagogiska meriteringen främjar både individers karriär och stimulerar den pedagogiska utvecklingen vid den egna institutionen. Vi utgår från det pedagogiska meriteringssystemet vid Umeå universitet.

Prefekten vid Statistiska enheten vid Handelshögskolan vid Umeå universitet initierade våren 2015 en kollegial lärandecirkel kring det pedagogiska meriteringssystemet. Lärandecirkeln genomfördes i samarbete med institutionen för Kostvetenskap. En grupp om ca 10 personer träffades vid sju tillfällen. En tanke med lärandecirkeln var att skapa utrymme för det egna reflekterandet och ge den enskilde läraren stöd för att formulera en genomtänkt och lyckosam ansökan. Förhoppningen var också att den pågående pedagogiska diskussionen vid institutionerna skulle stärkas och breddas.

I fokus för träffarna stod de kriterier i meriteringssystemet som kräver reflektion över den egna undervisningen och studenters lärande. Efter en inledande introduktion kring ett kriterium ägnades större delen av varje träff åt smågruppsdiskussioner. Träffarna avslutades med samtal i storgrupp. Ett genomgående tema för träffarna var att reflektera över vilka styrkor var och en hade under ledorden; Vad (har jag gjort som lärare)? Varför? Hur? och Resultat/Analys. Lärare från andra institutioner som tidigare inplaceras i systemet inbjöds för att dela med sig av erfarenheter och tankar kring pedagogisk

meritering.

Deltagarna var överlag mycket nöjda och menade att de genom lärandecirkeln fått stöd för sin egen reflektionsprocess. Sju lärare som deltagit i lärandecirkeln höll i presentationer vid den högskolepedagogiska konferensen i Umeå hösten 2015, och fem lärare ansökte om inplacering i det pedagogiska meriteringssystemet i den senaste utlysningen av den högskolepedagogiska meriteringsmodellen. Genom den kollegiala lärandecirkeln skapades en kreativ miljö som stimulerat den pedagogiska diskussionen och utvecklingen vid institutionerna.

AKTIVERANDE METODER FÖR DJUPARE LÄRANDE

Anna-Greta Nyström, Joachim Ramström

Workshopen fokuserar på olika verktyg lärare kan använda sig av för att aktivera sin publik (studerande). Under workshopen prövar vi på och diskuterar olika verktyg och metoder som stöder kollaborativt och kollektivt lärande. Deltagarna får även möjligheten att komma med egna goda exempel och diskutera fördelar och nackdelar med aktiverande metoder inom högre utbildning. Vi diskuterar även vilka metoder som passar i vilka situationer och hur de stöder lärandemål. Målsättningen är att deltagarna får med sig en verktygslåda med aktiverande metoder och inspiration att utveckla sin undervisning mot studentcentrerat lärande. Hur kan exempelvis social media stöda lärande bland och mellan studerande, hur kan studerande motiveras till att lära sig av varandra och tillsammans skapa kunskap osv. Verktygena och metoderna som tas upp på workshopen kan kategoriseras som innovationsverktyg, problemsformuleringsmetoder, lösningssökande metoder. Metoder från service design tas även upp under workshopen.

FÖRÄNDRAT FOKUS PÅ FOU DAGAR

Marie Wiberg

Årliga doktoranddagar kan användas på olika sätt. Tidigare bestod en doktoranddag vid min Enhet enbart av studenternas presentationer och den feedback som gavs muntligt av andra handledare och doktorander. Problemet är dock att varje doktorand inte ges speciellt mycket tid vid en doktoranddag och det är ofta bättre att lägga fram ett arbete på ett seminarium där de som lyssnar läst arbetet om man verkligen vill kunna diskutera arbetet. Av dessa två anledningar bestämde vi att förändra syftet och innehållet av den årliga doktoranddagen. Det nya syftet med doktoranddagen blev att, förutom en avrapportering och en framåtblick att betrakta det som ett medel för att få ett gott arbetsklimat bland handledare och doktorander och en kompetenshöjning hos deltagarna. Denna nyordning innebar att dagen inleds med korta presentationer av doktoranderna, följt av ett tema som förändras varje år och att dagen avslutas med en aktivitet. Syftet med doktorandernas korta presentationer blev därmed att ge en kort tillbakablick av året som gått med avseende på kurser, konferenser, artikelskrivande, undervisning osv. De skulle även ge en framåtblick inom dessa områden. Genom att hålla presentationerna kort fanns det tid till annat. Olika teman har skapats löpande och idén är att ha olika teman för varje år som en doktorand är inskriven. De teman som har hunnit utformas inkluderar det återkommande Etik och etiska bedömningar eftersom det var ett inslag som inte alltid fick rum inom den ordinarie verksamheten men är ett viktigt nationellt mål inom forskarutbildningen. Ett annat tema har varit publikationsstrategier eftersom publikationslandskapet befinner sig i stor förändring just nu. Ett tredje tema har varit att arbeta aktivt med hur de nationella målen inom forskarutbildningen kunde översättas till lärandemål för varje doktorand. Den efterföljande aktiviteten har i sig varit viktig för att bryta hierarkier och skapa en god arbetsmiljö. Aktiviteter som genomförts har varit alltifrån att lära sig rita serier, curling, bowling och lekfull problemlösning i fortet. En viktig del av genomförandet av aktiviteten har varit att en handledare aldrig sätts i samma grupp som sin doktorand för att skapa en större vi-känsla inom forskarutbildningen. I utvärderingarna har handledare och doktorander visat sin uppskattning för denna form av doktoranddagar eftersom de ger ett mervärde utöver bara redovisningar samtidigt som de bidrar till bra diskussionsklimat och arbetsklimat. Genom att ge något ytterligare än enbart doktorandpresentationer så erhålls även en kompetenshöjning bland handledarna vilket gör det attraktivt att delta för såväl huvudhandledare som biträdande handledare.

UTEMILJÖNS BETYDELSE FÖR LÄRANDE OCH FORSKNING

Erik Skärbäck

Utevistelse i bra grönska ger effekter på koncentration och korttidsminne. Forskning visar att en timmas vistelse i grön utemiljö ger signifikant bättre koncentration och minneskapacitet, och att vistelse i rik grönska ger bättre hänsyn och empati till andra.

Grönområden på arbetsplatser har visat sig minska stressen och öka trivseln. Stress och empati är omvänt korrelerade. Allt talar för att utemiljöer inom verksamhetsområden bör ha lämpliga grönkvaliteter för att gynna samarbete.

USAs mest prestigefyllda universitet på väst- och ostkusten, och även Googles senaste kontor i Silicon Valley, Googleplex, har analyserats med avseende på tillgången på de åtta utemiljökaraktärerna rofylldhet, vild natur, artrikedom, rymdkänsla, allmänning, lustgård/"skydd", centrum/fest/mötesplatser, samt kulturhistoria. Dessa karaktärer har också analyserats och beaktats under stadsplaneringen i Lomma Hamn.

Den forskning om naturens rehabiliterande effekt på människor med utbrändhetssyndrom som genomförs på Alnarps Rehabiliteringsträdgård visar att vissa miljökaraktärer har större betydelse än andra.

I en pilotstudie av KI campus, Solna, med enkät till all personal, har studerats hur personalens trivsel och stress har samband med upplevda utemiljökaraktärer, lunchpromenader och cykling.

En vanlig brist på vissa campus är avsaknad av trevliga små uteplatser för fika och samtal. Mycket talar för att mer genomtänkt grönska ger ett innovativt klimat.

I min presentation redovisas analysmetodik från bakomliggande grundforskning till beskrivning av goda campusmiljöer.

STUDENTEN I FOKUS -- BIBLIOTEKET SOM LÄRANDEMILJÖ

Åsa Forsberg, Ingela Wahlgren

Universitetsbiblioteket vid Lunds universitet är ett traditionellt bibliotek i en kulturminnesmärkt byggnad från början av 1900-talet. Det finns behov att utveckla och förändra biblioteket lärandemiljö för att bättre passa nya pedagogiska behov i utbildningen. För att ta fram ett underlag för förändringsarbetet har verksamhetsområdet Biblioteksservice under höstterminen 2015 genomfört ett flertal användarundersökningar, med fokus på User Experience, UX. UX är ett samlingsnamn för etnografiska undersökningsmetoder som syftar att beskriva hela användarupplevelsen, med utgångspunkt i användarens behov, mål och upplevelse.

Till de metoder som använts hör Kognitiva kartor. Användare får i uppgift att på kort tid ur minnet rita en karta över i detta fall biblioteket. Metoden bygger på antagande t att användare då inkluderar det som är viktigt för dem. Dessa kartor analyseras för att ge en bild av vad användare fäster vikt vid och vad de inte fäster vikt vid. En annan metod är Touchstone Tours, där i detta fall man följer med biblioteksbesökare när de uträttar sina ärenden i biblioteket och beskriver dem. Ytterligare en metod är observationer i lärandemiljön för att få en uppfattning om hur studenter använder den.

Samtidigt genomförs tester av olika former av studiemiljöer, där användarna uppmanas att ge sin synpunkt.

Dessutom genomförs mer traditionella undersökningsmetoder såsom intervjuer, fokusgrupper och enkäter. Sedan ett halvår har biblioteket också ett välanvänt "klotterplank" som ger användare möjlighet att uttrycka önskemål och klagomål.

Samtliga undersökningar analyseras för att ge en bild av problemområden och utvecklingsmöjligheter, dessa ligger till grund för ett förslag för hur universitetsbiblioteket ska utveckla lärandemiljön för att tillfredsställa studenternas behov.

I vårt blyttal vill vi kort presentera de olika undersökningsmetoderna och föra en diskussion om hur man på ett bra och hållbart sätt arbetar med användarundersökningar för att utveckla verksamheten.

RUM FÖR AKTIVT LÄRANDE

Michael Svedemar, Hans Antonsson, Thomas Grysell, Marie Leijon

”Rum för aktivt lärande” är ett högskoleövergripande nätverk som fokuserar på den fysiska miljöns betydelse för lärande i högre utbildning. I den här workshopen kommer medlemmar i nätverket att presentera några pedagogiska idéer för hur vi kan arbeta med aktivitetsbaserat lärande med fokus på rumslighet. Deltagarna kommer att få bekanta sig med undervisningsformer som formats i så kallade ALC-salar (Active Learning Classroom). ALC-salar har skapats främst i USA, vid exempelvis University of Minnesota — men det finns i dag liknande rum även vid en rad svenska lärosäten. ALC-rummen är designade för att stödja lärandeprocesser med fokus på samarbete och interaktion. Vi kommer även att utforska andra exempel på flexibla lärandemiljöer. I workshopen presenteras dessutom nätverkets inriktning och verksamhet. Nätverket har i dag drygt 100 medlemmar från 31 svenska lärosäten, med bred representation från olika områden. Vi kommer därför att diskutera vilka värden och utmaningar som kan finnas i att arbeta tvärdisciplinärt kring ett gemensamt utvecklingsområde — i det här fallet lärandemiljöer i högre utbildning.

ETT EXEMPEL PÅ DET KOLLEGIALA LÄRANDET – ETT ARBETSPLATSLÄRANDE FÖR ATT MÖJLIGGÖRA STUDENTAKTIVA LÄRANDEFORMER

Åsa Tjulin

Ett pedagogiskt utvecklingsarbete på Mälardalens högskola, inom programmet för folkhälsovetenskap, initierades hösten 2013. Det hela började med en workshop om ProblemBaseratLärande (PBL) som pedagogiskt förhållningssätt och modell. Frågan kollegiet ställde sig efter genomfört workshop var om PBL, eller en egen hybrid av det teoretiska förhållningssättet (syn på lärande) och pedagogiska metoden och didaktik (verktyg i undervisningen), skulle kunna vara något att använda sig av i det treåriga folkhälsovetenskapliga programmet.

Vidare identifierade kollegiet vissa behov av pedagogiskutveckling.

På kollegialnivå:

üAvsaknad av gemensamt pedagogiskt förhållningssätt

üAvsaknad av pedagogisk transparens och delat/kollegialt lärande, dvs vad gör mina kollegor i "sina kurser"

üInga lärtillfällen mellan kollegor fanns inplanerat på ett kontinuerligt och strukturerat sätt

üBehov av en diskussion och utveckling av hur pedagogiska metoder och förhållningssätt kan gå hand-i-hand med progressionen inom ämnet folkhälsa i grundutbildningen

På studentnivå:

üUndvika och förebygga konflikter i studentgrupper i samband med grupparbete

üUndvika att alltför många studenter helt väljer bort frivilla lärtillfällen som erbjuds på högskolan

üFörbättra kvalitén på lärandeprocessen och slutprodukterna i grupparbeten

üFörbättra bedömningen av individuella insatser i grupparbeten

üMöjliggöra och förbättra lärtillfällen för individuellt skrivande

Under våren 2014 gick kollegiet gemensamt in i en pedagogisk kompetensutveckling genom en handledarutbildning för PBL. Utbildningen låg till grund för att kunna ta ställning till om PBL, eller en egen hybrid, skulle kunna gynna kollegiet i sin pedagogiska utveckling och svara på frågor som; varför skulle vi använda oss av PBL i programmet, när, hur och vad skulle en förändring innebära?

I ett första steg kom kollegiet fram till att en egen hybrid, som kallas studentaktivt lärande, skulle testas och implementeras i valda kurser inom det folkhälsovetenskapliga programmet. I korthet innebär det nya pedagogiska verktyget att kollegiet införde handledarledda studiegrupper för att utveckla och förbättra grupparbeten inom vissa kurser. Det pedagogiska verktyget har utvärderats med frågeställningar om vad som varit positivt och vilka utvecklingsmöjligheter som finns under kursernas gång från både kollegialt- och studentperspektiv.

Kollegialt visar utvärderingen positiva aspekter som att:

- ü Den "nya lärarrollen" som katalysator eller handledare upplevs rolig och utvecklande
- ü Grupparbeten bedöms ha högre kvalitet än tidigare och konflikter i studentgrupperna har minskat
- ü Några lärare har vågat prova nya pedagogiska verktyg som stärker ett studentaktivt lärande, som till exempel Flippat klassrum med goda studentresultat som följd
- ü Behov av vidareutveckling

Studenternas utvärdering visar positiva aspekter som att:

- ü Kul
- ü Roligt att få fria tyglar
- ü Inspirerande och sporrar till att ta ansvar för sin del i gruppen
- ü Givande att lära av varandra, att få diskutera, lyssna, reflektera och utbyta idéer
- ü Gott handledarskap
- ü Behov av vidareutveckling

Det strukturerade pedagogiska arbetet har lett till flera kvalitetsförbättrande åtgärder med följande resultat:

- ü Pedagogiskt synsätt/förhållningsätt diskuterats och programmets pedagogiska inriktning tar form
- ü En person har utsetts som pedagogiskt utvecklingsansvarig inom utbildningsprogrammet
- ü Pedagogiska diskussioner är en stående punkt på ämneslagskonferens som äger rum en gång/månad i kollegiet
- ü Strategier för att säkerställa pedagogisk progression i utbildningsprogrammet börjar utformas

HOW TO INCLUDE FEMALE STUDENTS IN TECHNICAL COMPUTER SCIENCE STUDY PROGRAMS

Erik Bergström, Urban Carlén, Maria Riveiro

Introduction: The unbalanced number of female and male students in computer science, and in general, in technology and engineering has been extensively studied. There are numerous sociocultural, neurological and psychological studies that analyse the situation of female students at technical computer science programs, focusing on the differences that would make women less or more likely to excel in these areas (e.g. Mayer-Smith et al., 2000; Rubio et al., 2014). In a previous study carried out by the authors (Riveiro, Bergström, & Carlén, 2012) investigating if a male-dominant environment affects the learning experience of the female students from a particular program within computer science (Network and System Administration, NSA) resulted in various questions that needed further investigation. This study tackles one of them, why several female students interested in the program that submitted an application did not finally register? This question frames our work that intends to strategically consider a norm-critical pedagogy that fosters a more heterogeneous group of students.

Methods: Quantitative and qualitative research methods were chosen to answer the research question; in particular: (1) statistical analysis of the data collected from the admission system of all computer science programs at the University of Skövde from 2008 to 2014, (2) semi-structured interviews by phone with female-students that show interest in the NSA program (selection round 1 and 2) but did not finally register, and (3) semi-structured interviews with all NSA registered female-students from 2008 to 2014. The collected results were analysed by using a phenomenographical approach.

Results and conclusions: The results of the statistical analysis shows that 5-9% of the students who show interest in the program were female, while only 1-5% of the females finally register after the second selection round, a drop that is significant.

The phone interviews carried out show that the main reasons for not registering to the program were mainly personal, and that they were aware that the program itself was male-dominated, which did not seem to have any influence on their choices, as their main reasons to have chosen the program were their interest in doing higher education in the area.

The interviews carried out with the students registered in the program did not point out that there was any problem with the admission process, and that the information given was adequate and sufficient. Most of the female-students interviewed would see positively that more female-students were a part of the program. An interesting outcome of the interviews was that more female role models are needed.

The aim of this paper is to summarize the results obtained from our investigations and place the results obtained in relation to norm-critical pedagogy and didactics. We believe that our research triggers an

interesting discussion from which we can learn to design technical computer science programs taken a learning perspective that foster a more heterogeneous group, creating a more inclusive academic culture. Furthermore, the analysis shows some pedagogical implications regarding student participation that can be introduced to promote student's interest in technology rather than the distribution of men and women.

HUR KAN VI ARBETA MER SPRÅKUTVECKLANDE I SYFTE ATT STÄRKA INTEGRATIONSPROCESSEN?

Malin Larsson

Sverige står inför en sällan skådad integrationsutmaning. De ökade flyktingströmmarna ställer ökade krav på integration i syfte att så snabbt och så långsiktigt som möjligt ta tillvara de resurser som korsat våra gränser. Det är – ur allas perspektiv – en nödvändighet.

I den akademiska världen har vi redan idag problem med att ta tillvara de som har svenska som andraspråk. Vi arbetar sällan språkutvecklande, är ofta omedvetna om särprägel i andraspråksinläring samt erbjuder många grundutbildningar enbart på svenska. Detta exkluderar i många fall våra andraspråkare som får mycket svårt att göra sin röst hörd i det akademiska samtalet. Framförallt blir detta tydligt i den akademiska världens skrivpraktiker där kraven på exakthet och tydlighet ställer nästintill orimliga krav på den som har svenska som andra, tredje eller till och med fjärde språk. Vi använder termer som breddad rekrytering och breddat deltagande i syfte att välkomna mångfald i den akademiska världen men vi präglas samtidigt av en enormt snäv och homogen syn på vad en akademisk utbildning är och hur den ska se ut.

Att nå en akademisk nivå på ett andraspråk är en process som kan ta många år beroende på förutsättningar och många som påbörjar en akademisk utbildning är således fortfarande i behov av språkutvecklande stöd för att nå examensmålen för en utbildning. Att anta att deras språkutveckling är en process liktydig med den som läser utbildningen på sitt förstaspråk verkar exkluderande och förhindrar deras möjligheter att på kortast möjliga tid nå en språkbehärskning som motsvarar en akademisk nivå. Trots detta behandlar vi idag våra studenter som en homogent språklig grupp. Stödet för den med annat modersmål än svenska är idag litet och utgår inte heller alltid från ett andraspråksperspektiv

Att öka genomströmningen i utbildningar är i allas intresse och med en ökad invandring ställs det ovan nämnda på sin spets då språket i sig har en nyckelposition i integrationsarbetet. Frågan är om den akademiska världen på samma sätt som tidigare kan slå ifrån sig behovet av att låta studenter utvecklas språkligt under sin tid på en akademisk utbildning genom att hävda att det är grund- och gymnasieskolans uppgift. Den akademiska världen måste – för att gynna samhällsutvecklingen – tydligare arbeta för integration inte bara genom att anta studenter utan också genom att erbjuda språkutvecklande stöd genom de akademiska utbildningarna. Därför är det viktigt att vi tillsammans diskuterar och utbyter erfarenheter kring hur detta arbete redan utförs och hur det kan utvecklas i syfte att möta de ökade krav som vi som akademi – och samhälle - nu ställs inför.

STARTING FROM SCRATCH: IMPLEMENTING CDIO IN A NEW MASTER OF SCIENCE IN ENGINEERING

Niklas Eriksen, Sören Hilmerby, Madelaine Johansson, Lars Karlsson, Amy Loutfi

In 2015, Örebro University was granted the rights to provide a Master of Science in Engineering (5 year engineering programme). This fall we launch two programmes, in Computer Science and Industrial Economics. The basis of these programmes rests on a pedagogical approach of increasing interest, namely CDIO (Conceive-Design-Implement-Operate), which aims to provide a framework particularly suited for technical and engineering programmes.

A number of non-trivial challenges were addressed when crafting a programme that conforms to the CDIO standards and guidelines. In particular, one of the more difficult tasks is to ensure that a programme in its entirety satisfies both the CDIO goals and the learning outcomes in the Swedish Higher Education Ordinance in a coherent and meaningful way. A further challenge is to educate the entire teaching core to help them adopt the model, and to guide the staff in finding proper use of CDIO within each different subject.

This talk presents how these challenges were addressed in adopting CDIO during the application process and the initial implementation stages. It describes how a department in rapid development was able to anchor the concepts of the pedagogical model with its teachers and programme directors. In particular, we outline the tools and processes which were used in order to create familiarity and consensus with the teaching core responsible for the new education. The talk also describes the difficulties encountered in applying a single pedagogical model to an education, and outlines the iterative process taken in order to integrate CDIO in a new programme and within its various courses.

DIREKTSÄNDA FÖRELÄSNINGAR FÖR ÖKAD KVALITET OCH ÖKAT DELTAGANDE

Joacim Svensson, Mikael Wiberg

Från campus, till online, till blended learning. Genom förändrade förutsättningar har Making learning possible (från Paul Ramsden) varit ett återkommande tema för Högskolan Dalarnas utvecklingsarbete.

Vi har sedan länge arbetat utifrån tre grundläggande behov; Organisera utbildningen, Samtala och Föreläsa. Föreläsningar har en särställning som en omistlig resurs för att ge studenterna hjälp och stöd att förstå kursen och kurslitteraturen. Vår syn på dessa behov är att de gäller för såväl campusundervisning som nätbaserad undervisning, samt alla varianter däremellan. Utifrån det har vi aktivt verkat för att tekniska gränssnitt ska vara så tydliga och enkla att fokus kan ligga på undervisningen, även i nätbaserad undervisning. Därför har Högskolan Dalarna tagit fram Videochat, för direktsända föreläsningar där ledorden är enkelhet och tydlighet.

Videochat och arbetssättet har i uppgift att uppfylla följande:

- Lärare utan tekniskt intresse/kunskap kan sända och spela in en föreläsning.
- Systemet är enkelt, självinstruerande och passar alla.
- Studenter kan ansluta från vilken enhet som helst för att ta del av föreläsningen.

Med Videochat kan läraren styra all utrustning i salen, sända föreläsningar, spela in föreläsningar, ta emot frågor från studenter och efter avslutad föreläsning få en länk med en färdigredigerad video klar att skicka ut till studenter eller länka till i lärplattformen.

För studenterna innebär Videochat att de kan se alla föreläsningar som pågår just nu, se föreläsningen direkt från valfri enhet, skicka in frågor till läraren och chatta med andra studenter som tittar på föreläsningen – oavsett var de befinner sig. Spelas föreläsningen in så kan studenterna se hela eller delar av den flera gånger.

Det finns inga genvägar och inga magiska lösningar för att få undervisning av hög kvalitet, inte heller på nätet, men vid Högskolan Dalarna har vi genom Videochat sänkt trösklarna för såväl lärare som deltagare för att fler ska kunna ta del av undervisningen.

Siffror: Vid Högskolan Dalarna finns det 14 föreläsningssalar och studior som är utrustade för direktsända föreläsningar där ca 3 500 inspelningar görs varje år. Dessutom samarbetar vi idag med Lunds Universitet där två salar är utrustade med samma system som vid Högskolan Dalarna.

INFÖRANDET AV ÖPPNA LÄRRRESURSER I SJUKSKÖTERSKEPROGRAMMET - ERFARENHETER OCH REFLEKTIONER

Marie Elf, Maria Neljesjö, Monika Jansson, Ebba Ossiannilsson

Detta projekt beskriver införandet av öppna lärresurser (OER) i sjuksköterskeprogrammet vid Högskolan Dalarna. Projektet kallas IMPOER. Sjuksköterskeprogrammet har en lång historia av att använda e-lärande och har tilldelats e-xcellence kvalitetsackreditering av den europeiska sammanslutningen för distansundervisning inom högre utbildning (EADTU). Ackrediteringen innebar att skriva fram en plan för att kontinuerligt utveckla e-lärandet. Planen innehöll bl.a. ett mål om att satsa mer på OER. I detta projekt definieras OER som undervisnings-, inlärnings- eller forskningsmaterial som antingen är helt fritt eller har släppts med en licens som tillåter fri användning, anpassning och distribution av material s.k. creative common license.

Syfte

Syftet med projektet var att införa OER och studera hur studenter och lärare upplevde användningen av OER och deras uppfattningar om hur ansatsen påverkade inlärningsprocessen.

IMPOER projektet

Trots att användningen av e-lärande är etablerat i sjuksköterskeprogrammet så är användandet av OER inte speciellt utbredd. Kursen som valdes för IMPOER projektet var en preklinisk kurs

i grundläggande omvårdnad, en kurs i andra terminen av programmet, som inkluderar både teoretiska och praktiska moment. Fokus i kursen ligger på patientens grundläggande omvårdnadsbehov, och studenterna övar på omvårdnadsaktiviteter såsom att stödja patienten med personlig hygien. Den kliniska undervisningen sker på ett kunskapscentrum, där studenterna har möjlighet att praktisera omvårdnad i en simulerad miljö med autentisk utrustning och material. I kursen ingår även lärandemål som är relaterade till den åldrande individen i samhället. Tidigare har inläring skett genom imitation, vilket innebär att studenterna undervisas i tekniker och sedan imiterar pedagogen. Denna traditionella undervisningsmetod är resurskrävande och ineffektiv. Vi ville med projektet omvända klassrummet och ge studenterna en möjlighet att bredda och fördjupa sin kunskap innan seminarier och examinationer.

Genomförandet

Projektet genomfördes i tre steg (1) systematisk sökning och granskning av OER som skulle kunna användas i kursen; (2) utveckling av läromedel (lärandemål, examinationsuppgifter, studieguide, videoproduktion); (3) stöd till studenter och lärare att använda OER.

Efter en genomgång av OER på nätet konstaterades att det fanns otillräckligt med OER som passade en svensk kontext. Projektledarna (MN, MJ) utvecklade därför in ett antal scenarier och spelade in instruktionsfilmer med stöd av en medieproducent anställd vid Högskolan Dalarna.

Under kursens gång uppmuntrades studenterna att använda OER och de inspelade filmerna för att förbereda sig för de praktiska examinationerna på kunskapscentrat. I en av uppgifterna ingick att skriva om individens åldrandeprocess med hjälp av OER.

Utvärdering

Projektet utvärderades med hjälp av semi-strukturerade intervjuer och analyserades med innehållsanalys. Resultaten visar att både studenter och lärare tyckte att det hade varit en positiv erfarenhet av att använda OER men de kände sig överväldigade av den mängd material som fanns och de var bekymrade över kvaliteten. Användningen av OER stimulerade ett kritiskt förhållningssätt. Både studenterna och lärare ansåg att ansatsen var ett stimulerande och bra sätt att lära sig, och de uppskattade att det fanns OER som var fritt och lätt att komma åt. Om användningen av OER skall utvecklas och bli hållbar behövs en förändring i attityder och praxis bland studenter och lärare.

UTBILDNINGSSTÖDJANDE E-TJÄNSTER – 16 LÄROSÄTEN I SAMVERKAN FÖR FRAMTIDENS LÄRPLATTFORM

Lasse Bourelius

Utbildningsstödjande e-tjänster – 16 lärosäten i samverkan för framtidens lärplattform

Under 2006 slutfördes det ramavtal för lärplattformar som initierades under Nätuniversitetets tid med 18 deltagande lärosäten. Resultatet av upphandlingen innebar att 4 lärplattformar blev dominerande inom högre utbildning. Några lärosäten valde att gå sin egen väg och bygga egna system och några stod utanför upphandlingen. När nu 10 år har gått har flertalet kvar samma system och är i akut behov av ny upphandling. Samtidig har det skett en perspektivförskjutning från att betrakta lärplattformar som ett IT-system, vilket som helst, till att bli ett av lärosätenas mest viktiga pedagogiska verktyg som omfattar alla studenter. Samtidigt har själva verktygen tagit åtskilliga steg i utvecklingen och lärosätenas behov förändrats eller kanske snarare lärare och studenter behov har blivit tydligare och har större fokus på användbarhet, pedagogik, mobilitet och koppling till andra system dvs lärplattformens betydelse kan inte överdrivas.

I ett initiativ som tagits av nätverket ITHU (IT i högre utbildning) har SUNET kontaktats. I fruktsamma diskussioner om vad vi menar med framtidens lärplattform har det konstaterats att det inte innebär att ett upphandlat system kan svara för det som alla lärosäten vill eller vad vi i samverkan vill åstadkomma.

Med den nuvarande utvecklingen som finns mot mer och mer molntjänster finns möjligheterna till att göra mer tillsammans till gagn för lärosäten, lärare och studenter och inte minst för att hålla kostnader på en rimlig nivå. I den arbetsgrupp som har bildats, menar vi att vi alla vinner på att samordna vissa tjänster. Dit hör textmatchningskontroll (plagiering) på en nationell nivå, långtidslagring, tillgång till SUNETs olika tjänster som backup, mediaservrar, e-möten och nya initiativ som digitala examinationer m.m.

Under 2015-2016 pågår ett intensivt arbete för att börja använda en helt ny upphandlingsform som stipulerats av EU under namnet DPS och som på svenska blir Dynamiska inköpssystem. Det innebär att vi kommer att kunna teckna långa ramavtal där leverantörer i ett senare skede kan ansluta sig till ramavtalet. Dessutom ger det mer omfattande möjligheter till förstudier och diskussioner med olika leverantörer.

I den workshop vi vill genomföra under NU2016 vill vi koncentrera diskussionen på vilka tjänster vi kan genomföra tillsammans, kort presentera nuläget i DPS-upphandlingen samt vad omvärldsanalysen visat. Workshopens syfte är också att belysa hur vi på bästa sätt ska kunna beakta de pedagogiska kraven på systemen och diskutera med deltagarna hur vi kan gå vidare.

Vi hoppas också kunna redovisa resultatet av RFI – request for information vilket är företagens möjligt att lämna information om vad de kan leverera innan upphandlingen sker och som kan utgöra ett stöd vid utformningen av förfrågningsunderlag i kommande upphandling.

DEVISING

Håkan Magnusson

Devising

Ett sätt för alla att arbeta med ny scenproduktion i högre utbildning.

Abstract

Syftet med detta paper är att beskriva och utveckla en modell/förhållningssätt för att arbeta med ny scenproduktion i högre utbildning utanför konsthögskolorna, för att ge alla möjlighet för inflytande över innehåll och resultat.

Devising har använts i undervisning och forskning vid Konst, Kultur och Kommunikation på Malmö högskola sedan 2001. Kombinationen med undervisning, forskning och konstnärligt arbete är i fokus och en utgångspunkt för diskussionen är den beprövade erfarenhet jag har från konstnärliga uttryckssätt och som tidigare programansvarig för scenproduktionsutbildningen.

Alla, allt och "ny" scenproduktion

Allt och alla är givetvis oprecisa begrepp som är svåra att förhålla sig till. I detta sammanhang menar jag att alla som är intresserade av scenkonst också kan vara med att skapa densamma, med allt möjligt innehåll. Målet är inte att upprepa de produktioner som vi känner från de etablerade scenkonstinstitutionerna utan att utgå från varje nytt produktionstillfälle. Målet är således att se varje situation som unik och i behov av en process som förhåller sig öppen för alla och allt. Det innebär att ämnen och former för scenkonstprojektet formas utifrån nya förutsättningar varje gång.

Det handlar inte om att återskapa (repetera) tidigare former för scenkonst, utan att ge sig ut i det okända. Snarare handlar det om innovation. Innovation som nyskapande men inte nödvändigtvis med fokus på produktion av nya varor och tjänster ur ett lönsamhetsperspektiv. Det är detta jag vill kalla ny scenkonst. Det ännu inte gjorda.

Teori, metod och material

Något som inspirerat mig i arbetet med "ny"scenproduktion där alla kan delta och allt ting ske, är fronesis. Begreppet kom jag i kontakt med genom Aristoteles, "Den Nikomachiska etiken", då jag läste praktisk kunskap i Södertörns högskola. Fronesis eller praktisk klokskap som det också kallas (Gustavsson, Molander, m fl) beskriver den föränderliga och komplexa relationen mellan var, när, hur och i vilken omfattning en handling sker. Och pekar på att varje ny situation kräver sin egen lösning. Liknande egenskaper har devising.

I detta paper ligger fokus på devising. Devising bör ses som ett tillvägagångssätt (Oddey, Kjølnør m fl), vilket innebär att det inte är en metod som upprepas i exakt samma form varje gång, utan ska ses som en form som anpassas efter varje ny situation. Devising ger oss även möjlighet att ifrågasätta hierarkier inom den traditionella scenproduktionen. Kollektivet har stort inflytande över resultat och process,

vilket passar en högskola som vill arbeta för demokratiska värden.

Jag utgår från exempel från min egen praktik på K3. Framst från scenproduktionsutbildningen, men även från mina konstnärliga/pedagogiska projekt utanför K3. Förutom mina egna erfarenheter och reflektioner grundade på min dokumentation kommer jag använda intervjuer, enkäter och annat material som deltagarna producerat. Detta material tillsammans med teorier och metoder som nämnts ovan, kommer jag diskutera hur det är möjligt att arbeta med devising inom högre utbildning för att producera ny scenproduktion.

Förväntat resultat

Att kunna presentera en skiss/utkast på en modell för att arbeta med ny scen- och kulturproduktion för alla inom högre utbildning vid sidan av konsthögskolorna.

Nyckelord: Devising, scenkonst, alla, fronesis, innovation.

TULLVERKETS MEST PRAKTISKA UTBILDNINGAR SOM TILL VISS DEL FLIPPAT UR KLASSRUMMET OCH IN I LÄRPLATTFORMEN

Malin Ekholm, Anna Hermansson, Urban Nordmarker

En av basfaktorerna att ta hänsyn till för att nå framgång i den nästbaserade utbildningen är "att utveckla goda lärgemenskaper i den digitala lärmiljön" (Hrastinski 2009). En av Tullverkets mest praktiska utbildningar, Hundekipage grundutbildning har under de senaste åren genomgått en förändring och gått från traditionell klassrumsundervisning till att nu ges flexibelt. Ursprungstanken har hela tiden varit att hunden skulle utbildas på kurs med sin husse eller matte. Detta resulterade tidigare i att hunden snällt fick sitta i rastgården och vänta tills husse/matte gått igenom powerpointen inne i lektionssalen innan det var dags för den att vara "in action".

Tveksamheten och oron innan var stor, frågor som kom före och under utvecklingen var ex:

- kan en hund lära sig att söka narkotika via internet?
- ska hundarna läsa på skärmen?
- vem är det som går kursen, hundföraren eller hunden?

Istället för att inackordera blivande hundförare från hela Sverige på en ort så bedriver Tullverket nu utbildningarna flexibelt via lärplattformen och blandar dessa med närvaroträffar där praktiska övningar genomförs. Under tiden deltagarna genomför utbildningen på den egna tjänsteorten så spelar de bl a in filmer från egna praktiska övningssituationer med surfplattor och lägger sedan upp dessa i lärplattformen så att de andra kursdeltagarna kan se dem och läraren och deltagarna kan kommentera övningarna. Vi vill på det sättet öka kommunikation och diskussion som leder till lärande.

Med hjälp av flippat klassrum och flexibelt lärande har den genomförda förändringen ökat lärandet, höjt kvalitén och samtidigt har kurserna blivit billigare.

DOCTORAL STUDENT -SUPERVISOR ASSESSMENT OF PROGRESSION TOWARDS LEARNING OUTCOMES OF THE PHD DEGREE

Julie Gold, Patric Wallin

The academic world is progressively incorporating bibliometrics and rankings to evaluate progress and achievements in education and research (1). Emphasis on quantitative assessment also influences doctoral education (2). At the start of doctoral studies, PhD students typically have a vague idea of what is expected from them during their doctoral education and on what grounds they will be assessed for being ready to defend, and obtain, the doctoral degree. Focus is placed on the clearly described quantitative requirements of 60hp courses, "#" of research articles, a written thesis and an oral defense. By neglecting the qualitative learning outcomes for the doctoral degree, there is a risk that development as a researcher is hindered and the educational aspect of being a PhD student is not accounted for. Furthermore, the emphasis of quantitative goals can result in severe stress for the students if goals are not met.

Therefore we have developed a Professional and Personal Development Tool for doctoral students. It allows students, and their supervisors, to periodically assess, reflect upon, and further develop, on an individual basis, students research skills. The tool also puts into focus the skills and learning outcomes that doctoral students are expected to achieve at Chalmers (Local System of Qualifications (3)), and includes, amongst others, knowledge of the scientific field and appropriate techniques, and demonstration of willingness to learn, flexibility, open-mindedness and self-awareness.

In the first part, the doctoral student evaluates her/himself and reflects on their development for each learning outcome by placing a cross along a line to indicate where they feel they are at the moment. This line represents an individuals scale, and not a generic scale of achievement. The supervisor also completes the form, evaluating where they place the student at the moment for each learning outcome. Differences in self-assessment and supervisor-assessment are key areas to discuss and understand reasons for discrepancy. In the second part, a strategy is agreed upon for developing the areas needing attention. One or two topics are chosen to focus on, and an action plan based on the definition of SMART goals (4, 5) is formulated and subsequently followed-up.

The Professional and Personal Development Tool has been promoted by the Chalmers Graduate Student Council (DS) and has been recommended for use in conjunction with yearly Performance Appraisal meetings by the Chalmers Personnel Department (HR). The response to this tool so far has been that it is a good idea and is a move in the right direction. We hope that those who use the tool will continue to provide feedback to us so it can be developed further.

In summary, this tool aims to aid in the professional and personal development of doctoral students. It offers an opportunity for the student and the supervisor to assess and reflect upon development, as well

as an opportunity for exchange of feedback. We encourage supervisors and doctoral students to try the tool, evaluate if it is useful for them, and to provide us feedback as well.

MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR MED MUNTLLIG EXAMINATION OCH KOMMUNIKATION INOM NÄTUTBILDNING

Limim Gu, Hanna Paulin, Anders Råde

Under de senaste åren har omfattningen av nätbaserad utbildning ökat vid Pedagogiska institutionen på Umeå universitet, främst gäller detta fristående kurser i pedagogik där studentgrupperna omfattar 150-200 studenter. Inom nätkurserna består en stor del av undervisningen av seminarier där asynkron skriftlig kommunikation studenter emellan är centralt. Trots fördelar med asynkron skriftlig kommunikation har denna form av undervisning sina begränsningar. Studenterna har inte möjlighet att öva och träna upp färdigheten såsom att muntligt presentera och framföra sina åsikter, samt att kommentera och diskutera med varandra. Detta har även angivits i de nationella examensmålen i Högskoleförordningen (1993:100). Dessutom kan nätstudenterna sakna en mer levande bild av sina kurslärare och kurskamrater.

Utifrån ovanstående bakgrund, sökte vi medel för ett pedagogiskt utvecklingsprojekt inom ramen för Pedagogisk Utveckling av Nyfikenhet och Kreativitet vid Umeå universitet som beviljades. Syftet med projektet är att utforma, genomföra och utvärdera en rad undervisnings- och examinationsformer som syftar till att utveckla studentens muntliga kommunikations- och presentationsförmåga samt att skapa en lärandemiljö som underlättar och stödjer interaktion mellan studenter och bidrar till ett ökat kollaborativt lärande.

Följande frågeställningar behandlas inom projektet: Vilka muntliga kommunikations- och presentationsuppgifter och former är rimliga och bra för våra nätbaserade kurser för att nå målen? Vad bör vi tänka på när det gäller design, kursupplägg samt examinationsuppgifter i relation till muntliga inslag? Hur hanteras stora studentgrupper inom den begränsande tids- och resursramen som kurserna har när muntlig kommunikation ska införas? Hur tar vi hänsyn till och hanterar tillgänglighetsaspekten för studenter med funktionsnedsättningar som exempel grava syn- eller hörselskador, samt social fobi? Vilket stöd och vilken support behöver lärare och studenter, inte minst tekniker? Hur hanteras de etiska aspekterna vid hantering av ljud- och video filer?

Sedan 1 januari 2015 har vi arbetat med ett planerings- och implementeringsarbete, där vi genomfört och utvecklat undervisnings- och examinationsformer i några av våra nätkurser. Fokus har varit på studentens muntliga kommunikations- och presentationsförmåga (exempelvis ljud- och filminspelningar samt seminarier via AdobeConnect). Trots den stora mängden studenter på kurserna och uppgifternas relativt fria form i kombination med förhållandevis komplicerade tekniska steg, har det mesta fungerat i stort sett bra.

I samband med implementeringsarbetet har vi också genomfört undersökningar i form av studentintervjuer och kursutvärderingsenkäter som syftar till att utvärdera och studera studenternas upplevelser avseende om och i så fall hur, insatsen har påverkat deras lärande och interaktioner med

lärare och medstuderande. Vi har också tagit del av erfarenheter och reflektioner från lärare som har varit inblandade i kurserna. Resultat från undersökningarna visar att studenter har varit mycket nöjda med de muntliga kommunikations- och examinationsuppgifterna. Flera studenter har både i ordinarie momentutvärderingar samt genom spontan feedback uttryckt uppskattning över uppgifterna och menat att de varit roliga och givande. Andra ord som använts för att beskriva uppgifterna har varit: användbar, stimulerande och kreativ. Lärarna har också uppfattat arbetet med de muntliga uppgifterna som mycket positiva och spännande. Utifrån det arbete vi genomfört samt utifrån studenternas- och lärarnas erfarenheter så har vi även identifierat några utvecklingsområden och förbättringsmöjligheter inför kommande arbeten.

STRÖMMA MEDIA LIVE – SÅ HÄR FUNKAR DET PÅ LU, MAH OCH HIS!

Johani Karonen, Mikael Rundgren, Staffan Lindström, Matts Larsson

Att sända direkt är en möjlighet som är inom räckhåll för universitet och högskolor. Sändningen kan bestå av intressanta föreläsningar, händelser med aktualitetsvärde, konferenser med stor dragningskraft, kursarrangemang med deltagare ute i världen, mm. Med direktsändning kan känslan av samtidighet bli stark och deltagarna kan tillåtas skicka inlägg och frågor som kan få svar under sändningen.

En rad möjligheter för direktsändning via webb har kommit fram under de senaste fem åren. Genom förbättringar av spridningsnätets kapacitet har möjligheterna att både sända och ta emot rörlig bild blivit en del av människors vardag. Att telefonera med bild via Skype, att ta del av lagidrottsmatcher även i lägre divisioner, att följa politiken i kommunen via sändning på kommunalfullmäktiges webb är exempel på det.

Sveriges universitet och högskolor får många av sina digitala tjänster tillgodosedda av SUNET, som är en samverkansorganisation organiserad under Vetenskapsrådet. En tjänst som har tillkommit 2015 är SUNET Play. Runt hälften av Sveriges lärosäten har per årsskiftet 2015/2016 anslutit sig till tjänsten som syftar till att tillgodose en del av de behov som lärosätena har av komponenter för att lyckas med hantering av både direktsänd rörlig bild och sparad inspelat videomaterial.

En användargrupp har bildats som tillsammans med representanter från SUNET bygger upp och stärker den egna kunskapsnivån och som också tillsammans strukturerar och förmedlar erfarenheter. Gruppen är öppen för alla som anslutit sig till tjänsten och som har behov av kunskapsutbyte med andra som sitter i samma position där mycket är vunnet genom att dela upptäckter och problem. Vi som genomför demonstrationen är anställda på lärosäten och medlemmar i användargruppen SUNET Play. Mobilitet och lättrorlighet är egenskaper hos ett produktionsteam som ger fördelar i form av bättre tillgänglighet och kortare inställetid. Att transportera med sig utrustningen i väskor och att komma igång snabbt utan att behöva ha fast monterad utrustning ger bra flexibilitet och låga kostnader.

Demonstrationen är tänkt att kretsa kring hur direktsändning via webb går till. Vi kommer att visa vilken utrustning som behövs, vilka handgrepp som används vid mixning av bilder och en del ekonomiska och organisatoriska aspekter på direktsändning och inspelning av media inom högre utbildning.

IT OCH MEDIA I SJUKSKÖTERSKEUTBILDNING

Lena Kransberg, Helen Persson

Blekinge Tekniska Högskola har i sin verksamhetsplan att vi ska agera i våra utbildningar "In Real Life". Bland alla tekniska utbildningar finns också en institution för hälsa. Institutionen har i interna och externa diskussioner analyserat vad framtidens sjuksköterska behöver utöver sin vårdvetenskapliga kompetens.

Sedan början av 2014 finns en arbetsgrupp It-mediagruppen som har till uppgift att omvärldsbevaka, lägga fram förslag och implementera mer teknik i institutionens utbildningar och med en viss fokus på e-hälsa. Uppgiften var att se till att implementeringen av tekniken genomsyrar i utbildningen och gör avtryck i pedagogiken och inte som enstaka kursmoment. I dagsläget finns en styrgrupp bestående av 5 personer med stort intresse för e-hälsa och med olika bakgrund som professor i e-hälsa, IT/bibliotekschef, lektor i folkhälsovetenskap, adjunkt i sjuksköterskeutbildning samt programansvarig.

En rad viktiga områden identifierades:

- Engagera lärarna, utveckla deras digitala kompetens och entusiasmera för vilja till förändring.
- Göra en enkel omvärldsanalys av hur hälso- och sjukvårdens tekniska utveckling ser ut samt inkludera den allmänna mobila utvecklingen med olika hälsoappar, nya system för personifierad hälsa, kommunikationslösningar till hälso- och sjukvården, IT-stöd till den äldre delen av befolkningen m.m.
- Implementera och använda tekniken som en naturlig del i undervisningen.
- Föra en etisk diskussion kring den tekniska utvecklingen inom vård och omsorg.

Gruppen köpte in en del teknisk utrustning som övningsdockor till institutionen, men även surfplattor där studenterna själva kunde testa olika appar och olika tillbehör som mätningar av saturation, blodtryck osv. Studenter kan också korttidslåna utrustning för att testa hälsoarmband med sensorer.

Temadagar har genomförts för lärare och även för studenter. Etiska diskussioner förs kring exempelvis självdiagnostik, appar certifiering (rättvisande värden?), digital kompetens.

Bland lärare har det identifierats olika behov och stöd som behövs för att kunna komma igång på bred front.

Projektet har fått ett positivt gensvar och olika angelägna utvecklingsdelar har identifierats. Men också mycket som kommit igång direkt. Olika utvecklingsprojekt har initierats som stöd i VFU via en app för

studentens reflektioner, skapande av fall där den tekniska utrustningen kan provas och så småningom mer egenproducerad media i undervisningen m,m.

Målet är att nya undervisningsformer ska växa fram, men också att kunna föra ett kritiskt förhållningssätt till vissa delar, men göra det utifrån kunskap och kompetens och inte utifrån en allmän oro över den tekniska utvecklingen. Det har också identifierats behovet av att fortsätta omvärldsbevakningen inom respektive ämnesområde och se till att den digitala kompetensen utvecklas hos både lärare och studenter. Institutionen för hälsa deltar också aktivt i BTHs utvecklingsarbete som syftar till att vidareutveckla IT-stödet för både lärare och studenter. I det arbetet ingår digitala examen, nya examinationsformer, administrativ förenkling samt pedagogisk utveckling.

Vår presentation på NU 2016 kommer att redovisa bakgrunden kort och vi vill också tala om våra visioner om hur en modern vårdutbildning ska utformas både pedagogiskt och tekniskt för att möta framtidens behov.

SKÄRMKLIPP OCH TOUCHSCREEN UNDERLÄTTAR VARDAGEN

Ylva Hedberg Fransson

Dagens universitetslärare ska både kunna undervisa sitt ämne utifrån pedagogiska modeller och inneha en god digital kompetens. Undervisningen övergår mer och mer till att vara webbaserad, det innebär att vi lärare ska behärska olika digitala verktyg för att kunna göra ett bra pedagogiskt val när undervisningen planeras. Det finns ett stort utbud av digitala verktyg, men de är av varierande kvalitet och olika svåra att hantera. Smidiga verktyg som underlättar det dagliga arbetet blir allt viktigare då mycket av undervisningen bedrivs digitalt. Jag kommer att presentera användning av ett skärmlipp-verktyg och touchscreen, två arbetssätt som underlättar mitt arbete.

Jag jobbar i PC-miljö och använder nästan dagligen ett skärmlippverktyg för att enkelt göra bilder, till exempel när något ska flyttas mellan två program. Antag att gruppindelningen finns i en tabell i word och ska läggas in i en PowerPoint eller på en kurssajt. Om tabellen kopieras och klistras in ändras oftast layouten och textens storlek måste justeras. Radbrytningarna blir ofta konstiga och detta gör att redigering av tabellen måste göras eftersom den annars blir svår att förstå. Det går åt mycket tid till redigering något som inte är utvecklande för kursen, tiden nyttjas till fel saker. Lösningen är att öppna Skärmlippverktyget och markera tabellen, detta gör att en bild genereras vilken enkelt kopieras och klistras in i PowerPointen. Eftersom det blir en bild av tabellen kvarstår layouten och storleken ändras enkelt genom att bilden förstoras, detta sker utan risk för att texten hoppar runt och ger konstiga radbrytningar. Ett annat användningsområde är när ett färdigredigerat diagram ska flyttas från exempelvis excel till en rapport i word. Ytterligare en användning är när något skrivs utifrån en extern faktauppgift, antag att en text ska skrivas utifrån uppgifter i en annan källa. Tag då en bild på faktauppgiften med skärmlippverktyget och lägg bilden över texten som skrivs. Använd uppgifterna i bilden som stöd när du skriver texten, ta sedan bort bilden. En fördel med detta är att man slipper hoppa mellan textdokumentet och källan.

Touchscreen på datorn möjliggör att man kan skriva direkt på skärmen, något som är praktiskt när till exempel feedback ges på rapporter eller för att förklara uträkningar utifrån formler. Det är opraktiskt att digitalt göra markeringar som till exempel att dra pilar i ett dokument för att markera att stycken ska byta plats, eller markera hur ett diagram ska ändras, eller att ange en formel/visa en beräkning. Vid denna typ av feedback underlättas arbetet om datorn har touchscreen för då gör man enkelt anteckningar för hand, direkt på skärmen. Sedan delas/skickas dokumentet med/till studenten. Om man dessutom spelar in feedbacken med till exempel Jing så kan studenterna titta den flera gånger.

FLIPPED CLASSROOM PÅ KURSEN KVANTMEKANIK II

Joakim Edsjö

Jag har sedan 2007 undervisat på kursen Kvantmekanik II som går på Kandidatprogrammet i fysiks tredje år vid Stockholms universitet. Undervisningen har gått bra, men jag ville se om jag kunde förbättra kursen ytterligare genom att aktivera studenterna mer. 2013 gjorde jag om kursen genom att undervisa med omvänt klassrum (Flipped Classroom). Mitt syfte var att undervisa med mer studentaktiverande metoder och målet att studenterna skulle prestera bättre på kursens examination. Den metod jag har använt är att göra videoinspelningar av alla mina föreläsningar och göra dessa webbföreläsningar aktiva genom att använda interaktiva webbfrågor. Föreläsningarna är uppdelade i block om 5-10 minuter, vilka avslutas med en eller flera av dessa webbfrågor. Studenterna har även möjlighet att ställa frågor i webbföreläsningarna. Den plattform jag använt är ScalableLearning. När jag träffar studenterna går jag igenom frågor och oklarheter och har designat undervisningsmoment för att lära dem de begrepp, koncept och metoder respektive föreläsning tar upp. Grundtanken är att studenterna ska arbeta så mycket som möjligt själva eller i grupp. Jag har hittills undervisat på detta sätt i tre år och alla tre åren har alla studenter varit positiva eller mycket positiva och jag ser även indikationer på att tentamensresultaten har förbättrats, speciellt för de något svagare studenterna. I detta föredrag kommer jag att förklara varför jag lagt om undervisningen och beskriva och visa vad jag har gjort rent praktiskt och visa resultat både från tentamina och kursutvärderingar. Jag kommer också att ge några reflektioner på hur detta ändrade undervisnings sätt ställer andra krav på mig som lärare.

SWEDNET: FRÅN NÄTVERKAN TILL SAMVERKAN

Anna-Karin Högfledt, Mona Fjellström, Jeanette Sjöberg, Lars Uhlin

Syftet med demonstrationen är att främja samverkan mellan olika aktörer för högskolepedagogisk utveckling inom svensk högre utbildning samt att fortsatt utveckla Swednets verksamhet så att föreningen matchar framtida behov hos alla de som samverkar kring högskolepedagogisk utveckling. Resultatet av dialog och erfarenhetsutbyten kommer att lägga grunden för Swednets kommande verksamhetsplanering.

Swednet bildades 1997 som ett informellt nätverk för pedagogiskt utvecklingsarbete inom högre utbildning. 2003 övergick Swednet till att bli en organiserad förening. I dagsläget ingår trettio av landets lärosäten, med totalt närmare 130 medlemmar. Att lära av varandra och att tillsammans arbeta för högskolepedagogisk utveckling på landets högskolor är det gemensamma intresset för föreningens medlemmar. Genom sitt medlemskap i International Consortium for Educational Development (ICED) bidrar Swednet också till högskolepedagogisk utveckling och samverkan på den internationella arenan.

Ändamålen med Swednet är att:

- Stimulera pedagogisk utveckling inom högre utbildning.
- Främja samverkan och erfarenhetsutbyte kring pedagogisk utveckling inom högre utbildning.
- Stärka identiteten och främja professionell utveckling bland personer engagerade i utvecklingsinriktat arbete på det högskolepedagogiska området
- Bejaka mångfalden av olika professionella och vetenskapliga perspektiv samt olika förhållningssätt på utbildningsområdet.

Under demonstrationen vill vi visa det arbete som bedrivs av och/eller med olika Swednet-aktörer, samt bjuda in till dialog om framtida vägval och fokusområden. Flera företrädare från de nätverk och aktiviteter där pedagogiska utvecklare har samverkat över lärosätesgränser kommer att delta i demonstrationer och dialog. Exempel på nätverk/aktiviteter som deltar är Nätverket för forskarhandledarutbildare (NFU), Nätverket för verksamhetsintegrerat lärande (VILÄR), PBL-nätverket, Open Networked Learning-kursen och Kursen för strategisk pedagogisk utveckling. Befintliga kontaktytor till strategiska partners, såsom Sveriges Förenade Studentkårer (SFS), IT i högre utbildning (ITHU) och Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) kommer att diskuteras. Under demonstrationen kommer det också att finnas möjlighet att lämna synpunkter och förslag på hur Swednets hemsida ska stötta nätverk och samverkan.

FINE LITERATURE GIVES GOOD TYPOGRAPHY

Christel Brost, Chi Kit Choi

Fine literature gives good typography,
when it is understood through Chinese Calligraphy
An ongoing collaboration between Hong Kong Design Institute and Malmö University

Christel Brost, Malmö University
Cho Chi Kit, Hong Kong Design Institute

The aim of this paper is to explore the value and educational significance of having East meet West in a typographical work shop exploring Chinese calligraphy with story of pictograms in contrast to Western phonetic alphabets. As well as exploring the values of this approach for learners, the paper consider the benefits it offer students as they go face to face with students over seas through technology.

After our initial collaboration A TYPE of Two Cities, based on Charles Dickens A Tale of Two Cities, we will now take on the Shakespeare plays. Therefore the paper will also share thinking on the wider benefits of this approach might have on facilitating a deeper understanding of what it is you actually DO with typography. We aim to explore how and why fine literature have an impact on the students understanding of typography.

2016 is the 400 year celebration of Shakespeare and a lot of visual communication will be produced that can the become material for the students research. The Cumulus conference will be held at HKDI , adjacent a transmedia performance of Shakespeare Plays will take place and our hope is to show the findings and the students work at this event.

By this public display we also aim to touch upon the issue of how projects, such as this, may facilitate successful collaboration with industry situated learning opportunities.

COMPETENCY BASED DIGITAL OPEN LEARNING ACTIVITIES AS A CONCEPTUAL MODEL TO FACILITATE AND PROMOTE STUDENT LEARNING

Cormac Mcgrath

Authors: Cormac McGrath a, Linda Barman, Natalia Stathakarou a,, Christos Vaitsis a, Nabil Zary a a.
Department of Learning, Informatics, Management and Ethics, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden

We have recently seen global initiatives in producing online courses and material in an effort to contribute to open education (5). The emergence of MOOC platforms allows for the development of digital learning activities and material that can reach massive number of students enabling engagement in learning across social and geographical borders. As the field expands, different MOOC types arise in regard to openness, pedagogical models and targeted participants [1]. Having the potential to foster and scale up higher education, MOOCs have already shown promise [2], while they have the potential to address some of higher education's current challenges [3] and support both undergraduate and the continued professional education [2].

Still, there are numerous factors such as cost of development, faculty time at disposal, and the specific and contextual nature of education that may that may act as a hindrance to designing and exchanging of online educational activities intended to work at scale. Furthermore, there is a risk that the production of educational material shared online becomes just another way to strengthen the idea of transmitting knowledge, and thus, focus more on the production of information than on how to support students processing of that information. In respect of the aforementioned issues, we introduce the concept of OLA. OLA are Open Learning Activities based on intended learning outcomes that are extracted from a broad range of curricula. Furthermore, OLAs utilize generic technical standards that could enable development, sharing and reusability of learning activities.

OLA may be a form of stand-alone learning component or may be integrated in MOOC platforms and LMSs and as such provide an exciting ground for development and collaboration in higher education. We will present experiences from developing OLAs based on generic competency-frameworks within medical education and aim for a joint discussion on how to scale up the collaboration regarding the production and use of online material, paying attention to material that can be used for learning activities in particular in medicine but also in other fields.

References

1. Yuan L, Powell S, Olivier B. Beyond MOOCs: Sustainable Online Learning in Institutions.2014; Cetus publications.
2. Liyanagunawardena TR, Adams AA, Williams S A. MOOCs: A systematic study of the published literature 2008-2012. The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 2013; 14(3):202-227.
3. Mehta NB, Hull AL, Young JB, Stoller JK. Just imagine: new paradigms for medical education.2013; Academic Medicine 88(10):1418–1423
4. Open Educational Resources Commons. Available at: <https://www.oercommons.org/> (accessed March 2015).

HÅLLBAR UTVECKLING ÖVER SEKTORSGRÄNSER

Helena Thelander

Jag vill presentera föreningen Hållbar Utveckling Skåne där alla skånska högskolor och universitet är medlemmar. Övriga 80 medlemsorganisationer är i princip alla Skånes kommuner, Länsstyrelsen, Region Skåne, näringsliv och andra ideella föreningar. Det är viktigt med tvärsektoriellt samarbete för att vi ska kunna arbeta effektivt med hållbar utveckling. I föreningen driver vi ett antal nätverk som akademien ingår i. Vi arbetar mycket med lärande för hållbar utveckling på alla nivåer och skulle gärna se att akademien förde in mer i verksamheten.

UTVECKLING AV METODVERKTYG FÖR TREDIMENSIONELL FORMGIVNING

Helena Ondrus

(Produktdesign, K3, Malmö högskola)

Där finns till synes en brist på metodverktyg för att stödja studenter inom produkt- och industridesignutbildningar på högskolan i att lära sig att arbeta med tredimensionell formgivning. Fokus i mitt arbete har legat på lärandet för studenter som är nya inför begreppet formgivning och kunskap inom formgivning. Med formgivning avser jag när något skapas (en produkt) med en intention att skapa en viss upplevelse hos mottagaren, dvs hur man önskar att den tänkta målgruppen upplever artefakten/produkten. Formgivning görs genom att man förändrar form (dvs massan), ytor (tex färg och struktur) och material. Formgivning sker genom hela designprocessen. Färdigheten att formge är viktig när man behöver utvärdera vilken upplevelse produkten ger. Självklart blir det av större vikt ju närmare "slutform" en kommer. Färdigheten grundas både i handens förmåga (teknisk färdighet) och i färdigheten att omvandla information till form. Böcker med metoder som lyfter andra viktiga bitar inom designprocessen –så som idéutveckling, användarfokus, materialförståelse finns men knappt något som förklarar Hur man lär sig att formge på ett bra sätt. Frågan är svår att besvara och där med också svår förmedla.

Syfte: att utveckla metodverktyg för att stärka undervisningen för tredimensionell formgivning inom designutbildning på kandidatnivå.

Metoder: Som ett exempel på brist på metodverktyg relaterar jag mitt arbete till läroboken "Design process och metod" (2015). Boken är en ny och sammanfattande bok inom designmetodik och presenteras allt från designbegreppet, innovation, kontextutforskning, idémetodik på ett receptliknande sätt (hur lång tid och många personer behövs anges vid varje metod) totalt om 230 sidor (62 kapitel) men har endast ett nio sidor långt kapitel angående gestaltning. I detta kapitel förhåller sig författarna till principer för att gestalta utifrån Rune Monö och Dieter Rams principer men svarar väldigt lite på frågan hur man gör när man formger. Kunskap från traditionell formundervisning (ofta grundad i konst/skulptursammanhang), från professionen och andra lärosäten tex SuperFormLab i Köpenhamn och verksamma produkt- och industridesigner i regionen har influerat mig i att utveckla verktyg som jag sedan utvecklat vidare tillsammans med studenter, genom experiment.

Hypotes: Att fokusera på hur man lär sig att formge på ett bra sätt skapar unika verktyg. Då studenterna får vara med och utveckla metoderna blir det användar-anpassade metodverktyg. Lärandet för studenter som är nya inför formgivning förbättras och kunskapen höjs när metodverktyg tas fram och används i undervisningen.

Nyckelord: Form, formgivning, design, produktdesign, industridesign, praktisk kunskap, tillämpade färdigheter

DOKTORANDERS UPPLEVELSE AV NYTTAN MED DEN OBLIGATORISKA FORSKARUTBILDNINGSKURSEN ALLMÄNVETENSKAPLIG FORSKNINGSMETODIK I MEDICINSK VETENSKAP VID ÖREBRO UNIVERSITET

Karin Fransén, Madelaine Johansson, Malin Prenkert

Bakgrund: Svensk forskarutbildning regleras av såväl nationella som lokala regler, där de nationella reglerna beskrivs i Högskolelagen (HL) och Högskoleförordningen (HF) och de lokala reglerna bestäms av respektive universitet. Enligt HL skall forskarutbildning utveckla de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning och i HF bilaga 2 specificeras de nationella lärandemålen för doktors- respektive licentiatstudier. Flera av de lärandemål som specificeras i HF täcks av avhandlingsarbetet, men övriga lärandemål måste täckas upp på annat sätt såsom t ex genom kurser. Under läsåret 2013/2014 utvecklades en obligatorisk kurs för doktorander i Medicinsk vetenskap vid Örebro Universitet i linje med lärandemålen i HF och gavs för första gången under höstterminen 2014. Målet med kurser är att ge alla studenter registrerade inom ämnet Medicinsk vetenskap vid Örebro Universitet samma bakgrund i grundläggande medicinsk vetenskapsmetodik.

Syfte: Syftet med denna undersökning är att studera doktorandernas totala upplevelse av kursen Allmänvetenskaplig forskningsmetodik i medicinsk vetenskap vid Örebro Universitet och dess nytta för deras framtida karriär efter att ha deltagit i kursen.

Metod: För att undersöka doktoranders uppfattning om nyttan av kursen Allmänvetenskaplig forskningsmetodik i medicinsk vetenskap för intervjuades åtta doktorander vilka deltagit i kursen.

Under vintern 2015/2016 kommer även en enkät att skickas ut till samtliga kursdeltagare som gått kursen hittills. En uppföljande studie kommer att genomföras 5 år efter doktorandernas disputation i avsikt att undersöka om synen på kursens nytta förändrats över tid.

Resultat: Preliminär analys av intervjuerna med kursdeltagarna visar att de uppskattat vetenskapsteori, etik och statistik. Flera doktorander har dock upplevt en skev fördelning mellan kvantitativ och kvalitativ metod, med en tyngdpunkt på kvantitativ fördjupning. Kursdeltagarnas olika bakgrund berikade kursen och skapade grund för ett nätverk, vilket uppskattades av flera kursdeltagare. Under intervjuerna kom flera förslag upp gällande vad en kurs i Allmänvetenskaplig forskningsmetodik ska innefatta, exempelvis kring publicering.

Slutsats och betydelse: Beroende på doktorandernas ofta vitt skilda bakgrund och ämnesområden visade det sig att vissa områden i kursen visade det sig att vissa områden i kursen är grundläggande för vissa doktorander och för avancerade för andra, vilket kan resultera i olika upplevelse om den totala nyttan av kursen för doktorandernas framtida karriär. Studien kommer att kunna ge en bild av doktorandernas upplevelse av kursen och vad de tycker är viktigt i relation till nationella och lokala

regler. Resultatet från studien kan ha betydelse för utveckling av liknande kurser såväl lokalt som nationellt.

DIGITAL KOMPETENS OCH HÖGSKOLEUTBILDNING

Kristian Ekberg

Digitaliseringen medför att IT förekommer i allt fler delar av samhället, på arbetsplatserna för kommunikation, styrning och planering, som medium för nyhetsförmedling och samhällsdebatt, i människors vardag för betalningar och interaktion med institutioner som myndigheter och sjukvård och även i den privata sfären genom exempelvis spel och sociala medier. Detta arbete försöker reda ut begrepp som - och runt - IT samt resonerar kring högskoleutbildning och IT kompetens.

BUILDING PROFESSIONAL COMPETENCIES: A FRAMEWORK FOR WRITING PERSONAL LEARNING AGREEMENTS

Åsa Cajander, Tony Clear, Mats Daniels, Nanna Kjellin Lagerqvist, Elin Parsjö,
Anne Peters

Student activation is a popular concept for addressing learning. Learning agreements are an example of student activation activities and can be used to aid the students to take ownership of their learning and in becoming more active in a course. This is especially important when the learning concerns development of professional competencies such as communication skills, writing skills and intercultural communication, since the meaning of these are difficult to grasp for most students. The difficulty stems from unclear definitions of what professional competencies are, and how development of these competencies can be achieved and observed.

The learning agreement can be seen as scaffolding towards becoming a reflective practitioner [Schön, 1987], especially if the learning agreement has a focus on personal development of professional competencies rather than being about learning aspects of a subject. In this presentation we will give examples of two different uses of learning agreements in courses, where one (in Sweden) has a focus on development of professional competencies and the other (in New Zealand) is about a mix of professional competencies and subject knowledge in a work integrated learning setting. We will shortly present these courses and make comparisons regarding the different forms of learning agreements.

In our work with learning agreements, we have identified a need to scaffold students using the learning agreement with a focus on the professional competencies and thus we have developed a framework for this. The framework is built based on discussions with students, and the use of personas and scenarios to make the system more accessible to students and more efficient, effective and satisfactory. The framework also contains descriptions of the different professional competencies involved in the learning agreement. The IT based framework has been iteratively developed together with the students taking the course in the fall of 2015. The first step was individual meetings with the students to discuss their learning agreement and progression. These meetings show that the students were highly dependent on teacher guidance and that they have difficulties in reflecting on their learning and to define their own learning goals. Also, the students seem to have difficulties accepting that there is no clear definition for the different professional competences. The second step in the development consisted of a usability test using personas and scenarios of an early prototype of the system. Based on the comments provided the framework will be further developed.

We see the learning agreement as being an essential tool for activating students and to help them make their learning both more explicit and more personal to themselves, thereby increasing their commitment to their own learning. More frequent use could lead to more independent learning by the

students and thus address the “learning to learn” competency. Future work will include using the framework in the 2016 instance of the Swedish course, more scaffolding, and also lessons learned from the mixed version of learning agreements used in the course in New Zealand.

DELAKTIGHET I UTFORMNING AV FRAMTIDENS LÄRMILJÖ

Thomas Winman, Urban Carlén, Lars Svensson

En central fråga i alla tider har handlat om vad som för samman människor, så att de kan utvecklas och leva tillsammans i demokratiska samhällen. När det moderna samhället kännetecknas av social differentiering, globalisering och digitalisering, utmanas lärare att tänka bortom traditionella sätt att skapa rum för lärande. Studenters lärarledda studietid varierar mellan olika utbildningsprogram och över tid. Enligt Högskoleverket har var tionde student som studerar på heltid högst fyra timmar lärarledd undervisning i veckan. Knappt 40 procent av samtliga heltidsstudenter anger att de har nio timmar eller mindre lärarledd undervisning. Det innebär att studenternas vardag domineras av själv- eller gruppstudier. Detta ställer krav på hela studiemiljöns utformning och lärare behöver fundera över de gemensamma ytornas utformning och vilka möjligheter som undervisning ska erbjuda på lärosätet.

Då högre studier allt som oftast genomförs i projektform eller grupparbeten behöver lärmiljön organiseras utifrån ett perspektiv som stöder ett flexibelt lärande där olika aktörer möts och utvecklas och där mötena och lärandemålen avgör vilka resurser som behövs. På så vis blir delaktighet något annat än enbart närvaro. I en lärmiljö som möjliggör delaktighet ställer studenterna krav på att kunna delta i läraaktiviteter som påminner om lärande i arbetsliv och i vardagen. Samtidigt är det inte fråga om att enbart skapa trivsel genom "akademiska vardagsrum", utan att även låta integrera digitala verktyg som stöd i undervisningen som innebär meningsskapande för både studenter och lärare oavsett var de befinner sig.

För att möta sådana utmaningar arbetar vi på Högskolan Väst i ett pågående projekt med att utveckla en lärmiljö som knyter samman den fysiska lärmiljön med digitala verktyg och en nätbaserad arena som tillsammans bildar en helhet, vilken kännetecknas av en inkluderande och stödjande infrastruktur för lärande och former för delaktighet. Projektet syftar till att möta studenters lärande och lärares pedagogiska grundsyn genom att förstå villkoren för att skapa delaktighet i lärandet med stöd av digitala verktyg. Utifrån vårt projekt ämnar vi att berätta och förklara hur kollegiala, sociala, digitala, och fysiska lärmiljöer kan integreras för såväl studenter som för lärare. Vi låter studenter och lärare uttrycka idéer om lärande genom delaktighet som grund för att utveckla lärmiljön.

Projektet handlar om att föra samman studenters förståelse för lärandets villkor med lärares pedagogiska grundsyn som utgångspunkt i utformningen av en gemensam lär- och arbetsmiljö. Gemensamhetsutrymmen som viktiga delar i utvecklingen av en inkluderande lärmiljö utgår från ett emancipatoriskt förhållande där uppgiften är att stödja studenternas förflyttning till ett mer centralt och aktivt deltagande i samhällslivet. Viktiga frågor som vi arbetar med rör undervisningens organisering, studiesociala kulturer, integration av IT och skillnader mellan IT och lärande i formella respektive informella miljöer.

Frågorna får både pedagogiska och didaktiska konsekvenser och visar på områdets komplexitet, där vi kan utvecklas tillsammans och lärmiljön blir utifrån det perspektivet någonting mer än bara undervisningens innehåll. Ett sådant helhetsperspektiv kan bidra till att nya former för lärande utvecklas där deltagande i campusbaserad undervisning inkluderar användning av IT oavsett var studenterna befinner sig och har för lärandemål att ta del av.

OSCE (OBJECTIVE STRUCTURED CLINICAL EXAMINATION) SOM METOD FÖR EXAMINATION EFTER VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Maria Swartling, Elisabet Nielsen

Introduktion: På magisterprogrammet i klinisk farmaci, som är en yrkesinriktad utbildning, finns kursmål för kliniska arbetsmetoder samt kommunikationsfärdigheter. För att examinera dessa mål används OSCE (objective structured clinical examination). OSCE presenterades 1975 (Harden et al) som en metod att utvärdera klinisk kompetens hos medicinstuderande på ett objektivt sätt. Sedan dess har metoden utvecklats och används också inom farmaciutbildningar med klinisk inriktning (Sturpe, 2010).

Metod: Som förberedelse inför VFU (verksamhetsförlagd utbildning) får studenten öva på arbetsmetoder och kommunikation under workshops och under en övnings-OSCE som är upplagd på samma sätt som den examinerande OSCE:n. Därefter går studenten ut på VFU och använder där metoderna i verkliga situationer. Studenten handleds under VFU men handledaren har inte en examinerande roll.

OSCE i klinisk farmaci bygger på ett patientfall där studenten först får genomföra en läkemedelsintervju hos en skådespelare som spelar patient. Därefter får studenten möta en person som spelar läkare i en rondsituation, lägga fram åtgärdsförslag och argumentera för dessa. Under båda dessa samtal sitter en bedömare med och bedömer arbetsmetoderna samt kommunikationen enligt i förväg bestämda bedömningskriterier som utgår från kursmålen.

Resultat/Diskussion: Kursvärderingar visar att studenterna överlag uppskattar examinationsformen och att den ger en rättvisande bild av deras förmåga. Den kritik som framkommit rör framför allt att situationen är konstlad och inte liknar verkligheten. Patientsamtalet upplevs som mindre verklighetstroget än rondsituationen. De uppskattar möjligheten att få öva på OSCE-situationen en gång innan examination så att de vänjer sig vid formatet.

Lärarna upplever att OSCE är en bra metod för att garantera att målen för färdigheter uppnås. Med hjälp av bedömningskriterierna kan man på ett transparent sätt underkänna studenter när så behövs och visa på vilka delar som brister. En utmaning med examinationsformen är att det är resurskrävande. Det ligger ett stort förberedelsejobb bakom varje OSCE och det involverar fyra personer som skådespelare/bedömare på examinationsdagen. Förberedelsearbetet underlättas av att engagera en lärare som arbetar i klinisk praktik, då riktiga patientfall kan användas som underlag.

Genom att examinera VFU på ett objektivt sätt under samma förutsättningar för alla studenter säkerställs en rättvis och homogen bedömning. Ett alternativ kan vara att handledaren examinerar studenten under VFU, men då riskerar bedömningen att bli olika för olika studenter och risken för subjektivitet i bedömningen ökar. Ett annat alternativ kan vara att en examinator besöker studenterna under VFU och examinerar på plats, men då studenterna är placerade på olika platser i landet är detta inte praktiskt genomförbart i det här fallet.

Slutsats: OSCE fungerar som en bra metod att examinera kliniska färdigheter och kommunikation för studenter inom klinisk farmaci. Den största kritiken från studenthåll är att situationen inte är helt verklighetstrogen. Att öva på OSCE vid ett tillfälle innan examination förbereder studenterna på ett bra sätt.

Harden RM et al. Assessment of clinical competence using objective structured examination. *BMJ* 1975;1:447-451

Sturpe DA. Objective structured clinical examinations in Doctor of Pharmacy programs in the United States. *Am J Pharm Educ* 2010;74:1-6

FLEXIBELT LÄRANDE FÖR ATT UTVECKLA FÖRSVARSHÖGSKOLANS UTBILDNINGSMILJÖ

Sonja Fagerholm, Anna-Karin Larsson, Malin Ekholm

Flexibelt lärande beskriver utbildning som är flexibel i termer av tid och rum och där nätbaserade utbildningsmoment kombineras med utbildningsmoment på campus. Flexible learning is the provision of learning in a flexible manner, built around the geographical, social, and time constraints of individual learners, rather than those of an educational institution. (Bates A W. 2005, s. 5)

Blended Learning används ofta för att beskriva flexibelt lärande där nätbaserade utbildningsmoment kombineras med sådana som genomförs på campus. Tanken är inte att ersätta utbildningsmoment som genomförs på campus med nätbaserade aktiviteter utan att skapa ett kursupplägg som utnyttjar styrkorna hos respektive utbildningsform. Blended learning is the thoughtful fusion of face-to face and online learning experiences. (Garrison D R & Vaughan N D 2008 s. 18) Genom att använda olika tidsmässiga och rumsliga dimensioner skapas fler möjligheter till ett bra kursupplägg genom att en utvidgad pedagogisk palett används. The essential function of blended learning is to extend thinking and discourse over time and space. (Vaughan N D m. fl. 2013 s. 9) Inom flexibelt lärande finns stora möjligheter att skapa undervisning som stimulerar studenternas aktiva lärande.

Anna Lindh-biblioteket arbetar idag med undervisning i form av föreläsningar i större och mindre grupper, medverkan vid seminarier, sökverkstäder m.m. Biblioteket ser behov av att förnya undervisningen och skapa mer interaktion särskilt i större undervisningsgrupper. En utökad pedagogisk palett ger den enskilde studenten fler lärtillfällen och möjlighet att få stöd i sin informationssökning när studenten behöver det. Studenter förutsätts ofta vara duktiga på informationssökning men att vara duktig på att använda webben och sociala medier är inte alltid samma sak som att vara duktig på att söka vetenskaplig information.

Under 2015 tar Anna Lindh-biblioteket fram en nätbaserad guide i informationssökning, där bloggverktyget Wordpress används. Den bygger på olika moduler som kan användas tillsammans eller var för sig. Modulerna ger en flexibilitet och möjligheter att förnya och utveckla undervisningen. Den primära målgruppen är studerande på verksamhetsförlagd och högskoleförlagd utbildning men materialet kommer kunna användas flexibelt. Lärare ska kunna lägga till vissa moduler i sin kurs som information till studerande, eller kombinera modulerna med undervisning i klassrummet.

Referenser

Bates, A W. (2005). Technology, e-learning and distance education. New York: Routledge

Vaughan N D, Cleveland-Innes M & Garrison D R (2013). Teaching in Blended Learning Environments: Creating and Sustaining Communities of Inquiry. Athabasca University: Au Press.

UTEMILJÖNS BETYDELSE FÖR LÄRANDE OCH FORSKNING

Erik Skärbäck

Utevistelse i bra grönska ger effekter på koncentration och korttidsminne. Forskning visar att en timmas vistelse i grön utemiljö ger signifikant bättre koncentration och minneskapacitet, och att vistelse i rik grönska ger bättre hänsyn och empati till andra.

Grönområden på arbetsplatser har visat sig minska stressen och öka trivseln. Stress och empati är omvänt korrelerade. Allt talar för att utemiljöer inom verksamhetsområden bör ha lämpliga grönkvaliteter för att gynna samarbete.

USAs mest prestigefyllda universitet på väst- och ostkusten, och även Googles senaste kontor i Silicon Valley, Googleplex, har analyserats med avseende på tillgången på de åtta utemiljökaraktärerna rofylldhet, vild natur, artrikedom, rymdkänsla, allmänning, lustgård/"skydd", centrum/fest/mötesplatser, samt kulturhistoria. Dessa karaktärer har också analyserats och beaktats under stadsplaneringen i Lomma Hamn.

Den forskning om naturens rehabiliterande effekt på människor med utbrändhetssyndrom som genomförs på Alnarps Rehabiliteringsträdgård visar att vissa miljökaraktärer har större betydelse än andra.

I en pilotstudie av KI campus, Solna, med enkät till all personal, har studerats hur personalens trivsel och stress har samband med upplevda utemiljökaraktärer, lunchpromenader och cykling.

En vanlig brist på vissa campus är avsaknad av trevliga små uteplatser för fika och samtal. Mycket talar för att mer genomtänkt grönska ger ett innovativt klimat.

I min presentation redovisas analysmetodik från bakomliggande grundforskning till beskrivning av goda campusmiljöer.

WHO ARE STUDENTS THAT DON'T PASS A COURSE?

Thomas Fischer

For a IT-related first year University course, we observed a passing rate of about 50% after all examinations and re-examinations. We conducted a study to follow up students who were registered, but never finished or passed the examinations (exam and seminar/report).

Out of 81 students considered for this study, only 40 students had passed both examinations, 16 students had passed either only the exam or the seminar, 11 students had failed all examinations they attempted, and 14 students had never participated in any examination.

We prepared the following questions:

What did you perceive as the most difficult part of the course?

What kind of help or support would you have required to pass?

Please describe why you did not participate or pass in the examinations.

Are you planning to come back to finish the course? In case you wont come back, please explain why.

Data collection started by sending those questions by email to each of the 41 students. Submitting anonymous answers through a student counselor was suggested. About 10 days later, 5 students had answered. A reminder was sent to all other students. In the second round, 6 more students answered their emails.

After a grace peroid, the remaining 30 students were called by phone. In most cases, the students could not be reached at the first attempt, so if available a message was left. For students not answering within 10 days, a second round of calls was made. After this second round, a total of 15 students had been reached. Phone calls were made during day time and as the called students were busy (working), interviews were kept brief.

Three students sent an email after missing their calls. The remaining 12 students did not answer, their phone numbers were no longer valid, or they promised to call back later or send an email but eventually did not.

Out of the 29 students who could be reached, 12 expressed to return later to complete the course.

Another 14 (including two exchange students) expressed that they have no plans to return and three students failed to answer in this respect.

About 75% of the students stated a personal reason to quit their studies. Most who answered that they had lost their interest are now working and have no immediate plans to return. Those who provided health issues as their cause to fail plan to return as soon as possible. Two students stated that he did not feel integrated into the course. Ten students named various aspects of the course and its examination as their reason to quit.

Interestingly, six students stated that they did not invested sufficient effort or time into this course.

Future research should concentrate on two aspects:

If students loose interest, what are the causes and how can we teachers positively influence the students attitude?

If students express dissatisfaction with their examination, what were the specific circumstances of said examinations?

FRÅN STÖD TILL LÄRANDE

Malin Larsson, Marina Bergman

Bakgrund studiesupport.

Sedan hösten 2008 har Mälardalens högskola erbjudet samtliga nya programstudenter en kurs i studieteknik, 3hp. Över 6500 studenter har deltagit på kursen. Det sammanlagda arbetet med kursen (mycket examinationsarbete och administration) har motsvarat 50% av en tjänst.

Sedan hösten 2009 har Mälardalens högskola erbjudit studenter Skrivsupport i form av individuell handledning. Totalt har verksamheten det motsvarat 80% av en tjänst.

Båda verksamheterna har varit mycket uppskattade av studenterna, men når inte alla studenter och vad gäller skrivsupporten kommer studenterna ofta sent i utbildningen, med en redan färdigskriven uppsats.

Verksamheten har erbjudits i form av stöd/hjälp utanför kurser och program och det har varit upp till studenten själv att söka denna hjälp.

Vår uppfattning är att det bidrar till att själva innehållet som erbjuds studenten inte ses som en del av själva utbildningen att det handlar om att lära.

Ny organisation - nytt fokus.

Sen 1 juli 2014 finns en ny organisation vad gäller studentsupport. En gymnasielärare i svenska och svenska som andraspråk har anställts på 100 % för att arbeta med språk, skrivande. En beteendevetare har anställts på 100 % för att arbeta med studieteknik. Målet med den nya verksamheten är att nå fler studenter och i ett tidigare skede i utbildningen och som integrerade delar av en kurs på själva utbildningen.

Pilotprojekt HT2015

Högskoleingenjörsprogrammet i nätverksteknik har under hösten 2015 integrerat studieteknik och akademiskt skrivande på introduktionskursen i nätverksteknik. Detta har skett genom föreläsningar kring skrivande, studievänor, förhållningssätt till studier, övningar och handledning av en rapportuppgift.

Föreläsningar

Hjärnkoll, vanor och genomgång av rapportuppgift

Skrivföreläsning

Handledning skrivuppgift

Motivation, självkänedom och planering

Grupper, konflikter, kommunikation och gruppkontrakt

(Inlämning av rapport för bedömning)

Lästeknik, minnesteknik och kreativitet (Och uppföljning av vanor)
Feedback på rapport. Språkligt och innehållsmässigt.

Examination - en rapport

Denna examinationsuppgift syftar till att öka din medvetenhet om vad du ska lära dig under din studietid och vad arbetslivet förväntar sig av dig. Du ska också kunna formulera konkreta handlingar och mål för att klara din utbildning. Dessutom förväntas du med din rapport visa att du behärskar skriftspråket genomedvetet, det vill säga att du försöker att närma dig en vetenskaplig stil gällande språk, disposition och referenshantering.

Litteratur kopplat till pilotprojektet och rapportuppgiften:

M. Bergman, & B-M Israelsson. (2015). Att studera på högskolan studieteknik, motivation och inspiration. Lund: Studentlitteratur.

Utvärdering från studenterna (41 svarande)

Mycket givande föreläsningar. Fortsätt med dessa! (22 st)

Vanor och förhållningssätt var bra! Lägg ännu mer tid på hur man gör för att förändra vanor. (19 st)

Bra skrivföreläsningar om vanliga skrivfel som har stor betydelse. (18 st)

Bra föreläsningar om rapporten som besvarade många frågor inför rapportskrivningen. (15 st)

Hjärnan - bra att få veta hur hjärnan fungerar, hur vi tänker, arbetsminnet, belöningar mm. (14 st)

Självkännedom. Hur man ska använda varandras olika sidor, styrkor i ett grupparbete (10 st)

TÄNK TILLSAMMANS OCH LÄR DIG MER!

Marina Bergman

Bakgrund studiesupport kring studieteknik.

Sedan hösten 2008 erbjuder Mälardalens högskola samtliga nya programstudenter en kurs i studieteknik på 3 hp. Kursen ligger utanför programmen och ca 30% av studenterna väljer att gå kursen. Totalt har över 6500 studenter deltagit på kursen och den är uppskattad. Men då den ligger utanför programmet blir den något extra och ses som ett stöd snarare än som ett led i själva utbildningen att lära sig att lära.

Ny organisation och nya arbetsätt för studiesupport.

Sen 1 juli 2014 finns en ny organisation vad gäller studentsupport på Mälardalens högskola. Supporten består av två heltidstjänster en för skrivande och en för studieteknik. Ett mål är att nå fler studenter i ett tidigare skede i utbildningen och som en integrerad del av en kurs på själva utbildningen. Det handlar om att gå från stöd utanför programmen till integrerade delar på en utbildning. Från stöd till lärande. Lära att lära.

SI tänk tillsammans och lär dig mer!

Sedan hösten 2014 pågår ett tvåårigt högskolegemensamt projekt med SI på Mälardalens högskola. SI står för Supplemental Instruktioner och innebär förenklat att en äldre student som redan läst kursen har SI-möten en gång i veckan (1,5 tim i detta fallet) med en grupp på 10-15 studenter. På ett SI-möte får studenterna möjlighet att ställa frågor och diskutera det man tycker är krångligt. Man får angripa problem på olika sätt och jobba tillsammans med andra lära av varandra - och presentera muntligt. SI är ett sätt att inom utbildningen fånga upp studenterna i ett tidigt skede och träna dem i ett förhållningssätt till sina studier. Det är att flytta fokus från stöd till lärande.

Kommentarer från studenter som gått på SI:

Superbra att få chansen att diskutera med andra kursdeltagare och att någon aktivt styr diskussionen och leder den framåt!

Jag gillar att vi själva får fundera och diskutera istället för att en lärare säger hur det är.

Bra att vi i gruppen får bestämma vad vi ska arbeta med.

Engagemanget - SI-ledarnas vilja att vi ska lära oss.

Sammanhållningen är så bra - man vågar diskutera och presentera muntligt för varandra.

Det är ett roligt sätt att plugga på - lekar, frågesporter mm!

Avslappnat en skön atmosfär! Citat från en SI-ledare: Det häftigaste med hela SI, förutom att folk lär sig enormt mycket, är att höra hur studenterna pratar om att ta eget ansvar för sina studier, om fördelarna med att lära av varandra och att de reflekterar över vad akademiska studier innebär. Det är något som tagit många i min årskull flera år att komma fram till - så det var häftigt att höra hur SI-deltagarna gjorde den resan redan första året.

MODELL FÖR SAMVERKAN MELLAN STUDENT OCH EXTERN PART

Jenny Isberg, Emelie Westergren

Modell för samverkan mellan student och extern part

En av högskolan uppgift enligt Högskolelagen (SFS, 1992:1434, kap 1, 2 §) är att samverka med det omgivande samhället i syfte att öka utbytet av idéer och kunskaper mellan högskolan och samhället utanför. Det har visat sig att samverkan i utbildningen leder till att individer utvecklar relevant kunskap som de sedan sprider i samhället (Bienenstock et al., 2014; Jacobsson et al., 2014) samt till ökad anställningsbarhet (Yorke, 2006).

Idag efterfrågar många företag och organisationer inom idrott- och hälsoindustrin kompetensförstärkning inom olika områden. Samtidigt uttrycker studenter i slutet av sina idrottstränarstudier en önskan om att få göra sitt examensarbete med koppling mot yrkeslivet. Det EU-finansierade projektet Dala Sports Academy (DSA) vid Högskolan Dalarna har skapat en modell för samskapande kopplat till studenternas examensarbete på Idrottstränarprogrammen i syfte att:

- Studenten ska ges möjlighet att föra dialog med andra grupper av människor (examensmål för kandidatexamen)
- Utbildning och yrkesliv samverkar mot bestämda mål
- Hitta ingångar för studenterna att skapa egna produkter och tjänster
- Hitta ingångar för studenterna att starta egna företag

Denna presentation beskriver utvärderingen av en arbetsmodell vars syfte är att skapa förutsättningar för studenterna att bli attraktiva för det kommande yrkeslivet.

Rent praktiskt har arbetet inneburit att studenten identifierat ett behov hos en extern part eller att en extern part själv uttryckt ett behov. Målet med arbetet är att parterna tillsammans får behovet tillgodosett eller frågan besvarad. Studenten ges också möjlighet att knyta viktiga kontakter med kommande yrkesliv och yrkeslivet får förståelse för studenternas kunskaper och kompetenser. Arbetet avslutas med ett EXPO där studenterna ges möjlighet att kommunicera sin studies resultat med externa parter.

Resultaten av utvärderingen visade att yrkeslivet var positiva till att ingå samverkansavtal med studenterna, studenterna gavs möjlighet att kommunicera med externa parter och yrkeslivet uttryckte ett intresse och behov av att skapa nya tjänster och anställningsområden.

Arbetet utifrån modellen resulterade i att samtliga 37 studenter vid idrottstränarprogrammet gavs möjlighet att kommunicera med extern parter vid EXPO, 78 % av studenterna samverkade med extern part, sju studenter startade eget företag, åtta studenter blev erbjudna och tackade ja till anställning hos sin samverkanspart samt att en patentansökan för ett varumärke skickades in.

Syftet med presentationen är att inspirera till fortsatt utveckling av grundutbildningen gällande samverkan med det omgivande samhället.

Referenser

Bienenstock, A., Schwaag Serger, S., Benner, M., & Lidgard, A. (2014). Utbildning, forskning, samverkan. Vad kan svenska universitet lära av Stanford och Berkeley? Stockholm: SNS Förlag.

Jacobsson, S., Perez Vico, E., & Hellsmark, H. (2014). The many ways of academic researchers - how science is made useful. *Science and Public Policy*, 41, 641-657.

SFS 1992:1434. Högskolelag. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Yorke, M. (2006). Employability in higher education: what it is, what it is not. Learning and employability series 1. Higher Education Academy, York, UK.

.

INTEGRERING AV FORSKNING I UNDERVISNING

Henrik Svensson, Serge Thill

Inom den högre utbildningen är det eller i alla fall borde vara en självklarhet att undervisning och forskning går hand i hand. Bevis på att så är fallet är att lärarna som undervisar på universitet och högskolor till viss del är disputerade och bedriver egen forskning som är relevant för det de undervisar om. Ett annat bevis är att resultat från forskning i form av vetenskapliga källor integreras i undervisning genom att läraren valt ut dem eller att studenten gjort informationssökningar och identifierat relevanta källor. Huruvida forskning och utbildning faktiskt är väl integrerat överlag inom högre utbildning är dock en fråga som vi inte besvarar här utan vi vill inspirera till nya sätt att integrera forskning och undervisning genom att berätta om hur vi integrerat forskning med undervisning i ett specifikt projekt.

I en beviljad forskningsansökan hade vi skrivit in att forskningen i projektet också skulle komma ett specifikt utbildningsprogram på kandidatnivå till godo, det vill säga metoder och resultat från projektet skulle integreras i programmet och komma dess studenter tillgodo.

Den första aktiviteten som kommit studenterna till godo var i form av en workshop som anordnades av forskarna i projektet. För att komma igång med experimentet i projektet behövdes en del informationsteknologiska gränssnitt tas fram och vi beslöt att det vore en utmärkt idé att låta studenterna arbeta med denna uppgift. Vi bjöd in årskurs 2 på programmet och nästan samtliga studenter tackade ja till att delta i workshopen. Under workshopen blev de tilldelad en grupp och gruppen fick en deadline när en prototyp av gränssnittet skulle vara färdigställt. Forskarna i projektet fanns också tillgängliga för handledning under tiden arbetet pågick. Därefter fick studenterna presentera sin prototyp och de fick feedback från forskarna i projektet och de fick också ett certifikat som visade att de deltagit i workshopen. För studenterna kan denna typ av aktivitet ha direkt nytta. De fick möjlighet att tillämpa sina erhållna kunskaper och träna på de färdigheter som de utbildas till och förväntas kunna genomföra i framtida anställningar. Studenterna fick också ett kvitto på att deras kunskap är behövd vilket kan bidra till studiemotivationen på ett positivt sätt. De fick också insyn i forskningsvärlden till viss del, vilket förutom ökad förståelse för vetenskaplig praktisk verksamhet kan också väcka intresse för vidare doktorandstudier.

Även forskningsprojektet kom att ha nytta av studenternas idéer då det snabbade på framtagandet av den slutgiltiga versionen av gränssnittet och vi fick också in information och erfarenheter från en bredare grupp som hade varit svårt att få med på annat sätt. Forskningen i projektet som ännu ej är avslutad kommer också kunna vidare att användas i utbildningen på flera olika sätt, till exempel kan vi använda samma typ av workshop som en uppgift i en av våra kurser (fast på låtsas), vi kan återanvända prototyper som tagits fram inom projektet i kurser, publikationer från projektet kan användas som kurslitteratur med mera.

PSYKIATRISK EXAMINATION FÖR SJUKSKÖTERSKESTUDENTER ALTERNATIV EXAMINATIONSFORM FÖR UTBYTESSTUDENTER

Marielouise Strand

Syfte

Syftet med denna pilotstudie är att belysa och värdera utfallet av en examinationsform, MEQ, inom psykiatrisk vård.

Forskningsfrågan är om en stimulerande examinationsform kan ge likvärdiga förutsättningar för internationella studenter och reguljära programstudenter i gemensam kurs?

Problemformulering

Studien utgår ifrån internationella studenter och reguljära programstudenter i samma kurs som skulle examineras på engelska inom psykiatrisk vård, våren 2015, vid Institutionen för Vårdvetenskap, Malmö Högskola. Examinationsformen som användes utgick ifrån korta case med frågor rörande psykiatriska sjukdomar och psykiatrisk omvårdnad. Den fungerade väl men studenterna upplevde den något svår. Genomförande av en typ av examination för båda studentgrupperna i gemensam kurs utvecklades.

Artikelsökningar visade inga studier som utgick ifrån examinationsformer inom psykiatrisk vård för sjuksköterskestudenter utan huvudsakligen framkom de vanligaste examinationsformerna som bygger på MCQ (Multiple choice) och SAQ (short answer question). Sedan 1960-talet har alternativa examinationsformer i form av MEQ (Modified essay question) examination använts i läkarutbildningen vid Australiska universitet (Knox, 1989). I en jämförande analys vid Qassim University i Pakistan föredrog 60% (av 50 stud) MEQ och 40 % var för MCQ (Kahn & Aljarallah, 2011). I läkarutbildningens tionde termin i Lund har MEQ examination använts för att testa studenternas förmåga till kliniskt resonemang och problemlösning sedan början av år 2000 (Håkansson et al., 2003). MEQ examination är en målrelaterad examinationsform som bygger på Millers kunskapspyramid (Psykologguiden, 2015).

Med en MEQ examination redan i fjärde terminen i sjuksköterskeprogrammet skulle studenterna känna igen sig i den pedagogiska modellen när de kommer till termin sex. Eftersom den nationella slutexaminationen (NKSE), i sjuksköterskeprogrammet är uppbyggd utifrån samma modell som MEQ. Hypotetiskt skulle det kunna öka möjligheterna till höga prestationer på NKSE.

Metod

Avsikten är att med underlag av en (eller om möjligt att tillgå flera) NKSE tentor och MEQ tenta från läkarutbildningen göra en MEQ examination, i pappersformat. För att testa utfallet av examinationen planeras en pilotstudie med 4-5 frivilliga studenter i fjärde terminen, från terminens reguljära program. Studenterna skall innan de lämnar in examinationen fylla i ett frågeformulär om sin bedömning. Svaren kommer att sammanställas och värderas tillsammans med resultatet från examinationen till en

övergripande värdering av examinationsformen.

Resultat

Denna pilotstudie förväntas ge svar på utfallet av en MEQ examination inom psykiatrisk vård för reguljära studenter i fjärde terminen i sjuksköterskeprogrammet vid Institutionen för Vårdvetenskap, Malmö Högskola. Pilotstudien förväntas bli vägledande, avseende examinationsform inom aktuell kurs, för framtida intag av internationella studenter och reguljära programstudenter i gemensam kurs.

Presentationsform

Studien presenteras som pilotstudie och examinationsformen i form av en posterutställning.

Nyckelord: Modified essay question, examination, Miller, kunskapspyramid, målrelaterad

Den här ska in här:P16

FLIPPAT KLASSRUM PÅ DISTANSUTBILDNING

Leslie Pendrill

Några inledande försök med 'flippat klassrum-tekniken' har gjorts inom ramen för ett KK-stiftelsefinansierat projekt: Diagnos på distans - 'online engineering' på mastersnivå vid Blekinge tekniska högskola (BTH). "Online Engineering" kan beskrivas som metoder för att styra och övervaka fysisk utrustning, men även smarta hem och människor, på distans över Internet. Utbildning sker i samverkan med industrin, med drygt 20 företag och institut som tillsammans utformar kurser för att främja utvecklingen av system för tillståndsövervakning på distans. Under vårterminen 2015, gavs nyutformade kurser i Mätteknik och sensorer, indelade i tre kategorier baserade på följande områden som utbildningen är upplagd efter: elektrisk effektöverföring, mekanisk effektöverföring samt, smarta hem och hälsa. I dessa kurser provades flippat klassrumstekniken. Kurserna som ges inom Diagnos på distans projektet utförs till stor del i sig 'på distans', där de flesta studenter är företagsanställda och yrkesutförare.

Inledningsvis är det viktigt att förbereda studenterna på vad flippat klassrum är. Deltagarna inspirerades att ta del av information innan varje "Online träff". Studenterna fick tillgång till utbildningsmaterialet (PPT, videopresentationer m m, upplagda på e-plattformen itslearning på BTH) minst en vecka före varje pass, och kunde då förbereda sig på egen hand. Del av utbildningsmaterialet innehöll återkopplande frågor och mindre uppgifter att genomföra före onlineträffen. Erfarenheter visar att det dock kan vara svårt att få studenterna att verkligen gå igenom det förberedande materialet. Vi har försökt att dokumentera vilka filer studenterna hade tagit del av innan träffen, men man kan inte se om de verkligen var lästa av studenterna eller bara nerladdade. Vidare, fick Vissa av studenterna gå igenom kursmaterialet före varje träff för att ge feedback på om det behövde uppdateras eller anpassas för deras situation/önskemål på innehåll.

Därefter genomfördes själva träfftimmarna – via Adobe Connect – "flippade". Studenterna aktiverades på träffarna med hjälp av grupparbete. Det gjordes tekniskt med grupparbete i olika underrum på Adobe Connect. Vid vissa träffar, aktiverades studenter med problemlösning online där studenterna var aktiva för att ta fram en lösning på ett problem. Bland de tekniska utmaningar vi haft är att studenterna har saknat fungerande headset.

Vid utvärderingen sedan, reflekterades över om man hade uppnått målen med flippat klassrumstekniken. Inspirerat av t ex boken "Just-in-Time teaching", Novak, *et al.* 1999, kunde man fundera på vilket sätt effektiviteten i utbildningen kan förbättras, genom att inkorporera exempelvis IKT-verktyg. Vi kommer att använda applikationer som t.ex. Snagit och PowerPoint med plugin Mix som ger en möjlighet att kombinera film, PowerPoint och frågeformulär i det viktiga förberedande materialet. Detta medger användningen av frågeformulär som besvaras av studenterna i filmklipp och därvid får man reda på om studenterna varit aktiva med material innan "Online träffen".

Samtidigt kan flippat klassrumstekniken leda till ökad verkningsfullhet genom en mer aktiv inläring. Några specifika mål, mest åt det aktiva inlärningshållet, var att:

- Uppmuntra studenter att mer regelbundet förbereda sig inför varje lektion

- Hjälpa lärarna att bättre identifiera studenternas svårigheter i god tid för att kunna anpassa lärandet
- Hjälpa studenter att utveckla en starkare “need to know”
- Etablera en interaktiv miljö i ‘klassrummet’

AKTIVA FÖRETAG I KURSUTVECKLING

Malin Rosqvist, Hans Hansson

PROMPT, Professionell masterutbildning i programvaruteknik, är ett projekt med verksamhet som siktar in sig på en ny målgrupp i det svenska akademiska landskapet; yrkesverksamma med behov av kompetensutveckling på avancerad nivå. För att säkerställa att kurserna som utvecklas verkligen motsvarar företagens behov av kompetensutveckling har projektet utvecklat en modell för kursutveckling som bygger på företagens aktiva deltagande.

Projektet PROMPTs kursutvecklingsmodell baseras på en intervjustudie som genomförts under projektets pilotfas. Vi har identifierat behov av såväl innehåll och intresse, som på vilket sätt företagen har möjlighet att vara med i arbetet kring utvecklingen av kurser. Att företag går in med egen tid i projektet och i kursutvecklingen borgar för att det finns både intresse och resurser att bygga samarbetet på. Modellen ger en process som bas för samarbetet, där man också kan följa upp beslutspunkter och milstolpar. Kursernas forskningsanknytning säkras genom att det är aktiva forskare som ansvarar för kursutvecklingen vid deltagande lärosäte.

Modellen utvärderas och förfinas kontinuerligt under projektet så att såväl representanter för företag som lärosäten deltar i de flesta av processens aktiviteter och att i processen ingår också respektive lärosätes interna hantering av kurser och bemanning.

UTVÄRDERING AV UTBILDNINGSPROGRAM - ATT LÄRA AV VARANDRA

Camilla Nordgren, Petri Gudmundsson

Bakgrund

Kvalitet i högre utbildning är en angelägenhet för samtliga som är inblandade eller kommer i kontakt med undervisning på universitet/högskola. I förlängningen är det också något som påverkar de flesta delar av samhället. Det innebär att utvärdering av utbildningskvalitet likaså är av stor vikt, men inte bara att det sker, utan även hur det sker och hur utvärderingsresultat leder vidare.

Malmö högskola genomförde mellan åren 2012-2014 ett högskoleövergripande projekt där kvaliteten i utbildningen utvärderades vid tre program, vilket presenterats tidigare. I kvalitetsutvecklings syfte och för att testa metoden, få ytterligare underlag samt om möjligt utveckla/vid behov modifiera metoden, initierades utvärderingar av ytterligare utbildningsprogram vid Malmö högskola.

Metod

Två program vid fakulteten för Hälsa och samhälle, Malmö högskola, utsågs för utvärderingen som bestod av två delar. Del 1 innefattade en analys av överensstämmelse mellan programmets lärandemål i förhållande till examensmålen där också en bedömning av progressionen i utbildningen gjordes. Del 2 bestod av en analys av samtliga kursers bedömningsplaner och bedömningsformer, såväl formativa som summativa, i förhållande till respektive kursplans lärandemål och nivå av studentaktivitet. Underlaget till del 1 togs fram av programansvarig och del 2 av respektive kursansvarig i samarbete med de undervisande/examinerande lärarna.

Upplägget för arbetet med utvärderingen bestod av olika faser; 1) Introducering (samtliga inblandade); 2) Framtagande av underlaget för granskningarna (programmets medarbetare); 3) Analys av underlaget (två kritiska vänner); 4) Muntlig och skriftlig återkoppling vid workshop (samtliga inblandade); 5) Bedömning av själva utvärderingens olika delar (programmets medarbetare till de kritiska vännerna).

Analys av underlaget gjordes av två kollegor, kritiska vänner, vid fakulteten, med erfarenhet av granskning och utveckling av såväl utbildningar som kurser. Särskild vikt lades vid att i framförandet av feedback vara just kritiska vänner och att kompetensen för utvecklingen utifrån granskningen låg hos de som arbetade i programmet.

Resultat

Utvärdering av programmen

Då examensmålen bröts ner i detalj förekom det att dessa inte var operationaliserade i lärandemålen. Dessutom tydliggjordes att trots att perspektiv i examensmålen förekom i lärandemål på flera kurser var det oklart om progression förelåg.

Studentaktivitet var sällan särskilt klart uttryckt även om verben i lärandemål ofta var väl valda, samt fanns det behov av att tydligare uttrycka och använda formativa inslag. Det fanns också behov av att

tydligare beskriva underlag/kriterier för bedömningar, såväl formativa som summativa, och när olika typer av bedömningar sker samt att arbetsformerna i större utsträckning borde påminna om examinationen. En översyn av rättsäkerheten i examinationsformerna skulle öka kvaliteten i dessa.

Bedömningen utvärderingarna

Medarbetare uttryckte insikt och insyn i det de och de kritiska vännerna funnit i utvärderingsarbetet. Det råde således god överensstämmelse kring process och resultat och möjligheten att både lära av varandra och se förbättringsmöjligheter kring såväl arbetsformer, examinationsformer, kriterier som innehåll, upplägg och progression. En tydlig utvecklingspotential utifrån utvärderingsarbetet framkom.

Slutsats

Själva arbetet med framtagande av underlaget tillförde ett stort värde för samtliga.

Det råde enighet om att arbetet hade lett till en helhetssyn och insyn i programmens olika kurser vilket tydliggjort styrkor och svagheter i programmen.

FILM SOM PEDAGOGISKT REDSKAP VID EXAMINATION

Mariette Bengtsson, Ann-Britt Ivarsson-Ekdahl, Ann-Marie Ostrenius, Ann-Sofie
Lindquist, Gisela Brodd

Sjuksköterskeutbildningen på Malmö högskola

Grundprincipen för all vårdverksamhet är att ingen patient ska komma till skada. Därför behöver sjuksköterskor ha ett medvetet säkerhetstänkande i alla de handlingar som de utför. Ändå inträffar tillbud i den svenska sjukvården som kräver att avvikelserapport skrivs och att händelser utreds. Det är därför viktigt att studenter får arbeta med avvikelshantering och analysarbete som läraaktiviteter på olika sätt genomgående under utbildningen.

Examination baserad på verkliga händelser

I slutet av sista terminen examineras studenternas förmåga att identifiera risker och analysera händelser. Aidentifierade autentiska inrapporterade tillbud där vårdskador eller risk för vårdskada har förekommit diskuteras och analyseras av studenter i grupp. Denna examination har genomförts utifrån inrapporterade beskrivningar i form av skriven text. Beskrivningarna är nedtecknade av någon som varit involverad i tillbudet och har inte utgjort någon objektiv beskrivning av vad som egentligen hänt. Beskrivningarna innehåller en varierad mängd detaljer och är av olika omfattning. Texterna ställer krav på läsarens kompetens och vana att hantera det skrivna språket. Analysen går ut på att inte enbart tolka bokstäverna eller att lära in fakta utan att kunna sätta sig in situationen och förstå de involverade personernas agerande och känslor utifrån vad som hänt.

Examination med film som pedagogiskt verktyg

Studenter har olika förmåga och förutsättningar att uppfatta vad som egentligen hänt genom skrivna texter. Känslor är också svåra att förmedla på detta sätt (Marton et al. 2000). Studenter lär sig genom att aktivera sina olika sinnen och ju fler sinnen som är involverade i läroprocessen ju bättre förutsättningar har studenten att ta till sig innehållet (Biggs & Tang, 2007). Därför filmatiserades de inrapporterade beskrivningarna. Studentgruppen får nu via studentplattformen tillgång till en film baserad på ett inrapporterat tillbud. Skådespelarna i filmen är lärare som illustrerar situationen utifrån en objektiv beskrivning av vad som inträffat.

Fallen diskuteras och analyseras utifrån följande frågeställningar:

- Vad var det som hände?
- Vilka risker förelåg i det aktuella fallet?
- Hur kunde det hända? (den mänskliga faktorn, tekniken, organisationen eller..)
- Vad kan göras för att en liknande händelse inte ska inträffa igen?
- Hur ska patient och anhöriga informeras i det aktuella fallet?

Studenterna skriver en rapport och redovisar sin analys för klasskamraterna vid ett seminarium.

Samtliga studenter i gruppen ska bidra i lika stor utsträckning i diskussion, analys och presentation, vilket ska redovisas. Varje student bedöms individuellt utifrån fastställda kriterier.

Utvärdering av examinationen

Studenter som deltagit i examinationen sedan 2014 har efter examinationseminariet fått besvara en enkät för att utvärdera film som pedagogiskt redskap avseende innehåll, pedagogik och värde för framtida yrkesroll. Utvärderingen visar att studenter ställer sig positiva till att använda film för att koppla ihop teori och praktik samt utveckla sin reflektiva förmåga. Genom att använda sina sinnen lär de sig lättare och kommer även ihåg det de lär och upplever bättre. Film också kan väcka olustkänslor hos en del studenter och innehåll måste väljas med omsorg. Presentationen på NU2016 kommer att handla om denna utvärdering.

DEN SPRÅKVÅRDANDE SVENSKLÄRARSTUDENTEN

Camilla Thuren

I kursen Svenska och lärande: Att analysera, bedöma och stödja språkutveckling möter ämneslärarstudenterna i svenska grammatisk analys, elevtextanalys och bedömning av elevtext. Dessa tre aktiviteter rör sig mellan två olika teoretiska synsätt, språk som system och språk i bruk. Inom ramen för det pedagogiska projekt vi presenterar här tillförde vi en problematisering av de här två polerna i kursen, nämligen en workshop med språkvårdsfokus, där språkvårdens bevekelsegrunder och resonemang diskuterades, för att utmana studenternas föreställningar om språkliga normer. Hur resonerar man professionellt vad som är bra eller dåligt? Lämpligt eller olämpligt? Rätt eller fel? Vi vill funktionalisera grammatikundervisningen ytterligare, liksom ge studenterna möjlighet att utveckla sin bedömningspraktik i enlighet med kursens lärandemål.

Den här studien bidrar med kunskap om hur studenter operationaliserar språkliga bedömningskriterier och värdeskalor. Som material för att kunna säga något om studenternas operationaliseringar har vi undersökt den elevtextanalys som fungerar som en av kursens examinationer. I den har vi undersökt vilka påståenden studenterna gör om den elevtext som ska analyseras, vilka belägg de anger för sina påståenden, och slutligen vilka åtgärder de föreslår.

Vi har därefter analyserat påståendena, beläggen och på åtgärderna mot bakgrund av tre språksyner som Margareta Westman (2001:22–27) tycker sig se hos olika företrädare för den svenska språkvården i olika sammanhang. Den restriktiva står för en språkkonservativ hållning som präglas av en motvilja mot förändring. Den pluralistiska accepterar all variation. Den pragmatiska å andra sidan ser till språkets och kommunikationens funktionalitet. Den sistnämnda präglar sedan länge den officiella språkvården i Sverige och i de övriga nordiska länderna, och kan sägas vara den syn som kursens lärare och kursens gäst från Språkrådet företräder.

Studenterna presenterar sig i sina elevtextanalyser genomgående som restriktiva språkvårdare. Om de identifierar textdrag som kan identifieras som något som brukat falla inom språkvårdens intresseområde identifierar de vanligen detta som en felaktighet eller en brist i elevens text och språk. Språkdrag lyfts ut ur sin kontext och behandlas i isolering. Studenterna ställer sig inte frågan om något fungerar väl i just den här kontexten, i just den här funktionen. I stället noterar man att något går att identifiera som ett fenomen som har ett visst namn, t.ex. satsradning, och att detta fenomen ofta framhålls som felaktigt. En student uttrycker sig t.ex.: ”Eleven känns förhållandevis säker på hur man binder samman satser och den enda satsradningen i texten är på rad 11-12 med ”Jag upplever det tillståndet när jag blir av med min mobil, jag känner mig handikappad och helt isolerad från om världen.”

Det pedagogiska projektet och analysen av studenternas elevtextanalyser har givit upphov till en större integrering av kursens grammatikmoment med kursens textanalysmoment. Dessutom har

examinationen Elevtextanalys formulerats om så att fokus ligger enbart på textanalys, inte på bedömning. Bedömningsmomentet och dess problematisering är istället placerat i ett seminarium.

MOTIV, MÅL OCH UPPLEVDA RESULTAT AVSEENDE SVENSK HÖGSKOLEPEDAGOGISK UTBILDNING

Charlotte Silander, Martin Stigmar

Ökade krav på undervisningskvalitet och studenters lärande inom högre utbildning har medfört ett ökat intresse för högskolepedagogisk verksamhet. Arbetet med att organisera högskolepedagogiska enheter och bedriva högskolepedagogisk utbildning har varit omfattande vid svenska lärosäten under de senaste decennierna. Dock återstår en rad kunskapsluckor att fyllas relaterat till denna utbildning, till exempel varför erbjuds högskolepedagogisk utbildning, vilka är målen med högskolepedagogisk utbildning och vilka är resultaten?

Syftet med denna artikel är att redovisa en teoretisk ram och preliminära resultat från ett projekt som undersöker motiv, mål och upplevt resultat av högskolepedagogisk utbildning vid svenska universitet och högskolor. Informanter är studenter, lärare, högskoleledningar och statsmakt.

Vad som är mål är i offentlig sektor inte självklart (jmf Rombach, 1991), detta gäller särskilt inom högre utbildning där olika grupper strävar mot olika, ibland konkurrerande, mål med en oklar inbördes rangordning (Birnbau 1988). Mål och motiv för högskolepedagogisk utbildning kan variera mellan olika intressenter. Studenter, lärare, högskoleledningar och statsmakt förväntas ha olika visioner och idéer om vad den högskolepedagogiska utbildningen skall syfta till. För läraren kan huvudsyftet vara individuell utveckling av sina pedagogiska färdigheter för att uppfylla ett personligt behov. För studenten kan målet vara att säkra tillgången på pedagogiska skickliga lärare och undvika risken att utsättas för lärare som inte underlättar deras lärande. För universitetsledningen kan målet vara att säkra kvalitetsnormer i undervisning och för regeringen kan målen kan relateras till frågor om jämlikhet (underlätta för en diversifierad studentgrupp att kunna delta i högre utbildning) eller för att stödja effektiviteten i högre utbildning.

Kunskap om vad högskolepedagogiska utbildningar leder till och hur resultatet uppfattas av deltagare (HSV 2006) är begränsad, samtidigt som det råder brist på undersökningar som kan visa på robusta samband mellan dessa utbildningar och ökat lärande hos studenten (Sword, 2008).

PEDAGOGISKA VINSTER MED FLIPPAD UNDERVISNING I INFORMATIONSSÖKNING MED FOKUS PÅ HÅLLBAR UTVECKLING OCH TVÄRVETENSKAP.

Joakim Lennartsson, Mauritzza Jedefrid, Christian Kleinhenz, Mats Blomberg

Göteborgs universitetsbibliotek har flera undervisningsteam som undervisar i informationssökning mot olika fakulteter med varierande ämnesinriktningar. Det som är gemensamt för studenterna är att de oftast får biblioteksundervisning endast vid ett fåtal tillfällen, vilket är vanligt vid biblioteksundervisning. För att göra dessa så givande som möjligt har vi skapat en kurs som är en blended course och består av en webbaserad del och en klassrumsdel. Vi har gjort kursen flippad, det vill säga att studenterna ska ta del av undervisningsmaterial så som filmer och texter innan vi ses i klassrummet. Då vet vi att studenterna har viss förkunskap och vi kan utgå från det när vi ses.

Bakgrund

Vi ville skapa en blended course som kan användas av alla bibliotek på GUB och bokas av alla program på Göteborgs universitet. Vår utgångspunkt är det tvärvetenskapliga ämnet hållbar utveckling vilket ger oss möjlighet att flytta fokus från ämnet till de mera reflektiva dimensionerna av informationssökning. Hållbar utveckling är också något som GU arbetar med att integrera på alla program och fakulteter. Blended learning ger oss möjlighet att använda klassrumsdelen till att ha gruppdiskussioner och vi kan handleda istället för att föreläsa.

Frågeställningar

- Vilka pedagogiska vinster och utmaningar ger en kurs som har fokus på det tvärvetenskapliga ämnet hållbar utveckling som är blended jämfört med traditionell biblioteksundervisning i informationssökning?
- Vilka pedagogiska vinster och utmaningar får de undervisande bibliotekarierna av att undervisa flippat med fokus på de reflektiva delarna av informationssökningsprocessen?

Resultat

Då vi skapade kursens två delar var det med ambitionen att frigöra tid i klassrummet genom att i webbdelen ge studenterna den information och kunskap de vanligtvis får i föreläsningsform. Vi skapade filmer med korta presentationer och databassökningar och inkluderade korta texter och quizzar för att variera inläringen. Webbdelen avslutas med en inlämningsuppgift som vi använder för att förbereda klassrumsdelen. I klassrummet kan studenterna lyfta frågor och svårigheter de har, t ex hur man samsöker i databaser, hittar bra sökord, är källkritisk och värderar information. I gruppdiskussion och workshops kan de dela dessa erfarenheter med varandra.

Vi har haft ca 100 studenter från SMIL/NMIL (Samhällsvetenskapligt miljövetarprogram/Naturvetenskapligt miljövetarprogram) som har genomfört kursen förra hösten HT 14 och utvärderingarna visar att studenterna är positiva till vår blended learning-kurs. De uppskattar att de kan göra webbdelen i egen takt samt återkomma till den under sin studietid. En utmaning var

klassrumsdelen då den baseras på att studenterna lämnar in uppgiften i webbdelen samt är aktiva i klassrummet.

Vi kommer åter att göra denna kurs för SMIL/NMIL-studenter under december HT 15 samt för första gången på Marin vetenskap. Vi har tagit fasta på erfarenheter av första genomförandet och omarbetat kursen för att ta vara på tiden bättre med studenterna i klassrummet och göra dem mer aktiva. I samband med att Marin vetenskap går kursen får vi också till ett samarbete med Biomedicinska biblioteket då vi undervisar på kursen tillsammans.

SCAFFOLDING TILL STÖD FÖR LÄRARSTUDENTERS FÖRSTÅELSE AV RELATIONEN MELLAN TEORI OCH PRAKTIK

Anna Udén, Margaretha Häggström

I syfte att stödja lärarstudenters förståelse för hur den högskoleförlagda utbildningen (HFU) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) bildar en helhet har vi skapat en scaffoldingmodell. Modellen är en bild över fyra centrala aspekter av innehållet i teori såväl som i praktik. De fyra aspekterna är: övergripande teori, specifik teori, metod och teknik.

Den ökade akademiseringen av lärarutbildningen har inneburit en omställning från en mer praktik- och undervisningsnära utbildning till en mer teoretisk. Det märks både på utbildningens innehåll och på minskat antal timmar för praktik ute i skolverksamheten. För studenten är kopplingen mellan de teoretiska studierna och erfarenheter från klassrumspraktiken inte med nödvändighet tydlig och lätt att förstå. Det kan till och med ibland vara svårt att se nyttan av pedagogiska teorier, och att se skillnad på det övergripande pedagogiska teorier eller snarare teoribildningar och de mer smala ämnesdidaktiska teorierna.

Vi har sett att studenter behöver stöttning för att själva så småningom kunna göra kopplingar mellan HFU och VFU. De behöver vidare stöttning för att utveckla förståelse för olika typer av teorier, teoretiska perspektiv och beprövad erfarenhet, och hur de i sig kan utgöra stöd i arbetet med att planera, iscensätta och analysera egna lektioner.

Genom vår scaffoldingmodell får studenten en möjlighet att se hur förhållandet mellan övergripande pedagogiska teorier, metod för undervisning, undervisningstekniker och specifik teori och beprövad erfarenhet kan förstås. I vår poster presenteras modellen och de begrepp den består av samt ett konkret exempel på hur modellen kan användas i ett konkret exempel. Vi diskuterar också modellens potential som medierande verktyg. Modellen bygger på scaffolding theory (Wood, Bruner & Ross, 1976) och på sociokulturella teorier (Vygotskij, 1978, Säljö, 2000).

KAN MENTOMETRAR ÖKA INTERAKTIONEN OCH STUDENTINFLYTANDET PÅ FÖRELÄSNINGAR

Lennart Karlsson, Johanna Nygren Spanne, Anders Peterson

Föreläsningar sker ofta i storgrupp, vilket ofta innebär begränsningar i kommunikation och interaktion mellan lärare och studenter. Detta minskar studenternas möjlighet att påverka innehållet i föreläsningen och undervisningens inlärningseffekt, vilket påverkar studenternas måluppfyllelse negativt. Flera undersökningar menar att mentometeranvändning kan öka studenternas delaktighet samt förbättra både kommunikation och inlärningseffekt genom att skapa ökad djupförståelse (Heaslip et al., 2014; Siau et al., 2006).

Vi använt ett mentometersystem (OMBEA, u.å.) på naturvetenskapligt/tekniskt basår bestående av tre komponenter: mentometer (lånas till studenterna), en lärardatorinsamlingsdosa samt programvarutillägg till Powerpoint. Läraren arbetar i Powerpoint med en extra mentometerkopplad meny.

Vid föreläsningarna fick studenterna svara på frågor genom att välja svarsalternativ. Vi valde att ha: 1. bikupor med röstning efter, 2. att röstning skedde tidsbegränsat och direkt, eller 3. individuell röstning, gruppdiskussion och ny röstning. Röstningsresultaten har antingen visats direkt efter röstning eller efter ytterligare diskussion. Röstningsstatistik på både individ- och gruppnivå, samt per fråga, kan tas ut i Excel.

Undersökningen har utgått från Nielsens (2012) Grounded theory-upplägg med fokusgrupp, semi-strukturerade kortintervjuer, mentometerutvärdering och enkäter som undersökningsmetoder.

Våra resultat visar att de flesta studenter har upplevt mentometerinslaget som positivt. Några få studenter uttryckte irritation över att mentometrar inte fungerade samt att det är svårt att veta riktigt om de fungerar eller ej. Det finns behov av tydlig användningsinformation och träning i användning.

Karlsson och Spanne (2015) upplevde problem med bl.a. timern, men dessa problem minskade med vana vid systemet.

Studenterna är eniga om att användningen av mentometrarna aktiverar dem och att användningen kan öka deras inlärning: ""Vi blir lite mer engagerade i föreläsningen. Mer bekräftelse på sin kunskap...Ger en bild av hur det går. Roligare och ojdå har jag tolkat det fel." "Bra att sätta ord på det man vet. Ger ytterligare inlärningseffekt." (Fokusgrupp, 20141016). Samtliga studenter såg ett samband mellan att själva få testa sin kunskap och att få bättre kontroll över sina studier.

Studenterna ansåg att möjligheterna att fråga ökade under föreläsningarna: "Blir en kontakt som gör att man känner sig mer välkommen in. Det kan hända att man inte hänger med och får bekräftat att andra inte heller fattar. Då vågar man fråga eftersom man inte är ensam." (Studentintervju 2014).

Nästan alla använde mentometern regelbundet och i stort sett samma andel hade uppfattningen att de var mer aktiva under föreläsningarna samt att diskussionerna underlättade inlärandet av kursmaterialet.

Karlsson & Spanne (2015) upplevde klassrumsatmosfären som mer tillåtande för alla. Andelen förtydligande kommunikation ökade och kommunikationen inriktades mer på förståelse av modeller, generella mönster, än enkla frågor om betydelse.

Referenser

Heaslip, G., Donovan, P., & Cullen, J. G. (2014). Student response systems and learner engagement in large classes. *Active Learning in Higher Education*, 15(1), 11–24.

OMBEA. (u.å.). Hemsida: www.ombea.com/sv

Nielsen, K. L. (2012). *Student Response Systems in Science and Engineering Education*. Trondheim: Norwegian University of Science and Technology, Faculty of Natural Science and Technology Department of Physics.

Siau, K., Sheng, H., & Nah, F. (2006). Use of a classroom response system to enhance classroom interactivity. *IEEE Transactions on Education*, 49(3), 398–403.

SCRIPTOR: EN DIGITAL RESURS FÖR SKRIVHANDLEDNING

Johanna McElwee, Sonja Entzenberg, Marco Bianchi

Sedan 2011 arbetar Språkverkstaden vid Uppsala universitet med att utveckla Scriptor, en digital plattform för akademiskt skrivande (<http://scriptor.sprakverkstaden.uu.se>). Scriptor är en databas med autentiska studenttexter på engelska, och ambitionen är att samla exempel på alla förekommande texttyper från alla vetenskapsområden. Texterna är taggade i syfte att visa vad som utmärker god akademisk engelska, en lämplig struktur och korrekt formaliabehandling, men också att synliggöra de ofta outtalade förväntningar och normer som utmärker vetenskapligt skrivande.

Scriptor är tänkt att tjäna olika syften i inlärningssituationen. För det första ska studenterna själva kunna ta reda på information om akademiska genrer och akademiskt språk. För det andra ska lärare kunna använda databasen i en undervisnings- eller handledningssituation. För det tredje kommer databasen att kunna tjäna som en extra resurs i arbetet med språkhandledning i Språkverkstaden.

En för plattformen central funktion är att handledare kan ställa samman samlingar med skrivtips som är skräddarsydda för specifika behov. Skrivtipsen i en sådan samling kan t.ex. beröra formulering av en forskningsfråga, referenshantering eller grammatiska företeelser. Samlingar kan sparas och delas som publika eller lösenordsskyddade sidor på Scriptor.

I vårt föredrag kommer vi att visa hur sådana digitala skrivtipssamlingar kan användas som ett stöd i uppsatshandledningen, utgående från två scenarion. Det första scenariot presenterar en lärare som skriver en instruktion för en skrivuppgift och som använder Scriptor för att synliggöra vad hon förväntar sig av sina studenter. Det andra scenariot visar en student, som har svårt att få till en röd tråd i sin text, och bearbetar texten med hjälp av den skrivtipssamling han har fått av sin handledare.

SUPPLEMENTAL INSTRUCTION (SI) VID MALMÖ HÖGSKOLA: ERFARENHETER, LÄRDOMAR OCH UTFALL

Pär Olsson, Jörgen Ekman

Sedan höstterminen 2014 har Fakulteten för teknik och samhälle vid Malmö högskola (MAH) i utökad utsträckning använt sig av supplemental instruction (SI) på samtliga högskoleingenjörsprogram samt ett urval av kandidatutbildningarna. SI är en välbeprövad pedagogisk metod som komplimenterar den ordinarie undervisningen och leds av mer erfarna äldre årsstudenter, s.k. SI-ledare, vilka agerar som coacher eller mentorer för SI-deltagarna. Till sin hjälp har SI-ledarna SI-handledare som bistår med stöd, vägledning samt agerar som bollplank. Formen kan beskrivas som en lättsam studentledd verksamhet och bygger mycket på grupparbete, vilket av olika skäl har visat sig vara fördelaktigt att använda sig av vid de ovan nämnda utbildningarna. I synnerhet har det visat sig ha en positiv effekt på studenters lärande vid s.k. tröskelkurser, dvs. kurser som studenterna upplever som svåra och där genomströmningen är låg, och i de fall då det tillämpas tidigt under utbildningen har det också en positiv inverkan på det sociala välbefinnandet för studenterna då det är en inbjudande miljö varur ingen utesluts. Detta är synnerligen positivt för ett lärosäte som MAH, vilket på bred front rekryterar studenter med olika bakgrund och förkunskaper.

SI-verksamheten vid MAH har till dags dato i huvudsak varit begränsad till introducerande matematik- och programmeringskurser, men under 2015 utökades verksamheten även till utbildningar vid Fakulteten för lärande och samhälle. Därutöver finns det för närvarande planer på att utvidga verksamheten till att inkludera även andra fakulteter vid MAH samt gymnasieskolor i Malmö med närområde.

Syftet med vår presentation vid NU2016 är att dela med oss av våra erfarenheter och de lärdomarna som vi har dragit från att ha lett verksamheten under två år. Dessutom redovisas SI-deltagarnas resultat på examinerande moment och resultaten från de enkäter som SI-deltagarna och SI-ledarna har svarat på. Slutligen diskuterar vi våra framtidsplaner för SI vid MAH och gymnasieskolor i närområdet.

ENGINEERING VISIONS IP - ETT INTERNATIONALISERINGSPROJEKT

Kenneth Eriksson, Anneli Martin

Ett "Engineering Visions IP", Intensive Program, innebär konkret att studenter och lärare från ett antal europeiska lärosäten kommer samman under två veckor för att tillsammans arbeta fram visionära och hållbara ingenjörslösningar på viktiga framtidsproblem. Vår presentation sammanfattar tre års erfarenheter från vår medverkan i dessa samarbetsfrämjande, ämnesöverskridande och framtidsfokuserande IP.

Bakgrund

Ramarna för projektet drogs upp vid en internationell workshop 2011 där representanter från sju lärosäten från lika många länder träffades. En ansökan om Erasmusmedel skrevs med sikte på finansiering av planering och genomförande av tre "Engineering Visions" IP om två veckor vardera under tre år. Ansökan beviljades och de två första IP genomfördes 2013 och 2014 vid HTW Saarbrücken, Tyskland respektive Saxion University, Holland. Vid det senare av dessa fattades beslut av då berörda parter om en förlängning av samarbetet kring dessa IP och nr tre arrangerades vid Interstaatliche Hochschule für Technik, Buchs, Schweiz 2015. Nästa IP planeras till Lodz University of Technology, Polen, 2016 och Högskolan Väst 2017. (Ref. Löffler-Mang & Riehle 2015).

"Engineering visions" - för en hållbar framtid

De tre Engineering Visions IP som hittills arrangerats har samlat deltagare från sex lärosäten i lika många länder, 7-10 studenter och 2-3 lärare från varje. Studenterna delas in i team om 5-6 personer, från lika många länder, och väljer ämne att jobba med under de två veckorna tillsammans. Medföljande lärare bidrar, tillsammans med lokal kompetens, med inspirationsföreläsningar på relevanta teman samt handledning av de olika studentteamerna i det efterföljande projektarbetet. Under den första veckan ges förstås utrymme även för olika typer av teambuildingaktiviteter och systematisk träning av relevanta kompetenser som t.ex. rapportskrivning, posterdesign, muntliga presentationer, m.m. Under den andra veckan sker huvuddelen av det arbete som för respektive team skall resultera i en skriftlig rapport, en poster samt en flyer, och en muntlig presentation av teamets arbete. Exempel på problemställningar som studenterna arbetat med har varit: Classroom of The Future, Health Care in the Future, Renewable Energy, och Revitalization of the Countryside. Varje IP är även formellt en kurs som kan ge 4 credits och där examinationen baseras på mentorernas observationer av det löpande arbetet och de nämnda presentationsmomenten.

Att mötas internationellt och över ämnesgränser

Inom "Engineering Visions" har ett flertal discipliner samverkat. Framförallt ingenjörsvetenskapliga och designbaserade ämnen har fokuserats, men även inslag av estetik och kreativitet har funnits med. I vår posterpresentation berättar vi om detta samarbetsprojekt där lärare och studenter från 6 europeiska länders lärosäten deltagit. Presentationen visar projektets historik och syfte samt bilder från

de olika aktiviteterna som tillsammans formar ett Engineering Visons IP. Ett urval av studenternas resulterande posterarbeten kommer också att ingå liksom en sammanfattning av intervjuer med studenter som deltagit i det senaste IP:t i vid NTB, Buchs, Schweiz. Vi hoppas även kunna bidra med egna reflektioner kring internationalisering och dess betydelse för utbyte mellan länders olika lärosäten, samt om att mötas över ämnesgränser.

Ref. Löffler-Mang M, Riehle C, REM 2015 Int. Conf. on Research and Education in Mechatronics, 18-20 Nov. 2015, Bochum, Germany.

THE HIDDEN ROLE OF THE ADMINISTRATION: BUILDING A HOME IN INTERNATIONAL AND INTERDISCIPLINARY PROGRAMMES

Shoshana Iten, Lena Örnberg

The role of administrators has been largely overlooked in educational literature, especially in relation to interdisciplinary and international programmes. There has been increasing attention among academic literature on the role of the administration, but by and large, the administrative roles are considered separate from the educational experience and many higher learning institutes. The proposed presentation is based on the experiences of the administration at Graduate School, an organization at the Faculty of Social Sciences in Lund that is responsible for three interdisciplinary and international master's programmes. The need for creating a sense of belonging is likely more significant among student groups coming from different disciplinary and cultural backgrounds undertaking their education with a complex structure. Since the inception of the programmes, students, administrative staff and teachers have faced several main challenges, including: culturally and academically diverse student bodies, a variety of expectations among the students, lack of common ethos among the students, and complex courses and program structure. Some of these challenges have severely hampered the students' and teachers' abilities to teach and learn in a conducive learning environment. Based on a strong need to address these challenges, the administrative staff made it a priority to create structures and moments around the students' classroom experiences that would enable them to have a more positive learning experience. The presentation will focus on some of the practices introduced and maintained by the administration, including:

- Offering a pre-course before the students begin in order to have a more shared starting point
- Social events and seminar series
- Master's Thesis Conference
- Newsletter and other communication material highlighting current students, alumni and academic staff
- Workshops and seminars on self-identity and cross-cultural communication
- Regular meetings with teachers and programme directors

The initiatives have been developed and maintained by the administrative staff with the support of the programme directors and teachers. The leadership culture has also played a significant role in giving the administrative staff the ability to prioritize strategic developments – both individually and organisationally - alongside the necessary administrative work. The culture assumes that employees who see their own development in and have some control over their work are also more likely to make a greater effort, thereby performing better, and to contribute to developing a shared sense of responsibility.

The presentation places these initiatives in a theoretical context, showing the role of the administration

as an intrinsic but often overlooked component of a student's educational experience. The presentation also draws on work by Katarina Mårtensson and Torgny Roxå from the Faculty of Engineering at LU who have developed a project on investigating microcultures in higher education. It develops this model to investigate how an organizational culture can be changed.

This presentation is based on a contribution to be included in an e-book publication by IIEEE, "Diversity in Education: Crossing Cultural, Disciplinary and Professional Divides" (forthcoming).

AKTIVT OCH KOLLABORATIVT LÄRANDE – UNDERVISNINGSFORMER OCH LÄRMILJÖER

Charlotte Lindgren, Maria Neljesjö, Jenny Lönnemyr, Sten Sundin

Högskolan Dalarna har antagit en ny vision (2016-2019) med fokus på bland annat studentaktiva och kollaborativa undervisningsformer. I visionen poängteras att sådana former omskapas och utforskas för nästa generations lärande och forskning. En ambition är att visionen ska övergå till en realitet. Som ett bidrag till denna process har en grupp för pedagogisk utveckling tillsatts där olika akademier är representerade. Som en del i detta har projektet "Aktivt och kollaborativt lärande – undervisningsformer och lärmiljöer" inletts. Projektet kommer att pågå under hösten 2015 till och med hösten 2016 och syftar till att öka kunskap och främja samverkan om aktivt och kollaborativt lärande och dess koppling till pedagogisk utveckling. Gruppen utgår från idén om att aktivt och kollaborativt lärande innebär att studenten aktivt och självständigt tillägnar sig nya kunskaper och färdigheter (enskilt eller i grupp). Lärandet ses således inte främst som en individuell process utan som en social process som bygger på samarbete. Aktivt och kollaborativt lärande påverkar alltså självklart och i högsta grad universitetslärares arbetsmiljöer.

Projektet tar sin utgångspunkt i en omvärldsanalys gällande denna typ av undervisningsformer samt av tidigare idéer och erfarenheter inom området, både utom och inom Högskolan Dalarna. Initialt kommer projektet fokusera på att kartlägga och utvärdera undervisningsformer, lärmiljöer och lärroller kring aktivt och kollaborativt lärande (både som campus- och nätbaserad). Kartläggning och utvärdering kommer att ske:

- genom att följa upp och sprida tidigare projekt (projekt som genomförts sedan 2010 av kollegiet vid Högskolan Dalarna med fokus på nätbaserad undervisning) som är relevanta för området;
- genom intervjuer med lärare och studenter kring hur de arbetar med och vad de har för erfarenheter av aktivt och kollaborativt lärande;
- genom att studera ett urval av nationella och internationella initiativ på området.

Syftet är därefter att ta fram och sprida förslag på undervisningsformer inom det aktiva och kollaborativa lärandet och på så sätt stimulera den pedagogiska utvecklingen gemensamt över de olika akademierna. Detta kommer att ske i olika former som exempelvis gemensamma workshops och seminarier.

ÄR VI REDO FÖR EN BREDDAD REKRYTERING TILL LÄRARUTBILDNINGEN?

Margaretha Häggström

Den sociala snedrekryteringen till högskolan behöver förändras, om vi vill att alla ska ges likvärdiga möjligheter. Som ett led i en önskvärd utveckling, där högskola och samhälle tar till vara på människors olika talanger, har nu regeringen gett universitet- och högskolerådet i uppdrag att kartlägga landets lärosätens arbete med breddad rekrytering (Regeringskansliet, 2015).

Vid Göteborgs universitet (GU), vilket vi representerar, handlar en breddad rekrytering om att finna ett mer rättvist sätt att ge underrepresenterade grupper tillträde till högskolan och att sporra människor från dessa grupper att söka till högre utbildning (GU, 2015). Målet för breddad rekrytering är att studentsammansättningen ska spegla samhället i övrigt. GU arbetar aktivt med Include, ett nätverk som arbetar för att främja breddad rekrytering.

Vi behöver ha en grundlig beredskap så att vi klarar att ta emot alla studenter och att ge dem det stöd de behöver under hela utbildningen. Det ställer stora krav på oss som undervisar på högskola och universitet att möta den enskilde studentens behov och de växande studentgruppernas krav på delaktighet, studentaktiva arbetsformer och alternativa examinationer.

Som en åtgärd att stödja studentgrupper vid några av GU:s fakulteter har introduktionskurser skapats, i syfte att skapa en bro mellan gymnasieskola och universitet och på olika sätt förbereda studenten för akademiska studier (GU, 2007). Universitetet har också satsat på mentorskap och mentorprogram, bland annat Mentorskap för mångfald, som fokuserar språkets betydelse för framgångsrika studier. Språkhandledning erbjuds alla studenter vid GU, vilken i huvudsak koncentrerar textproduktion. Särskilt stöd för studenter med funktionsnedsättning erbjuds.

Men dessa exempel har några år på nacken, och både kurser och program utvecklades innan 2011, dvs innan Läroutbildningen reformerades och innan beslut om breddad rekrytering fattades. Hur ser det ut nu? Och hur ser det ut för läroutbildningen specifikt? Vi kan inte nöja oss med att fler får tillgång till högskolestudier, vi måste också ge våra studenter förutsättningar att klara och slutföra utbildningen. Hur ser det ut på andra lärosäten? Finns det utökade stödfunktioner? Har ni ökat den läroleda tiden? Hur löser ni lokalfrågan när fler studenter kommer? Det här är frågor som vi vill diskutera under vårt rundabordsamtal.

Referenser

GU (2007). Förslag till handlingsplan för övergripande studentservice. En rapport från arbetsgruppen för studentstöd. Göteborg: Göteborgs universitet.

GU (2015). <http://www.gu.se/omuniversitetet/vision/likabehandling/breddadrekrytering>

Regeringskansliet (2015). <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/03/regeringen-ger-uppdrag-for-att-starka-breddad-rekrytering-till-hogskolan/>

ETT INTERNATIONELLT MASTERPROGRAM I MEDICINSK PEDAGOGIK - DELTAGARES ERFARENHETER AV ATT LÄRA TILLSAMMANS I EN INTERNATIONELL ONLINE LÄRMILJÖ

Maria Kvarnström, Lars Uhlin, Charlotte Silén

Karolinska Institutet startade ett Masterprogram i medicinsk pedagogik (<http://ki.se/en/lime/masters-programme-in-medical-education-0>) 2009. Programmet är internationellt, interprofessionellt och huvudsakligen online med 50% studietakt. Deltagarna studerar lärande, undervisning och ledarskap i relation till Högre utbildning samt Hälso- och sjukvården. Tre omgångar med deltagare har hittills avslutat programmet. Deltagarna kommer från Sverige, övriga nordiska länderna, Europa och några även från USA, Afrika och Mellanöstern. De representerar olika professioner som sjuksköterskor, läkare, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, tandläkare, biomedicinska yrken. Under hela programmet studerar de i mindre mixade grupper och en stor del av lärandeaktiviteter utgår från exempel från den egna kontexten. Utvecklingen och implementeringen av programmet har beskrivits i Bolander Laksov et al (2014).

En central innebörd i internationalisering är att skapa förutsättningar och möjligheter för samarbete och förståelse mellan länder. Deltagarna i masterprogrammet har med sin mångfald av erfarenheter från olika lärandemiljöer möjligheter att lära av varandra om olika utbildningsnivåer, allt från lärande på mikronivå, till hur utbildningssystem kan variera i olika länder och vid olika lärosäten. Deltagarna knyter personliga kontakter som medför att de fortsätter att samarbeta och ha kontakt efter utbildningen.

Karolinska institutet har i likhet med många andra universitet på senare år utformat övergripande strategier för internationalisering (Karolinska Institutet 2013). Det finns dock anledning att ytterligare synliggöra och utveckla internationella perspektiv i den högre utbildningen för att främja utbildningskvaliteten (SFS, 2014).

Syftet med denna studie var att fånga olika aspekter av deltagarnas lärande och betydelsen av att studera tillsammans med andra från olika kulturer och professioner.

En enkät med frågor om erfarenheter av att studera i ett internationellt och interprofessionellt program skickades till alla tidigare deltagare (n=45). Enkäten bestod av öppna frågor för att fånga deltagarnas erfarenheter och reflektioner kring olika aspekter deras lärande.

Resultaten tyder på att ett internationellt masterprogram kan utgöra en viktig dimension i lärandet och i utvecklingen av pedagogisk praktik. Att studera med människor från andra kulturer och professioner under masterprogrammet verkar ha en betydande inverkan på inlärningsprocessen samt på attityder till andra i allmänhet och i synnerhet mot andra yrken inom hälso- och sjukvården. Att studera tillsammans var också roligt, spännande och vidgade yrkes- och utbildnings horisonter på många sätt.

I presentationen kommer vi att kort beskriva bakgrund och kontext för studien samt lyfta fram några av resultaten med exempel från deltagarna. En konklusion med de viktigaste lärdomarna från studien samt med frågor och förslag för fortsatt utveckling av internationella lärmiljöer kommer att ingå.

Referenser

Bolander Laksov, K., Silén, C., Engqvist Boman, L. (2014) Implementation of Scholarship of Teaching and Learning through an On-line Master's Program. I Sullivan, K., Czigler, P., Sullivan Hellgren, J. (red) Professional Distance Education Degree Programs and Practices. IGL Global: Hershey, USA

Styrelsen för utbildning Karolinska Institutet (2013) Handlingsplan för internationalisering 2014-2017 för utbildning på grundnivå och avancerad nivå
https://internwebben.ki.se/sites/default/files/handlingsplan_i_kis_mall_130830_webb.pdf [hämtad 151130]

Sveriges förenade studentkårer (2014) Räcker det med undervisning på engelska? En granskning av strategier för internationalisering av högre utbildning. SFS-rapport. <http://sfs.se/publikation/sfs-rapport-bara-vart-tredje-larosate-har-strategi-internationalisering> [hämtad 151130]

UTMANINGAR FICK STUDENTERNA MOTIVERADE ATT SKRIVA MER KOD

Jeanette Eriksson, Olle Lindeberg

Programmering är en nyckelkompetens inom datavetenskap och den första programmeringskursen är ofta avgörande för hur studenterna lyckas med sina fortsatta datavetenskapliga studier. Eftersom programmering i hög grad innebär problemlösning krävs det att programmeringsspråket automatiseras så att fokus kan ligga på problemlösningen. Detta innebär att ju mer kod studenterna skriver under första programmeringskursen desto större förutsättning har de att förstå övergripande koncept och använda dessa på ett konstruktivt sätt. För att åstadkomma detta krävs det att studenterna tycker det är kul och utmanande att programmera utan att tröskeln blir för hög. Kursen vi har förändrat är spelutvecklingsstudenternas inledande programmeringskurs på 15hp som är uppbyggd kring fem små individuella spelprojekt. Spelen är uppbyggda på ett sätt som gör att studenterna direkt kan använda den kunskap de lärt sig under föregående projektuppgift i påföljande spel. Undervisningen koncentreras till de koncept som behövs för det spel studenterna jobbar med för tillfället.

Genom projektbaserade kurser där vi samarbetar med externa kunder har vi sett att utmaningsbaserat lärande kan skapa motivation, men detta arbetssätt lämpar sig dåligt för nybörjarprogrammerare. Vi har därför undersökt hur programmeringsuppgifter bör utformas för att utnyttja de positiva krafter, såsom ökad motivation och engagemang, som finns i utmaningsbaserat lärande.

Projektuppgifterna i kursen formulerades om för att öka motivation och utmaning. Formuleringen av uppgifterna gjordes av ett team bestående av erfarna programmeringslärare tillsammans med några studenter från tidigare årskurser. Som underlag använde vi en enkätundersökning där studenter från årskurs 2 och 3 fick svara på vad de tycker är utmanande och motiverande i utbildningen. Projektuppgifterna ingår i en progression där varje uppgift bygger på de koncept som studenten lärt sig i de tidigare projekten. Därför utformades projektuppgifterna med grundkrav som innehåller de koncept som är nödvändiga för de följande uppgifterna. Samtidigt formulerades kraven för högre betyg så att studenten får stor frihet att utforma spelet, i samråd med läraren, på det sätt hen själv vill.

Utvärderingen gjordes genom tre enkäter i första delen av kursen, fyra gruppintervjuer i senare delen av kursen, samt analys av hur mycket kod studenterna skrivit under kursen i förhållande till betygen.

Sammantaget upplevde studenterna projektuppgifterna som lagom utmanande och för att vara motiverande bör uppgifterna

- vara svåra, men överkomliga
- vara attraktiva och appellera till studenternas intresse
- inte vara entydigt definierbara

- ha en öppen lösning
- innebära en komplett lösning och något att vara stolt över
- innebära möjlighet att utforma uppgiften till en lagom utmaning för olika individer
- innebära frihet att vara kreativ

Vi kunde också genom kodanalysen se att studenterna skrivit mer kod d.v.s. engagerar sig mer i uppgiften. Ökningen var 30-50%.

I gruppintervjuerna framkom att de komponenter som studenterna upplevde var viktiga för att klara projektuppgifterna är:

- Gruppen. Samarbetet med övriga studenter och möjlighet att diskutera alternativa lösningar är viktigt.
- Synen på det egna lärandet. Hur lär just jag mig bäst?
- Övningsuppgifter som är direkt relaterade till projektuppgiften eftersom det ger en förståelse för uppgiften och en möjlighet att sätta upp realistiska mål.
- Lärarna, lärarna är tålmodiga och förklarar om och om igen.
- Studenternas egen målsättning med uppgiften.

HUR LÄGGER MAN UPP INTERAKTIV UNDERVISNING MED MENTOMETRAR SÅ ATT STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING INKLUDERAS PÅ LIKA VILLKOR

Johanna Nygren Spanne, Lennart Karlsson

I vår verksamhet har vi undervisat studenter med dyslexi, kognitiva nedsättningar t.ex. problem med arbetsminnet, problem med syntolkning samt Aspergers. Undervisningen sker ofta i storgrupp, cirka 100 personer, vilket ofta minskar lärarens möjlighet till individuellt stöd till den funktionsnedsättning och undervisningen måste på förhand så långt som möjligt vara anpassad för allas behov.

För att utförligare undersöka hur studenterna med funktionsnedsättning upplevde mentometeranvändning i undervisningen genomfördes korta semi-strukturerade intervjuer med några funktionsnedsatta studenter.

Behov av anpassning

Studenter med funktionsnedsättningar, som påverkar inläringen eller möjligheten att ta till sig material t.ex. dyslexi och autism, har behov av anpassning av hur mentometrarna används samt hur frågorna och resultatet presenteras. Samtliga intervjuade med dyslexi eller med dyslexiliknande problem uttryckte samma behov som studenten med dyslexi (dyslexistudent intervjuad 20141218) uttryckte: "Det hade hjälpt mig om svarsalternativen presenterats ett och ett som en animering vid presentationen så att man fått ett i taget Det hade nog varit bra att lyfta fram det rätta svaret.". Studenten med Asperger och dyslexi uttryckte även behov av streck och längre avstånd mellan svarsalternativ: "...skulle nog göra det enklare att se och de skulle kunna vara längre ifrån varandra. Avskiljning skulle vara bra.".

Textlängden i fråga och svarsalternativ kommenterades också av samtliga funktionsnedsatta. Studenten med dyslexi uttryckte detta som "...det kan vara mycket information och jag har fått fundera skitlänge och har inte hängt med...men nu vet jag vet varför det är så...det är stora textsjok som är problemet.".

Gruppdiskussioner fungerar bra för vissa studenter med funktionsnedsättning, men inte för alla. Studenter med autismspektrumstörningar har oftast problem med att kommunicera med andra och det tar ofta mycket energi (Carling & Nilsson, 2015). Student med Asperger och dyslexi uttryckte detta tydligt:

"Jag tycker det är svårt att fråga p.g.a. min autism för att jag har svårt med kontakt. Även om just jag är bra på att skådespela så att jag är "normal" så tar det sjukt mycket energi så på föreläsningarna försöker jag koppla bort alla andra och fokusera på att lyssna. Annars fungerar det inte. För min del skulle det vara bättre för mig att inte diskutera." (Asperger-dyslektiker intervjuad 20141215).

Behoven, som de funktionsnedsatta studenterna har, kan sammanfattas med: a) en ökad tydlighet genom avgränsningar mellan olika svarsalternativ, b) kortare textmassa i både fråga och svarsalternativ,

c) animationer av svarsalternativ och d) instruktioner om när deltagande i gruppdiskussioner inte är lämpliga för dessa studenter.

Studenter med t.ex. dyslexi har ofta behov av tillgång till föreläsningmaterial i förväg och ofta innehåller deras beslut om stöd "tillgång till föreläsningmaterial i förväg". Vi menar att den dynamik, interaktivitet, som är positiv för studentmajoriteten kräver förändringar i föreläsningmaterialet beroende på studentönskemål under föreläsningens gång och detta blir problematiskt då de funktionsnedsattas behov inte går att tillfredsställa om föreläsningen ändras interaktivt under genomförandet. Det kan därför behövas riktlinjer för stödbesluten i om hur stora förändringar som får göras i de kurser som använder mentometerpedagogik.

Referens

Carling, S. B., & Nilsson, K. (20150316). Att undervisa elever med Aspergers syndrom. www.lul.se/sv/Kampanjwebbar/Infoteket/Funktionsnedsattningar/Neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar/Att-undervisa-elever-med-Aspergers-syndrom/

WEBBASERAD DOKTORANDKURS PÅ SLU

Charlotte Håkansson, Camilla Söderquist, Marie Bergquist, Mattias Lennartsson

SLU är ett forskningsintensivt universitet som träcker sig i stort sett över hela landet. SLU och SLU-biblioteket har som målsättning att ge likvärdig kvalitet på service och utbildning oavsett ort.

SLU-biblioteket ger en doktorandkurs omfattande 2 HEC: Information Retrieval and Methods for Scholarly Communication. Den har varit campusbaserad och knuten till orterna i Alnarp, Ultuna och Umeå.

Återkommande förfrågningar om en distanskurs har kommit in, speciellt från doktorander utanför campusorterna, men även från doktorander förhindrade att delta i någon av de campusbaserade kurserna vid aktuellt tillfälle

Med en onlinekurs kan vi möta studenternas behov av utbildning när de behöver den – oavsett ort, tidpunkt på dygnet, andra uppdrag eller pågående projekt.

Kursen är uppbyggd kring moduler och innehåller text, bilder, videos, länkar till artiklar och interaktiva inslag. Arbetet med utvecklingen av onlinekursen sker i projektform, med utgångspunkt i såväl internationalisering och användarundersökningar som önskemål från doktorander vid SLU. Under projektets gång har fortlöpande dialog förts med doktorander samt personal och kursen har utvecklats i enlighet med resultaten av dessa.

Syfte med projektet: Att fler doktorander på SLU skall ha möjlighet att delta i kursen Information Retrieval and Methods for Scholarly Communication.

Mål med projektet: Utveckla kursen Information Retrieval and Methods for Scholarly Communication, så den blir en kurs för hela SLU med fokus på pedagogisk utveckling och möjligheter till internationalisering.

ETIK I SOCIALA MEDIER INOM DEN HÖGRE UTBILDNINGEN – NULÄGE MED UPPDATERING

Jörgen Lundälv

Jörgen Lundälv, docent i socialt arbete, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

En levande diskussion om de sociala mediernas betydelse i den högre utbildningen är viktig. De sociala medierna har en betydelse för engagemang i såväl politiskt liv som socialt liv (Carlsson et al, 2015). Inom den högre utbildningen har kommunikationen via sociala medier uppmärksammats genom etikens betydelse vid tillämpning och bemötande (Lundälv, 2015). Attacker mot lärare och forskare i sociala medier har under senare tid uppmärksammats internationellt. Attackerna har till och med påverkat lärares och forskares vilja att överhuvudtaget medverka i medierna (Straumsheim, 2015; SUHF, 2015). En rädslokultur hotar därmed att breda ut sig. Attacker och kränkningar mellan studenter och lärare i den högre utbildningen i Sverige har även uppmärksammats (Lundälv, 2015a; 2015b). Utbildning i etik för en hållbar utveckling är viktig och förenlig med Högskolelagen. Posterpresentationen fokuserar på vad vi är skyldiga varandra när det handlar om etiskt kodex och uppförande i de sociala medierna. Posterpresentationen kommer att innehålla praktikfall och ett försök till att konstruera ett etiskt kodex vid användning av sociala medier inom den högre utbildningen.

Referenser:

- Carlsson, Eric, Nilsson, Bo, Lindgren, Simon. (2015). Digital politik. Sociala medier, deltagande och engagemang. Göteborg: Daidalos.
- Lundälv, Jörgen. (2015a). Blogga tryggt. Nya medier i tjänsten. Lund: Studentlitteratur.
- Lundälv, Jörgen. (2015b). Inför nätetik i all högskoleutbildning. Debattartikel i tidningen Universitetsläraren. Sveriges Universitetslärarförbunds medlemstidning No2, 2015.
- Straumsheim, Carl. (2015): Controversies as Chilling Effect. We're Hiring. University of Central Florida. October 14, 2015.
<https://www.insidehighered.com/news/2015/10/14/survey-reveals-concerns-about-attacks-scholars-social-media>
- SUHF. (2015). Många lärare i USA är oroliga för angrepp via sociala media. Internationellt om högskolan, 2015:22. 23.10.2015.

”VARFÖR HANDLAR INTE UNDERVISNINGEN OM DET JAG VILL LÄRA MIG?” – OLIKA SVAR FÖR OLIKA UTBILDNINGAR

Matthias Weiszflog, Staffan Andersson

Matthias Weiszflog och Staffan Andersson. Institution för fysik och astronomi, Uppsala universitet

Det finns många anledningar till varför studenter läser sina kurser: Kurserna kan vara obligatoriska, förkunskapsgivande, relevanta inom ämnet, intressanta, viktiga för en framtida arbetsmarknad m.m. För olika studentgrupper som läser samma kurs kan detta också skilja sig mycket mellan grupperna. Samtidigt är det välkänt att studenternas förhållningssätt till studier och deras attityder till lärande påverkas av deras motivering att läsa kursen och hur de upplever den [1]. Det finns många faktorer som bidrar till studenternas djupinläring av kurser, men en viktig del är att möta och stimulera deras intressen.

Vi presenterar här en anpassning av kurser till studenternas förståelse om respektive ämne och deras uppfattning om kursens och ämnets betydelse i utbildningen. Vi genomför detta på två olika utbildningsprogram inom det tekniskt-naturvetenskapliga området: Ett civilingenjörsprogram i energisystem och ett kandidatprogram i fysik. Inom dessa studentgrupper finns flera olika motiv till att studera kurserna, vilket också påverkar inlärningsstrategier och studieresultat [2]. I både programmen ingår en kurs i termodynamik. Kursmål och kursinnehåll är anpassade till respektive utbildning.

Kurserna inleds med en kombinerad enkätundersökning och reflektionsövning om varför studenterna ska lära sig ämnet termodynamik. Syftet är att studenterna ska skapa sig en uppfattning om sin motivation och sina förväntningar samt att läraren kan anpassa kursens utformning efter det. Ämnets och kursens relevans demonstreras sedan genom ett studiebesök vid en industrianläggning för ingenjörstudenterna och en forskningsanläggning för fysikstudenterna.

Utifrån sina svar på enkätfrågan och sina intryck från studiebesöket eller forskningen lämnar studenterna sedan förslag på föreläsningarnas innehåll. En stor del av den lärarledda tiden anpassas till studenternas önskemål.

Kurserna avslutas med en obligatorisk skriftlig examination som ger betyget godkänd. För högre betyg krävs en frivillig individuell muntlig examination [3]. Den muntliga examinationen kan återkoppla till studentens motivering att lära sig termodynamik och preferenser om vad kursen ska handla om.

Kurserna genomförs enligt detta upplägg för första gången under läsåret 2015/16 för båda program. Vi kommer att belysa de olika studentgruppernas motiveringar till att lära sig ämnet, konsekvenser av studenternas val av föreläsningens innehåll för uppfyllelse av kursmålen samt examinationsutfallet jämfört med tidigare år.

Referenser

[1] P. Ramsden "Learning to teach in higher education", 2nd ed. (RoutledgeFalmer, London, 2003)

[2] S. Andersson och C. Linder "Relations between motives, academic achievement and retention in the first year of a master programme in Engineering Physics". In G. Çakmakci och M. F. Tasar (Eds.) "Contemporary Science Education Research: learning and assessment", Ankara: Pegem Akademi (2010)

[3] M. Weiszflog och C. Gustavsson "Muntliga examinationer som test av studenternas förståelse av termodynamiska begrepp och sammanhang", NU2014, Malmö

SAMARBETSPROJEKT MELLAN SLU-BIBLIOTEKET OCH MAKERERES UNIVERSITET

Charlotte Håkansson, Camilla Söderquist, Marie Berquist

En viktig del av SLU-bibliotekets strategiska satsning på internationalisering:

Kurs för doktorander - Information Literacy and Scientific Communication – globala och lokala perspektiv: SLU-bibliotekets projekt del i SLU:s samarbete med Makerere universitet i Uganda.

Syftet med projektet är att bidra till samverkan inom internationell forskning genom utbildning i informationskompetens och öka kunskapen om publiceringsstrategier för doktorander/forskare.

Projektets målsättning är också att öka internationell utvecklingssamverkan för både projektdeltagare från Makereres och SLU:s universitetsbibliotek och för medverkande från olika discipliner från flera olika universitet i Afrika.

Projektet som pågick mellan 2012-2014 avslutades med en utvärdering och rapport till Utrikesdepartementet i Sverige.

Det finns fortsatta intentioner för 2016 att fortsätta samarbetet med Makerere med planering av doktorandkurser och kompetensöverföring till andra afrikanska grannländer som visat intresse för detta.

SJÄLVREFLEKTION EN VIKTIG PUSSELBIT FÖR ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART LÄRANDE

Maria Andersson

Om man ska lära sig något så behöver man veta vad man kan, vad man inte kan och vad man behöver göra för att lära sig det man behöver. Man behöver helt enkelt tid för reflektion över sitt eget lärande. Reflektion kan definieras som en aktiv process där studenter med nyfikenhet och upptäcktslust funderar över sitt lärande, med ofta oväntat resultat (Boud et al., 2005). Denna process är en mycket viktig del i studenters lärande och borde vara en integrerad del i alla kurser. Man kan integrera reflektionsmoment på många olika sätt, men det är angeläget att tydliggöra syftet för studenterna. Själreflektion menar vi mfl (Moon, 2005) innehåller moment där flera olika kompetenser såsom kritiskt tänkande, analys, problembearbetning, självkännedom och självkritik används. Detta är kompetenser som vi ibland kallar generella och som ska finnas som mål i högre utbildning. Vi tror att man genom att systematiskt införa moment av självreflektion i våra utbildningar så kommer studenterna lära sig mer, de kommer själva kunna avgöra hur de presterar och kunna anpassa sitt lärande vilket också finns pedagogisk forskning som stödjer (Jönsson, 2013). Vi tror också att vi får studenter som utvecklar färdigheter som kommer väl till nytta i det yrkesliv som våra studenter hamnar (Moon, 2004).

Referenser:

- Boud, D., Keogh, R., Walker, D. 2005. Reflection: Turning Experience Into Learning. Routledgefalmer. New York.
- Jönsson A. 2013. Lärande bedömning. Gleerups Utbildning AB. Malmö.
- Moon, J. Reflection in Learning and Professional Development: Theory and Practice. Routledgefalmer. New York.

GÖR FORSKARHANDLEDARKURSEN NÅGON NYTTA?

Agnetha Lundström

Inledning

Universitetspedagogik och lärandestöd (UPL) vid Umeå universitet, har organiserat och gett kursen Forskarhandledning i praktiken sedan 1997. Omkring 1400 handledare har gått kursen och den har en genomströmning på ca 85 %. Kursen omfattar två veckor, varav 6 dagar är förlagda i kurslokal och fyra är avsatta för individuella uppgifter. Kursen går tre gånger per år varav en är på engelska. Till varje kurs antas 24 deltagare. Det övergripande syftet med kursen är att förtydliga och professionalisera rollen som forskarhandledare. I kursen behandlas teman som, vad forskarhandledning är och innebär, regelverk kring forskarhandledning, individuella studieplanen, etiskt-, studiekulturellt- och genusperspektiv på forskarhandledningen, publiceringsstrategier, handledarsamtalet, konflikthantering och problemlösning. Kursens design bygger på att deltagarna ska vara aktiva genom hela kursen i gruppövningar av olika slag samt att i diskussioner dela med sig av sina egna erfarenheter. Syftet med alumnstudien var att utvärdera den upplevda effektiviteten och nyttan av att gå kursen Forskarhandledning i praktiken.

Material och metod

Under hösten 2014 skickades en webbenkät till de som deltagit i kursen mellan vårterminen 2011 till och med vårterminen 2014. Förutom demografiska frågor innehöll enkäten frågor om handledarerfarenhet före och efter kursen. En fråga bestod av nio delfrågor i form av påståenden med fyra svarsalternativ att instämma i alternativt inte instämma i. Enkäten avslutades med två essäfrågor om vad som varit mest värdefullt samt förslag på förändringar av innehåll och upplägg i kursen. Enkäten skickades ut i en svensk och en engelsk version.

Resultat

Enkäten skickades ut till de 261 deltagarna som fullföljt kursen varav 156 var på svenska och 105 på engelska. Den sammanlagda svarsfrekvensen blev 44 % (116 st), 58 % i den svenska, 25 % i den engelska. Tre påminnelser skickades ut. Resultatet visade att 64 % hade handlett innan de gick kursen. Vilket ökade till 79 % vid enkätens ifyllande. Tjugoen av de 116 hade ännu inte varit handledare. Den fråga som fick högst andel positiva svar var om de fått insikt i det regelverk som råder kring forskarhandledning (88 %). Stor andel positiva svar fick även frågorna om ansvaret och rollen som handledare hade tydliggjorts samt om kursen som helhet varit värdefull för deltagarnas utveckling som forskarhandledare. Inslagen som syftade till att utveckla förmågan att hantera frågor kring etik i forskarhandledningen, att hantera olika studiekulturella bakgrunder samt genusmedvetenheten i forskarhandledningen fick något lägre andel positiva svar (57-59 %). Det mest värdefulla uppgavs vara att träffa kollegor från andra institutioner och fakulteter och därigenom få perspektiv på sin egen vardag, ta del av hur problem kan lösas på olika sätt och få vetskap om att förutsättningarna att bedriva forskarhandledning kan skilja sig åt på flera sätt.

De förslag till utveckling som framkom i enkätsvaren var att genusinslaget behövde förbättras liksom inslagen om etik och studiekulturell bakgrund i forskarhandledningen.

Slutsats

Majoriteten var nöjd med kursens innehåll och upplägg likaså uppgav majoriteten av informanterna att kursens samtliga teman hade bidragit till kursdeltagarnas utveckling som forskarhandledare. Vidare framkom att inslagen om genus, studiekulturell bakgrund och etik i forskarhandledningen behöver omarbetas.

ATT HÅLLA EN VÄRDEGRUND LEVANDE

Katarina Böhme Evengård

Bakgrund

De flesta organisationer har en formulerad värdegrund som kan ses som en gemensam plattform med grundläggande värderingar kring hur man arbetar tillsammans och bemöter varandra både inom organisationen och i externa relationer. Det finns dock en risk att värdegrunden är något som är skrivet i ett dokument och sedan glöms bort. Hur kan man göra för att hålla reflektioner kring värdegrunden vid liv så att den får genomslag i det dagliga arbetet?

Inom SLU trädde en ny gemensam värdegrund i kraft 2013 och inom SLU-biblioteket hade vi efter det en gemensam aktivitet då vi tillsammans jobbade med den nya värdegrunden och konkretiserade vad den betyder specifikt för bibliotekets verksamhet.

Exempel på övningar för att uppmärksamma värdegrunden

SLU-bibliotekets Lika villkorsutskott har under 2015 genomfört en satsning för att uppmärksamma vår värdegrund. Under året har vi vid tre tillfällen tagit upp olika aspekter av värdegrunden. Syftet med satsningen var att hålla värdegrunden vid liv för att främja ett bra arbetsklimat och att göra detta genom att ha tillfällen för diskussion och reflektion.

Vi inledde då all personal var samlad för årliga personaldagar med övningen Likheter och olikheter (Länsstyrelsen i Norrbotten, 2013) då vi i grupper diskuterade likheter mellan oss som inte syns och inte hörs och olikheter hos var och en som de andra inte känner till. Syftet var att lära känna varandra bättre men också en övning i att se mångfald och se vilken nytta vi kan ha av varandras likheter och olikheter.

De två andra övningarna hade vi som en punkt på de videomöten vi har en gång i månaden då all bibliotekspersonal samlas.

Andra tillfället gjorde vi övningen Fyra hörn om värderingar och attityder (Tema likabehandling, 2011) (men anpassad så att frågorna ställdes i ett webbverktyg så alla kunde svara anonymt). Här var syftet att diskutera jargong och vad gränsen går mellan skämt och beteende som inte är ok och hur man tror att man skulle agera i olika situationer.

Den sista övningen Framgångsrika exempel (Westling 2011) gick ut på lyfta fram positiva exempel, alltså när vi har omsatt värdegrunden till handling i positiv bemärkelse. Tanken med det var att dels konkretisera värdegrunden och dels identifiera och fokusera på vad vi gör bra och förhoppningsvis förstärka dessa beteenden.

Erfarenhetsutbyte

Jag tycker att det skulle vara intressant att diskutera hur andra organisationer tänker kring värdegrundsarbete och hur man kan arbeta med värdegrunder i vardagen för att främja ett gott arbetsklimat och en bra verksamhet. Det vore givande att dela praktiska erfarenheter kring detta och diskutera resultat av insatser som gjorts.

Referenser

Länsstyrelsen i Norrbotten. (2013.) Att rucka på normen. Rapport nr 3/2013. Tillgänglig: http://www.lansstyrelsen.se/norrboten/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/jamstallldhet/MER-boken_LOW.pdf (2015-11-30)

Tema likabehandling. (2011). MedVerkan Fungerande förändringsarbete för lika rättigheter och möjligheter. Tillgänglig: <http://www.do.se/globalassets/stodmaterial/stod-medverkan.pdf> (2015-11-30)

Westling, M. (2011) Resursspaning och framgångsundersökning – Appreciative Inquiry (AI). Metodbanken. (Blogg). Tillgänglig: <http://www.metodbanken.se/2011/01/31/framgangsundersokning-appreciative-inquiry-ai/#more-170> (2015-11-30)